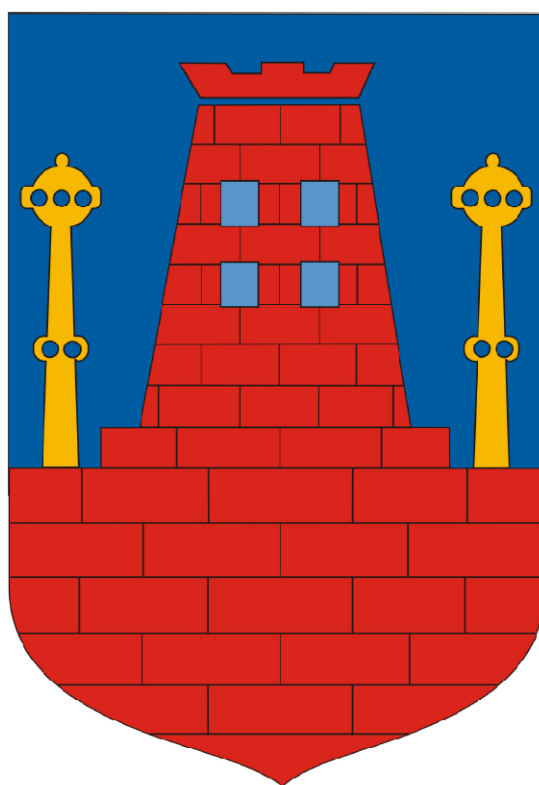

SIMONTORNYA

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

FELÜLVIZSGÁLAT

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

VÉLEMÉNYEZÉSI SZAKASZ

*

2017.10.

KÉSZÍTETTÉK:

Simontornya Város Önkormányzata

Witzl Zsolt, főépítész

**Épített környezet, településtervezés,
generáltervezés**

Pap Zsuzsa, Kokas és Társa Kft.

A munkában részt vevő szaktervezők és szakértők:

**Társadalom, gazdaság, humán
infrastruktúra, önkormányzat gazdálkodása**

Dr. Raffay Zoltán, Summa Cum Bt.

**Táji és természeti adottságok, zöldfelületi
rendszer**

Böszörményi Krisztina, Böszörméter Bt.

Közlekedés

Tompos Antal, Pécsi Úttervező Kft.

Víziközművek

Keresztes László tervező-vállalkozó

Villamos energia

Dlusztus Alajos tervező-vállalkozó

**Környezetvédelem, vízrajzi
veszélyeztetettség**

Lovasi Katalin, Productus Bt.

Építésföldtan

Dr. Kaszás Ferenc, földtani szakértő

TARTALOMJEGYZÉK

1	HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	4
1.1	Településhálózati összefüggések.....	5
1.2	A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	9
1.3	A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	12
1.4	A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek megállapításai	23
1.5	Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	24
1.6	A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata	26
1.7	A település társadalma	33
1.8	A település humán infrastruktúrája	37
1.9	A település gazdasága	39
1.10	Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	43
1.11	Településüzemeltetési szolgáltatások	48
1.12	A táji és természeti adottságok vizsgálata	49
1.13	Zöldfelületi rendszer vizsgálata	73
1.14	Az épített környezet vizsgálata.....	77
1.15	Közlekedés	105
1.16	Közművesítés és elektronikus hírközlés	107
1.17	Környezetvédelem.....	117
1.18	Katasztrófavédelem.....	131
1.19	Ásványi nyersanyag lelőhely.....	139
1.20	Városi klíma	140
2	HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ	141
3	HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ	149

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

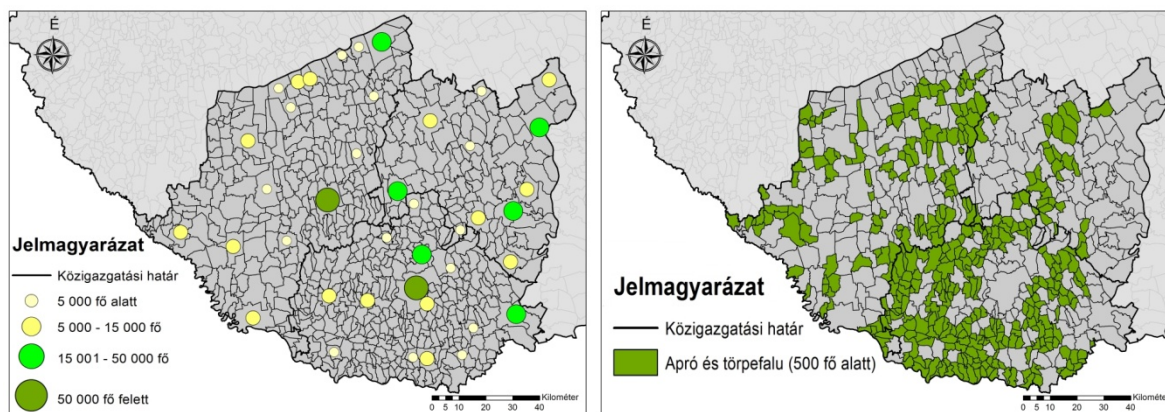
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK, A TELEPÜLÉS HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN, TÉRSÉGI KAPCSOLATOK

Simontornya a Dél-Dunántúli Régióban, Tolna megyében, a Tamási járásban fekszik. A régió településszerkezete kedvezőtlen, arra egyrészt a városhálózat fejletlensége, másrészt az aprófalvak- és kistelepülések nagy aránya jellemző.

A dél-dunántúli régiót 656 település alkotja, amelyből 41 városi jogállású (6,25 %). A városi népesség az ország összes régióját tekintve Észak-Magyarország után ebben a régióban a legalacsonyabb, a lakosság mindössze 58,3 %-a él városokban. A régió társadalmi-gazdasági életében, a lakossági szolgáltatások biztosításában meghatározó jelentősége van a megyékben központi szerepet betöltő nagyvárosoknak (Pécs, Szekszárd, Kaposvár).

A régió városhálózatának gerincét a tizenegy 10-30 ezer fő közötti lakos-számú város adja. A régióban a tízezer főnél kisebb népességű városok (27 db, köztük Simontornya) zömének ellátó intézményrendszere erősen hiányos, a nem mindennapos szolgáltatásokat az ott élők kénytelenek másutt igénybe venni. E városok saját települési infrastruktúrájának kiépítettsége is elmarad a nagyobb városok színvonalától. Mindezek mellett a térségben még jelenleg is vannak városhiányos területek, ilyenek Tolna megye középső részének vidékei, a Zselicség, az Ormánság vagy a Somogyi dombvidék.

A régió településhálózatának körülbelül 55 %-át aprófalvak alkotják, ezekben él a lakosság 10 %-a. A falvak közül 361 számíthat aprófalunak, vagyis itt az 500 főt sem éri el a lakosság száma. Az aprófalvas településszerkezetet rendszerint kedvezőtlen gazdaságföldrajzi környezetben találjuk. Az aprófalvak Tolna megyében a megye középső részére koncentrálódnak, Simontornya térsége különösen érintett.

A városi ranggal rendelkező települések és az aprófalvak elhelyezkedése a Dél-Dunántúli Régióban

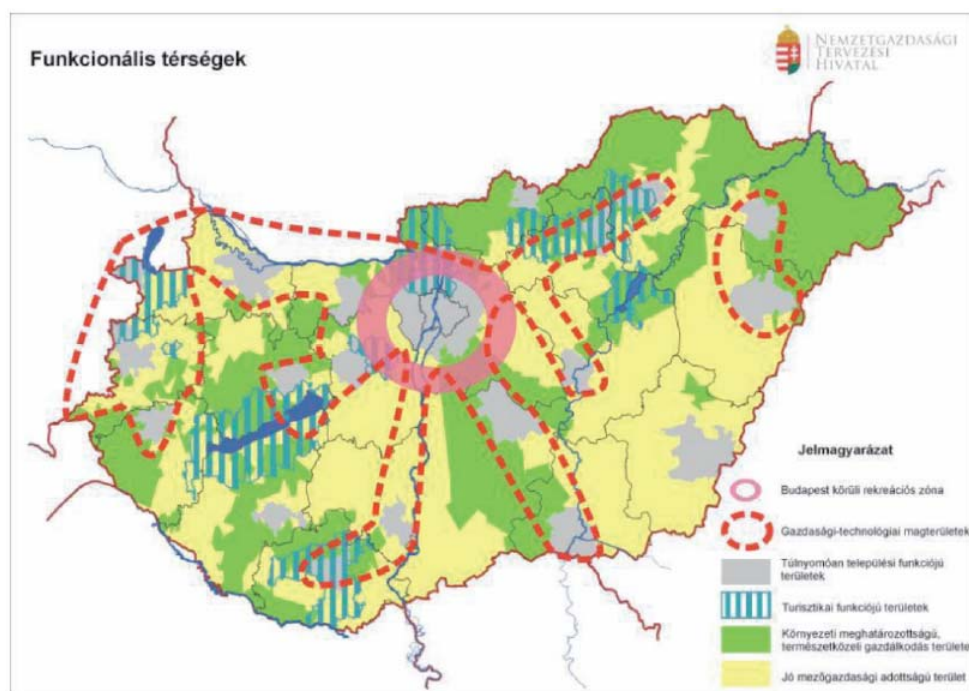
Forrás: Tamási ITS megalapozó vizsgálat 2015. - google

Az ábrán látható, hogy Simontornya az aprófalvas települések közé ékelődik.

1.1.1. Simontornya az országos településhálózatban

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK; elfogadva az Országgyűlés 1/2014. (I. 3.) OGY határozatával) értelmében a városstratégiák célja a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózatok kialakulása, valamint a kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése. Mindezek szem előtt tartásával az OFTK olyan funkcionális térségeket határoz meg **(Hiba! A hivatkozási forrás nem található.)**, amelyek a jövőben egy-egy, nemzeti szinten is jelentős gazdasági, társadalmi vagy

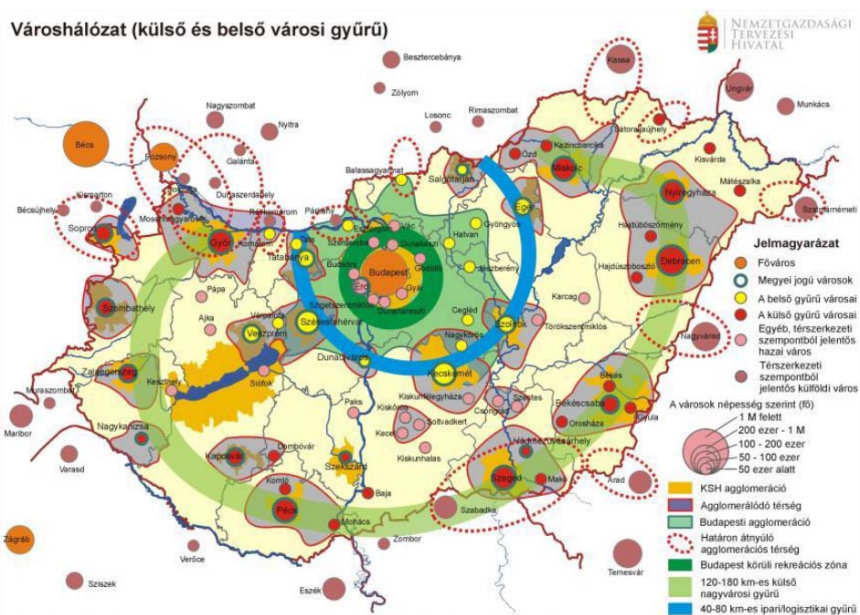
környezeti feladatot fognak ellátni, integrálódva a nemzeti szintű társadalmi és területi munkamegosztásba.

Funkcionális térségek Magyarországon (Forrás: OFTK)

Fenti ábráról leolvasható, hogy Simontornya az ország jó mezőgazdasági adottságú területén helyezkedik el. Ugyan nem része a gazdasági-technológiai magterületnek, de annak közvetlen közelében fekszik.

A városok és térségeik az ország gazdasági növekedésében és területi fejlődésében is jelentős szerepet játszanak. A térségi szemlélet érdekében az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait. Ezeket olyan városok alkotják, amelyek kiemelkedő telephelyi lehetőségeik, jelenlévő és potenciális befektetők, vállalataik, térségi beágyazódottságuk révén a növekedés dinamikus térségeiként jelennek meg a hazai településszerkezetben.

Városhálózati struktúra Magyarországon (Forrás: OFTK)

Somogy és Zala megyék felé, keletre pedig Bács-Kiskun megye felé jelent jó kapcsolatot. A 61. sz. útból ágazik ki Simontornya belterületén a 64. sz. Simontornya – Enying II. rendű főút. Ez az út a Balaton felé irányuló forgalmat vezeti le. Dél felé a 6317 sz. Simontornya – Szekszárd összekötő út biztosít a megyeszékhely felé közvetlen kapcsolatot. Simontornya területén halad keresztül az Országos Területrendezési Tervben országos törzshálózati vasúti pályaként szerepeltetett Budapest – Pécs vasútvonal. Összességében a város regionális közlekedési kapcsolatai a gyorsforgalmi és I. rendű főutak hiánya mellett is jónak mondhatók.

1.2. A TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

A következő néhány oldalon a város fejlődési lehetőségeinek a szűkebb és tágabb térségébe való beágyazottságát vizsgáljuk. Először az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót, a Dél-Dunántúli Régió Komplex Fejlesztési Programját, majd Tolna megye komplex fejlesztési programját, végül a Tamási Kistérség (járás) területfejlesztési koncepcióját vesszük szemügyre, keresve azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek Simontornya számára fontosak lehetnek.

Az egyes dokumentumok részletes ismertetésére itt nincs hely és lehetőség (együttesen több száz oldalt tesz ki a négy anyag), csupán felsorolásszerűen említjük azokat a fejlesztési javaslatokat, amelyek megvalósulása a város életére, fejlődésére közvetlen hatással lehet. (A tartalomjegyzékeket a végleges koncepció mellékletében közöljük, a koncepcióban csak utalunk azokra a fejlesztési elemekre, ahol Simontornya vagy nevesítve megjelenik, vagy véleményünk szerint a legszorosabb a kapcsolódás a város és tágabb térségének érdekei között. A dokumentumok teljes anyaga a város vezetésének rendelkezésére áll nyomtatott vagy elektronikus formában, illetve az előszóban említett weboldalakról letölthetőek.)

A városnak érdemes ezeket a fejlesztési elemeket figyelembe véve dönteni saját fejlesztésének irányáról, mert sokkal könnyebb támogatást szerezni olyan elképzelések megvalósításához, amelyek illeszkednek a szűkebb és tágabb környezet koncepciójához.

1.2.1. *Simontornya az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban (2012)*

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Jövőképe és célrendszere 2030-ig szól. Emellett fejlesztési prioritásokat fogalmaz meg a 2014–2020-as programidőszak fejlesztéspolitikája számára is. Ez utóbbi az Európai Unió Európa 2020 Stratégiájához és a kapcsolódó, 2014–2020 közötti programfinanszírozási időszakhoz illeszkedik.

Nevesítve nem fordul elő a koncepcióban Simontornya – érthető módon, az OFTK alapvetően nem települési szintű kérdésekkel foglalkozó dokumentum. Azon megállapításai azonban, amelyek Tolna megyével vagy a Tamási kistérséggel/járással foglalkoznak, tartalmazznak Simontornyát is érintő megállapításokat. A Tamási járásnál a Tolna megyei fejlesztési irányok közt említi a dokumentum a turizmus jelenlévő ágazatainak fejlesztését, tematikus összekapcsolását (termál- és gyógyturizmus: többek között Tamási, vízi turizmus, benne a Sió-csatorna fejlesztése; borturizmus: benne a Tolnai borvidék fejlesztése). Ez utóbbi azért is jelentős lehet Simontornya számára, mert a képviselő-testület még az elmúlt ciklusban határozatával csatlakozott a Tolnai Borút Egyesülethez. A város önkormányzatának 2015-2019. évekre szóló gazdasági programjában szerepel, hogy ki kell használni a borturizmusban rejlő idegenforgalmi lehetőségeket, be kell vonni a helyi termelőket és civil szervezeteket, és meg kell találni a lehetőséget a simontornyai termelők boltjának létesítésére.

1.2.2. *Simontornya a Dél-dunántúli operatív programban (2007-2013)*

Simontornya nevesítve nem szerepel az anyagban, a Tamási kistérség (ma már járás) is csak elvétve. Említésre kerül a Tamási inkubátorház (amely szolgáltatásait esetleg simontornyai kezdő vállalkozások is igénybe vehetik), ennél konkrétabb támpont a (Zselic és Hegyhát mellett) említett Külső-Somogy, mint a régió belső periferiája: a perifériát alkotó kistérségek (Tab–Tamási–Sásd–Szigetvár) kistérségek alacsony foglalkoztatottsággal és elaprózott településszerkezettel rendelkeznek, ugyanakkor a változatos táji adottságokra alapozva fejleszthető a térség turizmusa (falusi, öko, sport- és vadászturizmus).

1.2.3. Simontornya Tolna Megye Integrált Területi Programjában (2014-2020)

Simontornya nevesítve egyetlen helyen szerepel az anyagban: a megye térképén. A Tamási járás név szerint említve egyetlen helyen szerepel: a földrajzi integráltság fejezetén belül említi az anyag, hogy két kiemelt fejlesztési célterület azonosítható a megyében: a két járás a Tamási és a Dombóvári járás. A Tamási járás a megyén belül mind gazdasági, mind társadalmi szempontból kiemelten hátrányos helyzetű, a Dombóvári járás pedig hátrányos helyzetű. A Simontornyának otthont adó járás tehát a megyén belüli legfejletlenebb pozíció okán szerepel csak név szerint említve a programban.

Az Integrált Területi Program természetesen számos olyan megállapítást, prioritást tartalmaz, amelyek megvalósítása Simontornyát is a mainál kedvezőbb helyzetbe hozza. Ezek a prioritások a következők:

1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére

- 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
- 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
- 1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés
- 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

- 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

- 3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
- 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése

4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése

- 4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
- 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastrukturájának bővítése, fejlesztése
- 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja

5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

- 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
- 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok
- 5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása

1.2.4. Simontornya a Tamási Kistérség Fejlesztési Programjában (2014-2020)

Simontornya név szerint említve az alábbi összefüggésekben bukkan fel a dokumentumban:

Stratégiai cél a megye épített környezetének védelme, szélesebb körben történő megismertetése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása. Ennek részét képezi a védett építészeti értékek gazdasági, turisztikai és közösségi célú hasznosításának elősegítése, a megye kastélyainak és várainak fejlesztése (köztük a simontornyai létesítményeké). A vár fejlesztése egyben a Sió, szintén stratégiai prioritásként említett, turisztikai hasznosításához is kapcsolódik: a kiépített megállóhelyek, pihenők alkalmasak lennének arra, hogy a Sió tágabb vonzáskörzetében található értékeket (köztük a simontornyai várat) szolgáltatások nyújtásával turisztikai attrakciókká fejlesszék.

A gazdasági-társadalmi mutatók felsorolásánál és elemzésénél, a közszolgáltatások tárgyalásánál, a foglalkoztatási helyzet elemzésénél több helyen találkozunk Simontornyával. Ezen megállapítások egyenkénti ismertetését e helyütt nem tartjuk indokoltnak, fontosabb véleményünk szerint a kiemelt gazdaságfejlesztési csomagok közül azoknak az említése, amelyekben Simontornya nevesítve szerepel és így azok a város számára közvetlen jelentőséggel bírnak:

- A települési infrastrukturális létesítményekben az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása, illetve térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúrafejlesztés – térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúrafejlesztés Simontornyán;
- Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése – az egészségügyi alapellátásnak otthont adó intézmények leromlott állapotának javítása Simontornyán;
- Szociális szolgáltatások, szegénység sújtotta településrészek és civil szerveződések fejlesztése – Simontornyai Őszikék Szociális Szolgáltató Központ bővítése és korszerűsítése; az önkormányzati bérlakásállomány korszerűsítése Simontornyán.

A konkrét projektkataszter nem kevesebb, mint 182 projektet tartalmaz, ezek közül mindössze négy érinti közvetlenül Simontornyát: térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúrafejlesztés; az egészségügyi alapellátásnak otthont adó intézmények leromlott állapotának javítása; Simontornyai Őszikék Szociális Szolgáltató Központ bővítése és korszerűsítése; az önkormányzati bérlakás állomány korszerűsítése.

Megjegyzendő, hogy az e dokumentumban szereplő fejlesztési elképzelések közül van, ami már megvalósult.

1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1. Országos tervhierarchia és összefüggései

A tervhierarchia legmagasabb szintjén a többször módosított **Országos Területrendezési Terv** (a továbbiakban: OTrT) áll, amelynek alapváltozatát az országgyűlés a 2003. évi XXXVI. törvénnyel hagyta jóvá.

A törvény célja, hogy meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve az erőforrások védelmére.

Az ország településein, az egyes térségekben a területfelhasználásra és az építésre vonatkozó szabályokat az OTrT rendelkezéseivel összhangban kell kialakítani. Az összhang megteremtése érdekében a különböző szintű, egymásra épülő terület- és településrendezési tervek készítése során az OTrT egymásra épülő területfelhasználási kategória rendszer alkalmazását írja elő. Az országos területfelhasználási kategóriák területén kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák, a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák területén az országos településrendezési és építési követelményekről szóló jogszabályban (OTÉK – 253/1997.(XII.20.) Korm.rendelet) meghatározott települési területfelhasználási egységek jelölhetők ki.

Az OTrT-ben meghatározott megyei területfelhasználási kategóriák térbeli lehatárolását Simontornya vonatkozásában **Tolna megye területrendezési terve** tartalmazza. A megye Területrendezési Tervét a Tolna Megyei Önkormányzat Közgyűlése 1/2005.(II.25.) önkormányzati rendeletével fogadta el. A terv 2016-ban, a hatályos OTrT-t alapul véve, jelentős mértékben módosult.

A rendelet célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

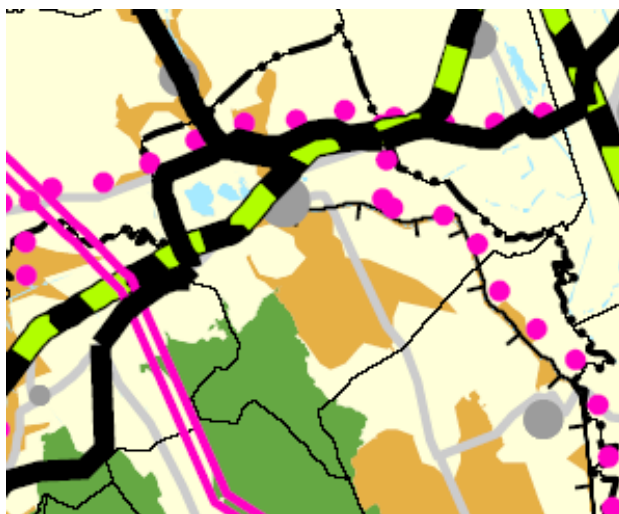
A Tolna megye területrendezési tervének módosításához kapcsolódó intézkedésekről szóló előírásokat – amelyek többek között a településrendezés számára tartalmaznak iránymutatást a megyei területrendezési terv elhatározásainak érvényre juttatása érdekében – a 45/2016.(IX.23.) számú határozattal fogadta el a Közgyűlés.

A térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályokat az OTrT 6.§-a, a területfelhasználásra vonatkozó általános szabályokat az OTrT 7. és 8.§-a, az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályokat az OTrT 9.-11.§-a rögzíti.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet 1. melléklet 1.3 pontja szerint a helyzetfeltáró munkarész tartalmazza a területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálatát.

1.3.2. Simontornya az Országos Területrendezési Tervben

Az ország szerkezeti terve

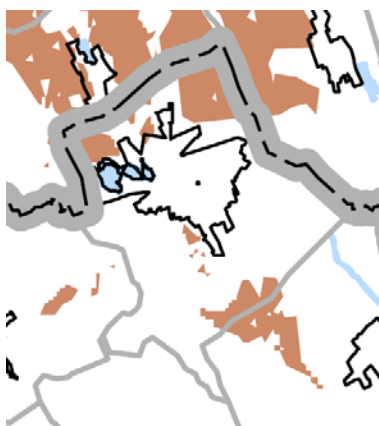

Az ország szerkezeti terve a város közigazgatási területét a kialakult állapotot alapul véve erdőgazdálkodási, mezőgazdasági, vegyes területfelhasználású, vízgazdálkodási és települési térség területfelhasználási kategóriába sorolja. A közlekedési infrastruktúra elemei közül a Budapest – Pécs vasútvonal mint egyéb országos törzshálózati vasúti pálya jelenik meg. Az OTrT az országos közúthálózaton belül a 61. út településszerkezeti terven is ábrázolt, a várost északról elkerülő nyomvonalát tünteti fel, a 64. út nyomvonala a kialakult állapot szerinti. A 61. út elkerülő szakasza, illetve a Sió-csatorna mellett országos jelentőségű kerékpárút jelenik meg. A Sió-csatorna töltése elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal.

A hatályos településszerkezeti terv az ország szerkezeti tervével a Pósa-tórendszer térségének kivételével összhangban van. A településszerkezeti tervben a Pósa-tórendszer térsége beépítésre nem szánt különleges területként jelenik meg.

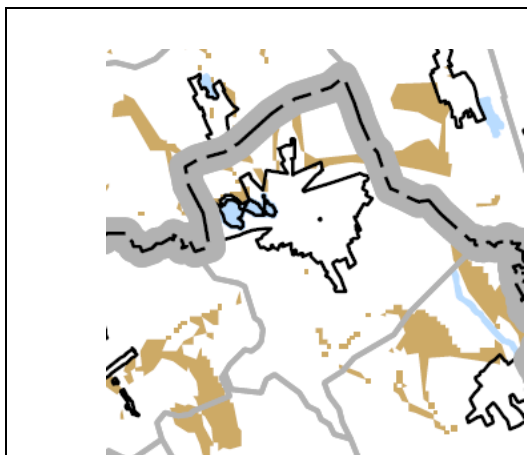
Az országos övezetek közül Simontornya területét a következő övezetek érintik:

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete

A város közigazgatási területének északi és déli szélét több foltban érinti a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete.

A településszerkezeti terven a 2015. évi módosítás során a módosítással érintett területeken az OtrT-t alapul véve megtörtént az övezeti lehatárolás aktualizálása, a módosítással nem érintett területeken azonban a településszerkezeti terv az övezet lehatárolását az elfogadásakor (2005.) hatályos területrendezési tervekhez igazodva tünteti fel.

Jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

A jó termőhelyi adottságú szántóterületek a kiváló adottságú szántóterületeket övező sávban helyezkednek el.

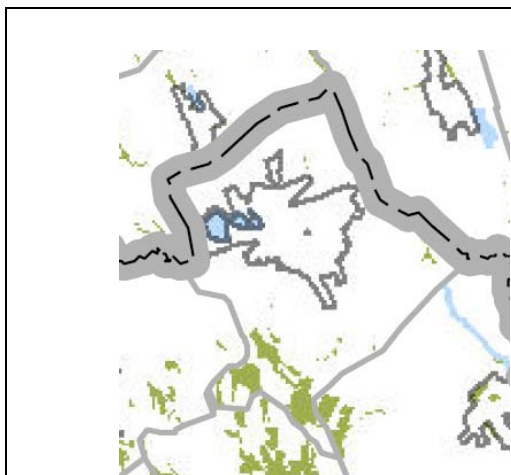
A hatályos településszerkezeti terv elfogadása idején jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete még nem létezett.

Az övezeti lehatárolás feltüntetése a 2015. évi módosítás során, a módosítással érintett területeken megtörtént.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

Az OtrT szerint a Pósa-tórendszer térsége, a várostól délnyugatra elterülő szőlőhegy és erdőség, valamint a közigazgatási terület keleti szélén, a Sió-csatornától északra elterülő vízenyős terület tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület.

A 2015. évi módosítás során a módosítással érintett területeken megtörtént az övezeti lehatárolás aktualizálása, a módosítással nem érintett területeken azonban a településszerkezeti terv az övezet lehatárolását az elfogadásakor (2005.) hatályos területrendezési tervekhez igazodva tünteti fel.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

Az OtrT szerint a Simontornyai-erdő egyes részletei, illetve a közigazgatási terület egyéb részein található erdőterületek kisebb foltjai kiváló termőhelyi adottságúak.

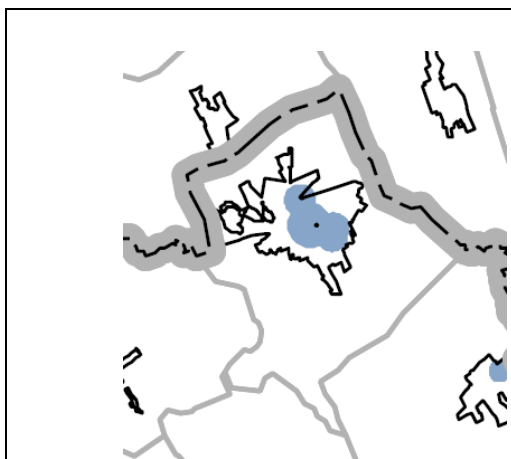
A hatályos településszerkezeti terv kiváló termőhelyi adottságú erdőterületet nem határol le.

Országos ökológiai hálózat területének övezete

A Simontornyai-erdő, a Pósa-tórendszer térsége, továbbá a Sió-csatorna vonala és az ettől északkeletre elterülő magas vízállásos terület az országos ökológiai hálózat része.

A településszerkezeti terven az OtrT-hez illeszkedve megtörtént az övezet lehatárolása.

A hatályos településszerkezeti terv szerinti fejlesztési területek közül a Pósa-tórendszer térsége, valamint a 61. út déli oldalán kijelölt gazdasági terület érinti az övezetet. A felülvizsgálat során az újonnan beépítésre szánt területi fejlesztéseket a területrendezési tervi illeszkedés érdekében vizsgálni kell.

Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Az OtrT a város központi részét az országos vízminőség-védelmi terület övezetbe sorolja. A lehatárolt terület az itt található vízmű kutak térsége, amelyeknek a védőterületét eddig nem vizsgálták. A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság előzetes tájékoztatója szerint Simontornya település vízbázis védelmi területet nem érint. A hatályos településszerkezeti terv ilyen irányú előírás híján nem tartalmaz a felszíni és a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó lehatárolást.

Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

Az OtrT az érintett települések közigazgatási területét jelöli részletes belső területi lehatárolás nélkül.

A hatályos településszerkezeti terv tartalmazza a közigazgatási terület déli részén található honvédségi terület lehatárolását, különleges beépítésre szánt terület kategóriába sorolva azt.

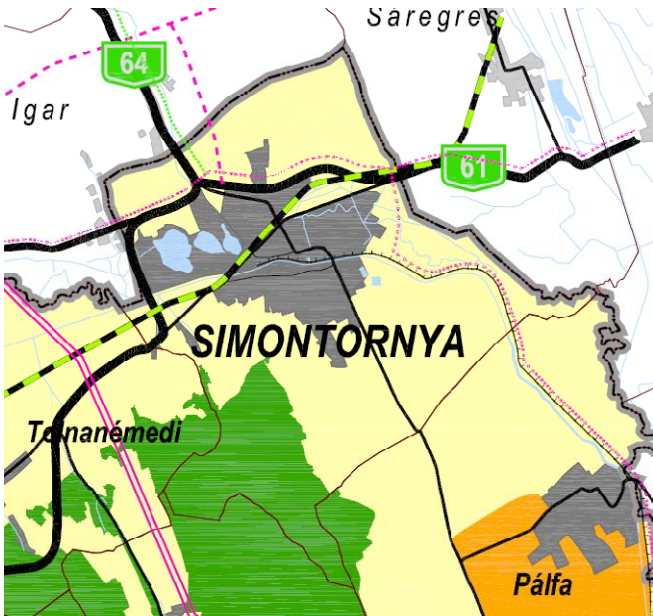
Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete

	A Sió-csatorna területe az OtrT szerinti nagyvízi meder övezet része. A településszerkezeti terv a Sió-csatornát vízgazdálkodási terület kategóriába sorolja, de az övezet lehatárolását nem tartalmazza.
---	---

Simontornya közigazgatási területét az OtrT szerinti „Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete” nem érinti.

1.3.3. Simontornya Tolna megye Területrendezési Tervében

Tolna megye szerkezeti terve

	Tolna megye szerkezeti terve a település közigazgatási területét a kialakult állapotot, illetve az elfogadásakor hatályos településszerkezeti tervet alapul véve mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, városias települési és vízgazdálkodási térség területfelhasználási kategóriába sorolja. A közlekedési infrastruktúra elemei közül a Budapest – Dombóvár vasútvonal mint egyéb országos törzshálózati vasúti pálya jelenik meg. A TmTrT az országos közúthálózaton belül a 61. és 64. út településszerkezeti terven is ábrázolt, a várost északról elkerülő nyomvonalát tünteti fel, a
--	---

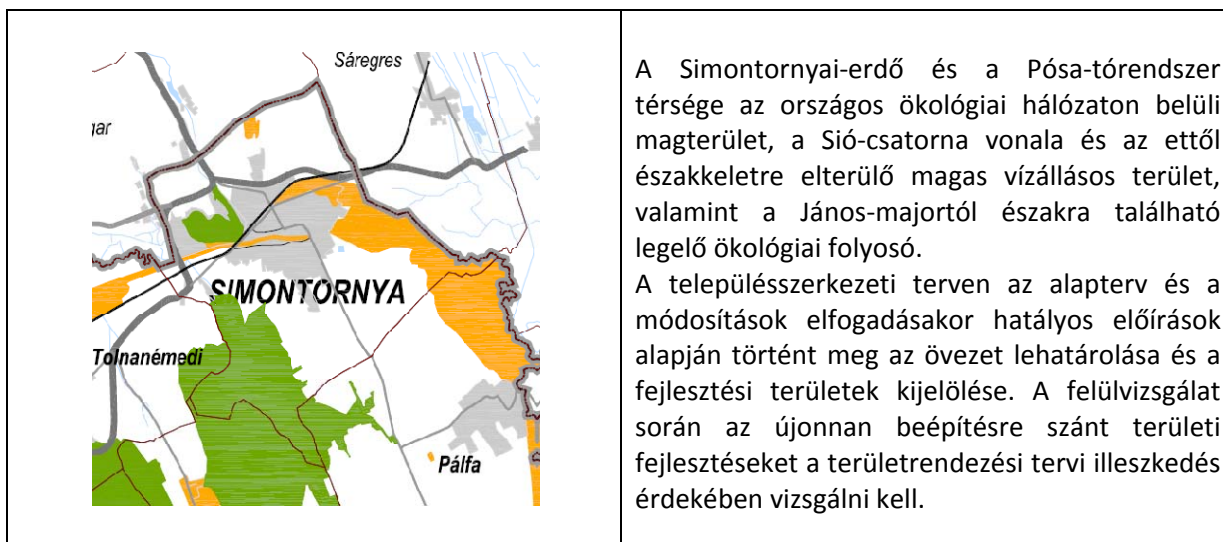
mellékutak nyomvonala a kialakult állapot szerinti. A település közigazgatási területét az országos kerékpárút törzshálózat elemeként érinti a Közép-magyarországi és a Sió-völgyi kerékpárút, valamint a Simontornya-Mezőszilas-Sárszentmihály térségi kerékpárút.

A közmű infrastruktúra-hálózat elemei közül Simontornya területét a Simontornya-Tamási-Sárbogárd 132 kV-os elosztó vezeték felhasítása érinti.

A hatályos településszerkezeti terv a megye szerkezeti tervével a 2015. évi módosítással érintett területek kivételével területfelhasználási szempontból összhangban van. A Pósa-tórendszer térségét a hatályos településszerkezeti terv idegenforgalmi célú különleges beépítésre nem szánt terület és vízgazdálkodási terület kategóriába, az időközben rekultivált volt börtéri hulladéklerakó és zagyavak térségét ipari gazdasági terület kategóriába sorolja. Távlati célként tartalmaz egy, a várost délkelet felől is elkerülő út-nyomvonalat. A kerékpárút-hálózat nyomvonala a megyei tervtől eltér. A szerkezeti terv nem tartalmazza a megyei terven megjelenő 132 kV-os elosztó vezeték nyomvonalát. A településszerkezeti terv felülvizsgálata során a területrendezési tervvel való összhangot biztosítani kell.

A megyei övezetek közül Simontornya város közigazgatási területét a következő övezetek érintik:

Magterület, ökológiai folyosó és pufferterület övezete

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, erdőtelepítésre javasolt terület övezete

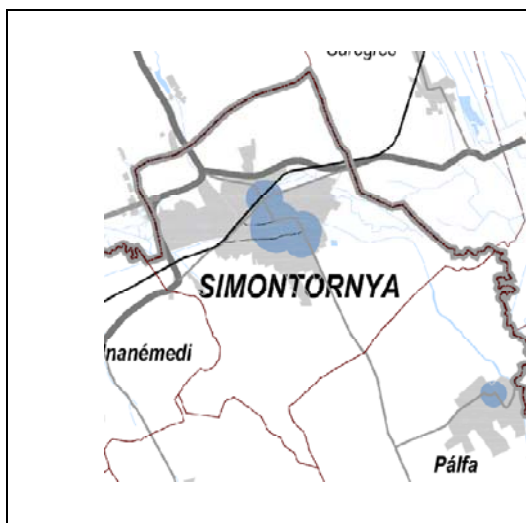

Kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterület övezete

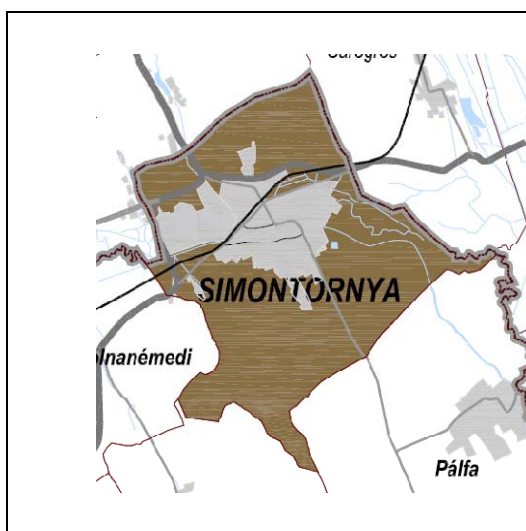
	A TmTrT a közigazgatási terület belterülettől északra fekvő részén foltokban, a déli közigazgatási határ mentén a Pálfára vezető út két oldalán, valamint a zártkert egy részén határol le kiváló termőhelyi adottságú szántóterületet. A jó termőhelyi adottságú szántók nagyobb foltokban, zömmel a kiváló termőhelyi adottságú szántók térségében találhatók. A megyei tervi lehatárolás az OtrT-től jelentős mértékben eltér, a FÖMI által pontosított lehatárolást veszi alapul. A hatályos településszerkezeti terv a 2015. évi módosításkor hatályos OtrT alapján határolja le az övezettel érintett területeket és csak a módosítással érintett területek térségében. A településszerkezeti terv felülvizsgálata során a területrendezési tervi illeszkedést vizsgálni kell.
---	---

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

	Az OtrT-t alapul véve a TmTrT szerint a Pósa-tórendszer térsége, a várostól délnyugatra elterülő szőlőhegy és erdőség, valamint a közigazgatási terület keleti szélén, a Siócsatornától északra elterülő vizenyős terület tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület. A 2015. évi módosítás során a módosítással érintett területeken megtörtént az övezeti lehatárolás aktualizálása, a módosítással nem érintett területeken azonban a településszerkezeti terv az övezet lehatárolását az elfogadásakor (2005.) hatályos területrendezési tervekhez igazodva tünteti fel.
---	---

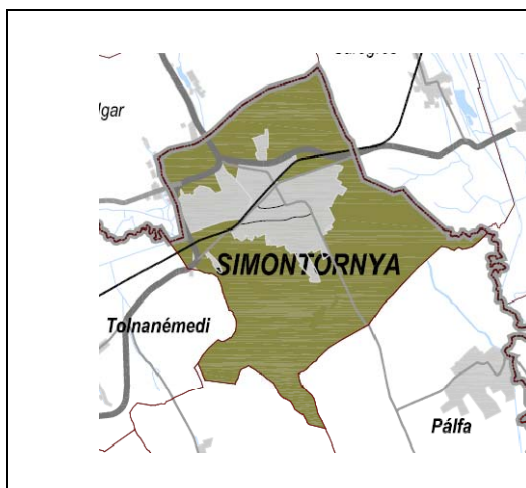
Országos vízminőség-védelmi terület övezete

Az OtrT-t alapul véve a megyei terv a város központi részét az országos vízminőség-védelmi terület övezetbe sorolja. A lehatárolt terület az itt található vízmű kutak térsége, amelyeknek a védőterületét eddig nem vizsgálták. A Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság előzetes tájékoztatója szerint Simontornya település vízbázis védelmi területet nem érint. A hatályos településszerkezeti terv ilyen irányú előírás híján nem tartalmaz a felszíni és a felszín alatti vizek védelmére vonatkozó lehatárolást.

Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete

A területrendezési terv az övezettel érintett településeket teljes igazgatási területükkel határozza meg, részletes belső lehatárolás nélkül.

A Bányafelügyelet előzetes tájékoztatója alapján a település területén megkutattott és nyilvántartott ásványi nyersanyag vagyon a bezárt homokbánya területén ismeretes (közlekedésépítési homok nyersanyag lelőhely).

Kiemelt fontosságú honvédelmi terület övezete

A területrendezési terv az övezettel érintett településeket teljes igazgatási területükkel határozza meg, részletes belső lehatárolás nélkül.

A hatályos településszerkezeti terv tartalmazza a közigazgatási terület déli részén található honvédségi terület lehatárolását, különleges beépítésre szánt terület kategóriába sorolva azt.

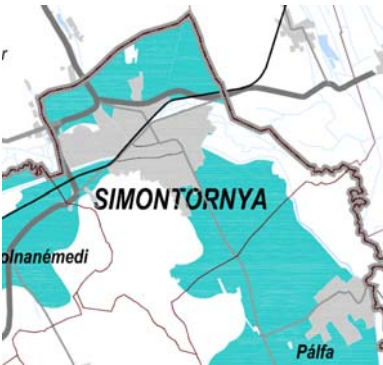
Rendszeresen belvíz-járta terület övezete

	Az övezet a város igazgatási területének nyugati szélén a vasút és a Sió-csatorna közti területsávot, az igazgatási terület keleti részén pedig a Sió-csatornától keletre fekvő területeket érinti. A településszerkezeti terv az övezet lehatárolását az akkori adatszolgáltatás alapján tartalmazza. Az övezet lehatárolását a felülvizsgálat során aktualizálni kell.
---	--

Földtani veszélyforrás terület övezete

	A TmTrT az érintett települések közigazgatási területét jelöli részletes belső területi lehatárolás nélkül. A hatályos településszerkezeti terv az elfogadásakor hatályos megyei tervet alapul véve tartalmazza a csúszásveszélyes területek lehatárolását. A településszerkezeti terv felülvizsgálata során a földtani veszélyforrással érintett területek lehatárolását el kell végezni.
--	---

Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület övezete

	Az övezet a közigazgatási terület egybefüggő, nagy kiterjedésű, zömmel szántóföldi művelés alatt álló területeirészeit érinti. Szélerőmű elhelyezéséhez a 45/2016.(IX.23.) Kgy. határozatban foglaltakat javasolt figyelembe venni. A hatályos településszerkezeti terv az övezet lehatárolását nem tartalmazza.
---	--

Simontornya közigazgatási területét a „Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete” és a „Tájrehabilitációt igénylő terület övezete” nem érinti.

A Tm TrT alapján Simontornya területét érintő sajátos megyei térségek**A turizmusfejlesztés magterületei és térségi központjai**

	Simontornya a Nyugat-tolnai rekreációs térség részeként turisztikai magterület, egyben a tervezett Sió-menti turisztikai térséghez tartozó település. A város a Tolnai borút, és a tervezett Sió-völgyi kerékpárút egyik állomása. A térségbe azok a települések tartoznak, amelyek a természeti adottságok és a turisztikai szolgáltatások kínálata szempontjából és az ebből származó lehetséges jövedelemtermelés alapján legalább regionális jelentőséggel bírnak, vagy ilyenre fejlesztendők.
---	---

Építészeti örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület

	Simontornya az építészeti örökség térségi jelentőségű települései közé tartozik. A Tm TrT javaslatait figyelembe véve a település területére a felülvizsgálat során új települési örökségvédelmi hatástanulmány, illetve részletes értékvédelmi vizsgálat készül. Az önkormányzat a helyi építészeti értékek, a településszerkezet és a településképi védelme érdekében településképi arculati kézikönyvet, ennek ajánlásai alapján pedig településképi rendeletet állít össze.
---	--

Natura 2000 terület

	A közigazgatási terület délnyugati részét borító erdőség a Natura 2000 hálózaton belüli különleges és kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület. Az érintett településrész egyben az országos ökológiai hálózaton belüli magterület.
---	--

Nitrátérzékeny terület

	Általánosan kimondható, hogy Simontornya beépítésre szánt területeinek zöme nitrátérzékeny. A településfejlesztési koncepciót és a településrendezési eszközöket a vonatkozó jogszabályokkal összhangban célszerű kidolgozni.
---	---

A sajátos térségek közül Simontornya területét a „Gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű központjai” és a „Magas Természeti Értékű Terület” térségek nem érintik.

1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK – AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ – VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A Simontornyával szomszédos települések Tolna megyében Tolnanémedi, Pálfa és Kisszékely, Fejér megyében Igar és Sáregres.

Tolnanémedi

A TEIR országos rendezési terv katasztere alapján a településnek nincs településszerkezeti terve. Az előzetes tájékoztatási szakaszban Tolnanémedi polgármestere azt a tájékoztatást adta, hogy az önkormányzatnak nincsenek Simontornya településrendezési eszközeit befolyásoló tervei.

Pálfa

Pálfa község településszerkezeti tervét a Völgyzugoly Kft. készítette Ferik Tünde településtervező vezetésével. A tervet az önkormányzat 37/2006.(VII.26.) sz. Kt. határozatával fogadta el. A Simontornyával szomszédos településrész zömmel mezőgazdasági terület, amelynek nincs hatása a simontornyai fejlesztésekre. A Simontornyáról Pálfán keresztül Szekszárdra vezető összekötő út hiányzó szakaszai a közelmúltban kiépültek. A Tolna megye Területrendezési Tervében mindkét települést érintő, a Sió-csatorna partján vezetett országos törzshálózati kerékpárút nyomvonalát Pálfa településszerkezeti terve tartalmazza.

Kisszékely

Kisszékely község településszerkezeti tervét az ARKER Stúdió Kft. készítette (településtervezők Lőrincz Ferenc és Vadász Rudolf). A tervet az önkormányzat 7/2008.(I.31.) sz. Kt. határozatával fogadta el. A Simontornyával határos településrészek zömmel védelmi és gazdasági rendeltetésű erdőterületek, kis részben pedig mezőgazdasági területek. Kisszékely Község Polgármesterének előzetes tájékoztatása alapján a község településszerkezeti terve nincs hatással Simontornya településrendezési eszközeinek felülvizsgálatára.

Igar

Igar község településszerkezeti tervét a VÁTI készítette. A tervet az önkormányzat 70/2007.(IX.26.) sz. Kt. határozatával fogadta el. A település polgármestere az előzetes tájékoztatási szakaszban küldött megkeresésre településszerkezeti tervet sem küldött, a válaszként küldött önkormányzati határozat szerint a Képviselő-testület úgy döntött, hogy a véleményezési eljárás további szakaszaiban nem kíván részt venni. Fentiek alapján Simontornya önkormányzata úgy tekinti, hogy Igar településszerkezeti terve nem tartalmaz Simontornya fejlesztését befolyásoló megállapításokat.

Sáregres

Sáregres község településszerkezeti tervét a VÁTI készítette. A tervet az önkormányzat 64/2006.(VI.30.) sz. Kt. határozatával fogadta el. A település polgármestere az előzetes tájékoztatási szakaszban küldött megkeresésre településszerkezeti tervet sem küldött, a válaszként küldött önkormányzati határozat szerint a Képviselő-testület úgy döntött, hogy a véleményezési eljárás további szakaszaiban nem kíván részt venni. Fentiek alapján Simontornya önkormányzata úgy tekinti, hogy Sáregres településszerkezeti terve nem tartalmaz Simontornya fejlesztését befolyásoló megállapításokat.

1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

A jelenleg hatályos, 2004-ben készült városfejlesztési koncepció célja Simontornyán a közép- és hosszú távon aktuális fejlesztési elképzelések és lehetőségek egymással való összhangba hozása és megfelelő dokumentálása. A városfejlesztési koncepció nem helyettesítheti az önkormányzat egyes ágazatokban kialakítandó stratégiáit és nem helyettesíti az egyes ciklusok cselekvési tervét sem, annak legfeljebb logikai keretét adja. A koncepció (tervezés–egyeztetés–döntéshozatal) a cél-meghatározás tekintetében érdekegyeztetési, koordinációs feladatokat is betölt.

Az elfogadott koncepció értékválasztást és közös fejlesztési szándékot fejez ki. Elfogadásával a döntéshozó kinyilvánítja a szereplők többségének a véleményazonosságát az elfogadott célok és prioritások tekintetében és ezzel meghatározza a stratégiaépítés fő kereteit is.

A jelenleg hatályos, 2004-ben készült városfejlesztési koncepció idején érvényben lévő 1997. évi LXXVIII. törvény értelmében a városfejlesztési koncepció

- megalapozza a településrendezési tervet,
- rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési döntéseit,
- és az önkormányzat határozat formájában fogadja el.

A városfejlesztési koncepcióban foglaltakkal kapcsolatban megjegyzendő, hogy nem minden fejlesztési célnak vannak rendezési konzekvenciái, másrészt még ebben a koncepcionális fázisban nem ismert minden fejlesztés terület-felhasználási vonatkozása. A rendezési tervek határozzák meg azoknak a jövőbeni fejlesztéseknek a műszaki-fizikai kereteit, a terület-felhasználás szabályait, amelyekkel az adott fejlesztési koncepció nem foglalkozik, mert nem kapcsolódik aktuális közösségi célhoz, vagy a tervezés pillanatában nincs információ róla.

A törvényi kitétel, miszerint a fejlesztési koncepció rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési döntéseit, kettős követelményrendszert támaszt: a tervezés során meg kell ismerni a közösségi akaratot képviselő önkormányzati szándékokat, másrészt a koncepció elfogadását követően az önkormányzatnak ezzel összhangban kell meghoznia döntéseit.

A fejlesztési koncepció mindenekelőtt arra a kérdésre ad választ, hogy milyen térségi adottságai, jellemzői vannak a városnak, azaz milyen nemzetközi, országos, regionális, megyei és kistérségi/járási szintű gazdasági-társadalmi-infrastrukturális tényezők és milyen módon (egymást erősítve, egymást gyengítve vagy kioltva) hatnak a város életére, szerepköreire, fejlődésére, vonzásviszonyaira. A helyi/helyzeti energiák és a térkapcsolatok feltárását követi a fejlesztési irányelvek megfogalmazása. A koncepció javaslatokat fogalmaz meg a városfejlesztés intézmény- és eszközrendszerének továbbfejlesztésére. Azzal, hogy a képviselőtestület határozat formájában (azaz az állami irányítás egyéb jogi eszközei közé sorolandó dokumentumban) fogadja el a városfejlesztési koncepciót, nem határoz meg kötelezettségeket a külső aktorok számára. Azt fogalmazza meg, hogy az elfogadáskor konszenzus van Simontornyán abban a tekintetben, hogy a fejlesztési koncepcióban lefektetett célokat kívánják megvalósítani. Viszont a határozati formában elfogadott koncepció végrehajtása kvázi kötelező magára a képviselőtestületre, a bizottságokra, a polgármesterre, a jegyzőre, a hivatalra, illetve az önkormányzati többségi tulajdonú intézményekre és gazdasági társaságokra vonatkozóan.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Településfejlesztés

Simontornya Város Önkormányzata a település fejlesztését érintő projekteket általában pályázati források igénybevételével valósítja meg.

Jelenleg önálló városi településfejlesztési szerződés nincs érvényben, a Tolna Megyei Önkormányzat „**A Sió vízi turisztikai fejlesztés I. üteme**” című és **TOP-1.2.1-15-TL1-2016-00019 azonosító számú**, Simontornya területét is érintő pályázata rendelkezik támogatási szerződéssel.

A projekt során Ozorától a Sió-csatorna Dunába történő torkolatáig egy kiszállókkal és megállókkal teli vízi turisztikai útvonalat alakítanak ki, amelynek teljes hossza 85 km.

A projekt elemei:

Vízi kiszállók elhelyezése és megépítése

12 db kiszálló létesül. Helyszínek: Ozora, **Simontornya**, Pálfa, Sárszentlőrinc, Sárszentlőrinc-Úzd, Kölesd-Borjád, Kölesd, Medina, Harc, Sióagárd, Bogyiszló (itt 2 db)

Új állomás épületek épülnek **Simontornyán**, Pálfán, Sárszentlőrincen, Kölesden és Harcon mosdó, zuhanyzó, akadálymentes mosdó, étkező teakonyha/büfé valamint kajak-kenu és kerékpár zárt tároló helyiségekkel. Kajak-kenu és kerékpár bérleti lehetőségek, fedett és zárt pihenőhely, étkezőhely, víz és elektromos áram vételezés, Wi-fi kapcsolat.

A kiszálló helyek a párhuzamosan benyújtott Sió-menti kerékpárhálózat megállóhelyei is egyben.

Az önkormányzat beadott, de hivatalosan eddig még el nem bírált pályázatait a következők:

Kiírás azonosító száma	Pályázat címe	Projekt helyszíne és célja
TOP-2.1.1-15-TL1	Barnamezős területek rehabilitációja Simontornyán	Gyár utca 144 hrsz., önkormányzati tulajdonban lévő, a Városüzemeltetési Kft. által használt telephely épületállományának rehabilitációja
TOP-4.2.1-15	Szociális alapszolgáltatások fejlesztése Simontornyán	Őszikék Idősek Otthona kialakítása a volt ferences kolostorban (Szent István utca 3.)
TOP-4.1.1-15-TL1	Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	A Templom utcai orvosi rendelő épületének felújítása – Templom u. 4.
TOP-1.4.1-15-TL1	A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	Bölcsődei férőhelyek kialakítása és az energiahatékonyság fejlesztése a Vak Bottyán Óvodában – Mátyás király u. 7.
TOP-2-1-3-15-TL1	Települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések	Simontornya bel- és külterület egyes részeinek belvíz elvezetése A projekt szerint a Kultúrházi Körárok és a Sió-csatorna találkozási pontjához egy torkolati átemelő mű épül, a Körárok nem hatékony működéséből eredő problémát pedig a Körárok egyes szakaszainak mederburkolásával, átépítésével, illetve kotrásával kívánja elérni.

Településrendezés

A település közigazgatási területére vonatkozóan településrendezési szerződés nincs érvényben.

1.6. A TELEPÜLÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

- Simontornya város – a korábbi terv felülvizsgálataként összeállított – településszerkezeti tervét a Képviselő-testület 204/2005.(XII.19.) Kt. sz. határozatával fogadta el. A terv az azóta eltelt időszakban többször módosult az elfogadó határozatok száma: 145/2009.(X.26.) és 73/2016.(VI.27.).
- Simontornya helyi építési szabályzatát és az ennek mellékletét képező szabályozási tervet a Képviselő-testület 22/2005.(XII.19.) sz. rendeletével fogadta el. A HÉSZ a szerkezeti tervhez hasonlóan többször módosult – az elfogadó rendeletek száma: 23/2009.(X.30.) és 11/2016.(IV.29.).

A módosításokat követően a településrendezési eszközök egységes szerkezetbe foglalása megtörtént.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

A településszerkezeti terv megállapításai területfelhasználási kategóriánként a következők:

LAKÓTERÜLET

A település lakóterületeit a településszerkezeti terv „kisvárosias lakóterület”, „kertvárosias lakóterület” és „falusias lakóterület” területfelhasználási kategóriába sorolja. Kisvárosias lakóterületek a történetileg kialakult és beépült utcák (a városközpont körnéke és a Sió-csatornától délre eső városrész), kertvárosias lakóterületek az újabkori beépítésű utcák (a városközponttól északra és nyugatra, valamint a 61. úttól északra elterülő városrész), falusias lakóterület a Tolnanémedi utca.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

KISVÁROSIS LAKÓTERÜLETEN

- a Hunyadi utcától északra – társasházak – 6 építési telek (6x4 lakás)
- a vásártér helyén – szociális bérlakások (önkormányzati beruházás) – 6x6 lakás
- a Könyök utca-Szarvas utca közti tömbbelsőben – családiházak – kb. 29 építési telek

A tervezett fejlesztések nem valósultak meg.

KERTVÁROSIS LAKÓTERÜLETEN

- Az Igari úttól délre – kb. 36 építési telek
- Funkcióváltást követően a Bem utcai benzinkút helyén – kb. 4 építési telek
- A Könyök utcától nyugatra – kb. 30 építési telek

A tervezett fejlesztések nem valósultak meg.

Az Önkormányzat a hatályos tervben további vizsgálatok eredményének függvényében lehetőséget kívánt biztosítani a szőlőhegy lakóterülettel határos területsávjának kertvárosias lakóterületi hasznosítására. A vizsgálat eredményeként határozandó meg a mezőgazdasági és a lakóterület aránya, a tervezett belterületi határvonal.

Építési igény híján a vizsgálat és ennek eredményeként a településszerkezeti terv célzott módosítása nem történt meg.

FALUSIAS LAKÓTERÜLETEN

Új területek kijelölését igénylő fejlesztés nem várható, de javasolt a 61 sz. út nyugati kivezető szakasza menti kialakult, szinte utcasornak tekinthető külterületi lakófunkció belterületbe vonása és falusias lakóterületként való kezelése.

A belterületbe vonás nem történt meg.

TELEPÜLÉSKÖZPONT VEGYES TERÜLET

Simontornya városközpontja jól lehatárolható, igazi településközpont vegyes terület. A hatályos településszerkezeti terven településközpont vegyes területként jelenik meg a Vár tér, a Szent István tér, a Szent István utca, a Templom utca, a Mátyás király utca, a Beszédes Ferenc utca belső szakasza, valamint a Petőfi Sándor utca északi oldala az Arany János utcától a dr. Kiss István utcáig. Itt található a városi szintű közintézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve.

A belterület hármas tagozódása következtében szintén településközpont vegyes területbe sorolt alközpontok alakultak ki a Bem utcában és a Sió-híd déli hídfője környékén.

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK

- Belső elkerülő út megépítése a Mátyás király utca – Mészáros utca vonalán, visszacsatlakozva a Szent István utcára – *nem valósult meg*
- A városközpont foghíjainak beépítése a történetileg kialakult térfalak lehetőség szerinti teljes visszaállítással:
 - Szent István utca – Mátyás király utca sarok – *nem valósult meg*
 - Mészáros utca – Beszédes Ferenc utca sarok – *nem valósult meg*
 - Vár tér déli oldala – *nem valósult meg*
- Városháza bővítése az épület mögött a mentőállomás megszüntetését követően – *nem valósult meg*
- Piacter kialakítása a Mátyás király utcai tömbházak mögötti rendezetlen területen – *nem valósult meg*
- Intézményfejlesztési koncepció elkészíttetését követően
 - Az üresen álló intézmények mielőbbi újrashasznosítása – **a volt iskolaépületben helytörténeti múzeumot alakítottak ki, a volt szakközépiskolát gondozási központként hasznosítják**
 - A műemlék ferences rendház funkcióváltása az országos védelemhez jobban igazodó funkcióra – *nem valósult meg*
- Városközpont zöldterületeinek egységes koncepció szerinti rendezése – **a vár és a Templom utca térségében megvalósult**
- Óvodaépület funkcióváltása a Bem utcai alközpontban (központi orvosi ügyelet kialakítása) – **megvalósult**

GAZDASÁGI TERÜLET

A település meglévő gazdasági területeit a hatályos településszerkezeti terv „kereskedelmi, szolgáltató” és „ipari terület” területfelhasználási kategóriába sorolja.

- *Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági terület* a börtöntől délre, a Gyár utcai lakóterülettel kelet felől határos terület raktározási funkcióval.

- Egyéb ipari területbe tartoznak a bőrgyártól délre található telephelyek és a Beszédes Ferenc utca keleti végéről nyíló telephelyek
- Jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület a majorok területe.

FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

Minőségi fejlesztés

A Bőrgyár rehabilitációja távlati kereskedelmi-szolgáltató, illetve egyéb iparterületi funkciók fogadására a jelenleg gimnáziumi tantermekként működő épület oktatási funkciójának figyelembevételével. *Az előirányzott rehabilitációs terv nem készült el, az oktatási funkció megszűnt.*

Területigényes fejlesztés

KERESKEDELMI, SZOLGÁLTATÓ GAZDASÁGI TERÜLETEN

- A 64 sz. út tervezett elkerülő szakaszán kialakítandó csomópont környezetében az 1699 hrsz. ingatlan igénybevételével – kb. 9000 m²

EGYÉB IPARI TERÜLETEN

- A 61 sz. út és a SIMOVILL telephely között a 0333/3 hrsz. út keleti oldalán – kb. 11,5 ha
- A 61 sz. út déli oldalán a 0330/2 hrsz. árokig – kb. 7,8 ha
- A volt bőrgyári hulladéklerakó (181 hrsz.) és zagyártározók (043/17 hrsz.) területén – kb. 7,6 ha

A fejlesztési területek tényleges kialakítására konkrét beruházói igény híján nem került sor. A gázfogadó állomástól délre fekvő 0333/10 hrsz.-ú ingatlanon fabrikett-gyártó üzemet alakítottak ki, amely azonban egy ideje nem üzemel.

KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

Temető

A településszerkezeti terv a temető északnyugati irányú bővítését irányozta elő, *a bővítés nem valósult meg, de továbbra is szükséges.*

Sportolási célú terület

A településszerkezeti terv a parkolási problémák rendezése érdekében a terület északkeleti irányú bővítését irányozta elő, *a bővítés nem valósult meg.*

Különleges terület nagykiterjedésű kereskedelmi, szolgáltató funkciók számára

A 61. sz. út keleti kivezető szakasza mentén nagyobb telekigényű kereskedelmi funkciók letelepedése indult meg. A kialakult terület folytatásaként a hatályos településszerkezeti terv további kereskedelmi funkciók elhelyezésére alkalmas, kb. 3 ha-os területet jelölt ki. *Az új terület kialakítása és beépítése eddig még nem történt meg.*

Különleges terület idegenforgalmat vonzó funkciók számára

Kialakult területek bővítési lehetőséggel.

A Gácsi ménesbirtok területe

Kialakult terület.

Tankertészeti területe

Kialakult terület.

Honvédségi objektum (lőtér) területe

Kialakult terület.

Hulladékgyazdálkodási területek

- Hulladékudvar
Kialakult terület.

- **A volt börgyári hulladéktároló és zagytározók területének rekultivációja megtörtént, a terület a településszerkezeti terven gazdasági területi besorolást kapott.**
- Szennyvíztelepek területe
 - A börgyári szennyvíztelep kialakult megtartandó.
 - **A településszerkezeti terven még tervezettként jelölt városi szennyvíztelep megépült.**

KÖZLEKEDÉSI ÉS KÖZMŰTERÜLET

Közlekedési területek

Út	Kategória a hatályos településszerkezeti terven		Közlekedési terület szélessége
	jelenleg	távlatban	
61. sz. és 64. sz. utak közös elkerülő szakasza		külterületi II. rendű főút (K.IV.B.)	40 m
6317. sz. út külterületi szakasza		külterületi mellékút, összekötő út (K.V.C.)	22 m
6407. sz. út külterületi szakasza	külterületi mellékút, összekötő út (K.V.C.)	külterületi mellékút, összekötő út (K.V.C.)	meglévő (20 m)
Mezőgazdasági és zártkerti utak		külterületi mellékút, egyéb út (K.VIII.C-D.)	16 m
Szélesítés esetén	külterületi mellékút, egyéb út (K.VIII.C-D.)	külterületi mellékút, egyéb út (K.VIII.C-D.)	meglévő (4-12 m) min. 10,0 m
Ady E. utca,	belterületi II. rendű főút (B.IV.b.B.)	belterületi II. rendű főút (B.IV.b.B.)	meglévő (10-22 m)
Igari út József A. utca Beszédes F. utca Malom utca Gyár utca Petőfi S. utca Pásztor u. folytatás Mátyás király utca	belterületi mellékút, gyűjtőút (B.V.c.C.)	belterületi mellékút, gyűjtőút (B.V.c.C.)	meglévő (18-24 m) (16-24 m) (8-20 m) (12-18 m) (16-18 m) (16-24 m) 22 m 14-18 m
Meglévő kiszolgáló utak	(B.VI.d.C.-D.)	(B.VI.d.C.-D.)	meglévő (4-20) m
Tervezett kiszolgáló utak		(B.VI.d.A.-C.)	12-20 m
Kerékpárút		(B.IX.)	min. 6,0 m
Gyalogút		(B.X.)	min. 4,0 m
Autóbusz pályaudvar			

Út	Kategória a hatályos településszerkezeti terven		Közlekedési terület szélessége
	jelenleg	távlatban	
Vasút terület			

TERVEZETT FEJLESZTÉSEK

Külterületen

II. rendű főutak:

A lakóterületet és a városközpontot erősen terhelő átmenő forgalom csökkentésére a településszerkezeti terv elkerülő úthálózat kiépítését irányozta elő a következő ütemezéssel:

- 1.ütem – északkeleti ág kiépítése a legnagyobb terhelést jelentő 64 sz. út kiváltására
- 2.ütem – északnyugati ág kiépítése az 1.ütemmel együtt a 61 sz. út kiváltására
- 3.ütem – délkeleti ág kiépítése a városközponton áthaladó forgalom kiváltására

Összekötő utak:

A város és a megyeszékhely közti kapcsolat javítása érdekében a terv kiépítésre javasolta a 6317 sz. összekötő út Simontornya és Sárszentlőrinc közötti hiányzó szakaszait.

Belterületen

Gyűjtőutak:

A hatályos terv belső, a műemlék együttest elkerülő gyűjtőút kiépítését irányozta elő a Szent István tér – Mészáros utca – Mátyás király utca nyomvonalon. Az új út kiépítése lehetőséget adott volna a történeti központ forgalomcsillapítására.

Kiszolgáló utak:

A településen belül új utakat a tervezett lakótelkek kiszolgálására, valamint a tervezett gazdasági területek feltárására irányzott elő a szerkezeti terv.

Kerékpárutak:

A hatályos terv kerékpárút kiépítésére tett javaslatot a Sió északi parti töltés lábánál a hídtól az Ady Endre utca déli ágáig.

A tervezett fejlesztések közül a 6317 sz. összekötő út hiányzó szakaszainak megépítése valósult meg. A műemlék együttest elkerülő belső gyűjtőút tervezett nyomvonalán az út megépítését ellehetetlenítő, vagy legalábbis költségeit növelő beruházások valósultak meg (parkolók és zöldfelület a buszpályaudvaron, játszótér, köztéri szobor a Mészáros utcában).

ZÖLDTERÜLET

Meglévő, megtartandó zöldterületek és zöldfelületek a hatályos terv szerint

- Közpark a Városháza előtt
- Játszótér az Arany János utcában
- Játszótér a Bem utcában
- Közpark a Bem utca – Táncsics utca sarkán
- Parkosított felületek a Széchenyi utca keleti végén
- Közpark a Kossuth téren
- Közpark a Zátony téren

Meglévő, korszerűsítést igénylő zöldterületek és zöldfelületek a hatályos terv szerint

- Közpark a Vár téren
- Közpark a Ferences templommal szemben
- Közpark a Kálvária-dombon
- Parkosított felület a református templomtól nyugatra

A városközpontban lévő zöldterületek rekonstrukciója megtörtént.**TERVEZETT FEJLESZTÉSEK**Közparkok kialakítása

- Városi szintű közpark kialakítása a Sió-csatorna északi partján a városközpont és a strand közti szakaszon – kb. 8700 m²
- Lakóterületi közpark (játszótér) kialakítása a Könyök utca – Szarvas utca közti tömbbelsőben – kb. 1200 m²

Városi szintű rekreációs területek kialakítása ligetes parkerdő formában

- A Vak Bottyán Lakótelep és a 0330/2 hrsz. árok közti területen – kb. 2 ha
- Az Ady Endre utca, a Sió csatorna és a lakóterület által határolt területen – kb. 2,5 ha

Gyalogos sétány kialakítása a Sió északi parti töltésén a hídtól az Ady Endre utca déli ágáig

A tervezett fejlesztések nem valósultak meg.

ERDŐTERÜLET

Az erdőterületek az igazgatási terület délnyugati sarkában egy nagy erdőtömböt alkotnak, kisebb erdőfoltok csak elvétve fordulnak elő. Zömmel gazdasági rendeltetésűek, néhány szántóföldi táblát kereteznek csak keskenyebb véderdősávok.

TERVEZETT FEJLESZTÉS

A hatályos településszerkezeti terv területi fejlesztést nem irányzott elő.

MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

A külterületi tájszerkezetre a mezőgazdaság dominanciája jellemző. A domborzati viszonyokat követve a várost három oldalról határoló sík területen nagyterjedésű szántóföldek alakultak ki. A rét- és legelőterületek jelentős területi hányaddal jelennek meg. Helyüket, kiterjedésüket is elsődlegesen a domborzati viszonyok határozzák meg. A dombvidéki területen a völgyekben meghatározóak, a sík területen a vízfolyás-völgyeket kísérik. Értékes ökoszisztémák hordozói. Az árokpartok menti vizenyősebb területeken viszonylag nagyterjedésű nádasok maradtak fenn. A szőlő- és gyümölcsültetvények területi aránya a kedvező fekvés és éghajlat következtében jelentős. A kertes mezőgazdasági terület a belterület fölé magasodó Mózsé-hegy és Derék-hegy lankáin alakult ki.

TERVEZETT FEJLESZTÉS

A hatályos településszerkezeti terv területi fejlesztést nem irányzott elő.

VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLET

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak.

A várostól nyugatra terül el a több halastóból álló Pósa-tórendszer. A tórendszer nevét adó Pósa-tó a délnyugati részén található úszó láp miatt ex lege védett terület.

TERVEZETT FEJLESZTÉS

A Pósa-tórendszer átalakítása a térséget érintő idegenforgalmi beruházás keretében: a jelenlegi 5 nagy tóból 12 db, 3-5 ha alapterületű, horgászatra, haltermelésre alkalmas tó jön létre. A tavak körül bérelhető faházak épülnek a horgászok elhelyezésére.

A beruházás egyenlőre nem valósult meg.

KÜLÖNLEGES BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLET

A város területén jelenleg különleges beépítésre nem szánt terület nem található.

TERVEZETT FEJLESZTÉS

Multikulturális horgászfalu kialakítása a Pósa-tórendszer környezetében – a tórendszerrel együtt 150 ha

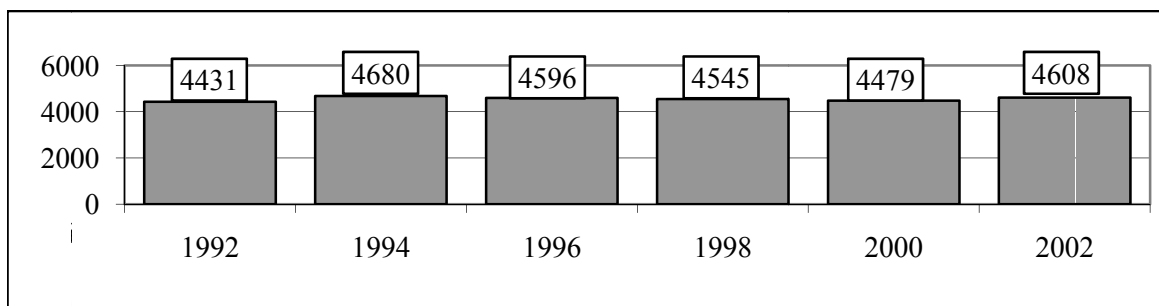
A beruházás megvalósítása bizonytalan.

1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

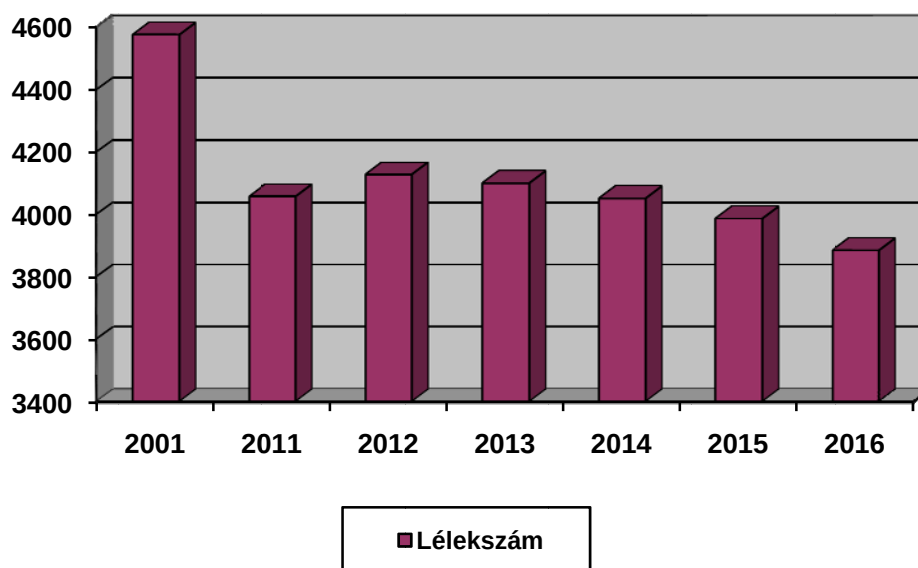
1.7.1. Demográfia, népesesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Simontornya népessége jelentősen csökkent a rendszerváltást követően, már a múlt évszázad utolsó évtizedében (1. ábra). A csökkenés sajnos az új évezredben is folytatódott (2. ábra). Ez a csökkenés a városból elköltözők nagy számával magyarázható, illetve azzal, hogy – hasonlóan az ország más városaihoz – a születések száma tartósan a halálozások száma alatt marad.

1. ábra: Simontornya lakónépességének változása (1992–2002)

2. ábra: Simontornya lakónépességének változása (2001–2016)

Simontornya lélekszámának aránya a Tamási járáson (2013-ig: kistérségben), illetve Tolna megyén belül nagyjából változatlan az elmúlt közel fél évszázad során, vagyis a kistérségi/járási és megyei demográfiai folyamatokkal együtt mozognak Simontornya értékei (1. táblázat).

1. táblázat: Simontornya lakosságszámának változása a járáson és a megyén belül

	1970	1980	1990	2001	2011
Simontornya lakosságszáma a mai járás %-ában	8,94	9,92	10,19	10,63	10,48
Simontornya lakosságszáma a megye %-ában	1,86	1,86	1,78	1,83	1,76

A város népességének korstruktúráját a születések alacsony számából következően ugyanaz a lassú öregedési folyamat jellemzi, mint a másfél évtizeddel ezelőtt íródott koncepció idejében.

Bevándorlók ugyanakkor nem fiatalítják a várost, így az aktív keresők aránya is a magyar városok átlaga alatti.

A legfrissebb elérhető, 2011-es adatok szerint a 20 év alatti lakosság létszáma alig több mint fele már a 60 év feletti korosztályának (2004-ben még a 18 és alatti és a 60 év feletti lakosság aránya nagyjából egynegyed-egynegyed a város lakosságából, a munkaképes korúak száma pedig a város összes lakosának mintegy fele volt). Az öregedési index (60 év feletti lakosok száma a 15 év alattiak arányában) 250,3%, azaz két és félszer annyi az idős lakos Simontornyán, mint a gyermek, ami további népességfogyást valószínűsít (ugyanaz az érték 2004-ben még „csak” 140,8 volt).

Nemcsak a népességszám, hanem a lakosság etnikai összetétele, iskolázottsága, képzettsége, illetve kohéziója is hatással van egy település humán erőforrásának minőségére. A város etnikai összetétele viszonylag homogénnek mondható, a 2011-es népszámlálás adatai szerint 3349 fő vallotta magát magyar anyanyelvűnek, illetve nemzetiségűnek, a magukat kisebbséghez tartozónak vallók száma a következő volt: 78 fő roma, 27 fő német, illetve 5 fő román, vagyis a Központi Statisztikai Hivatal adatgyűjtésében a hazai nemzetiségek együtt 110 főt tesznek ki, a teljes lakosságszám mintegy 3%-át. 2014. október 20-án megtartotta alakuló ülését a Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A lakosság felekezeti összetétele sem mutat nagy változatosságot, a Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálási adatai szerint az akkori 4 057 lakos közül 1556 vallotta magát katolikusnak (5 kivétellel mind római katolikusnak), 400 volt a reformátusok és 38 az evangélikusok száma. Más vallási felekezethez tartozónak mondta magát 16 fő, míg 902-en jelezték, hogy nem tartják magukat egy vallási felekezet tagjának sem. Ateistának vallotta magát 30 fő, míg 1113 fő nem válaszolt erre a kérdésre. Összesen 2009-en vallották magukat tehát valamely felekezethez tartozónak, közülük 77,2% a római katolikusok, 0,2% görög katolikusok, 19,91% a reformátusok és 1,89% az evangélikusok aránya, míg 0,8% tartozik más vallási közösséghez, felekezethez.

A lakosság iskolázottságának foka kedvezőtlennek mondható. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alacsonyabb a megyei vagy járási átlagnál (a megyei átlagnak alig több, mint fele), de az érettségizettek aránya is csak a kis falvakkal „lerontott” járási átlagot múlja felül, a megyeitől elmarad (2. táblázat).

2. táblázat: Simontornya lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása, 2011

	10– éves	15– éves	18– éves	25– éves
	általános iskola első évfolyamát sem végezte el	legalább általános iskola 8. évfolyam	legalább érettségi	egyetem, főiskola stb. oklevéllel
	a megfelelő korúak százalékában			
Megye összesen	0,7	93,5	38,9	13,3
Tamási járás	1,0	90,9	29,0	9,0
Simontornya	0,3	92,3	33,4	7,9

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

A város élete szerencsére komolyabb súrlódásokról, érdeellentétektől, konfliktusokról mentes. A polgármesteri hivatalon belül nem jellemzőek a sok más (elsősorban nagyobb) településen jellemző pártpolitikai ellentétek, csatározások. A város lakossága mozgósítható az őket érintő vagy általuk jónak vélt ügyekben, amire volt is már példa (például jótékonyági rendezvény esetében). Mindez valószínűleg a város történelméből, az ipari jellegű munkásszellemiségből, a felhalmozódott tapasztalatokból adódik. (Paks után a legiparosodottabb nagyközség volt a megyében Simontornya.)

Szegregátum mindössze két helyen található a településen, igaz, ezek komoly problémát jelentenek a környéken élőknek: ilyen a Könyök utca térségében, illetve a Beszédes Ferenc utca keleti végén található telep, ahol jellemző az önkormányzati bérlakások lelakása, lepusztítása, a lakbér és a közüzemi költségek nem fizetése. Elsősorban, de nem kizárólag roma lakosság jellemző ezekben a szegregált településrészekben.

A város népességmegtartó erejét jelzi, hogy a fiatalok közül sokan felsőoktatási tanulmányaik után igyekeznek visszaköltözni Simontornyára. (Természetesen, akárcsak az ország egészére, Simontornyára is jellemző a fiatalok ideiglenes vagy rosszabb esetben végleges külföldre költözése, elsősorban Németország és Ausztria felé.)

Kedves gesztus a város vezetése részéről, és a fiatalok helyben tartását segítheti az évenkénti pezsgős állófogadás valamennyi ballagó diáknak – a város elbúcsúzik tőlük: ha soha többet nem jönnek vissza, akkor is maradjon meg a kötődés a város felé. (A ballagás városi ünnepély már tíz éve.) Több simontornyai származású végzett orvos jelenik meg minden évben az „Adj egy napot az egészségedért” programban. Ugyanígy a közigazgatásban visszatérő simontornyaiak is dolgoznak.

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők

Simontornya kis híján Tolna megye székhelye lett, egyetlen szavazattal maradt alul Szekszárddal szemben. A város lakóinak egészséges lokálpatriotizmusa, lakóhelyükkel kapcsolatos büszkesége fejlesztési erőforrást jelent. Amint az előző, „Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok” című fejezetben megfogalmaztuk, Simontornyára nem jellemzőek az érdekellentétek sem a lakosság köreiből, sem a polgármesteri hivatalon belül, a város lakossága összefog jó ügyekben. A viszonylag homogén lakossági összetétel is segíti közös célok megfogalmazását és elérését.

A lakossági vélemények eljutnak az önkormányzathoz, a testületi ülések nyilvánosak, közvetíti őket a kábeltévé.

A városban működnek civil szervezetek, 5 alapítványt és 3 egyéb szervezetet sorol fel a város honlapja.

Az alapítványok a következők:

- Simontornya Múltjéért Alapítvány (célja: helytörténeti kutatások elősegítése, a város történelmi múltjának megismerése és megismertetése; a kutatásokat követően az eredmények közzététele, megjelentetése; kiállítások szervezése; tanácskozások, konferenciák, helytörténeti megemlékezések szervezése, bonyolítása);
- Simontornyáért Közalapítvány;
- Simontornya Színházi Napok;
- Farkas Ferenc Katolikus Közalapítvány (tevékenysége városszépítészeti, műemlékvédelmi beavatkozásokra terjed ki);
- Simon Alapítvány (célja kulturális, szociális, természet és környezetvédelmi tevékenység végzése).

A város honlapján található szervezetek:

- TEMI Fried Művelődési Ház. A Művelődési Ház 1930 óta látja el a közművelődési feladatokat Simontornyán és vonzáskörzetében. A hajdani bőrgyár tulajdonos-testvérpár Fried Imre és Fried Pál építtette az alább megfogalmazott céllal: „Hogy a község lakosainak szellemi művelődését és nemes szórakozását szolgálja.” 2003-tól önálló alapítványként működik, a Területi Művelődési Intézmények Egyesületet által alapítva. Közművelődési feladatait az

Önkormányzattal kötött feladat ellátási megállapodás alapján látja el. Az intézményben közel húsz öntevékeny kiscsoport, klub, szakkör működik, ezek közül öt a magyar népi kultúra különböző ágának hagyományait ápolja és eleveníti fel (hagyományőrző citerazenekar, tánccsoport, játszóházi programok az ősi népi mesterségek, népzene, néptánc bemutatására). A „Simontornyai Színházi Nyár”, rendezvényt az Önkormányzat által létrehozott Alapítvánnyal közösen szervezi a TEMI Fried Művelődési Ház. Napi munkakapcsolatot tart fenn a helyi civil szervezetekkel, közös programban segítik egymás munkáját. További jelentős programok, mikrotérségi majális, családi nap június első hétvégéjén, szüreti vigasság, hagyományok napja november, mindenki karácsonya ahol a város együtt ünnepel;

- Észak-Tolnai Hegyközség.

A városban ezen kívül négy nyugdíjas egyesület és egy Önkéntes Tűzoltó Egyesület működik.

1.8. A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1. Humán közszolgáltatások

A következő megállapítások Simontornya város Helyi Esélyegyenlőségi Programjában szerepelnek, aktualizálásuk a város polgármesterének meginterjúvolásával történt.

A város léptékéhez, lakosságszámához képest az egészségügyi ellátás jó színvonalon folyik. Az Önkormányzat alapfeladatként a következő (kötelező egészségügyi alapellátást nyújtó) szolgáltatásokat működteti: három háziorvosi, egy gyermekorvosi, egy fogorvosi körzet, valamint a 11 településre kiterjedő hétközi és hétvégi sürgősségi háziorvosi ügyeleti szolgálat (ellátott települések: Belecska, Fürged, Igar, Kisszékely, Mezőszilas, Nagyszékely, Ozora, Pálfa, Pincehely, Tolnanémedi és Simontornya). Két körzet működtetésével biztosítja az Önkormányzat a területi védőnői szolgálatot.

Simontornyán és a mikrotérségben a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások biztosítását a Simontornyai Ószikék Szociális Szolgáltató Központ végzi. Az intézmény működési területe: Simontornya város, valamint a következő községek: Belecska, Kisszékely, Nagyszékely, Tolnanémedi, Pincehely közigazgatási területe.

A városban a nevelést-oktatást végző intézmények minden szintje megtalálható, az óvodai neveléstől a középfokú oktatásig 3 közoktatási intézmény működik a településen:

- Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Tamási Tankerületének fenntartásában lévő Vak Bottyán ÁMK. 7081 Simontornya Hunyadi u. 15.
Az ÁMK tagintézményei:
 - Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola 7083 Tolnanémedi, Fő utca 8.
 - Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola 7042 Pálfa, Deák Ferenc utca 16.
 - Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola 7047 Sárszentlőrinc, Petőfi Sándor utca 49-51.
 - Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola 7085 Nagyszékely, Rákóczi Ferenc utca 12.
 - Vak Bottyán ÁMK Általános Iskola P7084 Pincehely, Vörösmarty Mihály tér 8.
- A Simontornyai Köznevelési Társulás által fenntartott Vak Bottyán Óvoda (7081 Simontornya Mátyás király u.) tagintézményei (tagóvodái):
 - Nagyszékelyi Tagóvoda, 7085. Nagyszékely, Táncsics Mihály utca 13.
 - Pálfa Tagóvoda, 7042 Pálfa, Kossuth utca 19.
 - Pincehelyi Vörösmarty Mihály Tagóvoda, 7084 Pincehely, Kossuth Lajos utca 67.
 - Sárszentlőrinci Tagóvoda, 7047 Sárszentlőrinc, Petőfi utca 39.
 - Tolnanémedi Tagóvoda, 7083 Tolnanémedi Fő utca 6.
- A KONTIKI-SZAKKÉPZŐ Nonprofit Kiemelkedően Közhasznú Zrt. által működtetett Pillich Ferenc Akadémia Szakközépiskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola (7081 Simontornya Szent István király u. 2.) többek között lovász, kertész, női szabó képzést kínál, és felveszi a környék lakosságát.

Kórház nincs Simontornyán és a közvetlen közelben sem: Szekszárd, Székesfehérvár, Dombóvár és Siófok városokban érhető el legközelebb kórházi ellátás, egyaránt mintegy 60 kilométer távolságban.

Rendelőintézet 30 kilométerre, Tamásiban működik és látja el a simontornyai lakosokat is.

Amint öregszik a település lakossága, egyre nő az igény a bentlakásos öregek otthona intézmény iránt. A városban nappali ellátás érhető el. 30 a bentlakók száma, további 30 fő a várólistán szerepel. Az önkormányzat mintegy 80 főnek kiszállítja az ebédet.

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Simontornya Város Önkormányzata rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal, amely a 2013 és 2018 közötti időszakra szól. Ennek fő megállapításai az alábbiak:

Simontornya városának hosszú távú célja, jövőképe egy élhető, jó életminőséget biztosító vidéki kisváros, mikrotérségi központ megteremtése, mely kiegyensúlyozott gazdasággal és aktív társadalommal lép a felzárkózás útjára. A város elsődleges célja a mikrotérség központi szerepének további erősítése, a jelenleg hiányzó vagy részben ellátott funkcióinak kialakítása, illetve továbbfejlesztése.

Az életminőség javítását célzó jövőbeli fejlesztések a mikrotérségi központi, városközponti arculat kialakítását, az épített környezet megőrzését, illetve fejlesztését célozzák. A közmű-fejlesztések folytatása mellett kiemelt szerepet kap a városkép barátságos és kulturált arculatának kialakítása, mely nemcsak a helyi és mikrotérségi lakosok, hanem a turisták számára is vonzó imázst mutat.

Az első kiemelkedő fejlesztés a gazdaságfejlesztés terén a lakosság képzettségének megfelelő munkahelyek teremtése, illetve az ezt biztosító befektetők városba való vonzása és ezzel a lakosság jövedelmi helyzetének javítása és az elvándorlási folyamat, ingázás mérséklése.

Szintén gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó jövőbeli cél az idegenforgalom adottságainak maximális kihasználása és ennek érdekében szakmai együttműködési kapcsolatok kialakítása.

A meginduló fejlesztések hatására a lakosság és civil szervezetek aktivitása növekszik, identitástudata erősödik, jövedelmi helyzete és ezáltal közvetlen környezeti körülménye is javul, és mindez egy kiegyensúlyozott, fejlődőképes helyi társadalom kialakítását eredményezi.

Az önkormányzat kezdeményezési és vezető szerepe jelentősen emelkedik az egyes célok elérése során, nyitott és ösztönző a helyi és térségi együttműködések kialakítására, egy tervezett, tudatos, de rendszeresen átvizsgált fejlesztési stratégia mentén dolgozik.

Simontornya Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

1.9. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Simontornya gazdaságát kezdetben, mezővárosként, a tamási járás többi területéhez hasonlóan, döntően a mezőgazdaság jellemezte. Az 1960-as évektől az ország gazdaságára és társadalmára jellemző gyors átalakulás itt is éreztette hatását és megindult a városiasodás, az ipar térnyerése. Simontornyán az 1780-as években telepedett le az a tímárműhely, mely a későbbiekben a már európai viszonylatban is jelentős vállalkozásnak számító Simontornyai Bőrgyár alapjait jelentette. A vállalkozás és így a település is az 1930-as évek környékén élte virágkorát.

Ami a jelenlegi fejlettségi szintet illeti, Simontornya szerepel a kedvezményezett települések és járások között a 105/2015. (IV. 23.) Korm. Rendeletre tartozó, átmenetileg kedvezményezett települések jegyzéke szerint. A Tamási járás a 37. helyen van a (budapesti kerületekkel együtt számított) 198 járás közt: mindhárom hátrányossági kategóriába beleesik: Kedvezményezett járás, Fejlesztendő járás, sőt Komplex programmal fejlesztendő járás (a sorban következő, 38., a szomszédos tabi kistérség már „csak” kedvezményezett és fejlesztendő).

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Simontornya életében mezővárosként sokáig a mezőgazdaság, majd hosszú ideig az európai szinten is jegyzett bőrgyár volt meghatározó hatással. Ma itt is a tercier szektor, a szolgáltatások ágazat a legnagyobb munkaadó, legalábbis ami a vállalkozások, gazdasági szervezetek számát illeti. A vállalkozások jelentős része azonban tőkeszegény (kényszer)vállalkozás, csekély munkahelyteremtő kapacitással és még gyengébb innovációs és K + F potenciállal. A város a megye leghátrányosabb helyzetű járásában helyezkedik el, halmozottan hátrányos helyzetű térségnek számít.

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A modern gazdaságra jellemző trend, a mezőgazdasági foglalkoztatottak számának és arányának csökkenése, a felszabaduló munkaerő először az iparba, majd egyre inkább a szolgáltatások szektorába történő áramlása Simontornyán is megfigyelhető.

Az 1990-es évektől kezdődően ugrásszerűen megnőtt a vállalkozások száma a járásban: 2004-ben 1980 vállalkozás működött, melyből 1420 db egyéni és 560 db társas vállalkozás volt. Ehhez képest 2012-re még tovább emelkedett a térségi vállalkozások száma, de 344 vállalkozásával így is csak Tolna megye városainak sorában az utolsók közötti helyet foglalja el Simontornya, mindössze 2 %-át „birtokolva” a megyében tevékenykedő vállalkozásoknak.

A simontornyai vállalkozások összetétele, 2012

	Ismeretlen	0 fő	1 fő	2 fő	3-4 fő	5-9 fő	10-19 fő	20-49 fő	100-149 fő	Összesen
Ágazat szerint										
Mezőgazdaság		1		3			1			5
Feldolgozóipar	1	3	2	1	3		3		1	14
Építőipar	3	1	2	3		1				10
Kereskedelem	5	5	3	3	2	5		1		24

Vendéglátás	1	1	1		1					4
Logisztika	1	1	2		2					6
Gazdasági szolgáltatások	5	10	9	2	1	1				28
Oktatás, egészségügy, egyéb		4	1	2	3					10
Összesen	16	26	20	14	12	7	4	1	1	101
Nettó árbevétel szerint										
Ismeretlen	13									13
0-20 millió Ft	2	26	20	10	7	2				67
21-50 millió Ft	1			2	4		1			8
51-300 millió Ft				1	1	4	3			9
301-500 millió Ft				1						1
501 - 700 millió Ft						1				1
701 - 1000 millió Ft								1		1
1001-2500 millió Ft									1	1
Összesen	16	26	20	14	12	7	4	1	1	101
Gazdálkodási forma szerint										
KFT	12	10	6	6	7	4	4	1	1	51
BT	2	9	14	8	5	2				40
Szövetkezet		1								1
RT						1				1
Társasház	2	6								8
Összesen	16	26	20	14	12	7	4	1	1	101
Alakulás éve szerint										
1971-1980	1									1
1981-1990						1				1
1991-2000	1	15	11	8	8	2	4	1	1	51
2001-2005		7	7	4	2	3				23
2006-2009	14	4	2	2	2	1				25
Összesen	16	26	20	14	12	7	4	1	1	101

Látható a táblázatból, hogy a legtöbb foglalkoztató ma Simontornyán a szolgáltatások területén tevékenykedik, de az is, hogy a vállalkozások döntő többsége 10 főnél alacsonyabb alkalmazotti létszámmal működő mikrovállalkozás és legtöbbjük árbevétele nem éri el az évi 20 millió forintot.

A szakkatalogus.hu internetes szakmai keresőben 2017. június elején összesen 92 gazdasági szereplő szerepelt, közülük 2 Zrt., 44 Kft., 20 Bt. és számos egyéni vállalkozó. Számos esetben nincs megadva a cég formája, csak a vállalkozás neve és tevékenysége (gyógyszertár, étterem). A tényleges szám ennél valamivel kisebb, ha kivesszük belőle a szintén ide sorolt postahivatalt és a Vak Bottyán Általános Művelődési Központot, a Simontornyai Római Katolikus Plébániát, illetve a Simontornyai Munkahelyteremtésért Alapítványt.

1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.)

A modern gazdaságban a versenyképességet befolyásoló egyik legfontosabb tényező a munkaerő képzettsége. E tekintetben Simontornya nincs igazán kedvező helyzetben, magas a csak érettségivel rendelkező és alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya. A legnagyobb probléma, hogy bár kezelhető, nem túl magas a munkanélküliek aránya (6-7% a munkaképes korú lakosságon belül), nehéz az átképzésük és a munkaerőpiaci reintegrációjuk. Legtöbbször legfeljebb a mai

munkaerőpiacon való elhelyezkedést nem mindig biztosító szakmunkás végzettségig jutnak el. Sajnos a közmunkások (számuk 2017 júniusában meghaladja a 100-at) sem igazán vezethetők vissza a munkaerőpiacra.

A versenyképességet befolyásoló másik fontos tényező az elérhetőség. E tekintetben Simontornya sokkal jobb helyzetben van, közlekedési útvonalak csomópontjában és fontos országos jelentőségű vasútvonalon fekszik. A munkába járást nem akadályozza a közlekedési kapcsolatok elégtelen volta, bár a járási központ, Tamási felé nem elég sűrűek a buszjáratok. A simontornyaiak eljárnak dolgozni Paks, Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Tamási felé, míg a környező kisebb településekről (Tamási, Tolnanémedi, Pálfa, Ozora, Igar, Kisszékely, Nagyszékely) többen Simontornyára járnak be dolgozni.

Közúton, autóbuszos tömegközlekedéssel a volan.hu weboldal tanúsága szerint az alábbi járatsűrűség jellemző a Simontornya számára központi települések – megyeszékhely, régióközpont, főváros és legközelebbi nagyváros – viszonylatában (munkanapok adatait alapul véve):

- Simontornya – Budapest: 03:12-től 21:12-ig összesen 29 járat, ebből 0 átszállással igénybe vehető 10 járat, 1 átszállással igénybe vehető 13 és 2 átszállással igénybe vehető 6 járat;
- Simontornya – Szekszárd: 03:12-től 18:47-ig összesen 22 járat, ebből 0 átszállással igénybe vehető: 4, 1 átszállással igénybe vehető: 16 és 2 átszállással igénybe vehető: 2 járat (megjegyzendő, hogy este már nem érhető el a megyeszékhely a városból, ami egy éjszakai műszak esetében komoly problémát okozhat);
- Simontornya – Székesfehérvár: 03:12-től 19:12-ig összesen 27 járat, ebből 0 átszállással igénybe vehető: 8, 1 átszállással igénybe vehető: 15 és 2 átszállással igénybe vehető: 4 járat;
- Simontornya – Pécs: 04:55-től 20:47-ig összesen 14 járat, ebből 0 átszállással igénybe vehető: 1, 1 átszállással igénybe vehető: 12 és 2 átszállással igénybe vehető: 1 járat

Vasúton (az elvira.hu oldal szerint, szintén hétköznapot alapul véve) is elfogadható a közeledés, más kérdés, hogy sem Budapest, Szekszárd, sem Székesfehérvár nem érhető el átszállás nélkül, de Pécs is csak napi egy alkalommal. Pincehely és Sárbogárd mint a Pécs-Budapest IC vonatok megállóhelye valamelyest könnyíti a régióközpont és a főváros elérhetőségén. A napi vonatok száma a Simontornya számára fent felsorolt jelentősebb települések viszonylatában a következő:

- Simontornya – Budapest: 03:12-től 21:12-ig összesen 10 járat;
- Simontornya – Szekszárd: 03:12-től 19:12-ig összesen 9 járat, ebből 2 átszállással igénybe vehető egy, az összes többi esetben egyszer kell átszállni;
- Simontornya – Székesfehérvár: 03:12-től 21:12-ig összesen 10 mind 1 átszállással;
- Simontornya – Pécs: 04:55-től 20:47-ig összesen 18 járat, ebből átszállás nélkül igénybe vehető: 1, minden más esetben egy átszállásra van szükség.

Megjegyzendő, hogy a járatok között vannak átfedések, a valódi járatszám valamivel alacsonyabb.

A Dunaújváros-Rácalmás határában működő Hankook felé, illetve a székesfehérvári telephelyű Denso felé külön buszjárat jár.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A városban nem sok ingatlan cserél évente gazdát. Eladni nehéz a házakat fizetőképes kereslet hiányában, amin a CSOK segíthet a következő években. A gazdasági válságot követően szerencsére kevés család vesztette el a házat Simontornyán.

A fiatalok lakáshoz jutását az önkormányzat támogatja: a fiatalak házasságok vissza nem térítendő támogatást kaphatnak maximum 400 ezer Ft értékben, ezt évente 7-8 család veszi igénybe.

A város önkormányzatának gazdasági programja kiemeli, hogy az önkormányzat vagyontárgyai közül a legjelentősebb tételt az ingatlanok képviselik. A 2015-2019-es választási ciklus egyik fontos feladata az önkormányzati vagyon megtartása, illetve lehetőség szerint gyarapítása.

A Paks2 projekt az erőmű néhány tíz kilométeres sugarában megnövelheti az ingatlanok iránti igényt és az ingatlanpiac élénküléséhez vezethet.

1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Az önkormányzat éves költségvetései a város honlapján megtalálhatóak.

Az önkormányzat vagyongazdálkodási koncepciója, közép- és hosszú távú terve és a vagyonrendelet a felelős önkormányzati vagyongazdálkodás két alapidokumentuma. „Az önkormányzat választott testületének, a képviselő-testületnek, mint a tulajdonosi jogok gyakorlójának kiemelt felelősségi körébe tartozik a vagyonnal való felelősségteljes, átgondolt, tervszerű, hatékony, az önkormányzat céljait legjobban szolgáló gazdálkodás. A vagyongazdálkodásnak hozzá kell járulnia az önkormányzati közfeladatok minél eredményesebb, színvonalasabb, költségtakarékosabb ellátásához.” Simontornya város önkormányzatának közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási koncepciójából való az idézet. A dokumentum időtávja 2012-2022, vagyis éppen félúton vagyunk a programban. A vagyongazdálkodási koncepció főbb megállapításai az alábbiak:

Az önkormányzati vagyongazdálkodási koncepció, közép- és hosszú távú terv célja az 1,023 milliárd Ft nettó értékű önkormányzati vagyon (vagyonmérleg, eszközök) gyarapításával, fenntartásával, üzemeltetésével, hasznosításával kapcsolatos közép- és hosszú távú célkitűzések meghatározása.

Az önkormányzat vagyongazdálkodását négy fő cselekvési, tevékenységi terület köré lehet csoportosítani:

- a vagyon növekedésének, gyarapításának elősegítése (beruházás, fejlesztés, kisajátítás, adomány elfogadása, térítésmentes juttatás),
- a meglévő vagyon fenntartása (üzemeltetés, karbantartás, felújítás),
- vagyonhasznosítás (bérbeadás, haszonbérlet, használatba adás),
- értékesítés, térítésmentes átadás, csere.

A vagyongazdálkodás alapelvei, célkitűzései nem különülhetnek el más szakterületek elképzeléseitől, ágazati stratégiáitól, valamennyi koncepció, terv, stratégia érinti a vagyongazdálkodást, azzal összefügg, ezért fontos háttere a konkrét vagyongazdálkodási tevékenység meghatározásának:

- Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) 2008- 2012;
- Gazdasági Program (2011-2014);
- Környezetvédelmi Program (2007-2012);
- Közművelődési Koncepció (2009-2014);
- Esélyegyenlőségi Program;
- Simontornya város középtávú Testnevelési és Sport Koncepciója.

Az önkormányzati vagyon feletti tulajdonosi jogokat a vagyonrendeletben meghatározott hatáskörök alapján a képviselő-testület, a bizottságok, a polgármester gyakorolják. A vagyongazdálkodás feladatai végrehajtásának előkészítését a polgármesteri hivatal szervezeti egységei a jegyző irányításával látják el. A vagyongazdálkodásra vonatkozó végrehajtási feladatokat a polgármesteri hivatal Ügyrendje és a Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza.

A dokumentum 1. számú függeléke tartalmazza a város önkormányzatának vagyonát. E szerint (2012 év végén):

- A város ingatlanvagyon 500 ingatlan, az Ingatlanvagyon-kataszter szerinti nyilvántartási értéke bruttó 924.266 ezer Ft. A törzsvagyon 309 ingatlanból áll, nyilvántartási értéke 823.009 ezer Ft. Ezen belül a forgalomképtelen törzsvagyon körébe tartozik a törvény alapján 281 ingatlan 307.116 ezer Ft nyilvántartási értékkel.

- Korlátozottan forgalomképes törzsvagyon a törvény alapján 28 ingatlan 515.893 ezer Ft értékkel.
- Az önkormányzat forgalomképes – üzleti – vagyona 191 ingatlanból áll, az üzleti vagyon
- nyilvántartási értéke 101.257 ezer Ft.

Simontornya város önkormányzatának vagyona

Az önkormányzat ingatlanvagyon		
Művelés alá nem tartozó beépítetlen földterületek	70 db	26.599 ezer Ft
Vizek, közcélú létesítmények területei	11 db	19 ezer Ft
Zöldterület	5 db	6.288 ezer Ft
Temető	2 db	3.087 ezer Ft
Termőföld	65 db	14.286 ezer Ft
Épületek, lakások, egyéb építmények	217 db	744.643 ezer Ft
Közlekedési infrastruktúra	130 db	129.344 ezer Ft
Nagyobb értékű ingóságok		
Ügyviteli és számviteli eszközök	1.546 ezer Ft	
Egyéb gépek, berendezések	10.065 ezer Ft	
Társasági részesedések: belföldi részesedés nem pénzügyi vállalkozásban (adatok névértéken, ezer Ft-ban)		
SIÓ VÍZ KFT.		6.250 ezer Ft
CAMINUS KFT.		300 ezer Ft
Simontornyai Városüzemeltetési Kft.		500 ezer Ft

A vagyont terhelő kötelezettségek, adósságállomány: a helytörténeti ház 2005-ben felújítva, a 10 éves fenntartási időszak alatt a pályázati támogatással megvalósított/felújított épület csak a pályázatban meghatározott célnak megfelelően használható, nem idegeníthető el, nem adható bérbe, nem terhelhető (csak a támogatási döntést hozó szervezet előzetesen hozzájárulásával), és a foglalkoztatási, illetve szolgáltatási és egyéb kötelezettségek átvállalásra kerülnek. A fenntartási időszak végéig a pályázati támogatással megvalósított/felújított épületet az önkormányzat törzsvagyonában kell tartani. Fenntartási kötelezettség áll fenn továbbá a pályázati támogatással felújított közlekedési létesítményekre, terekre, parkokra, illetve közművekre. Tekintettel azonban arra, hogy ezen létesítmények törvény alapján kizárólag az önkormányzat forgalomképtelen, illetve korlátozottan forgalomképes törzsvagyonába tartozhatnak, és azok az építmények jellege alapján egyéb célra nem használhatóak, a fenntartási kötelezettség nem jár többletkorlátozással.

Hitelszerződések miatt a vagyon elemeket nem terheli jelzálogjog.

Simontornya város önkormányzata rendelkezik *gazdasági programmal*. A programot, amely a 2015–2019 közötti időszakra szól, alig több mint két éve, 2015. márciusában fogadták el. E programban a város vezetése az alábbi célkitűzéseket fogalmazta meg:

Olyan önkormányzatra van szükség, amely képes megvédeni és támogatni polgárait, amely Simontornya lakóinak igényeiből indul ki és biztosítja a feltételeket a polgárok öntevékenységehez. Az önkormányzat lemond olyan gazdaság- és társadalomszervezési feladatairól, amelyeket a polgárok és a közösségek el tudnak látni, ugyanakkor hatékonyan vállalja azokat a feladatokat, amelyek meghaladják a polgárok és közösségek erejét.

Az önkormányzat a méltányosság, a közjó előremozdítására létrehozott intézmény, amelynek legfőbb feladata, hogy elhárítsa a tehetségesek és a vállalkozó kedvűek kibontakozása elől a felmerülő akadályokat és segítse a rászorulókat, valamint a hátrányos helyzetűek érvényesülését és felzárkóztatását.

A fejlődés elsősorban az infrastruktúra és a humán ellátórendszer fejlettségén, a nyújtott szolgáltatások mennyiségén és minőségén méri le a lakosság és az idelátogató idegen, így a humán szféra szervezeteinek, ellátási területeinek számbavétele szerves része a gazdasági koncepciónak.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A Mötv. (2011. évi CLXXXIX. Törvény Magyarország helyi önkormányzatairól) 13.§ (1) bekezdése tételesen felsorolja, hogy az önkormányzatoknak működésük során mely feladatokat kell ellátni, illetve melyek azok a feladatok, melyeket ezeken felül elláthatnak önkéntes alapon. A Törvény első helyen említi a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közt a településfejlesztést, településrendezést.

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége alapvetően saját anyagi erőforrásai, illetve a rendelkezésre álló pályázatok útján elnyerhető források. Optimális a saját források, saját bevételek minél nagyobb százalékban történő rendelkezésre állása lenne, mert a pályázati rendszerben mindig nagyfokú a bizonytalanság: kiírnak-e olyan pályázatokat, amelyeken az önkormányzat indulhat és ha igen, nyer(nek)-e a város pályázata(i).

Jelen koncepció elkészítése (amely a település rendezési tervének és integrált településfejlesztési stratégiájának immanens részét képezi) is ennek a településfejlesztési tevékenységnek a része. Erejéhez mérten az önkormányzat részt vesz a lakóhely minőségét fejlesztő beruházásokban (kultúra, szórakozási lehetőségek, közművek fejlesztése stb.) is és támogatja helyi gazdaságot is a következő fejezetben leírtak szerint.

Simontornya Képviselő-testületében a város honlapja szerint 3 bizottság működik, köztük az önkormányzat településfejlesztési tevékenységét támogató Pénzügyi, Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság (a másik két bizottság az Oktatási, Kulturális és Ügyrendi Bizottság és az Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottság).

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzatoknak nem törvény által előírt feladata a gazdaság fejlesztése, a már említett 2011. évi CLXXXIX. Törvény Magyarország helyi önkormányzatairól arról rendelkezik a 13.§ (1) alatt, hogy az önkormányzat közreműködni köteles a foglalkoztatás megoldásában. Bizonyos nagyságrend felett azonban az a tapasztalat, hogy az önkormányzatok lehetőségeik függvényében igyekeznek támogatni a helyi gazdaságot (mellyel egyben saját adóalapjukat is erősítik).

Simontornya városban korábban volt elkülönítve 5 millió Ft munkahelyteremtésre, de nem volt jellemző a vállalkozások részéről az igénybe vétele. Az iparűzési adó mértéke 1,9%, sem ezt, sem bármilyen más adót nyolc éve nem emeltek a városban.

Az önkormányzat saját vagyongazdálkodásával is elősegítheti a gazdaság fejlődését, amint azt a város vagyongazdálkodási koncepciójában meg is fogalmazták: kiemelt feladat a vagyon olyan típusú hasznosítása, amely a kötelező feladatellátás mellett hozzájárul a gazdaságfejlesztéshez, a foglalkoztatás, az önfoglalkoztatás biztosításához.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

A rendszerváltást követően Simontornyán a munkahelyek tömeges megszűnése 1992-től folyamatos volt, elsőként a Bőr- és Szőrmefeldolgozó Vállalat, a Költségvetési üzem, a TSZ, a DÉDÁSZ helyi megszűnése, majd a legnagyobb munkahely, a Bőrgyár megszűnése a legiparosodottabb

nagyközségből a kisvárossá nőtt Simontornyát Tolna megye legmagasabb munkanélküliségű rátájával sújtott kisvárosává tette.

A város önkormányzata a kötelező feladatellátás mellett igyekszik hozzájárulni a foglalkoztatás és az önfoglalkoztatás biztosításához. Ennek érdekében a 2003-2007 közötti időszakra munkahely-teremtési feladattervet dolgozott ki Simontornya. Ennek egyik sarkalatos pontja volt az ipari park létrehozása a városban, amelynek ötlete még 1995-re nyúlt vissza.

A pályázati anyag és a megvalósíthatósági tanulmány 1999-re készült el a képviselő-testület számára elfogadható formában. Az Ipari Park címet 1999. december 15-vel elnyerte a város, ám mivel az Ipari Parkban a cím elnyerését követő 3 éven belül érdemi fejlődés nem történt, a címet elvesztette. Magyarország kormányának honlapja tanúsága szerint 2016-ban sem működött ipari park Simontornyán.

Az önkormányzat aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel segítheti a munkahelyteremtést vagy az önfoglalkoztatást.

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

A lakás- és helyiséggazdálkodás is a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok közé tartozik. Az önkormányzat feladata e téren felülvizsgálni a funkció nélkül maradt vagy csak részben hasznosuló önkormányzati tulajdonú ingatlanok műszaki állapotát, illetve hasznosításukra koncepciót kidolgozni, beleértve akár a forgalomképes ingatlanok esetleges értékesítését.

A diákokat, a fiatal házasságokat továbbra is támogatni kívánja az önkormányzat többek között a fiatal házasságok első lakáshoz jutásának segítése révén. Az önkormányzati bérlakások kezelése területén folytatódik az ilyen lakások magántulajdonba adása, a Vak Bottyán lakótelepen az ilyen jellegű ingatlanoknak már 90%-a magántulajdonban van.

A lakásgazdálkodás terén az önkormányzat által önként vállal feladat

- a helyi lakásépítési/lakásvásárlási támogatás fiatal házasságok esetén (13/2003.(X.15.) önkormányzati rendelet);
- a lakástörvény 85/F. §-a szerinti elővásárlási jog gyakorlása az 1993. évi LXXVIII. törvény 85/F. § (1)-(5) bekezdése alapján; illetve
- város-rehabilitációs feladatok az önkormányzat mindenkor hatályos éves költségvetési rendelete értelmében.

1.10.6. Intézményfenntartás

Simontornyán és a mikrotérsegekben a szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások biztosítását a Simontornyai Öszikék Szociális Szolgáltató Központ végzi. A Szolgáltató Központ szervezeti és működési egységei:

1. Idősek Otthona
2. Házi segítségnyújtás
3. Támogató szolgálat
4. Szociális étkeztetés
5. Idősek nappali ellátása
6. Családsegítő szolgálat
7. Gyermekjóléti szolgálat

Az oktatási intézmények felsorolása az 1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.) fejezetben található.

A kultúra és a közművelődés területén kiemelt feladat a közművelődési intézményrendszerének fejlesztése. Ezen intézmények a Simontornyai Vár, TEMI Fried Művelődési Ház, valamint a Városi Könyvtár.

Simontornya intézményi hálózatának fenntartása és fejlesztése nem csupán a város számára fontos, hanem a környező községek számára is, hiszen Simontornya mind oktatási, mind pedig egészségügyi és szociális szempontból is meghatározó fontosságú szervezetek üzemeltetését látja el a mikrotérségben.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Az energia kérdése korunk gazdaságának egyik kulcskérdése. A fenntartható fejlődés egyik legfontosabb sarokköve az emberiség energia iránti szükségletének fenntartható módon történő biztosítása. A téma fontosságának megfelelően Simontornya Város Önkormányzata rendelkezik Környezeti Fenntarthatósági Tervvel (a dokumentum 2010-ben készült).

A városnak nincs „saját” nagy/középfeszültségű alállomási táppontja, így Simontornya villamosenergia-ellátása jelenleg a sárbogárdi és a tamási 120/20 kV-os alállomásokból három irányban kivezetett 3 db 20 kV-os, középfeszültségű hálózatról történik. A város bel- és külterületi villamosenergia ellátását a nevezett két alállomásból kivezetett 20 kV-os 3x95 mm²-es szabadvezetékes gerinchálózatokról szerelt leágazásokkal táplált 20/0,4 kV-os oszlop transzformátor állomások biztosítják.

A tervek között szerepel a megújuló energiaforrásokra való áttérés ösztönzése (Simontornya esetében ez elsősorban a napenergia, kisebb részben a biomassza lehet). A Templom u. 4. sz. alatti orvosi rendelő és lakás villamos energiával történő ellátása napelemmel fog történni.

1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A már többször hivatkozott Mötv. 13.§ (1) bekezdésének kötelező önkormányzati feladatainak felsorolásában a településüzemeltetés alá a következő tevékenységek tartoznak:

- köztemetők kialakítása és fenntartása;
- a közvilágításról való gondoskodás;
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása;
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása;
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása;
- gépjárművek parkolásának biztosítása.

Az önkormányzat gazdasági programjában szereplő konkrét fejlesztések, fejlesztési prioritások között szerepel a településüzemeltetés színvonalának fejlesztése:

- településüzemeltetési feladat saját ellátása elsősorban közfoglalkoztatás keretében (pl. közterület-gondozás, sporttelep gondozása, játszóterek és parkok karbantartása, hulladékgyűjtő edényeztek számának növelése stb.);
- közvilágítás-fejlesztés a város különböző pontjain folyamatosan jelentkező igények kielégítésére;
- csapadékvíz-elvezetés: csapadékvíz-elvezetési tanulmányterv elkészítése, illetve a csapadékvíz-elvezető rendszer felújítása, kiépítése.

A város Környezeti Fenntarthatósági Terve számos, a településüzemeltetés és a közműveket érintő megállapítás tartalmaz. Egy élhetőbb, tisztább és fenntarthatóbb város érdekében fontos, hogy a gázbekötések száma továbbra is folyamatosan bővüljön, a lakosság rá legyen kényszerítve arra, hogy rákössön a szennyvízcsatorna-rendszerre és ezzel csökkenjen a közműolló a településen (e célt szolgálja a talajterhelési díj). A szelektív hulladékgyűjtés érdekében hulladékudvar áll rendelkezés, a további tervek között szerepel 4 db hulladékgyűjtő sziget létrehozása. A háztartási szinten történő szelektív hulladékgyűjtés sajnos rövid távon aligha kivitelezhető a városban.

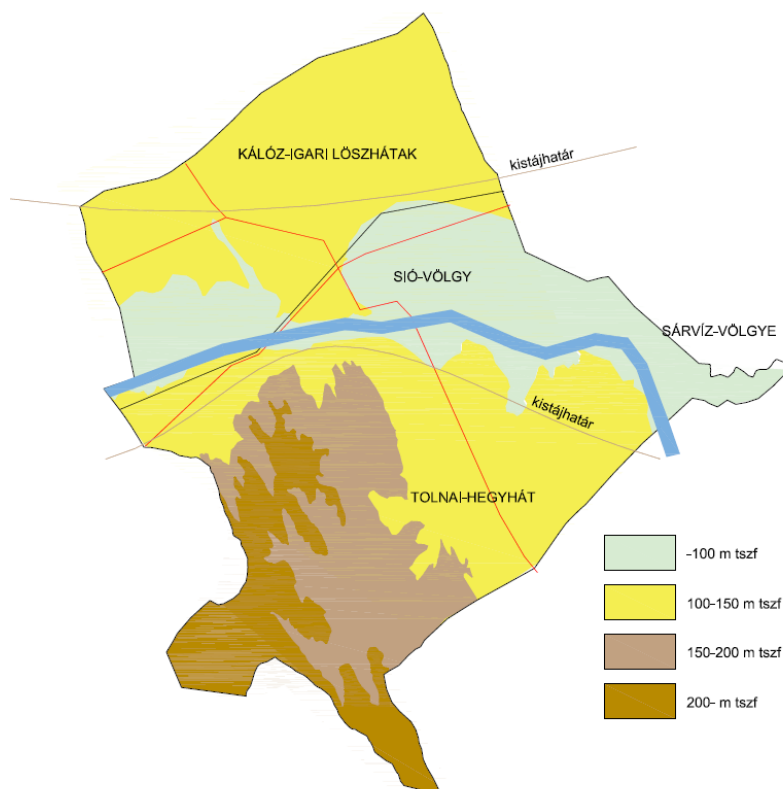
1.12. A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

Táji besorolás

- Nagytáj: Alföld
- Középtáj: Mezőföld
- Kistáj: Sió-völgy, Kalóz-Igari löszhátak, Tolnai-hegyhát

1.12.1 Természeti adottságok

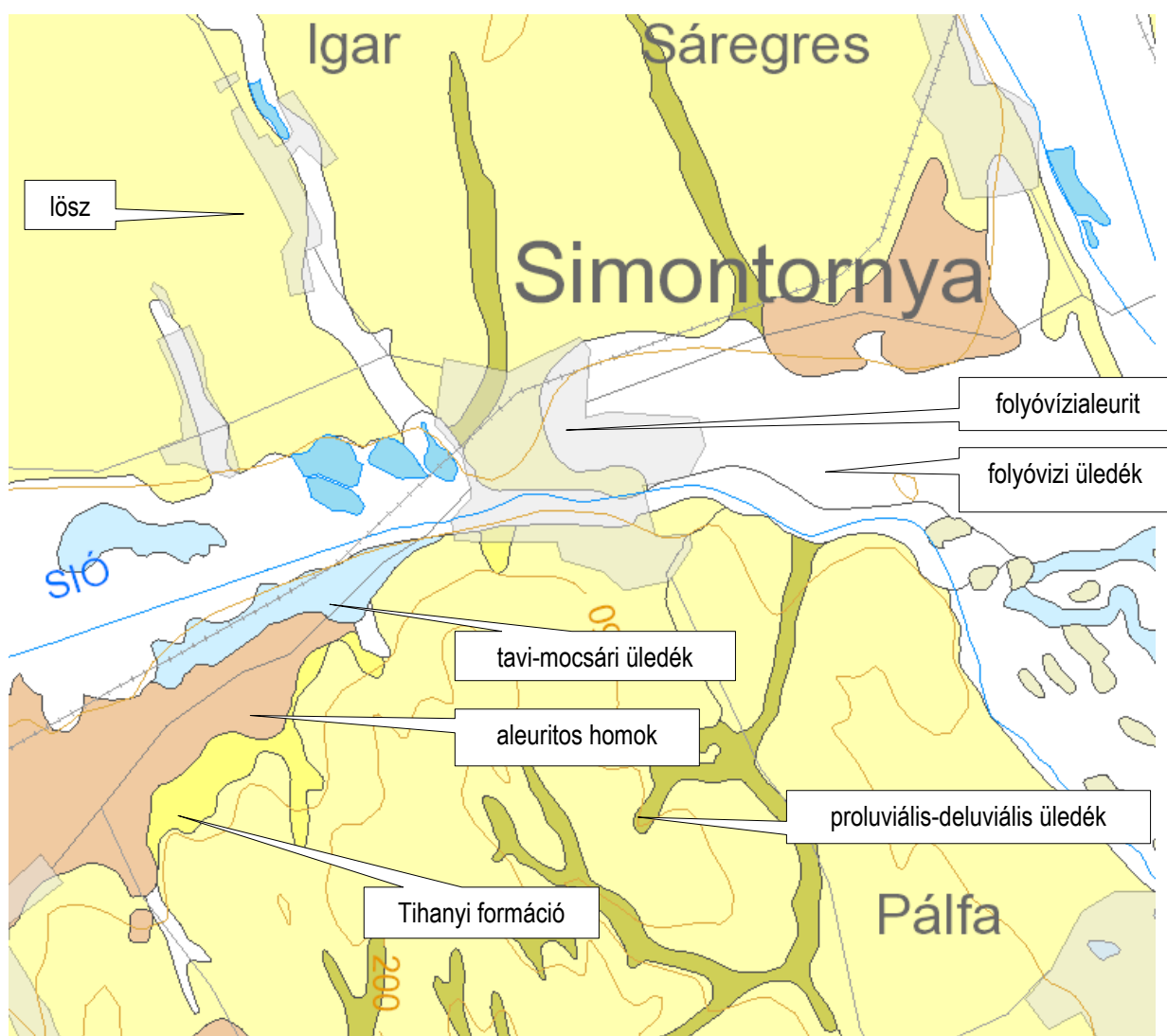
Simontornya három kistáj találkozásánál fekszik, belterülete nagyrészt a Sió-völgyben, külterületének északi fele a Kalóz-Igari löszhátakon, déli fele pedig a Tolnai Hegyháton fekszik. A Sió-völgye ezen a szakaszon az alföldi Mezőség és a Dunántúli-dombság határa is egyben. Keletről a Sárvíz-völgy határolja. Ez a sajátos helyzete tette lehetővé a város kialakulását, és határozza meg külterületének táji szerkezetét. A Sió-menti árterek határa kb. a vasút vonalával esik egybe. A 110-120m tszf területek még szintén völgyalji elhelyezkedésűek, és gyakran vízállásosak. A 110-150m tszf szinteken alakult ki maga a város, illetve a környező mezőgazdasági területek nagy része. A lakóterületek mellett a szántók jellemzik ezt a térszínt. A 140m feletti részeken jelennek meg a szőlők és gyümölcsösök, 180-200m tszf felett az erdők dominálnak. A Tolnai Hegyhát kistáját 220-240 méter átlagmagasságú lapos tetejű hegyhátak és a közöttük húzódó nagy mélységű (100-120 méter) eróziós völgyek jellemzik. A hátak D-DK-i irányban enyhén lejtjenek. A Sió-völgyre néző oldalát 80-150 méter magas, meredek (20-25°-os) letörések jellemzik. A relatív relief átlagos értéke 79 m/km². A Sió-völgy fölé magasodik a belterület délnyugati oldalához tapadó Szőlőhegy (Derék-hegy), melynek területei a Tolna borvidék részét képezik. Simontornya területének domborzati viszonyait az alábbi ábra mutatja be.

Simontornya területének domborzati viszonyai

A Sió völgy a csatorna 1863-as, majd a századfordulótól a háború utánig elhúzódó fokozatos szabályozásáig és lecsapolásáig mocsaras-lápos terület volt: állandóan és időszakosan vízzel borított árterek tagolták. Mély fekvésű meder közeli területeit holocén korú öntésképződmények (agyag, kőzetliszt, iszap, homok, kavics, szerves anyag) töltik ki.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgások jelenségei kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások, feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete. A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával. A település földtani térképét ld. az alábbi ábrán.

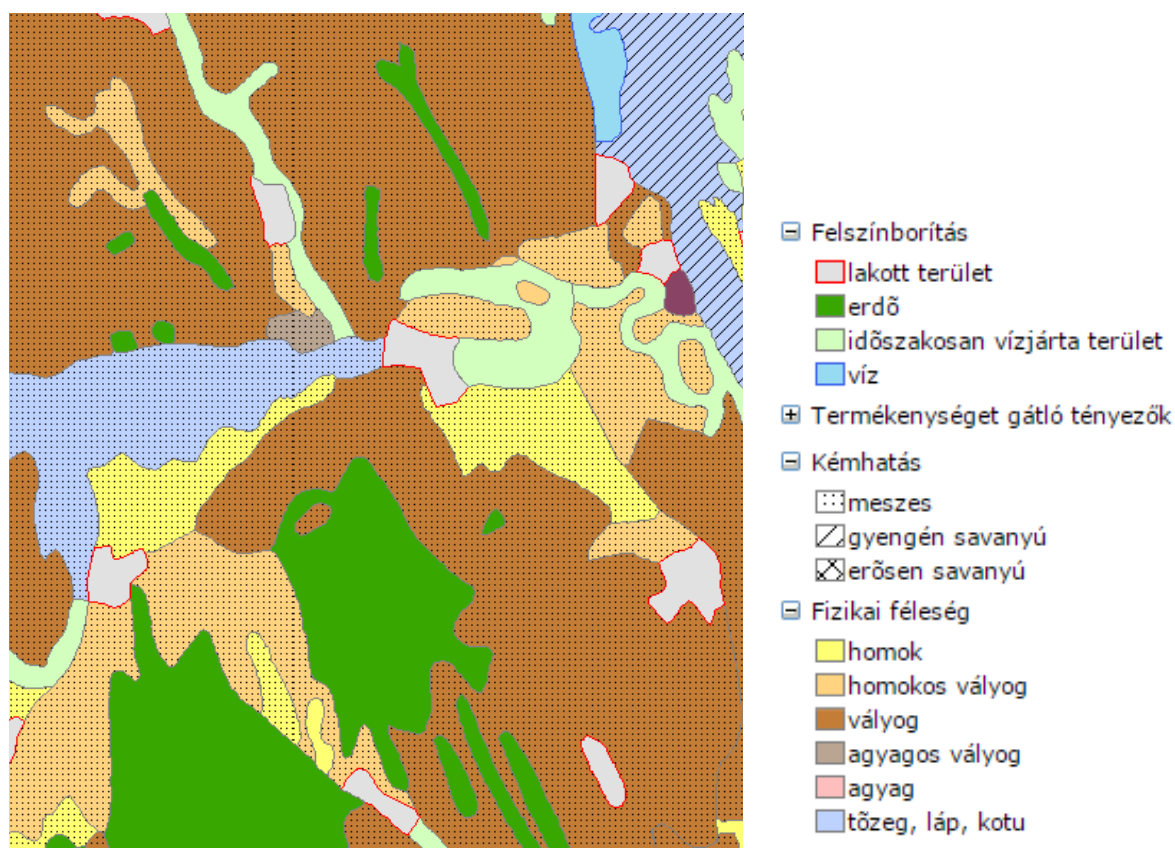
Simontornya környékének földtani térképe (Forrás: MFGI)

A város és térségének éghajlatára a mérsékelt meleg, mérsékelt nedves éghajlat a jellemző. Az évi középhőmérséklet: 10-11°C; a csapadék évi összege: 600-650 mm; az évi napfénytartam: 1950-2050 óra; a fagyos napok száma: 80-90 nap. Ezek az éghajlati jellemzők mezőgazdasági szempontból igen kedvezőek. A hőmérsékleti viszonyok szinte minden hazánkban termesztett növény számára

megfelelőek.

Simontornya a Sió - Sárvíz völgyének északi kapuja. A Sió kettészeli a város belterületét, amely egy kissé elfordul a folyótól. A Sió vízhozamát a csapadék mellett a Balaton vízszintjének mesterséges szabályozása határozza meg, sokévi átlag alapján közepes vízhozamú, 22,5 m³/s. A Mezőföld esővizének egy részét a Bozót-patak vezeti le a Sióba, melynek betorkollása Simontornyán található a Sió közúti és vasúti hídjánál. A talajvízszintjét a csapadék mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Szintje a déli platókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpon pedig 2-4 méter.

Simontornyán a felszíntől karbonátos talajok és a gyengén savas talaj a jellemző. A talajok túlnyomó része jó víznyelésű és vízvezető-, illetve vízraktározó képességű, jó víztartó-képességű talajok közé tartozik. A többi talaj nagy víznyelésű és vízvezető-képességű, közepes vízraktározó képességű, gyengén vízzáró talaj. A meredekebb hegyoldalak erózióveszélyesek, ezeken az erdők elsődleges rendeltetése védelmi jellegű. A jellemző talajtípusokat a következő ábra mutatja be.

Simontornya talajai (Forrás: <http://map.georgikon.hu>)

Simontornya területe a Balaton déli partja és a Tolnai-hegyhát közti, főleg löszből felépülő dombvidék, amely sajátosan átmeneti jellegű terület. A természetes növényzet legfontosabb jellegzetessége az illír (nyugat-balkáni) és a pannon flóra közötti átmenetiség. A Tolnai-hegyhát legmagasabb pontjain megjelenő illír gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és mészkedvelő- tölgyesek helyén már nagyobb részt kultúrerdők vannak, és a természet közeli állományok aránya alig néhány százalék. Az alacsonyabb területeken, vagyis a terület legnagyobb részén az ezüsthársas-cserestölgyesek voltak jellemzőek, melyeket azonban csaknem kiirtották. Helyüket mezőgazdasági területek foglalják el. A löszplató peremének völgyeiben igen fajgazdag xerofil és xeromezofill öszttyepprétek, szép szegélycserjések, valamint a tatárjuharos lösztölgyes unikális fragmentumai figyelhetők meg.

A Sió egykor meanderező medre helyett ma már csatorna szállítja a vizet, a völgy korabeli mocsarait, mocsár- és láprétjeit vízlevezető árkokkal jelentős részben kiszárították. A lecsapolások miatt csak időszakosan belvizes területeken szántók terülnek el. Újabban a mocsarak egy részéből halastavakat alakítottak ki. Jelen vannak a különböző faültetvények: a laposokban főként nemesnyárasok, a löszplató peremén akácosok. Az intenzív tájtalakítás miatt a Sió-völgyi ökológiai folyosó helyenként igen keskeny, de még sokfelé megfigyelhetők a természetközeli élőhelyek jó állapotú, fajgazdag maradványai. A Sió alluviumán kívül a kistájhoz tartoznak a nyugat-mezőföldi lösztábla peremi löszvölgyeinek alsó szakaszai, az erdőssztyepp fragmentumaival. A nádasokhoz rendszerint magassárrétek csatlakoznak. A mocsárrétek általában jó regenerációs képességűek és fajgazdagok, a magasabb térszíneken egyes foltjaik kiszáradtak. A Siótól távolabbi pangó vizű talajokon helyenként üde láprétek élnek. A réteket többnyire kaszálják, a szárazabbakat néhol legeltetik. A kisebb csatornák és árok (holtágak) mentén az egykori ligeterdők maradvány fasorai is fellelhetők (bennük magyar kőris – *Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis*, fekete nyár – *Populus nigra*, mézgás éger – *Alnus glutinosa*).

A terület állatvilágának legfontosabb jellegzetessége szintén a pannon és illír fauna közötti átmenetiség. A terület az Illír faunakörzethez (Illyricum) tartozik. A természet közeli élőhelyek kis területi kiterjedése miatt az eredeti állatvilág faj- és egyedszáma is erősen lecsökkent. Különösen igaz ez a nagyobb részt szántóföldi művelés alatt álló területekre. Természetszerű élőhelyek találhatók a Sió-völgy ártéri területein, valamint a Tolnai-hegyhát erdővel borított részein.

A nagyobb vízfelületek környékén vízimadarak a vonulási időszakban figyelhetők meg. Az énekes madarak többsége szintén védett, gyakori a fülemüle, az énekes nádiposzáta és a nádi rigó, a nedves réteken táplálkozik a fokozottan védett fehér gólya. A jellemző ragadozó madarak közül a barna rétihéját kell kiemelnünk. Általában a mezőgazdasági területek és települések állatvilága szegényes, de a kistérségben az összes élőhely típus között ennek az élőhelynek a legnagyobb a kiterjedése és az állatvilágot érintő emberi zavaró hatás is itt érvényesül leginkább. Természetvédelmi szempontból a védett és fokozottan védett állatfajok területtől függetlenül mindenhol védelmet élveznek.

1.12.2 Tájhasználat, tájszerkezet

A település tájszerkezetét az elsősorban a domborzati és borítottsági viszonyokból fakadó tájhasználatok és a vonalas szerkezeti elemek határozzák meg. A különböző tájhasználatok alakítják ki a település külterületének tájmintázatát, azaz a tájat felépítő természetes, és ember által kialakított tájformák tájgeometriai megjelenését. Ennek vizsgálatához a homogének tekinthető alapegységeket a CORINE klasszifikáció alapján mutatjuk be.

A táj működéséről sok információt nyerhetünk abból, hogy a táj milyen vizuálisan elkülöníthető egységek mozaikjából épül fel. A táj külső megjelenése nem tökéletes leképezése a táj funkcionális működésének, de számos lényeges tájműködési kérdésre – például tájérzékenység, antropogén átalakítottság mértéke, stb. – megfelelő biztonsággal lehet következtetni.

A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rételegelőgazdálkodás is. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A vizenyős területeket nádasok borítják. Az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna rendezett medervonalával jelentős élő vízfolyás, amely karakteres eleme a tájnak. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak. Jelentős az állóvizek területe is. A halastavak elsősorban gazdasági célokat szolgálnak, de a táj diverzitását is jelentősen erősítik. A belterület délnyugati oldalához kapcsolódik a szőlőhegy, melynek területe a Tolnai borvidék részét képezi. A külterület jelentős művi elemei a lakóterülettől kellő távolságra fekvő majorok (János major és

2.1.1.2 Kistáblás szántóföldek

2.3.1.1. Intenzív legelők és erősen degradált gyepek bokrok és fák nélkül

2.3.1.2. Intenzív legelők és erősen degradált gyepek fákkal és bokrokkal

2.4.2.1. Komplex művelési szerkezet épületek nélkül

2.4.2.2. Komplex művelési szerkezet szórt elhelyezkedésű épületekkel, tanyák

2.4.3.1. Mezőgazdasági területek túlsúlyban szántókkal és jelentős természetes vegetációval

2.4.3.5. Mezőgazdasági területek állandó kultúrák jelentős előfordulásával, és szórt megjelenésű természetes vegetációval

3.1.1.1. Zárt lombkoronájú természetes lombhullató erdők nem vizenyős területen

3.1.1.2 Zárt lombkoronájú természetes lombhullató erdők, vizenyős területen

3.1.1.5 Lombos erdő ültetvények

3.2.1.2. Természetes gyepek fákkal és cserjékkel

3.2.4.1. Fiatalos erdők és vágásterületek

3.2.4.3. Spontán cserjésedő-erdősödő területek

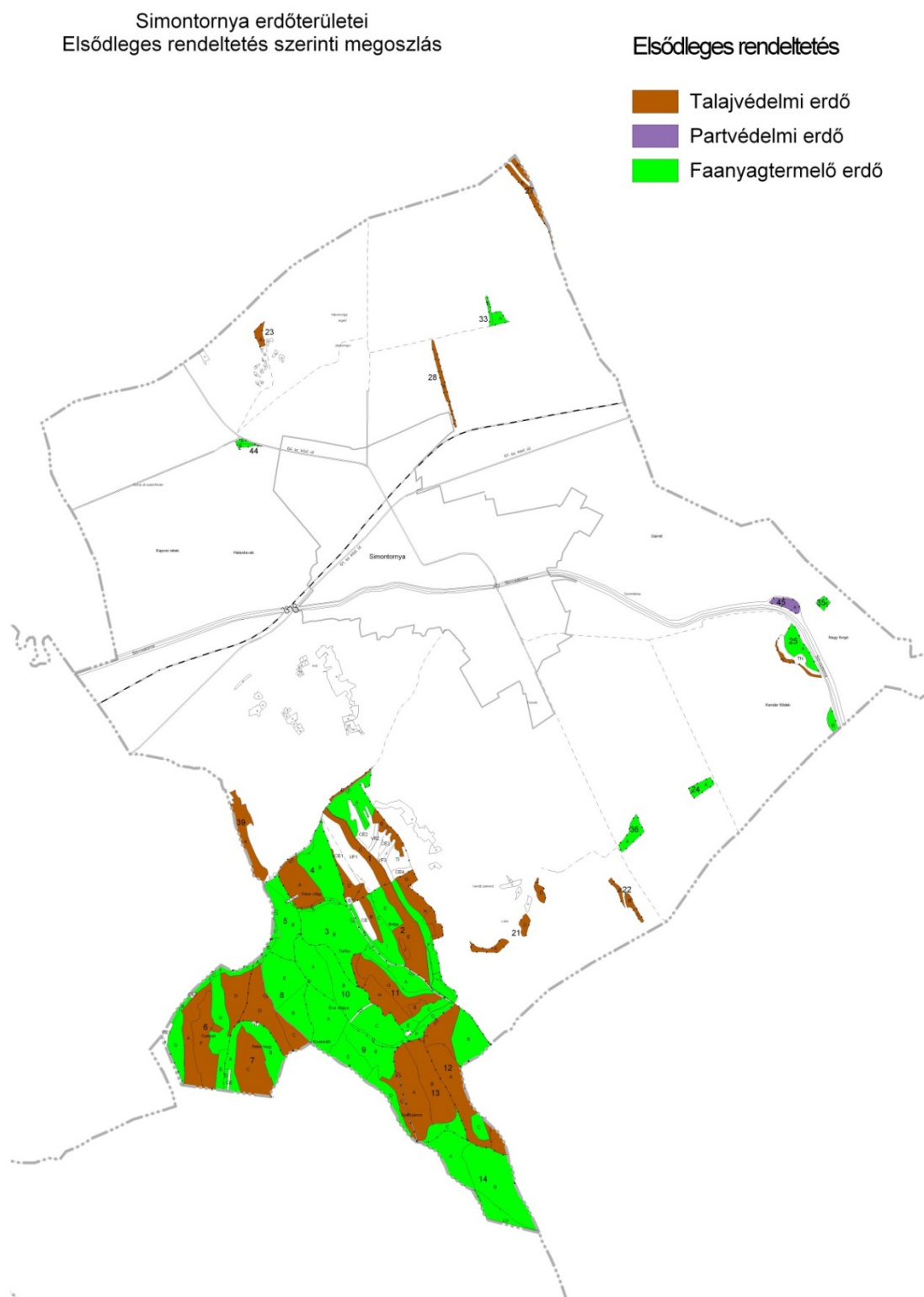
A felszínborítottság mellett jól mutatja a tájhasználatból adódó szerkezeti hangsúlyokat a közigazgatási és ezen belül a külterület hasznosítása, és ezek %-os megoszlása, amelyet az alábbi táblázatokban mutatunk be:

Fekvés	Összes terület (m ²)	%
belterület	3 654 694	10,8
külterület	27 408 141	81,0
zártkert	2 771 538	8,2
ÖSSZESEN	33 834 373	100

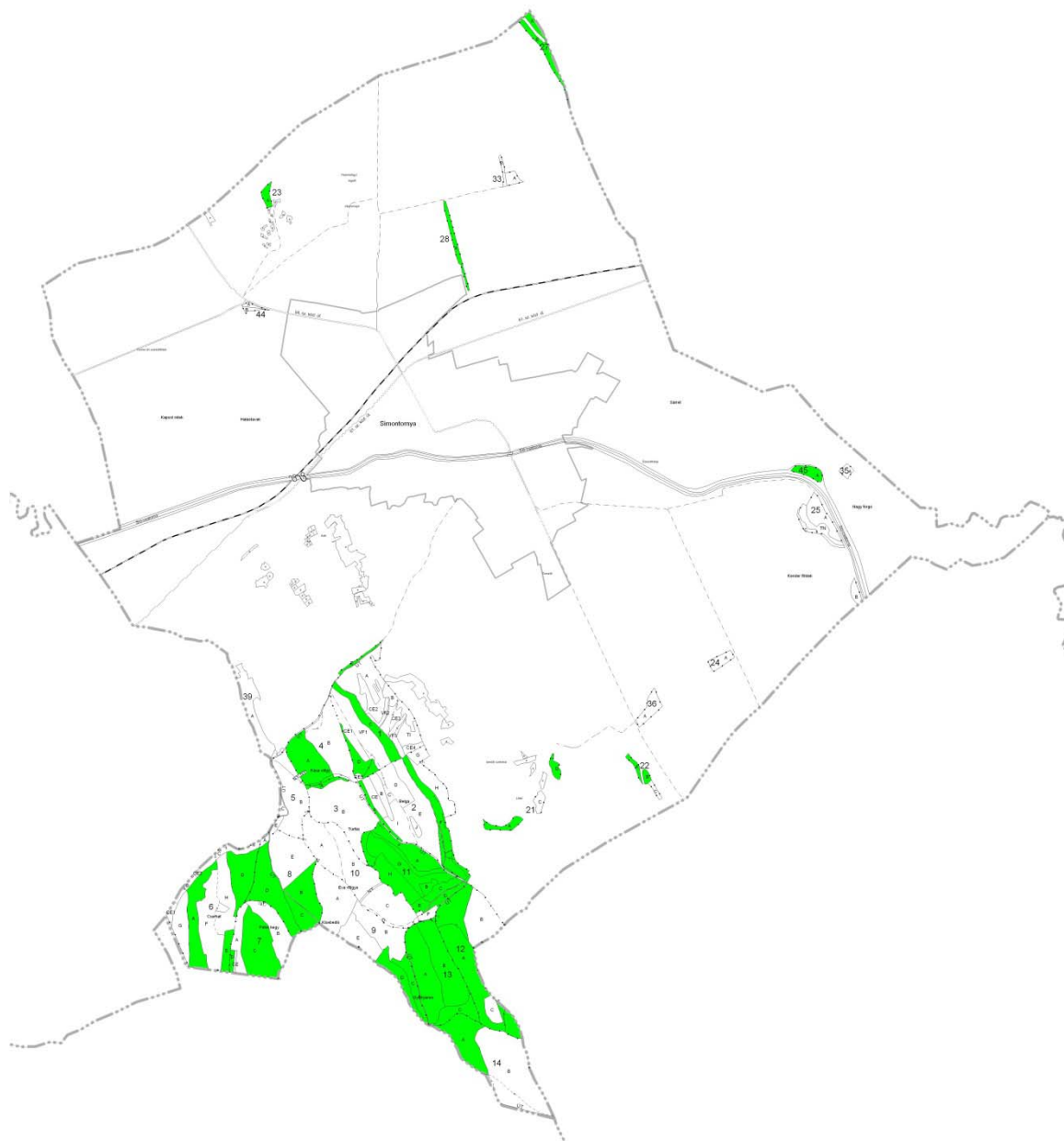
művelési ág	összes alrészlet terület (m ²)	összes terület %-a	külterület %-a
erdő	5078522	15,01	18,53
gyep (legelő)	2868637	8,48	10,47
gyep (rét)	1075565	3,18	3,92
gyümölcsös	140076	0,41	0,51
halastó	658100	1,95	2,40
kert	144368	0,43	0,53
kivett	5654464	16,71	20,63
nádas	694475	2,05	2,53
szántó	16326484	48,25	59,57
szőlő	1193682	3,53	4,36

A művelési ágak és a szakigazgatási nyilvántartás adatainak összevetéséből kiderül, hogy az ingatlan-nyilvántartásban mintegy 4 hektárral nagyobb az erdő művelési ágú területek mennyisége. A település közigazgatási területén az Országos Erdőadattár 467,57 ha erdővel borított, és 36,19 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő ún. egyéb részleteként megjelölt területet tart nyilván. Az erdősültség mértéke az országos átlagnál valamivel alacsonyabb, és elsősorban a külterület déli részére koncentrálódik. Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

- védelmi (talaj- és partvédelmi): 194,77 ha
- gazdasági: 272,80 ha

Simontornya erdőterületei rendeltetés szerint a BmK adatszolgáltatása alapján

Kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület a BmK adatszolgáltatása alapján

A település déli részén lévő szőlőhegyek előzőleg zártkerti besorolással bírtak. A szőlőterületek a Tolnai Borvidékhez tartoznak. Az Oltalom alatt álló eredet-megjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyeinek térképi lehatárolásában (FÖMI-VINGIS) nyilvántartott területeken meglévő szőlőterületek közül a Mózsé és Derék-hegyi szőlőhegy hagyományosan, a régi térképek tanúsága szerint is megvolt.

Az Oltalom alatt álló eredet-megjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyeinek térképi lehatárolásában (FÖMI-VINGIS) nyilvántartott területek Simontornyán

A város idegenforgalmi vonzerejét elsősorban a vár, a Pósa halastó-rendszer, a Gácsi ménesház és a Friedl kastélyszálló jelentik.

Simontornya területén ásványvagyron kitermelés nem folyik, szilárdásvány bányászati bányatelek nem található, megkutatott és nyilvántartott szilárd ásványi nyersanyagvagyron nem ismeretes. Bezárt anyag-nyerőhelye a Gyár utcában rekultivációra vár.

A táj jelenlegi szerkezetének és további fejlődésének legmeghatározóbb vonalas elemei:

- Sió-folyó
- Kelet-nyugati irányban a 61.sz. Dunaföldvár- Kaposvár-Nagykanizsa II. rendű főút.
- A település belterületén észak felé a 64.sz. Simontornya-Enying II. rendű főút.
- A várostól északra a 64.sz. útra csatlakozó 6407 sz. Simontornya-Iregszemcse összekötő út.
- Kelet-nyugati irányban Simontornya területén halad keresztül a nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal besorolású Budapest–Dombóvár vasútvonal.
- Bozót-patak

Szerkezeti jelentőségű területhasználati jellemzők:

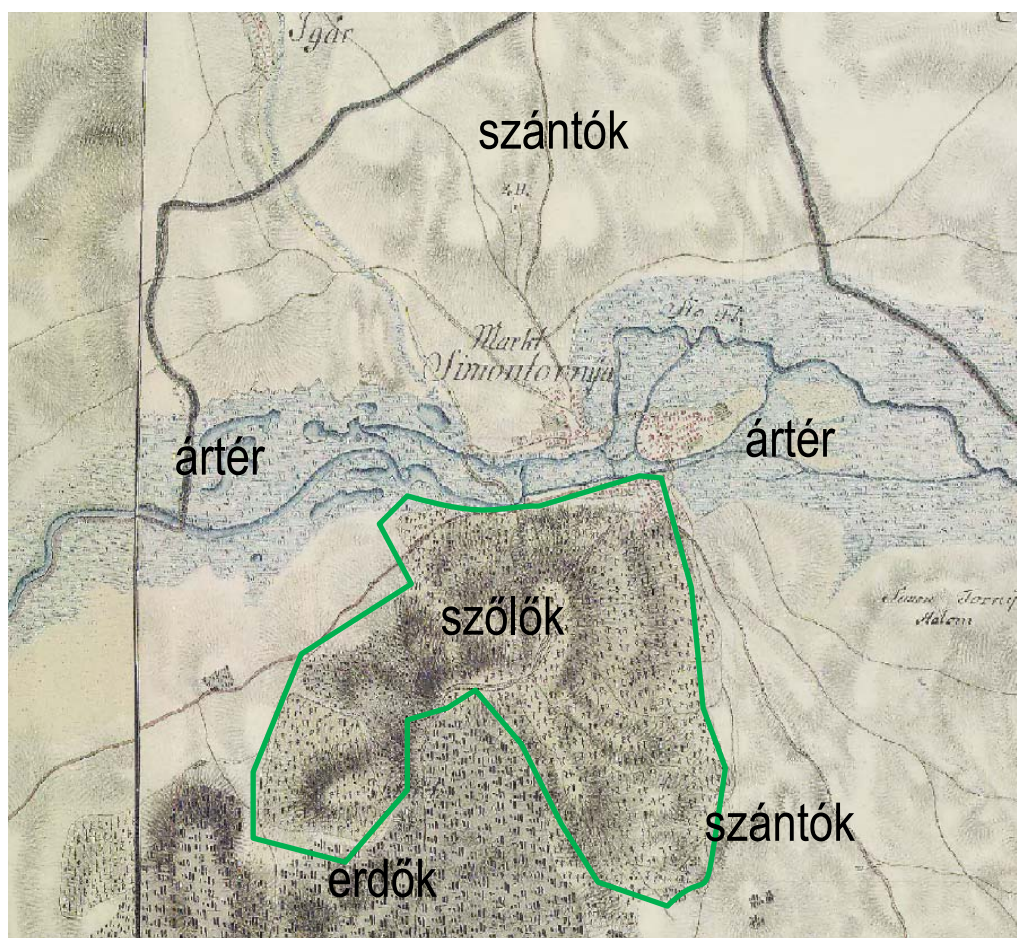
A város történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. A központi belterület a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában, a dombvidék lábánál alakult ki. Ezen adottságok és a felszíni

formák együttes hatása területhasználat szempontjából is különböző karakterű oldalakra osztja a település külterületét. A déli oldalon jellemző az erdő- és kertterületek magas aránya, amelytől az északi oldal összefüggő szántóit a középső sáv települési és folyóparti nádasainak, tavainak, gyepeinek széles sávja választja el.

A belterület sem homogén, a déli parti városrész központja a református templom és környéke, a lakóterülethez csatlakozik dél felől a temető, nyugatról a szőlőhelyek felé van kapcsolata, kelet felé barnamezős területek találhatók. Az északi parti városrész történeti részét országos híru műemlék együttes (a Garai-vár, a Ferences templom és rendház) alkotja. A lakóterületek kisvárosias-falusias hangulatúak.

1.12.2.1 Táj történeti vizsgálat

A táj adottságai már a korai időszakok emberét is vonzották, így e vidék már az őskorban lakott volt. Az itt élők ellátását a környező erdők vadjai, a vízi világ állatai, védelmét a környék magas dombjai szolgálták. A hely szerepét, jelentőségét növelték az északról délre utazók számára a Sió-völgy jó átkelési adottságai. A településen és környékén talált leletek: csiszolt kőbalták, töredékek, pattintott pengék, marokkő, bütykös fülű agyagedények, a kőkorszaki megtelepedés tárgyi bizonyítékai. A tájat mai kultúrájának kialakítása előtt zárt erdőségek borították. Az egykori gyertyános-tölgyes és cseres-tölgyes erdőket csak ritkán szakították meg a bükkösök. Ma már az erdőkből csak kisebb foltok találhatók.

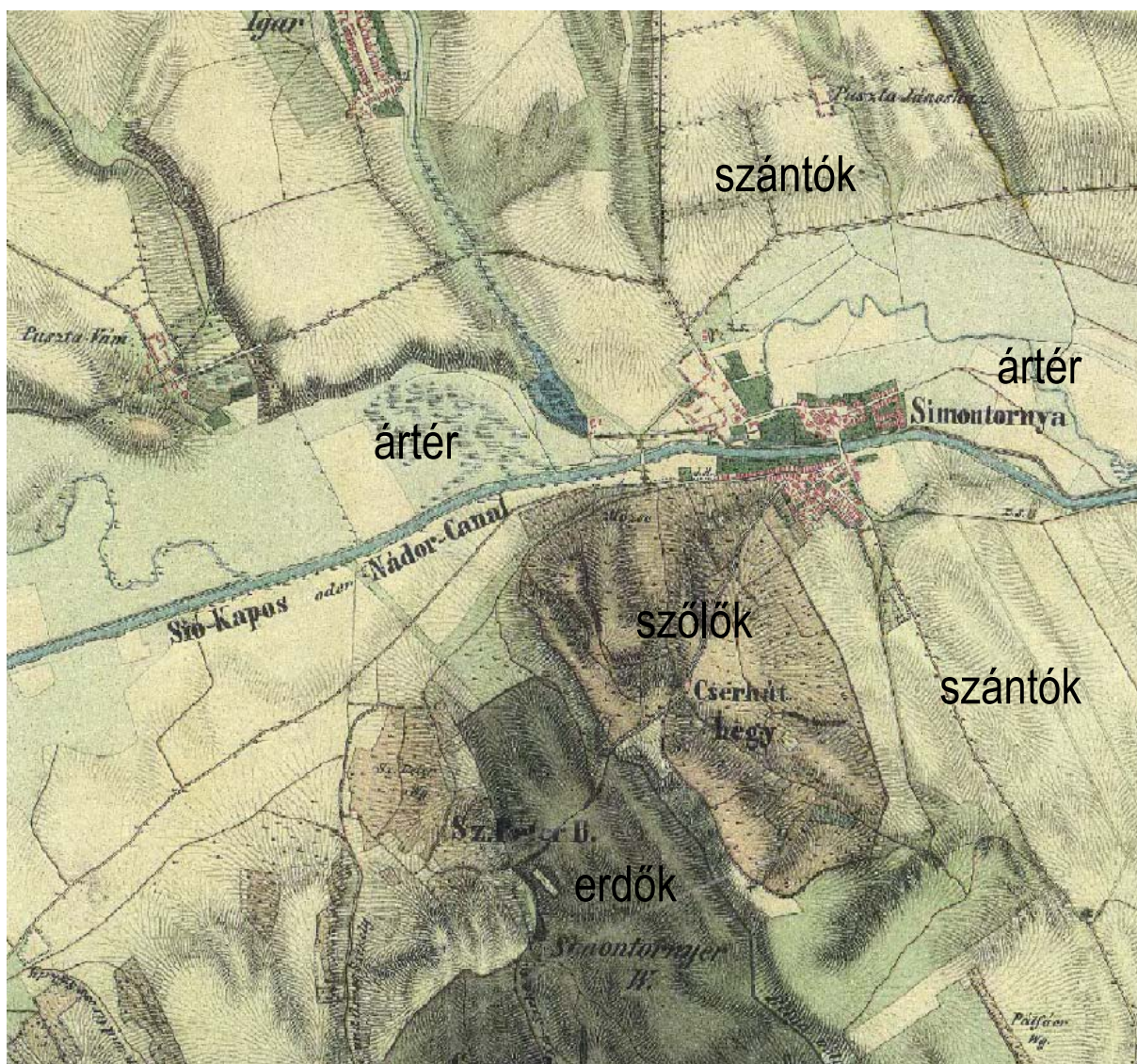

Simontornya tájhasználati az első katonai felmérés idején

A település jelentősége az 1700-as években nagyobb volt, mint manapság, akkor mezővárosi ranggal bírt. Ezt a rangot később elvesztette, majd a könnyűipar nagymértékű jelenléte (Simontornyai

Börgyár Rt.) miatt 1995-ben visszakapta városi rangját. A Simontornyai Vár a város ékes szimbólumává vált, erről tanúskodik a város címere is.

A Sió szabályozása előtt a felsőnyéki határtól Ozoráig az úgynevezett Sió-bozót szinte törendszert alkotott jelentős nádasokkal. A folyók, így a Kapos és a Sió mocsaras, nádas területei a múlt századi vízszabályozások következtében megszűntek, helyükön rétek, legelők, szántóföldek sorakoznak. A Magyarországon legkorábban megkezdett folyószabályozás, a Sárvíz, Sió, Duna-szakasz rendezése gyors sikereket hozó vállalkozásnak bizonyult. Eredményeként a hajdani mocsarak helyén az ország egyik leggazdagabb termőterülete alakulhatott ki. Egyedül az Ozora és Simontornya közötti ártér megszüntetése közel húszezer katasztrális hold hasznosítható, új termőterületet eredményezett.

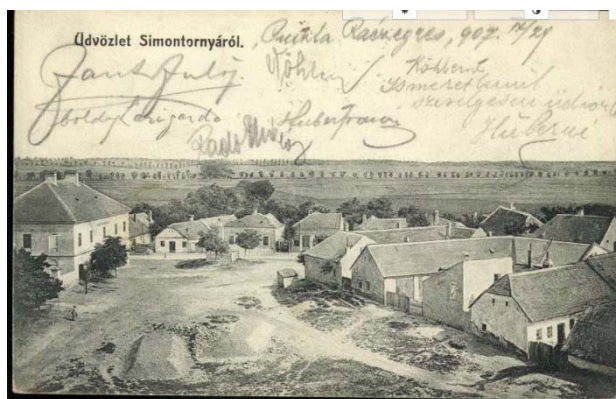
Simontornya tájhasználatai a második katonai felmérés idején

A környék kiváló minőségű talaja a földművelés különböző ágainak eredményes gyakorlását biztosítja. A veszprémi piacon híresek és keresettek voltak a magas sikértartalmú, nagy szemű piros búzák, amelyeket a Tengődtől Ozoráig terjedő határban termeltek. A szántóföldi takarmánytermelés mellett az állattenyésztés egyéb feltételei is adóttak: legelők, kaszálók, rétek, általában a területen átfolyó erekkel, ásott kutakkal.

A Tolnai borvidéken először a kelták, majd a rómaiak honosították meg a szőlőtermesztést. A legrégebbi szőlőhegyek a római kortól, de a többiek is legalább az Árpádkortól megvannak a borkedvelők örömére. Az Árpádkorban a szép számmal alapított apátságok mindegyikében megtalálhatjuk a jól művelt szőlőket, melyért sokat fáradoztak a bencés és cisztercita szerzetesek. A török megszállás ezen a borvidéken is visszavetette a szőlőtermesztést. Az újrakezdés nyomán viszont jelentős területnövekedés következett be. A XVIII. században a megyébe települt németek tovább fejlesztették a helyi borkultúrát. A korabeli vélemények szerint a borvidék szőlőterülete a filoxéravész megelőzően érte el a legnagyobb kiterjedését egész története folyamán. Az akkori szőlő- és bortermelésben a vörösbor dominált. A filoxéra vész óriási károkat okozott ezen a borvidéken is. A világháborúk nyomán a szőlőültetvények újra tönkre mentek. Egybefüggő széles soros ültetvények a nagyüzemek létrejöttével honosodtak meg a borvidéken. A Tolnai borvidéket az 1998-es bortörvénnyel alakították ki, de az első 1893-as bortörvény a Szekszárdi Borvidéket Tolna megye teljes területében határozta meg, ezért a Tolnai borvidéket is méltán nevezhetjük történelminek.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Köztelek című hivatalos közlönyének 1899-es száma említi, hogy Gróf Wimpfen simontornyai uradalmában mintegy 130 kat. hold kiterjedésű rendszeres tógazdaság működik 19 tóval, a legnagyobb 30 kat. hold kiterjedésű.

Simontornya egykori képeslapokon fellelhető képein látható, hogy a Sió-part látványként része a városképnek, de funkcionálisan a libák úsztatására és a Bőrgyár „használja”. A táj képe sokkal nyíltabb, kevésbé borított volt, az utak menti fasorok jellegzetes tájelemek.

A 19. századi kataszteri térképen az egykori grófi kastély körül nagy kiterjedésű uradalmi kerteket láthatunk, ezek egy része díszkert, más része haszonkert (bolgárkertészet) lehetett. Ezekről nem, csak a kastély közvetlen közelében levő díszkertről fennmaradt néhány képeslap.

1.12.2.2 Tájhasználat értékelése

Az egyes területek tájhasználataira az OTÉK szerinti területfelhasználási egység és a művelési ág mellett a felszínborítás térképe szolgáltat adatokat. A felszínborítás térkép a tájszerkezet feltárás alapvető eszköze, a földfelszín borításának térképe. Egységes európai kategóriarendszerben készült el űrfelvételek és légifelvételek alapján, térinformatikai módszerrel a CORINE LandCover adatbázis az egész ország területére 1:100.000-es és 1:50.000-es léptékben. A felszínborítás térkép a tájléptékű és az e feletti hierarchiaszinteken alkalmazható alapadatbázis, amely a felszíni térszerkezet és az ökológiai hálózat nagyléptékű áttekintését teszi lehetővé. Nomenklatúrája 4, egyes felszínborítás típusoknál 5 hierarchiaszinten 82 elkülönített kategóriát alkalmaz. A kategóriák többsége a mesterséges objektumok és a mezőgazdasági területek elkülönítésére szolgál. Felszínborítási információinak részletessége alapján alkalmazása jó alapot ad tájelemzési és tervezési feladatok ellátására. A Simontornya területére vonatkozó, színezett Corine-térképet a korábbiakban bemutattuk.

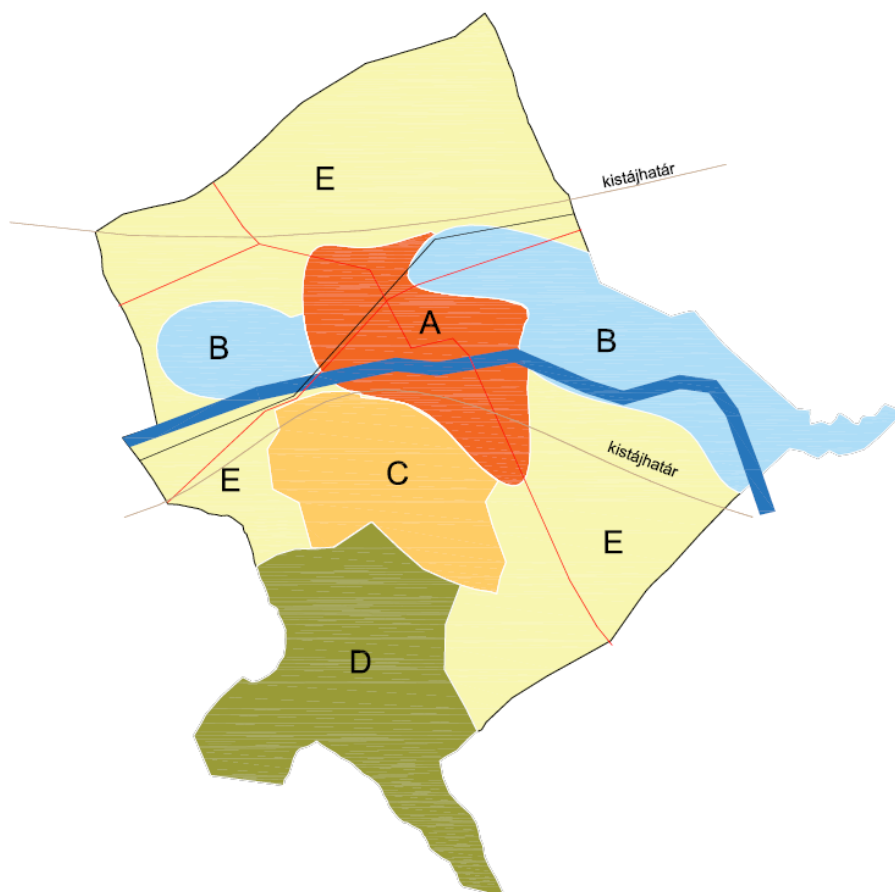
Simontornya tájhasználatára a tájstabilitást biztosító övezetes tájszerkezet jellemző. Az északi és délkeleti részekben meghatározó a mezőgazdasági termelés, délnyugaton kertgazdaság és erdőborítás jellemző, a középső sávban a Sió-mentén levő vízjárta területek érzékenysége, terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi és turisztikai szempontból eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználatától.

A tájjelleg (tájkarakter) a természeti és antropogén tájalkotó elemek elkülöníthető, felismerhető, konzisztens rendszeréből, sajátos együtteseiből kialakult jellemzők összessége, amely a tájakat egyedivé, megkülönböztethetővé teszi. Simontornya település külterületét természeti adottságai és az erre alapuló tájhasználatai alapján az alábbi különböző táji adottságú területekre tagolhatjuk:

- A.** Belterület: lakó, intézményi és gazdasági funkciókkal. Délen kertgazdasági, északon mezőgazdasági területtel, keleten és nyugaton mélyfekvésű, folyómenti vizes területekkel határos.
- B.** Mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek: a Sió és mellékvizei mentén, nagyrészt természeti területek, nádasok, gyepek, az ökológiai folyosó fontos része.
- C.** Szigetszerű dombok a várostól délre (Mózsé-hegy, Derék-hegy), amelyek jellemzően kiskerti, szőlő hasznosításúak, a Tolnai-borvidék részei, tájképi, történeti és kultúrtörténeti jelentőséggel bírnak.
- D.** Erdős dombhátak és tetők a településtől délre találhatók, jellemzően 150 m tszf. magasság feletti, erdővel borítottak, nagyrészt természeti területek.
- E.** Északnyugat-délkeleti irányú dombhátak a várostól északkeleti és délkeleti irányban elterülő területek, 100-150 m magasságú, elsősorban szántóként hasznosítottak.

Megkülönböztethető még egy ún. átmeneti zóna a dombhátak és vizes területek között a Sió-völgyi 110-120 m tszf. magasságú, nedvesebb időszakban vízállásos, mélyebb fekvésű területeken, amelyeket mára elsősorban szántóterületként, gyepeként hasznosítottak. Szerepük egy természetes pufferezóna lehetne.

A következő ábrán az egyes tájrészletek lehatárolását mutatjuk be, amelyen jól látszik a „sávos” tájszerkezet, amelynek középső, folyó menti sávjába „szorult” be a város.

Tájszerkezet alkotóelemei Simontornyán

- A.** Belterület lakó és ipari funkciókkal
- B.** Mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek
- C.** Szigetszerű dombok a várostól délre (Mózsé-hegy, Derék-hegy)
- D.** Erdős dombhátak és tetők
- E.** Északnyugat-délkeleti irányú, elsősorban szántóként hasznosított dombhátak

A táj terhelhetősége szempontjából Simontornya területét az eltérő természeti adottságok, az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájegységekre osztjuk fel:

- Természeti táj (erdős illetve vízjárta, B és D területek)
- Kertgazdasági táj (C terület)
- Mezőgazdasági táj (E terület)

A természeti táj egyik típusa a településtől nyugatra és keletre, a Sió mentén található, jellemzően vízjárta területek, másik a település déli részén, 200 m körüli fekvésű, főleg erdővel borított területek. A település területén É-D-i irányban keresztül húzódó Bozót-patak, és a város közepén kelet-nyugat irányban folyó Sió a tájszerkezet jelentős elemei. A völgyek réti talajtípusain rétek-legelők, nádasok foglalnak helyet. A táj jelenleg elsősorban árvízvédelmi, vízgazdálkodási funkciójú, de területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág védelme, többfunkciós használatának megvalósítása. A külterület igen értékes táji elemei a halastavak. Ezeket a tavakat mesterségesen alakították ki, rendeltetésük a halgazdálkodás. Jelenleg magántulajdonban vannak. A tavak megjelenése is élményt nyújtó, továbbá a vízfelületek és környezetük ökológiai szempontból is igen jelentős értékeket hordoznak. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó

természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is.

A településtől délre fekvő Derék- és Mózsé-hegyen a szőlő és gyümölcsültetvények uralkodnak. Ebben a kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, legelők, rétek fenntartását, az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő préházak, épületek fenntartását. A település szőlőhegyei előzőleg zártkerti besorolással bírtak. A szőlőterületek a Tolnai Borvidékhez tartoznak. Az Oltalom alatt álló eredet-megjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyeinek térképi lehatárolásában (FÖMI-VINGIS) nyilvántartott területeken meglévő Derék-hegyi és Mózsé-hegyi szőlőhegy hagyományosan, a régi térképek tanúsága szerint is megvolt.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodásra szolgáló mezőgazdasági táj a település északi részének meghatározó része. A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, városiasodásában a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban, az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető. Szántóterület csökkenéssel a völgytalpakra közel húzódó szántóterületek esetében számolhatunk. A mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

A táj terhelhetősége

A táj terhelhetőségét az adottságnak tekinthető természeti tényezők és az azon kialakult tájhasználat módja határozza meg. Amennyiben a használat nem felel meg az adottságoknak, tájhasználati konfliktusok keletkeznek. A tájrészletek stabilitása pedig a táj terhelésétől, érzékenységtől, regenerálódó képességétől és a tájgondozástól függ. A terhelhetőség továbbá nagyban függ a felszínborítás természetességétől, amely az egyes tájtípusokon belül is különböző lehet:

I. Természetközeli és természetes élőhelyekkel fedett felszínek (B és D): Hasznosítás, illetve emberi beavatkozás alacsony mértékű. Terhelhetősége a legkisebb, használata extenzív, illetve ökoturisztikai.

II. Erősen átalakított élőhelyekkel fedett felszínek (B és D): Döntően emberi tevékenység által befolyásolt, növényzettel fedett felszínek. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető (pl. erózióvédelem), viszont tájképileg sokszor érzékeny lehet.

III. Közepes mértékben átalakított élőhelyekkel fedett felszínek (B és C): Részben természetközeli, részben átalakított, vagy átmenetileg degradálódott növényzettel borított felszínek, vagy mesterségesen létrehozott vízfelületek. Az emberi beavatkozás mértéke változó. Általában extenzív, az adottságokhoz nagymértékben alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető.

IV. Mozaikos élőhelyekkel fedett felszínek (C): Jellemzően emberi tevékenység és használat által befolyásolt mozaikos területek, ahol az intenzív és az extenzív hasznosítási formák dominanciája mellett a természetes vegetáció változó mértékben átalakított maradványai is előfordulnak. Általában az adottságokhoz alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető, tájképileg érzékeny lehet.

V. Jellemzően mesterséges élőhelyekkel fedett felszínek (A és E): Döntően telepített növényzetű, művelt területek, ahol a természetes vegetáció szinte teljes egészében hiányzik. Jellemzően mezőgazdasági kultúrák és kapcsolódó építmények, kertes lakó- és üdülőövezetek, gyomtársulások borítják. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető (pl. erózióvédelem), szabályozása szükséges.

VI. Beépített, burkolt mesterséges felszínek (A): Túlnyomó részben építményekkel és szilárd burkolattal fedett felszínek, ahol a természetes vegetáció teljes egészében hiányzik. Terhelhetősége inkább építészeti-műszaki, mint táji kérdéseket vet fel.

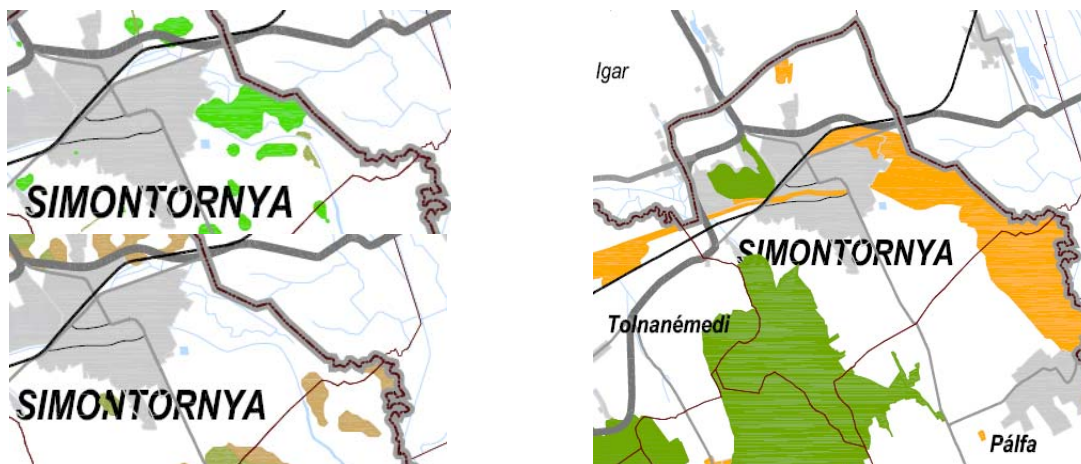
Tájhasználat értékelése

A tájhasználat (tájhasznosítás) a tájpotenciál társadalmi célú igénybevétele (MSZ-20370:2003). A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról (1996. LIII. tv. 6§). A felszínborítási adatok meglehetősen jó korrelációt mutatnak a domborzati tájtypusokkal és az előbb ismertetett tájhasználati egységekkel. A tájhasználati konfliktus mindig az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól való eltérés következménye, a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása.

A város területén előforduló tájhasználati konfliktusok jellegük szerint:

- megfordítható: talajdegradáció, erózió, kihasználatlan területek
- megfordíthatatlan: felhagyott külszíni bánya
- mérsékelhető: állattartás lakóterület közelében
- időszakos: légvezeték, belvíz
- tartós: pl. talajszennyező anyagok
- végleges: szabad területek elvesztése, utak, házak építése által

Funkcionális konfliktusokat az egymást akadályozó, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák, ilyennek tekinthető a Sió-folyó elsődleges vízgazdálkodási funkciója, ami a turisztikai használatot korlátozza, illetve a Derék- és Mózsé-hegy kétféle turisztikai (borturizmus vs. külföldi nyugdíjasok) és gazdálkodási (borvidék) konfliktusa. Hasonló a Sió-menti területek erdő- és mezőgazdasági hasznosítása, mivel ezek egy része erdőtelepítésre javasolt, illetve jó termőhelyi adottságú termőterület, másrészt az ökológiai folyosó részei, így inkább pufferterületként (gyep) lenne célszerű használatuk.

Erdőtelepítésre javasolt terület (világoszöld), jó termőhelyi adottságú termőterület (barna) és az ökológiai folyosó (narancssárga) a Sió keleti részén Tolna megye területrendezési tervén

Hasonló konfliktus van a rendszeresen belvízjárta területek és a lakó- és mezőgazdasági területek átfedéséből is.

A tájhasználati konfliktusok leginkább a gazdálkodók és a helyi közösségek, ingatlantulajdonosok érdekeinek különbségeiből adódik. Emellett az ingatlan-nyilvántartás és a mai kialakult tájhasználat között is vannak olyan eltérések, amelyek tájhasználati konfliktust eredményezhetnek. A természetes folyamatok során – állatállomány vagy a korábbi használat hiányában – gyakorta erdősülnek, fásulnak be a korábbi gyepek, legelők.

1.12.3 Védett, védendő táji, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Ide tartoznak a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek. Ezek pontos meghatározása az értékvizsgálat alapján történt, és magában foglalja a védett természeti területeket, értékeket és egyedi tájértékeket. Helyi tájképvédelmi terület kijelölésére Simontornyán eddig nem került sor, az nem kötelezően alkalmazandó szabályozási elem. Tolna megye területrendezési terve szerint térségi jelentőségű tájképvédelmi területnek tekinthetők a következő ábrán jelölt területek.

A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete Simontornya területén Tolna megye területrendezési tervében

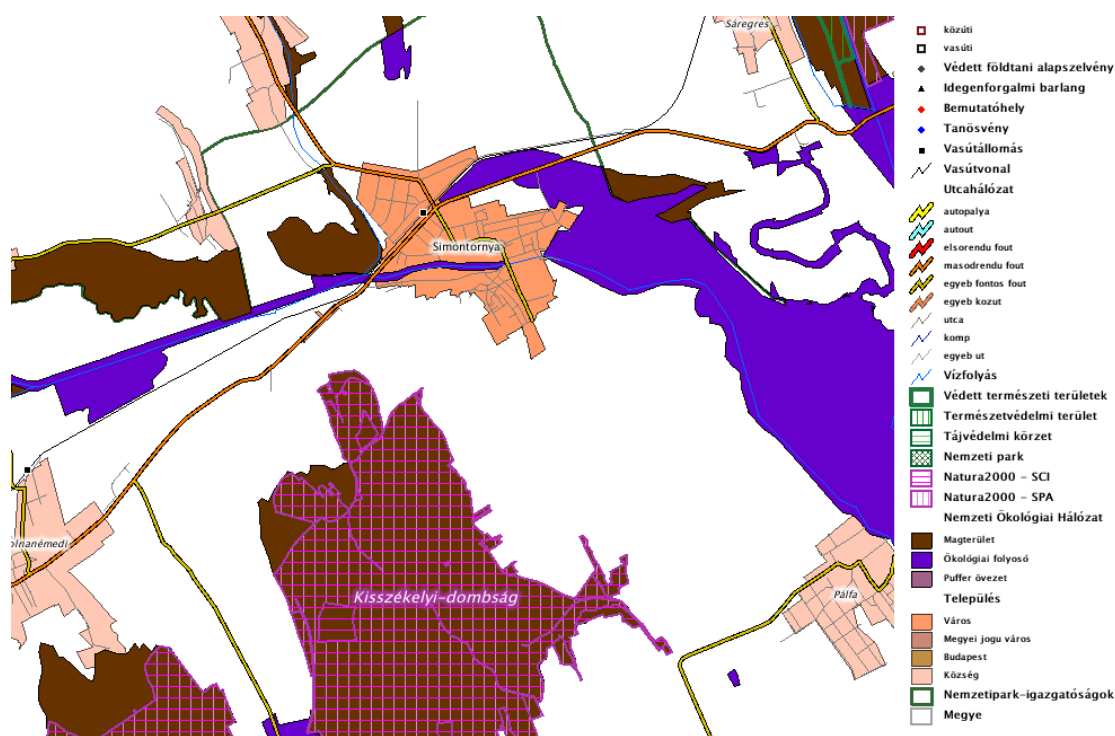
A város déli határában levő magaslatokról és utakról jól látszanak a város épületei, jellegzetességei. A terv tájképileg kiemeli a déli erdős területeket és a Siónak a várostól keletre fekvő szakaszait, a karakteres és értékes szőlőhelyeket és az alattuk fekvő Sió-völgy nyugati részét a tórendszerrel. Városképileg szerintünk ezen kívül a Pálfa felől bejövő útról feltáruló Simontornya látképe is értékesnek tekinthető.

1.12.3.2 Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, elemek

A természetvédelem alatt álló területek adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Név	Vonatkozó jogszabály
Kisszékelyi – dombság (hudd10005)	14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről
Kisszékelyi-dombság (hudd2002)	
Ökológiai hálózat	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (53. §), 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről (4., 9., 12., 13., 19. és 22. §-ok)
Tájképvédelmi övezet	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
Ex-lege védett földvár láp	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 23. § (2)
Egyedi tájértékek	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 6. § (3) (4) és (5)
Helyi védett értékek	Simontornya Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védetté nyilvánításáról szóló rendelete

A védett természeti területek, ökológiai hálózat és a Natura 2000 területek elhelyezkedését az alábbi ábra mutatja be.

A Natura 2000 és az ökológiai hálózat területei Simontornyán (forrás: TIR)

Natura 2000 területek

Különleges madárvédelmi terület a Kisszékelyi – dombság (HUDD10005), mely Kisszékely, Nagyszékely, Simontornya és Tolnanémedi településeket érinti. A Tolnai-hegyhát északi területe, a Kapos és a Sió között elhelyezkedő terület völgyekkel, szakadékokkal, löszmélyutakkal szabdalts. Erdei madárközössége számottevő; jelentős békászósas-állománya alapján kerülhetett a különleges madárvédelmi területek közé.

Kisszékelyi-dombság (HUDD10005)

0110, 0112/1, 0112/2, 0115, 0116, 0124, 0126, 0131, 0134, 0135, 0136/1, 0136/2, 0157/4, 0159/2, 0160/1, 0160/2

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a Kisszékelyi-dombság (HUDD20029), ahol kiemelt fontosságú cél a következő élőhelytípusok/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

- Illír gyertyános-tölgyesek,
- Síksági pannon löszgyepek,
- Pannon molyhos tölgyesek,
- Illír bükk – erdők,
- Euro-szibériai erdőssztyepp tölgyesek tölgyfajokkal,
- Pannon cseres-tölgyesek.

Tájképi értékét az évszázadokon keresztül folyamatoságot képviselő erdőtakaró jelenti, amely egyben a Tolnai-dombság egyik legértékesebb erdőtömbje.

Kisszékelyi-dombság (HUDD20029)

0106/14b, 0106/15b, 0107/1, 0107/10b, 0108, 0109/1b, 0110, 0111, 0112/1, 0112/2, 0113, 0114, 0115, 0116, 0120, 0121/2, 0124, 0125, 0126, 0131, 0132, 0134, 0135, 0136/1, 0136/2, 0138/2, 0157/3, 0157/4, 0158, 0159/1, 0159/2, 0160/1, 0160/2, 0161, 0162/5, 0162/6, 0162/2a, 0162/2d, 0162/2f, 0166/2

Ex-lege védett területek

Az ex lege lápi és szikes tavi védettséggel érintett területekről szóló vidékfejlesztési miniszteri közlemény szerint Simontornyán lép a 0223/2 hrsz-ú terület.

Az ex lege védelem szempontjából forrásnak számít a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása, ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 liter/percet, akkor is, ha időszakosan elapad. Forrásként nyilvántartott objektumról Simontornyán nincs tudomásunk.

A Tvt. szerint a földvár olyan védelmi céllal létesített vonalas vagy zárt alakzatú földmű, amely azonosíthatóan fennmaradt domborzati elemként történeti, kulturális örökségi, felszínalaktani, illetve tájképi értéket képvisel. Földvárként nyilvántartott objektumról Simontornyán nincs tudomásunk.

Simontornya közigazgatási területén nem találunk sem nemzetközi védelem alatt álló, sem országos jelentőségű, sem pedig helyi jelentőségű természetvédelmi területeket.

A tájak karakterének fontos összetevői az **egyedi tájértékek**. Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amely természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentőséggel bír. Ezeknek az értékeknek gyakran „csak” a helyi közösségek számára van jelentősége, mint például a népi vallásosság táji megjelenéseként egy-egy kápolnának, vagy a korábbi tájhasználat emlékeként egy-egy gémeskútnak, borospincének. Sok esetben viszont jelentőségük a helyi szinten messze túlmutat. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzetipark-igazgatóságok feladata. Az egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg. A településen számos tájértéket találunk, amelynek egy része országos és helyi védelem alatt álló építészeti érték is. Az egyedi tájértékek jegyzékét és ismertetését az MSZ 20381:1999. szerinti típusai szerinti bontásban készítettük el.

1. Kultúrtörténeti értékek

- Álló fiú Gyár utca 4. (Kőfalvy Gyula1967)
- Szent Kristóf Mészáros utca 2. (Bencze Gábor2015)
- Fried fa, Sió part utca 1999.

- Anya gyermekével-szobor Szent István utca 18. (Garányi József, 1995)
- Petőfi szobor Szent István u. melletti park
- Szentháromság szobor 1445/2 hrsz.
- Nepomuki Szent János szobor 1413/1 hrsz.
- Mózsé-hegyi kápolna 3231 hrsz.
- Derék-hegyi kereszt 3296 hrsz.
- Kereszt Szent István u. 4. előtt 1461/2 hrsz.
- Kereszt Felszabadulás u. 1.
- Kereszt Malom u. 27. előtt

1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték

- Kastély Beszédes F. u. 2.
- Izraelita temető 194 hrsz.
- Szovjet hősi temető
- A 3404 hrsz-ú ingatlan mellett lévő kút
- Kálvária-domb

1.2. Közlekedéssel kapcsolatos egyedi tájérték

- Útmenti eperfasor maradványai

1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték

- Szárazmalom Sió balpart 5.
- A simontornyai focilabda: A futballtörténelem magyar fejezetébe nemcsak a Puskás vezette Aranycsapat került be, hanem Lévy József is, aki 1960-ban forradalmasította a focilabda-készítést, szeletek helyett 12 darab öt- és 20 darab hatszögből varrta össze a sporteszközt, amit alá is bélelt, így vízzel érintkezve nem deformálódott annyira, mint elődje. A világ futballpályáin a simontornyai bőrgyárban készített labdákat rúgták, egészen addig, amíg az Adidas át nem vette az uralmat a gyártásban.

1.4. Történelmi eseménnyel vagy személlyel kapcsolatos egyedi tájérték

- Egressy Béni mellszobra 1445/1 hrsz. (Kelemen Kristóf, 1989.)
- I. világháborús emlékmű (Farkas Béla, 1929.)
- II. világháborús emlékmű (Novák István, 1990.)
- Szent István szobra 27 hrsz.

2. Földtudományi értékek

- Löszmélyutak és löszpincék a Derék- és Mózsé-hegyen

3. Biológiai értékek

- Gólyafészkek

4. Tájképi értékek

- Kilátópontok a Derékhegyről és a temetőtől

Az Egressy Béni szobor

Izraelita temető

Szovjet katonasírok

Nepomuki Szent János szobra

Löszmélyút a Derék-hegyen

Idős eperfa

A geológiai adottságok lehetővé teszik löszmélyutak, horhosok kialakulását, amely nem csak tájképi, hanem természeti értékkel is bír, hiszen az ilyen partfalakat kedvelik a gyurgyalagok.

Jellegzetes elemei a városképnek a gólyafészkek, többek között a Gyár és az Ipari utcában, Ady-Illyés Gyula utca sarkon.

Kilátás Simontornyára délről a temetőtől

Kilátás a Mózsé-hegyről a Sió-hídra és a Pósa-tavakra

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat célja a biológiai sokféleség és a biológiai kapcsolatok fenntartása, helyreállítása, amely kiterjed mind az élőlények, mind állományaik, mind pedig életközösségeik megóvására, valamint az ökológiai rendszert képező területek működőképességének, természetes dinamikájának biztosítására. Az ökológiai hálózatot a természetes és természetközeli területek és a köztük kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók, valamint a körülöttük a hatások mérséklését biztosító védőterületek egységes, összefüggő rendszere alkotja. A hálózat csaknem teljes egészében magába foglalja a védett természeti területeket és Natura 2000 területeket, valamint az érzékeny természeti területek és természeti területek egy részét. Tolna megye Területrendezési Terve - igazodva a páneurópai ökológiai hálózat rendszeréhez és figyelembe véve az élőhelyek ökológiai funkcionalitását - övezeti besorolásai alapján Simontornya területén magterület övezetébe és ökológiai folyosó övezetébe tartozó területek találhatók. Pufferterület övezetébe nem soroltak területeket, pedig indokolt lehetne. Az ökológiai hálózat elhelyezkedése a „Tájhasználat értékelése” c. fejezetben látható.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

A településen a jellemző tájhasználat a kert- és mezőgazdálkodás, kisebb arányban az erdő- és vízgazdálkodás. A tájhasználati konfliktusokat korábban ismertettük. Természetvédelmi konfliktushelyzetet a település területén nem tártunk fel.

Vizuális-esztétikai konfliktust a csúnya látvány, a rendezetlenség, rendetlenség, megoldatlanság, a befejezetlenség látványa okoz, ilyenek a barnamezős, kihasználatlan területek (bőrgyár, strand, bezárt intézmények, stb.) Rehabilitációra-tájrendezésre szoruló terület a bezárt, rendezetlen homokbánya.

A látvány-konfliktus abból adódik, hogy bizonyos területek elemei és épületei nem illeszkednek a szomszédos területek tájhasználatába, élesen elütnek attól. Ilyenek a folyóparti területek.

1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei

1.13.1.1. Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Azon – döntően a belterületen levő – zöldfelületek, amelyek a települési szerkezetet nagymértékben befolyásolják, zöldfelületi rendszert alkotnak. Funkciójuk elsősorban a lakosság és a településen tartózkodók komfortérzetének javítása. Nem elhanyagolandó, hogy mint biológiailag aktív felületek, a klímát, a levegő- és talajminőséget is erősen befolyásolják.

A köznyelvben gyakran keverednek a különböző zöldfelületi kategóriák megnevezései, ezért ezek egyértelmű és szakszerű használata érdekében a Magyar Tájépítészek Szövetsége által használt fogalmi definíciók alkalmazását javasoljuk. Használat szerint a belterület közhasználatú zöld infrastruktúrájának elemei lehetnek

- korlátlan közhasználatúak: közparkok, közkertek, fásított közterek, sétányok, fásított utak (fasorok), zöldsávok.
- korlátozott közhasználatúak: lakóházak körüli növényzet, zöldhomlokzatok, sportterületek, kempingek, temetők, strandok.

Korlátlan közhasználatú zöldfelületek

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. sz. mellékletében található meghatározás szerint:

- *Közpark*: több funkciót szolgáló, legalább 1 ha nagyságú közhasználatú közterületi zöldterület, amelynek legkisebb oldalmérete is 80 m-nél nagyobb, amelyet bárki használhat.
- *Közkert*: egy meghatározott funkciót (játék, sport, pihenés stb.) szolgáló, 1 ha-nál kisebb területű és legalább 15 m oldalméretű, közterületi zöldterület, amelyet bárki használhat.

Ennek alapján Simontornya nem rendelkezik városi közparknak megfelelő területtel. A településen belül számos apróbb-nagyobb kiteresedés van, melyek nem kaptak valós funkciót, a településen belül így zöldterületi értékük nincs. A kis alapterületű, de intenzíven fenntartott zöldterületek is hiányoznak a városképből. A Sió csatornának a városon átfolyó 2200 m hosszú szakaszán nincs egyetlen olyan partszakasz, amely a városlakók számára bejárható lenne, ill. zöldterületi funkcióval ellátva rekreációs célokat szolgálna.

Közkertnek megfeleltethetők az alábbi területek:

- Az Ady Endre utca és a Sió által bezárt csücsökben (844/2,3 hrsz) található zöldfelület gyepterület, művelési ágú, de tó (Kisasszony-tó), nádas és becserjésedett fásodott területek találhatók rajta. Gyakorlatban nincs közhasználatú funkciója. A korábbi rendezési terv parkerdő funkciót szánt neki, ami nem valósult meg. Mérete, helyzete, adottságai alapján közparkká lehetne fejleszteni.
- A Vár - Ferences Kolostor - Styrum kastély „tömbjében” kisebb-nagyobb, egymással laza kapcsolatban levő zöldfelületek találhatók szépen felújított parkrészekkel, játszótérrel, kapcsolódva a Városháza előtti zöldfelületekhez.
- A Vak Bottyán lakóteleptől nyugatra, a magántulajdonban lévő, 1682 hrsz.-ú ingatlanon található halastó és környéke szépen parkosított, a csatlakozó, a hatályos terven parkerdőnek kijelölt

területek inkább nádasok. Közcélú hasznosítása esetén a tó zöldfelületeivel szabadidős funkciót is betölthetne.

- Jelentős kiterjedésű zöldterület helyezkedik el a Bem utcában. Szovjet katonai emlékmű (kegyeleti park) és egy előregedett játszótér található a területen. Az adottságok rendkívül jók, de a terület nincs kihasználva, a növényzet szegényes. Az egész terület - kegyeleti park és a játszótér- teljes felújítást és újrapozicionálást igényel. A Bem utca és a Táncsics utca kereszteződésében és a Dózsa utcában szintén parkosított kiteresedés van. Hasonló, parknak nem tekinthető, zöldfelülettel részben borított kiteresedés van a Kossuth, a Zátony és a Laposi téren. Elhanyagolt állapotú, de ide sorolható a Kálvária-domb is.

Közlekedési zöldfelületek

- Az utak menti zöldsávok, utcai fasorok, a sávelválasztó szigetek tartoznak ide. A történelmi és a tágabban értelmezett belvárosban az adottságok (szűk utcák, zöldsáv hiánya, megnövekedett forgalom) kevés a fásor, sok helyen a zöldsáv alatti közművezetékek miatt nem telepítettek. A városon belül az utcák legtöbbször fásított. A zöldsávokon több helyen nyírott sövény sorok láthatók, ezek meglehetősen előregedtek. A cserjecsoportok változó korúak és állapotúak, a fű gyakran kitaposott.
- A 61-es út Cece felőli bevezető, külterületi szakaszának sajátos karaktert ad a sajnos hiányos jegenye-sor. A vasút északi oldalán szintén Cece felé a földút mellett nagyrészt bebozotosodott, hiányos, idős eperfa-sor (*Morus alba*) található, emlékeztetve a selyemhernyó tenyésztés fénykorára, amikor majd minden település eperfákat ültetett az utak mellé.

Korlátozott közhasználatú zöldfelületek

Temetőkertek

A városi temetők, jelentős zöldfelületi arányuknak köszönhetően, a zöldfelületi rendszer fontos elemei. Ez a szerepük azonban nincs tudatosan kihasználva Magyarországon, pedig méreteikben vetekednek a városi közparkokkal, de esztétikai értékük sem elhanyagolható. Ahhoz, hogy a temető, mint városi zöldfelület, kellően ki tudja fejteni a hatását, tervezéskor megfelelően tájba és terepre kell illeszteni, és gazdag növényállománnyal kell ellátni. A temetőbővítésre kijelölt területeken előfásítás, a bezárt temetőrészek kegyeleti parkká alakítása javasolható. Simontornyán egy összefüggő nagy területen három felekezeti temető van egymás mellett, és ugyanitt van az önkormányzat temetője is. A város felőli oldalon új kerítés épült, de a temető egésze nincs körülkerítve. Az izraelita temető meglehetősen elhagyatott állapotú. A köztemető lassan betelik, bővítése szükséges. Növényállománya gyakorlatilag egy szintes, a keleti oldalon a sírok szinte az országútra lógnak.

Strand, sportpályák, kemping

A városi strand és kemping jó helyen található, jelentősebb zöldfelülettel rendelkezik, de sajnos egyik sem üzemel. Rekreatív területként jelenleg a város területén csak a Vak Bottyán lakótelep mellett található sportpálya említhető.

Oktatási és kulturális intézmények

Az óvodák és iskolák általában rendelkeznek olyan udvarral, amelyen jelentősebb zöldfelület található. A Petőfi utcai Általános iskolának van nagyobb zöldterülete, utcai előkertjében nagy lucfenyők állnak. A Vak Bottyán Általános Iskola és Gimnázium szintén jelentős zöldfelületekkel rendelkezik, nagyrészt idős fás növényzettel. A Művelődési Ház szintén kisebb zöldfelülettel rendelkezik.

Egészségügyi és szociális intézmények

A gondozási otthon, egészségügyi központ és idősek otthona tömbje rendelkezik kisebb zöldfelülettel.

Kereskedelmi, ipari létesítmények zöldfelületei

Nagyon különböző méretűek és borítottságúak, növényállományuk is sokféle állapotú és kiterjedésű. Általában sok burkolt terület jellemzi ezeket a területeket. Ide tartoznak az ipari területek telephelyeinek zöldfelületei, amelyek között sok elhanyagolt, gazos.

Szőlők és kertes területek zöldfelületei

A szőlővel beültetett hegyoldali területek fontos részei a zöldfelületi rendszernek. Megmaradásukat és megfelelő fenntartásukat a Hegyközség biztosítja.

Lőtér

Külterületi honvédelmi létesítmény a Derék-hegytől délre.

Lakóterületek, családi- és társasházak kertjei

Alapvetően a telekmérettől és a beépítési százaléktól függ a zöldfelületek nagysága, aránya. A családi és társasházak területek zöldfelületeire ritkán készülnek szakszerű szakági tervek, ezért főleg a domboldali építéseknel ennek következménye a nem megfelelő terepképzés, ami egyrészt korlátozza a zöldfelület-létesítés lehetőségeit, másrészt nem biztosítja a csapadék elvezetését és/vagy helyben tartását. A szakszerűtlenül megválasztott növényanyag, a spontán, és divatok által befolyásolt ültetések, a kisméretű örökzöldek túlzott aránya csökkentik az adott zöldfelület funkciójának optimális működését. Egyes családi házas beépítésű részekben még található gyümölcsfákkal, virággal, összefüggő gyepfelülettel rendelkező, hangulatos kertek. A lakóházak körüli növényzet egyrészt függ a lakók igény szintjétől, másrészt az adott lakókörnyezettől. Ez tipikusan az a terület, ahol nem nagy beruházási költséggel, új zöldfelületek kialakításával lehet látványos eredményeket elérni, hanem elsősorban a tulajdonosok, kezelők, tervezők szemléletének formálásával, példamutatással, jó gyakorlatok bevezetésével, aprólékos előkészítéssel és nagy figyelem- és munkaráfordítást igénylő gondossággal és igényességgel. Erre példa a Vak Bottyán lakótelep változatos, igényes, példaértékű zöldfelületi kialakítása. Az Arany János utcában bekerített lakóparkban játszótér is található.

Szerkezeti és kondicionáló szempontból legfontosabb, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemnek valójában a Sió-folyót és az azt kísérő zöldfelületeket tekinthetjük a belterület vonatkozásában. A teljes közigazgatási területet tekintve ez kiegészül a szőlőhegyek és a település déli határában levő erdőterületek biológiailag aktív felszíneivel. Ezek nemcsak fontos zöldfelületi elemek, hanem gazdasági és termelési szempontból, valamint tájképileg is értékes, karakteres területek. A település zöldterületei ezeken kívül pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak összefüggő zöldfelületi rendszert. A város belterületén az önkormányzat által gondozott parkok, terek fenntartási színvonala megfelelő.

A zöldfelületi rendszer szempontjából leglényegesebb feladat a meglévő zöldterületek funkciókkal való megtöltése és közöttük az összeköttetések kialakítása és fenntartása. A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő terület a Sió északi partján lassan kialakulófélben lévő rekreációs zóna, amely felfűzi a tervezett parkerdő, nem működő kemping és strand területét is, keleti végén a vár és

a városháza zöldfelületeihez csatlakozik. A zóna a városon kívül a folyó mentén kerékpárutakkal folytatódhat.

1.13.1.2. Zöldfelületi ellátottság értékelése

A zöldterületek mennyisége és minősége a társadalom jóléti állapotát, a környezet milyenségét jelzi. Egy kisvárosban a gondozott, esztétikus, tájbaillő zöld környezet lehet a legnagyobb vonzerő. A természetet mindenki szereti.

Alapvető rendeltetésük alapján megkülönböztetünk termesztési és kondicionáló célú zöldfelületeket. Simontornyán a kondicionáló célú zöldfelületek dominálnak. A kondicionáló célú zöldfelületek lehetnek közcélúak ill. magántulajdonúak.

A zöldfelületek mennyiségét illetően elmondható, hogy a belterületen alapvetően nem magas a zöldfelület-arány, a külterületen túlnyomórészt mező- és kertgazdasági területek találhatók, az erdőterületek aránya közepesen magas. Relatív alacsony a közcélú, közhasználatú zöldfelület-hányad a belterületen, amit ellensúlyoznak a laza beépítésű lakóterületek kertjei.

A közlekedési zöldfelületekről elmondható, hogy többnyire gondozottak, ápoltak, folyamatosan karbantartottak. Az út menti fasorok helyenként hiányosak, vegyes képet mutatnak, több, karakteresebb növényzetet lehetne telepíteni. Mint általában mindenhol, a légvezetékek nagyban meghatározzák és csökkentik a zöldfelületek kialakításának lehetőségét, és tájképileg is zavaróak. A szűkebb utcákban nincs elég hely az útmenti fasorok részére.

1.13.2 A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

- A város közepét átszelő Sió-folyó gyakorlatilag el van zárva a városlakóktól és a látogatóktól.
- A temetőben kevés, vagy alig van fa, fasor, területének bővítése is indokolt.
- A kisebb városi terek (a Várkert kivételével) növényzete szegényes.
- A „történeti városmag” zöldfelületi kapcsolatainak erősítése szükséges, amelyeket össze kell kapcsolni a Sió-parti zóna területével.
- A bevezető utak, a fontosabb útvonalak (Malom utca, Petőfi utca) nem elég „zöldek”
- A tervszerű zöldfelület-fejlesztés nagyon fontos lenne.

1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

Simontornya város közigazgatási területe 3383,4373 ha, amelyből 365,4694 ha a belterület, 2740,8141 ha a külterület, és 277,1538 ha a zártkert.

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. A település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

A település szerkezetét az úthálózat és az elsősorban a domborzati viszonyokból fakadó tájszerkezet és –használat határozza meg.

Simontornya történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. Kelet-nyugati irányban a 61. sz. Dunaföldvár-Kaposvár-Nagykanizsa II.rendű főút metszi. Ebből ágazik ki a település belterületén észak felé a 64. sz. Simontornya-Enying II.rendű főút. A várostól északra a 64. sz. útra csatlakozik a 6407 sz. Simontornya-Iregszemcse összekötő út. Dél felé a 6317 sz. Simontornya – Szekszárd összekötő út biztosít a megyeszékhely felé közvetlen kapcsolatot. A közúthálózat mellett a vasúthálózat is a településszerkezet meghatározó eleme. Simontornya területén halad keresztül az egyéb országos törzshálózati vasúti pálya besorolású Budapest–Pécs vasútvonal.

A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos, potenciális, és vizuális táji értékekben egyaránt gazdag. A terület nagy része sík, a talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas. A vízfolyások mentén, valamint a mélyebb fekvésű területeken a rét-legelőgazdálkodás is megjelenik. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A vizenyős területeket nádasok borítják.

Az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna rendezett medervonalával jelentős élő vízfolyás, amely karakteres eleme a tájnak. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak. Jelentős az állóvizek területe is. A Pósa-tórendszer halastavai elsősorban gazdasági célokat szolgálnak, de a táj diverzitását is jelentősen erősítik. Igen fontos elemek a táj ökológiai és vizuális formálásában.

A sík területek fölé magasodik a belterület délnyugati oldalához tapadó szőlőhegy, amelynek látványértékei kiválóak. Szőlőterületei a Tolnai borvidék részét képezik.

Az erdőterületek az igazgatási terület délnyugati sarkában egy nagy erdőtömböt alkotnak, kisebb erdőfoltok csak elvétve fordulnak elő.

A külterület jelentős művi elemei a lakóterülethez kellő távolságra fekvő majorok (János major és Némedi major), ahol nagyüzemi állattartó telepek, és mezőgazdasági feldolgozó üzemek működnek.

Az északi János major és a belterület között található a Gácsi ménesház, amely kellemes természeti környezetben a lovas turizmus számára nyújt kulturált szállás- és sportolási lehetőséget.

A szőlőhegytől délre honvédelmi célokat szolgáló objektum (katonai lőtér) terül el.

A központi belterület a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában, a dombvidék lábánál alakult ki. Ezen adottságok hozták magukkal a városszerkezet sajátos hármasságát.

A történeti település a Sió két partján jött létre.

A déli parti városrész történeti része a dombra felkúszó aprótelkes telekstruktúrával kisvárosias hangulatú. Központja a református templom és környéke, az alközpont jellegű intézmények a Sió-híd közelébe települtek. A lakóterülethez csatlakozik dél felől a város bővítésre váró temetője. A városrész markáns, valaha szebb napokat látott, mára részben torzóként fennmaradt eleme a Bőrgyár területe. A felhagyott hatalmas ipari csarnokok a városközpont felől riasztó látványt nyújtanak. A Sió-híd környezetében megindult az épületek felújítása, a belső területek és a Sió-parti nagy csarnoképületek azonban továbbra is lepusztult állapotban vannak, egy részük üresen áll. Az

épületek többségét a legváltozatosabb termelő, illetve raktározási funkciókkal hasznosítják. A Gyár utcai oldalon pékség és cukrászda üzemel, a korábban itt működő gimnázium megszűnt. A Bőrgyár területéhez délről további gazdasági terület csatlakozik elsősorban raktározási funkcióval. Ettől délre a belterület határán a bezárt homokbánya és a valamikori bőrgyári hulladéktároló és zagytározók területe található. Ez utóbbiak rekultivációja megtörtént, a hatályos településszerkezeti terv a területen gazdasági funkciók elhelyezését irányozza elő.

Az északi parti városrész történeti része a tulajdonképpeni városközpont és az azt övező lakóterületek. Itt található a város országos hírű műemlék együttese (a Vár, a Ferences templom és rendház) és a térségi és városi szintű intézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve. A városközpont épített környezete rendkívüli adottságai ellenére rendezetlen benyomást kelt. Sok a beépítetlen foghíj, az üresen álló, ennek következtében romló állapotú épület, az ide nem illő léptékű és formavilágú új beépítés (tömbházak, sorházak). Az összképet javítja a vár-környéki közterületek közelmúltban elkészült rekonstrukciója. A lakóterületek kisvárosias hangulatúak, változatos telekalakulatokkal. A városközponttól északra és nyugatra a beépítés lazul, kertvárosias léptékűvé válik geometrikusabb telekstruktúrával, nagyobb területű telkekkel. A Sió-parton a városközponthoz közel jelenleg nem működő strand és kemping található.

A vasúttól északra újabb-kori, geometrikus szerkezetű, nagyobb telkes, kertvárosias városrész alakult ki elsősorban lakófunkcióval, Bem utcai kis alközponttal.

A 61. sz. út keleti kivezető szakasza mentén nagyobb telekigényű kereskedelmi funkciók letelepedése indult meg, de ezek között is található üresen álló épület.

A belterület keleti szélén üzemi terület található, működő ipari funkciókkal. Az ezektől északra felépített fabrikett-gyártó üzem bezárt.

Az egyetlen működő közcélú rekreációs terület a város középső részén, a Vak Bottyán lakótelep mellett található sportpálya. A Várkert utcai strand és kemping nem üzemel.

A város zöldterületei kis területi aránnyal, pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak zöldfelületi rendszert. Nagyobb parkot és játszóteret a várkörnyék rekonstrukciója során a városközpontban alakítottak ki.

Különálló belterületként jelenik meg a 61. sz. út déli oldalán Némedi major házsora klasszikus, oldalhatáron álló beépítéssel.

1.14.1.2. Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Földrészlet statisztika fekvésenként

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészletek száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	2205	92	434	3654694	15	195580	1657
külterület	907	2	0	27408141	29	2296527	30218
zártkert	839	0	0	2771538	7	33535	3303
ÖSSZESEN	3951	94	434	33834373			

(forrás: tolna.foldhivatal.hu)

Földrészlet statisztika művelési áganként

Földrészlet statisztika művelési áganként						
művelési ág	földrészletek száma	alrészletek száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)
erdő	148	163	5078522	137	906604	31157
gyep (legelő)	508	559	2868637	84	91304	5132
gyep (rét)	114	133	1075565	141	63770	8087
gyümölcsös	98	105	140076	214	9770	1334
halastó	9	10	658100	6514	177718	65810
kert	153	167	144368	193	1868	864
kivett	2483	2504	5654464	7	343398	2258
nádas	33	39	694475	908	162031	17807
szántó	671	1046	16326484	427	287881	15608
szőlő	577	640	1193682	37	12501	1865

(forrás: tolna.foldhivatal.hu)

1.14.1.3. Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Simontornya területének beépítésre szánt területei az építési használatuk általános jellege, valamint sajátos építési használatuk szerint az alábbi területfelhasználási egységekre tagolódnak:

- LAKÓTERÜLET**

A város lakóterületei „Kisvárosias lakóterület”, illetve „Kertvárosias lakóterület” területfelhasználási kategóriába sorolhatók. Kisvárosias lakóterületbe jellegükénél, beépítési módjuknál fogva a történetileg kialakult lakóutcák tartoznak (északi parti városrész a városközponttól északra és keletre, és a déli parti városrész szinte teljes területe). Kertvárosias lakóterületnek tekinthetők az újabb-kori beépítésű településrészek a városközponttól nyugatra és a 61. úttól északra. A Némedi major térségében kialakult lakófunkció „Falusias lakóterület” területfelhasználási kategóriába sorolható.

- TELEPÜLÉSKÖZPONT VEGYES TERÜLET**

Simontornya városközpontja jól lehatárolható, igazi településközpont vegyes terület. Településközpont vegyes területbe sorolható a Vár tér, a Szent István utca, a Templom utca, a Mátyás király utca, a Beszédes Ferenc utca belső szakasza, valamint a Petőfi Sándor utca északi oldala az Arany János utcától a dr. Kiss István utcáig. Itt található a városi szintű közintézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve.

A belterület hármask tagozódása következtében szintén településközpont vegyes területbe sorolható alközpontok alakultak ki a 61. út északi oldalán a Bem utcában és a Sió-híd déli hídfője környékén.

- GAZDASÁGI TERÜLET

KERESKEDELMI, SZOLGÁLTATÓ TERÜLET

- A Bőrgyártól délre, a Gyár utcai lakóterülettel kelet felől határos terület raktározási funkcióval

IPARI GAZDASÁGI TERÜLETEK

EGYÉB IPARI TERÜLET

- A Bőrgyár és az attól délre található telephelyek
- A Beszédes Ferenc utca keleti végéről nyíló telephelyek

- KÜLÖNLEGES TERÜLETEK

Temető

A város temetője a belterület déli szélén, a Pálfára vezető út nyugati oldalán terül el, a terület bővítésre szorul.

Sportolási célú terület

A sportpálya a városközponttól északra, a Hunyadi János utcában található.

Különleges terület nagykiterjedésű kereskedelmi, szolgáltató funkciók számára

A 61. sz. út keleti kivezető szakasza mentén nagyobb telekigényű kereskedelmi funkciók letelepedése indult meg.

Különleges területek idegenforgalmat vonzó funkciók számára

- Strand és kemping a Várkert utcában (jelenleg nem üzemel)
- A Fried kastélyszálló a Malom utcában
- Étterem és motel a 61. út déli oldalán
- Gácsi ménesház a belterülettől északra, a 54. út nyugati oldalán

Tankertészeti területe

A belterület keleti szélén található, a Beszédes Ferenc utcáról közelíthető meg.

Honvédségi objektum (lőtér) területe

A két objektum a közigazgatási terület déli szélén terül el.

Hulladékgyűjtési területek

- Hulladékudvar a bőrgyári szennyvíztelep keleti szélén
- Szennyvíztelepek területe
 - Bőrgyári szennyvíztelep a volt bőrgyár keleti szélén
 - Városi szennyvíztelep a belterülettől keletre, a Sió-csatorna jobb partján

Mezőgazdasági üzemi területek

- János major
- Némedi major

- KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK

KÖZÚTI KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK

II. rendű főutak

- 61 sz. Dunaföldvár – Kaposvár – Nagykanizsa II. rendű főút külterületi és belterületi szakaszai (Tolnanémedi út, Ady Endre utca)
- 64. sz. Simontornya – Enying II. rendű főút külterületi és belterületi szakaszai (Igari út, Dr. Kovács Nándor utca)

Összekötő utak

- 6317. sz. Szekszárd – Simontornya összekötő út
- 6407. sz. Simontornya – Iregszemcse összekötő út

Külterületi egyéb utak

- A külterületi beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek megközelítését biztosító burkolt, illetve földutak.

Belterületi gyűjtőutak

- Petőfi Sándor utca
- Mátyás király utca
- Szt. István utca
- Beszédes Ferenc utca nyugati szakasza
- József Attila utca
- Malom utca
- Gyár utca
- Pásztor utca déli szakasza

Kiszolgáló utak

- A város lakóterületeit felfűző utcák

Kerékpárutak

- Kétoldali felfestett kerékpár sáv a 61. út belterületi szakaszának két oldalán

KÖTÖTTPÁLYÁS KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK

- Budapest–Pécs vasútvonal

- ZÖLDTERÜLETEK

A város területén az OTÉK előírásainak területében és méreteiben megfelelő közpark nem található.

Közkertnek tekinthetők az alábbi területek:

- Az Ady Endre utca és a Sió által bezárt háromszögben (844/2,3 hrsz) található zöldfelület gyepterület, művelési ágú, de tó (Kisasszony-tó), nádas és becserjésedett fásodott területek találhatók rajta. Gyakorlatban nincs közhasználatú funkciója. A hatályos településszerkezeti terv parkerdő funkciót szánt neki, ami nem valósult meg. Mérete, helyzete, adottságai alapján közparkká lehetne fejleszteni.
- A városközpont műemlék-együttese környezetében kisebb-nagyobb, egymással laza kapcsolatban levő zöldfelületek találhatók szépen felújított parkrészekkel, játszótérrel, kapcsolódva a Városháza előtti zöldfelületekhez.
- A Vak Bottyán lakóteleptől nyugatra, a magántulajdonban lévő, 1682 hrsz.-ú ingatlanon található halastó és környéke szépen parkosított, a csatlakozó, a hatályos terven parkerdőnek kijelölt területek inkább nádasok. Közcélú hasznosítása esetén a tó zöldfelületeivel szabadidős funkciót is betölthetne.
- Jelentős kiterjedésű zöldterület helyezkedik el a Bem utcában. Szovjet katonai emlékmű (kegyeleti park) és egy előregedett játszótér található a területen. Az adottságok rendkívül jók, de a terület nincs kihasználva, a növényzet szegényes. Az egész terület – kegyeleti park és a játszótér- teljes felújítást és újrapozicionálást igényel.

- Parkosított kiteresedések a város több pontján
 - o Bem utca és a Táncsics utca kereszteződése
 - o Dózsa György utca
 - o Kossuth tér
 - o Zátony tér
 - o Laposi tér
 - o Kálvária-domb

- ERDŐTERÜLET

Az erdőterületek az igazgatási terület délnyugati sarkában egy nagy erdőtömböt alkotnak, kisebb erdőfoltok csak elvétve fordulnak elő.

A kialakult erdőterületek zömmel gazdasági rendeltetésűek, néhány szántóföldi táblát kereteznek csak keskenyebb véderdősávok.

- MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET

A külterületi tájszerkezetre a mezőgazdaság dominanciája jellemző. A domborzati viszonyokat követve a várost három oldalról határoló sík területen nagyterjedésű szántóföldek alakultak ki. A vasútvonaltól északra fekvő területek nagy része kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú. Ugyanez igaz a Pálfára vezető út déli szakaszának környezetére is.

A rét- és legelőterületek jelentős területi hányaddal jelennek meg. Helyüket, kiterjedésüket is elsődlegesen a domborzati viszonyok határozzák meg. A dombvidéki területen a völgyekben meghatározóak, a sík területen a vízfolyás-völgyeket kísérik. Értékes ökoszisztémák hordozói.

Az árokpartok menti vizenyősebb területeken viszonylag nagyterjedésű nádások maradtak fenn.

A szőlő- és gyümölcsültetvények területi aránya a kedvező fekvés és éghajlat következtében jelentős.

A kertes mezőgazdasági terület a belterület fölé magasodó Mózsé-hegy és Derék-hegy lankáin alakult ki. A szőlőterületek az országos szőlőkataszterben jegyzettek, a Tolnai borvidék részét képezik.

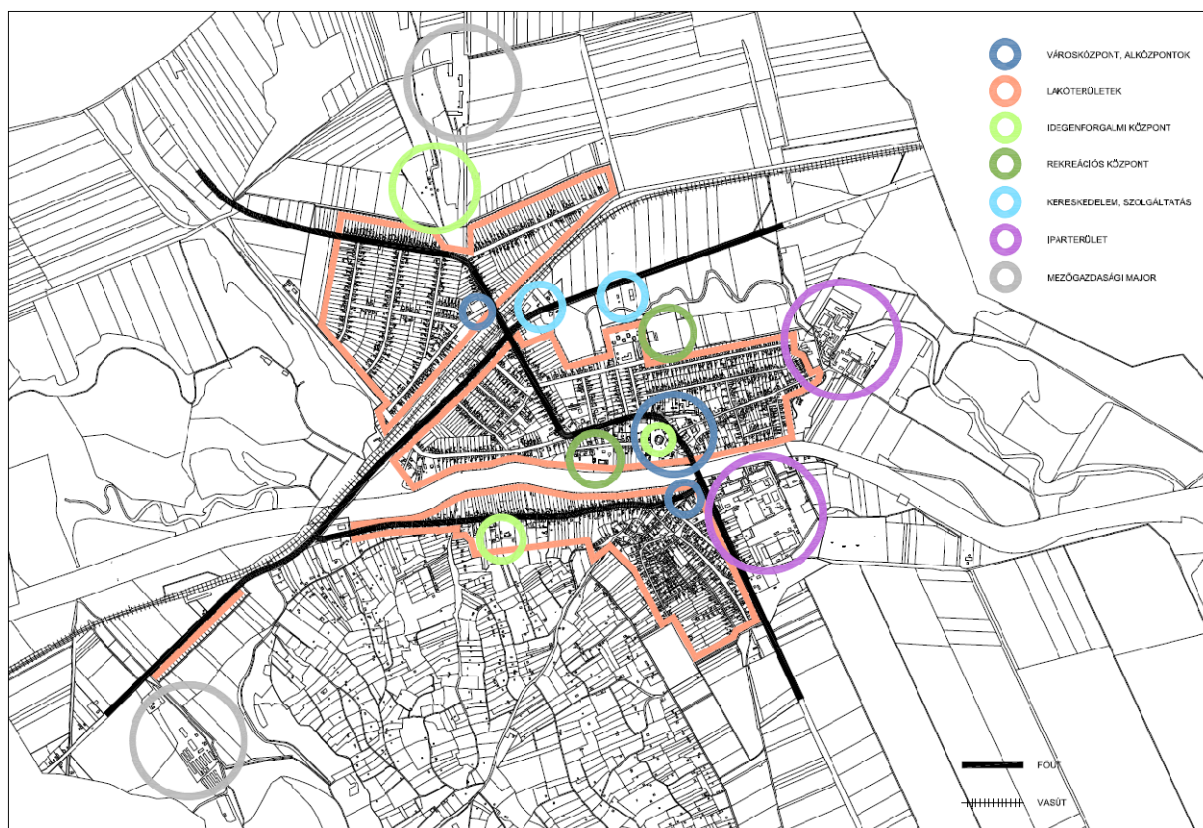
- VÍZGAZDÁLKODÁSI TERÜLET

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak.

A várostól nyugatra terül el a több halastóból álló Pósa-tórendszer. A tórendszer nevét adó Pósa-tó a délnyugati részén található úszó láp miatt ex lege védett terület.

1.14.1.4. Funkció vizsgálat

A részletes adatok az „Építmények vizsgálata” című fejezet „Funkció, kapacitás” című pontjában található.

Funkciócsoportok a város területén (saját szerkesztés)

1.14.1.5. Alulhasznosított barnamezős területekÜresen álló intézmények, épületek*Intézmények:*

- gimnázium a bőrgyár területén (jelenleg tárgyalások folynak arról, hogy átveszi a kormányhivatal)
- strand és kemping

Kereskedelem, szolgáltatás:

- áruház a 61. út északi oldalán (1318/11 hrsz.)
- egykori TSZ iroda és raktár (930/7 és 930/8 hrsz.)
- Petőfi u. 14. – volt vendéglő
- Mátyás király u. 1. – árusító bódé

Ipar:

- a bőrgyár egyes épületei

Alulhasznosított területek

- Foghíjak a városközpontban
 - Mátyás király utca – Szent István utca sarok (1462-1465 hrsz.)
 - Vár tér déli oldala (790/1 és 795 hrsz.)

- Alulhasznosított terület a városközpontban, a Mátyás király utcai tömbházak mögött (1472/1 hrsz. északi része, 1474, 1475 hrsz.)
- Alulhasznosított terület a Petőfi utca – 61. út csomópontjától keletre (1321, 1322/1-2, 1323/2-3, 1326/1, 1326/4 hrsz.)
- Üzemi terület a várostól keletre, a 61. út déli oldalán (0152/17 hrsz.)

Barnamezős területek

- A vasútállomás térsége
- A bőrgyár területe
- A volt fabrikett-gyár területe (0333/10 hrsz.)

1.14.1.6. Konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) terület

A Központi Statisztikai Hivatal szegregációs elemzésével összhangban szlömösödött, degradálódott területnek tekinthetők az alábbi területek:

- az északi városrészben a Beszédes Ferenc utca és a Széchenyi utca keleti végei által közrezárt, aprótelkes, ikerházas beépítésű terület
Az épületállomány 1968-70-ben épült bőrgyári tisztviselők és pedagógusok számára. A Vak Bottyán lakótelep megépítését követően a tisztviselők és a pedagógusok a lakótelepen kaptak lakást, az ikerházakba pedig először a korábban a várban lévő szükséglakásokból, majd a déli városrészben felszámolt löszfalba vájt lakásokból költöztek át az addig ott élők.
- a déli városrészben a Könyök utca – Iskola utca – Zátony tér – Tükör utca – Szarvas utca által határolt terület

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata – telekmorfológia és telekméretek

1.14.2.1. Telekmorfológia és telekméret vizsgálat

A kataszteri térképről leolvasható történeti telekosztásból napjainkra a vár közvetlen környezetének kisvárosias karakterű telekalakulatai, illetve a Siótól délre fekvő történetileg kialakult utcák telekalakulatai maradtak fenn. Ezekre a Malom utca teleksorának kivételével a viszonylag kis telekterület és szélesség, valamint a szabálytalan telekforma a jellemző. A Malom utca mindkét oldalán hosszan elnyúló, nagyobb területű, szabályos kiosztású telkek jöttek létre. A városközpont történetileg kialakult térfalait sajnálatos módon a múlt század második felében több helyen is komoly károsodás érte. A Mátyás király utca északi oldalára a korábbi kisvárosias léptékű telekalakulatok helyére nagyméretű telkeken többszintes, többalakos épületek épültek. A kolostorhoz délről tapadó teleksor megszűnt.

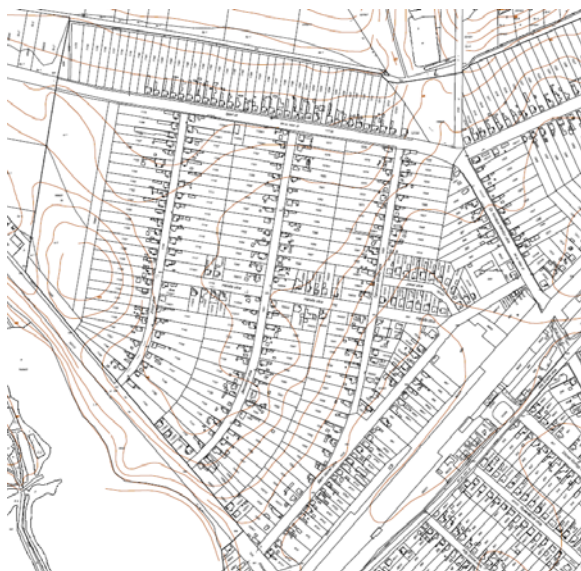
*Simontornya beltelkei a XIX. szd.-ban
(Magyarország kataszteri térképe)*

*A történeti telekalakulatok napjainkban
(Földhivatali állomány)*

Az újabb kialakítású, a városközponttól északra és nyugatra, valamint a vasúttól északra található, kertvárosias karakterű utcákban a nagyobb telekterület és telekszélesség a jellemző, a telkek alakja szabályos. A városban a múlt század hetvenes-nyolcvanas éveire jellemző telepszerű, illetve sorházas és ikres beépítés telekalakulatai is megjelennek (Vak Bottyán lakótelep és a Sport utcai sorházak tömbtelkei, ikres beépítésű aprótelkek a Beszédes Ferenc utca keleti végén).

A közintézmények és az ipari létesítmények telkei a funkcióból adódóan értelemszerűen nagyobb területűek és szélességűek.

*Újabb-kori telekalakulatok a 61. úttól északra
(Földhivatali állomány)*

*Ikerházas beépítésű aprótelkek a Beszédes F. utcában
(Földhivatali állomány)*

*Tömbtelkek a történelmi városmagban
(Földhivatali állomány)*

*A Vak Bottyán lakótelep és a Sport utcai sorházak
(Földhivatali állomány)*

1.14.3. Tulajdonjogi vizsgálat, önkormányzati tulajdon kataszter

A Simontornya területén található ingatlanok döntő többsége lakossági magántulajdonban van. Az üzemi területek, illetve a különböző vállalkozások által hasznosított területek nagyrészt különböző gazdasági társaságok tulajdonát képezik. A templomok és a hozzájuk tartozó hivatalok, illetve a felekezeti temetők az adott egyházak tulajdonában vannak. Állami tulajdonú az országos közutak és a nevesített vízfolyások területe, továbbá a börgyár eddig még nem értékesített részei.

Az önkormányzat vagyongazdálkodási koncepciója alapján (készült 2012-ben) a város ingatlanvagya 500 ingatlanból áll, a törzsvagyon 309 ingatlan. Ezen belül

- forgalomképtelen törzsvagyon 281 ingatlan
- korlátozottan forgalomképes törzsvagyon 28 ingatlan
- forgalomképes – üzleti – vagyon 191 ingatlan.

Az ingatlanvagyon megoszlását a következő táblázat mutatja be:

Az önkormányzat ingatlanvagya	
Művelés alá nem tartozó beépítetlen földterületek	70 db
Vizek, közcélú létesítmények területei	11 db
Zöldterület	5 db
Temető	2 db
Termőföld	65 db
Épületek, lakások, egyéb építmények	217 db
Közlekedési infrastruktúra	130 db

Az önkormányzati tulajdon kataszter az önkormányzat rendelkezésére áll, a megalapozó vizsgálatban a nagyszámú ingatlan miatt külön nem szerepeltetjük azt.

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A megalapozó vizsgálat térképi alapját az önkormányzat által a településfejlesztési és a településrendezési eszközök felülvizsgálata céljára megvásárolt, magassági adatokkal kiegészített digitális földhivatali adatállomány képezte. A térkép helyszíni bejárás során a szükséges mértékben kiegészült az épületállomány adataival (szintszám, funkció).

1.14.5. Az építmények vizsgálata

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

A város belterületének zömén a lakófunkció dominál.

A lakásállomány döntő többsége egyedi telkes, családi házas beépítésű területeken helyezkedik el, ahol telkenként jellemzően 1 lakás épült. A Vak Bottyán lakótelepen, a Mátyás király utca északi oldalán, valamint a Gyár utca és a Pásztor utca sarkán található telkeken telepszerű, többszintes lakóépületek állnak, épületenként általában 4-6, a Mátyás király utcában 24 lakással. A Sport utcai sorházak és a lakótelep déli nyúlványán álló társasházak egységenként 4 lakásosak.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő lakások a bérlő szociális helyzete alapján hasznosított bérlakások, költségelven hasznosított lakások, átmeneti elhelyezést biztosító lakások és szolgálati lakások.

A bérlő szociális helyzete alapján hasznosított bérlakások:

- Beszédes Ferenc utca 22. – 1 lakás
- Beszédes Ferenc utca 23/a. – 1 lakás
- Beszédes Ferenc utca 13/b. – 1 lakás
- Beszédes Ferenc utca 24. – 24 lakás
- Felszabadulás utca 19. – 1 lakás
- Óvoda utca 4. – 3 lakás
- Szilfa utca 50. – 3 lakás
- Tükör utca 11. – 1 lakás
- Víghegy utca 10. – 1 lakás

Költségelven hasznosított lakások:

- Templom utca 4. – 1 lakás
- Malom utca 28. – 1 lakás
- Mátyás király utca 5. – 3 lakás
- Templom utca 5. – 2 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 12. – 2 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 13. – 1 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 14. – 3 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 16. – 2 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 19. – 1 lakás

Átmeneti elhelyezést biztosító lakások:

- Templom utca 4. – 1 lakás

Szolgálati lakások:

- Mészáros utca 7. – 1 lakás
- Templom utca 4. – 2 lakás
- Mátyás király utca 5. – 2 lakás
- Siópart utca 1. – 1 lakás
- Vak Bottyán lakótelep – 1 lakás
- Vak Bottyán lakótelep 14. – 1 lakás
- Petőfi Sándor utca 8. – 1 lakás
- Pásztor utca 35. – 1 lakás
- Hunyadi János utca 16. – 1 lakás

Az intézményi funkciók szinte kivétel nélkül a városközpontban és az alközpontokban kaptak helyet:

Funkciócsoport	Intézmény neve	Intézmény címe	Intézmény adatai
Igazgatás	Polgármesteri hivatal	Szent István király u. 1.	dolgozói létszám 19 fő
	Okmányiroda, a Tamási járási hivatalhoz tartozik	Szent István király u. 1.	okmányiroda 4 fő, gyámügy 2 fő, foglalkoztatási 1 fő
	Önkormányzati konyha	Szent István király u. 1	8 fő
Egészségügy	1. felnőtt háziorvosi körzet	Templom u. 4.	1 fő orvos + 1 fő asszisztens
	2. felnőtt háziorvosi körzet	Templom u. 4.	1 fő orvos + 1 fő asszisztens
	3. felnőtt háziorvosi körzet	Petőfi u. 8.	1 fő orvos + 1 fő asszisztens
	Fogorvos	Várkert u. 13.	1 fő fogorvos + 1 fő asszisztens
	Gyermekorvosi körzet	Pásztor u. 35.	1 fő orvos + 1 fő asszisztens
	Központi Orvosi ügyelet	Hársfa u. 39.	6 fő
		<i>társult települések: Simontornya, Ozora, Fürged, Kisszékely, Nagyszékely, Tolnanémedi, Belecska, Igar, Pálfa, Mezőszilas</i>	
	Védőnői szolgálat	Petőfi u. 8	2 fő védőnő
	Egészség ház		
Oktatás	Gyógyszertár	Templom u. 5.	
	Vak Bottyán Általános Iskola és Gimnázium	alsó tagozat Petőfi Sándor u. 1., felső tagozat és gimnázium Hunyadi János u. 15.	dolgozói létszám a tagintézményekkel együtt 74 fő pedagógus, 33 fő egyéb dolgozó tanulók létszáma 690 fő
		<i>Társult iskolák: Simontornya, Pálfa, Pincehely, Tolnanémedi, Nagyszékely, Sárszentlőrinc. Az intézmény fenntartója a Klebersberg Intézményfenntartó Központ.</i>	
	Pillich Ferenc Akadémia, Szakközépiskola, Szakiskola és Speciális Szakiskola	Szent István király u. 2.	7 tanterem, 74 tanuló, 11 dolgozó
		<i>A szakiskolában szabó – női szabó, lótarló és lótenyésztő, kertész – zöldségtermesztő és mezőgazdasági gépszerelő végzettség szerezhető. Az elméleti képzés a Szent István király utcai központi épületben, a gyakorlati képzés külön tanműhelyekben – gazdaságokban zajlik.</i>	
	Vak Bottyán Óvoda	Mátyás király u. 7.	dolgozói létszám a társult intézményekkel együtt 49 fő engedélyezett gyermeklétszám 120 fő, jelenleg 106 fő

		<i>Tagintézmények: Pincehely, Tolnanémedi, Nagyszékely, Pálfa, Sárszentlőrinc.</i> <i>Az óvoda az óvodai nevelés, a nemzetiségekhez tartozók óvodai nevelése, és a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése közoktatási alapfeladatot látja el.</i>	
Művelődés	Vár	Vár tér	dolgozói létszám 4 fő + 4 fő kulturális közfoglalkoztatott
	Fried Művelődési Ház	Petőfi Sándor u. 67	dolgozói létszám 2 fő + 2 fő + 2 fő kulturális közfoglalkoztatott
	Simontornyai Városi Könyvtár	Petőfi Sándor u. 67.	dolgozói létszám 2 fő + 2 fő + 2 fő kulturális közfoglalkoztatott
		<i>A 30.000 kötetet számláló könyvtár video-gyűjteménnyel, folyóiratokkal, dokumentumokkal áll az olvasók rendelkezésére. 1996 óta van a könyvtárnak számítógépe, 1998 óta internet hozzáférést biztosít olvasói számára.</i> <i>A könyvtári nyilvántartások számítógépes feldolgozása tervben ill. folyamatban van.</i>	
	Helytörténet Háza és Galéria	Beszédes Ferenc u. 2.	
Szociális intézmények	"Őszikék" Szociális Szolgáltató Központ idősek otthona (bentlakásos) és idősek klubja (napközi otthon)	Vár tér 3-5.	29 fő
	"Őszikék" Szociális Szolgáltató Központ Családsegítő és Gyermekegészségügyi Szolgálat	Vár tér 5.	
Egyházi hivatalok	Református Lelkesi Hivatal	Iskola u. 9.	
	Katolikus Plébánia Hivatal	Szent István király u. 5.	

A kereskedelmi és szolgáltató létesítmények zöme szintén a városközpontban és az alközpontokban, a Petőfi Sándor utca, a Mátyás király utca, a Szent István utca, a Kossuth tér és az Iskola utca mentén található. Nagyobb léptékű kereskedelmi, vendéglátó és szálláshely szolgáltató létesítmények letelepedése a 61. út két oldalán indult meg.

A rekreáció színhelyéül szolgáló sportpálya a Hunyadi János utcában, a jelenleg nem üzemelő strand a Várkert utcában terül el. Játsszótérek a város több pontján, elszórtan találhatók.

A turizmust célzó intézmények mellett az idegenforgalmat erősítő funkció a belterülettől északra fekvő Gácsi ménesház és a Fried kastélyszálló a Malom utcában.

Az *ipari funkciók* területileg leválnak a lakóterületről: a volt bőrgyár területén, illetve a város keleti szélén, közvetlen 61. úti kapcsolattal alakultak ki.

Tipikus *mezőgazdasági üzemi funkciók* kaptak helyet nagyüzemi állattartással és mezőgazdasági feldolgozó üzemekkel a 61. út Tolnanémedi felőli bevezető szakaszától délre fekvő Némedi majorban (vágóhíd, sertéstelep) és a belterületről északra található János majorban. Szintén mezőgazdasággal foglalkozik a Pósapart utca északi végén, a 0250/6 hrsz.-ú ingatlanon működő egyéni gazdálkodó.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők (beépítési mód, beépítési mérték, sűrűség)

A városközpont területén az oldalhatáron álló beépítési mód a jellemző, ami több helyen hézagosan, vagy a telek teljes szélességében zártorsósodott. Az alközpontokban a beépítési mód szintén oldalhatáron álló, a nagyobb telekigényű intézmények esetében szabadon álló. A történetileg kialakult utcák beépítési módja oldalhatáron álló, ugyanez jellemző a XX. szd. második felében, a Petőfi Sándor utcától nyugatra és a vasúttól északra kialakított és családi házakkal beépített utcákra is.

Az újabb-kori beépítések között megjelenik az ikres beépítési mód (Beszédes Ferenc utca keleti vége, volt bőrgyári tisztviselő és pedagógus-lakások 1968-70), illetve a társasházak elhelyezésére szolgáló szabadon álló beépítési mód (Sport utca, Vak Bottyán lakótelep déli nyúlványa, Gyár utca - Pásztor utca sarok). A Vak Bottyán lakótelep telepszerű beépítése esetében a lakóépületek úszótelkekre épültek.

A gazdasági területekre vegyesen az oldalhatáron álló és a szabadon álló beépítés a jellemző. Speciális helyzetben van a bőrgyár területe, ahol a valamikori egy telek felosztásával a legkülönbözőbb beépítési módok jöttek létre (zártorsú, szabadon álló, oldalhatáron álló).

A szőlőhegy kertes mezőgazdasági területén a szabadon álló beépítési mód dominál.

A beépítés mértéke és sűrűsége a vegyes területeken és a lakóterületeken jellemzően nem éri el, de sehol sem haladja meg az OTÉK szerinti megengedett legnagyobb értéket.

	legnagyobb beépítettség	legnagyobb beépítési sűrűség
kisvárosias lakóterület	60%	1,5
kertvárosias lakóterület	30%	0,6
falusias lakóterület	30%	0,5
településközpont vegyes terület	80%	2,4

A gazdasági területek zömén a beépítés mértéke és sűrűsége megfelel az OTÉK előírásainak. A bőrgyártás megszüntetését követően a bőrgyár területének feldarabolása során azonban több olyan telek jött létre, amelyen a beépítés mértéke akár a 90 %-ot is eléri.

	legnagyobb beépítettség	legnagyobb beépítési sűrűség
kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület	60%	2,0
jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület	30%	1,5
egyéb ipari terület	50%	1,5

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

A történetileg kialakult, hagyományos lakóépületek egyszerű, arányos tömegűek, földszintesek. A párkánymagasság nem haladja meg a 3,5 - 4 m-t. A gazdagabb házak magasabbak, utcai párkánymagasságuk 4,5-5,5 m, a régi villaépületek 3-4 szintesek.

Az újabb-kori lakóépületek közül a sátoztetős családi házak kontúrja közel négyzetes, épületmagasságuk 4,5 m körüli. Ugyanez az érték jellemző a hetvenes-nyolcvanas években épült nyeregtetős épületekre is, ahol megjelent a tetőtér-beépítés. A társasházak többnyire kétszintesek, 6 m körüli épületmagassággal. A Vak Bottyán lakótelep lakóépületei 3 szintesek, a Mátyás király utcai és a Gyár utcai többlakásos lakóépületek 3 és 4 szintesek, 9-12 m épületmagassággal.

A gazdasági területeken álló üzemi épületek a bőrgyár régi, két vagy háromszintes épületeinek kivételével többnyire egyszintes csarnokok, az irodaépületek és a szociális épületek kétszintesek. Az épületmagasság a szintszám függvényében 6-12 m.

A hagyományos lakóépületek tetőidoma az utcára merőleges nyeregtető ormfalas lezárással, többnyire csonkakonttlyal. A gazdagabb házak az utcával párhuzamos épületszárnnyal befordultak. Ezt a tetőgerinc is követi. A tetőfedés hagyományosan agyagcserép, a tető hajlásszöge 35-45 fok.

A II. világháború után épült épületeknél jelenik meg a sátoztető, a hetvenes-nyolcvanas évek épületei ismét visszatérnek a nyeregtetőhöz, de ekkor már nem jellemző a kontyolás, hiszen a nyereg alatt megjelenik a tetőtér-beépítés. A hagyományos cserépfedés mellett sok helyen megjelenik a síkpala, az újabb épületek esetében a betoncserép. A hajlásszög 35-45 fok. A Vak Bottyán lakótelep és a Mátyás király utcai telepszerű többszintes lakóépületek, valamint a Gyár utcai társasházak lapos-tetősek.

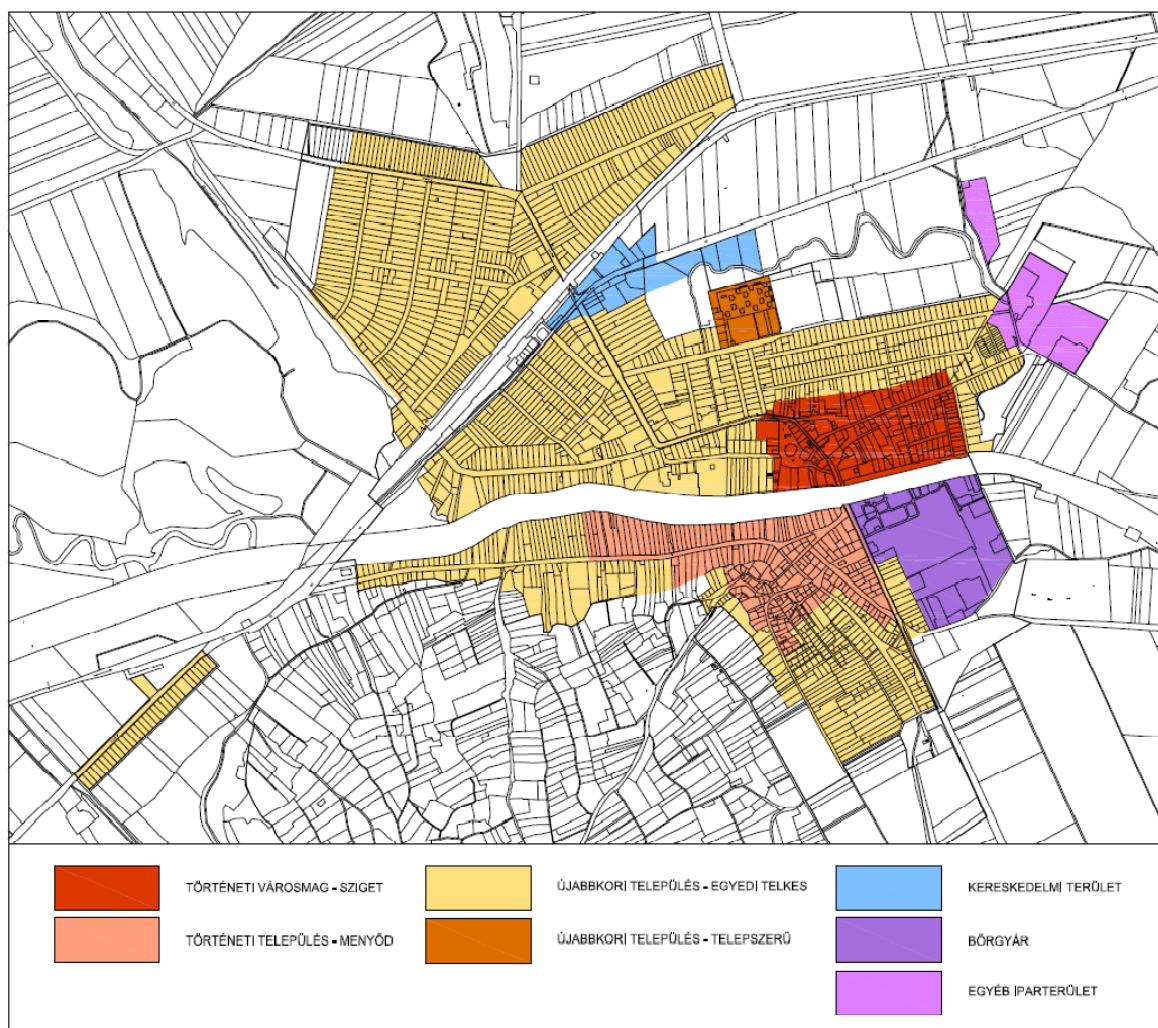
A lakóépületek mögötti gazdasági épületek szintén szimmetrikus nyeregtetővel fedettek, ormfalas lezárásuak. A tetőhéjalás zömmel cserép, az újabb épületeken sajnos gyakori az igénytelen hullámpala.

A bőrgyár történetileg kialakult épületegyüttese klasszikus, magastetős gyárépületekből áll. A bőrgyár és az egyéb iparterületek újabb csarnoképületei lapos-tetősek, vagy kis hajlásszögű nyeregtetős kialakításuak.

1.14.5.4. Településkarakter, helyi sajátosságok

Az eltérő karakterű településrészek a kialakulásuk idejére jellemző jegyek (telekstruktúra, beépítés), és a település életében betöltött szerepük (funkció) alapján határozhatók meg.

Fentiek alapján Simontornyán az alábbi, eltérő karakterű településrészek határozhatók le:

Eltérő karakterű településrészek (saját szerkesztés)

1. Történeti városmag és környezete – „Sziget”

A középkori Sziget település: a Vár tér és az ettől keletre fekvő, történetileg kialakult utcák (Szent István utca, Mátyás király utca, Beszédes Ferenc utca a Kórház utcáig, Fürdő utca déli szakasza, Sió utca, Sziget utca), részben szabálytalan útvonal-vezetéssel és telekalakulatokkal, jellemzően keskeny közterület-szélességgel. Az intézményi és kereskedelmi funkciók aránya magas, a műemlékek környezetében nagyobb zöldterületek és zöldfelületek alakultak ki nagyszámú köztéri szoborral.

Vár észak felől

Helytörténet háza, volt Styrum-nagyház, Beszédes F. u.

Templom és rendház

Fried Művelődési ház, Petőfi u. 67.

Vak Bottyán Általános Iskola, volt Nagyvendéglő

Városháza, Szent István u. 1.

Petőfi utca északi oldal

Szent István utca

Beszédes Ferenc utca

Beszédes F. u. 37.

Sió u. 2.

Sziget u. 19.

2. Történeti település – „Menyőd”

A középkori Menyőd (Mened) település és környezete, a Sió-csatorna jobb partján fekvő, történetileg kialakult városrész, a történetileg kialakult területen jellemzően szabálytalan útvonal-vezetéssel és telekalakulatokkal, keskeny közterület-szélességgel. A Kossuth tér környékére kereskedelmi, szolgáltató és vendéglátó funkciók koncentrálnak, a településrész egyéb területeire a lakófunkció a jellemző.

„Menyőd” a Sió-hídról

Iskola utca

Kálvin utca

Óvoda utca, volt menhely

Víghegy utca 10.

Malom utca 107.

3. Újabbkori, egyedi telkes településrészek

A XX. század közepétől kialakult utcák (Malom utca nyugati szakasza, a Petőfi Sándor utca és az ettől nyugatra fekvő utcák, a vasúttól északra fekvő utcák) szabályos útvonal-vezetéssel és telekstruktúrával, 16-20 m közterület szélességgel. A Bem utca keleti végén kis alközpont található egészségügyi, kereskedelmi és szolgáltató funkciókkal, parkosított felületekkel, a Petőfi utca mellé szintén több kereskedelmi-szolgáltató funkció települt. A terület egyéb utcáiban a lakófunkció dominál.

Igari út

Malom utca

Bem utca

József Attila utca

Dózsa György utca

Széchenyi utca

4. Újabbkori település - lakótelep

A Vak Bottyán lakótelep és a Sport utca társasházai teleszerű, két- vagy többszintes beépítéssel, lakó- és oktatási funkcióval.

Vak Bottyán lakótelep

Vak Bottyán lakótelep

Sport utca

5. Kereskedelmi terület

A 61. és a 64. út csomópontjának térségében kialakulóban lévő, nagy telekigényű, kereskedelmi-szolgáltató funkciók.

Benzinkút a 61. út mellett

Kereskedelmi létesítmények a 61. út mellett

6. Bőrgyár

A Sió-csatorna jobb partján a XIX. szd. második felében megtelepedett és a századfordulótól kezdve folyamatosan bővített épületegyüttes a privatizáció során átalakult telekstruktúrával, megváltozott funkcióval, több üresen álló épülettel.

a Bőrgyár 1929-ben

felhagyott gyárépület

megújuló épületek

7. Egyéb iparterületek

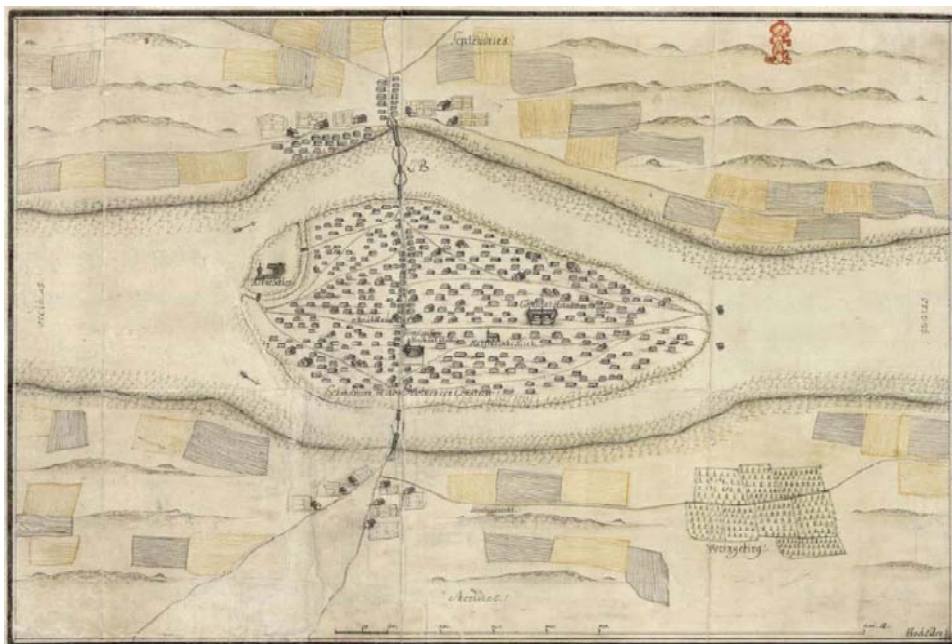
A XX. szd. második felében kialakított gazdasági területek a belterület keleti szélén.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A város és a környező terület már ősidők óta lakott. Ezt tanúsítják a csiszolt kőeszközök, a kelta és római kori leletek. A római korban a Fortiana nevet viselte a „Bósa patak” (ma Pósa-tó) vidéke, melynek „nyugotti oldal magaslatán vagy a Római őrr állóknak épített két nagyhalom”. A honfoglalás után az Árpád család birtokolta a környéket és besenyőket telepített a vidékre. Így keletkezett a Sió jobb partján egy „Menend” (Menyőd) elnevezésű falu. Vele szemben a Sió bal partján mocsárral körülvéve „Sziget” község húzódott meg, s mindkettőjüktől észak-nyugatra „Bord”. E három településből alakult ki Simontornya, miután Simon alországbíró IV. Béla engedélyével „Sziget” településen vártornyot építtetett az 1270-73-as években.

Simontornya vidéke valaha mocsaras vizekkel körülvett kisebb-nagyobb szigetektől állt. A mai Simontornya központja nagyobb sziget volt, melyet a XVIII. szd. végéig csak két hídon lehetett megközelíteni.

Simontornya a XVIII.szd. első felében (forrás: hungaricana.hu)

Az első katonai felmérésen jól érzékelhető a három, ekkor még jelentősen elkülönülő településrész, a mai városközpontot megközelítő két híddal. Felismerhető a mai Petőfi Sándor utca, Szent István utca és Beszédes Ferenc utca nyomvonala, a déli településrészen pedig a Malom utca és az ettől délre húzódó kis utcák. Szintén jól érzékelhető a vár, valamint a ferences templom és rendház köré szerveződött történeti településmag.

Simontornya az Első katonai felmérés idején – 1763-1787 (forrás: MAPIRE.hu)

A második katonai felmérés idejére a folyószabályozás eredményeként az északi vizenyős terület csökkent, a városközpont és a Siótól délre fekvő településrész felvette napjainkig fennmaradt alapszerkezetét. Az északnyugati településrész lakóházai helyén, nagyjából a mai Petőfi Sándor utcától nyugatra uradalmi birtok jött létre, ahol az új tulajdonos, galánthai Eszterházy Károly gróf 1810-ben, a régi német telepesek házai helyén, kb. a mai Petőfi utca déli végén grófi kastélyt építtetett angolparkkal.

Simontornya a Második katonai felmérés idején – 1806-1869 (forrás: MAPIRE.hu)

Az 1859 körül készült kataszteri térkép szerint a történeti városmag körül beépült a Szent István utca a Sió csatornától a Vártér nyugati határáig, a Mátyás király utca, a Beszédes Ferenc utca a Kórház utcáig, a Fürdő utca déli szakasza, a Sió utca és a Sziget utca. A Siótól délre a Gyár utcát még lakóházsor övezi. A Malom utca beépülése folytatódik nyugat felé. A református templom környéke a Könyök utca – Szarvas utca vonaláig beépül, ahogyan a Temető utca is. A kataszteri térkép már feltünteti a szőlőhegy parcelláit is. A történeti magtól nyugatra az ebben az időben már a báró Sina család birtokában lévő uradalom központja terül el (kastély és park, gazdasági épületek).

Simontornya Magyarország Kataszteri térképén – 1859 körül (forrás: MAPIRE.hu)

A harmadik katonai felmérés idejére Simontornya utcaszerkezete nem változott, de megépült a város regionális kapcsolatait erősítő vasútvonal.

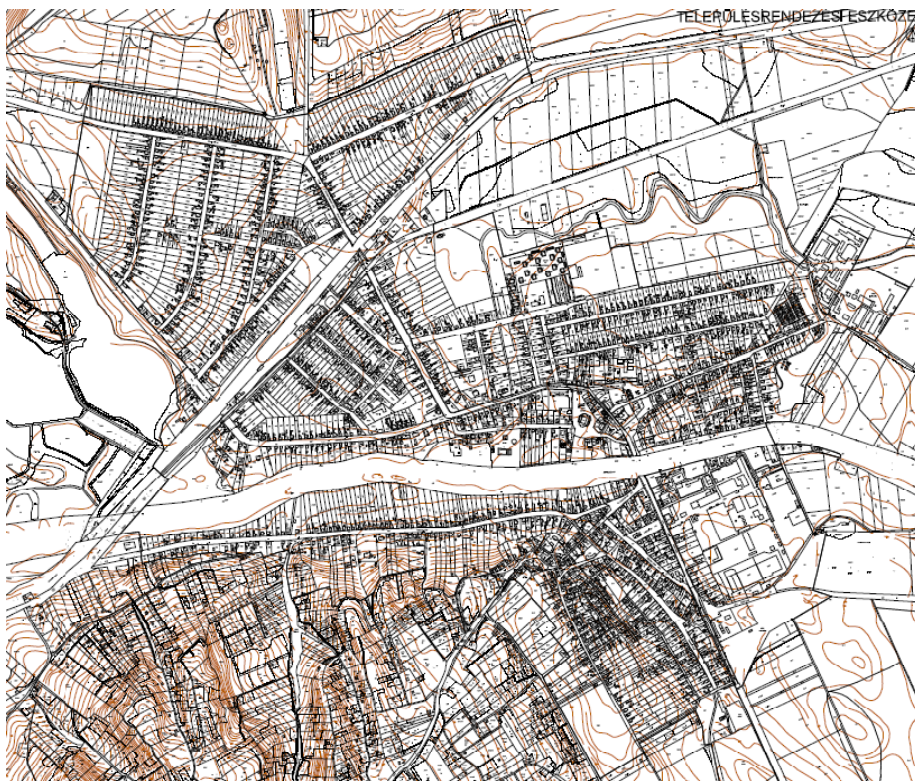
Simontornya a Harmadik katonai felmérés idején – 1869-1887 (forrás: MAPIRE.hu)

„A szabad adásvétel megjelenésével (1929-től), a régi uradalmi földek kicselezése és az uradalmi házhelyek áruba bocsátása után megindult a város terjeszkedése és teljes átalakulása. Új utcák, épületek keletkeztek:

- Malom utca végén Fried Imre-féle Villa 1.
- Némedi út felé új házak
- Vasútállomás felé mindkét oldalon új házak
- Fried Pál-féle Villa 2.
- Kultúrház
- A hajdani vásártér helyén Rákóczi utca és Szent Imre utca (ma dr. Kiss István utca) kiépülése
- A Fő utca új épületei, a gyógyszertár, a takarékpénztár
- A Sió parton épült új községháza
- Új vásártér és sporttelep kialakítása”

forrás: Simontornya képes krónikája I. (Tóthné Unghy Ilona, 2015.)

A város mai szerkezete a II. világháborút követően, az uradalom helyén és a vasúttól északra nyitott új utcák beépülésével folyamatosan alakult ki. A grófi kastély a háborúban annyira megrongálódott, hogy nem újítták már fel, mind az épület, mind a hozzá tartozó park megsemmisült. Egyetlen nyomaként kerítése maradt fenn a Petőfi utca 12-14. sz. épületek előtt.

Simontornya napjainkban (Földhivatali adatállomány)

1.14.6.2. Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

A Simontornya közigazgatási területén nyilvántartott régészeti lelőhelyek listáját a Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár előzetes tájékoztatója alapján a készülő régészeti hatástanulmány pontosította. Eszerint a Simontornya közigazgatási területét érintő nyilvántartott régészeti lelőhelyek az alábbiak:

1. Simontornya – Sió híd (Simontornya 1)
2. Simontornya – Külső Bozót dűlő I. (Simontornya 2)
3. Simontornya – Sió part, vasúti homokbánya (Simontornya 5)
4. Simontornya – Víghegy utca 9-10. – Székelyi utca 10-15. (Simontornya 8)
5. Simontornya – Nyugati terület (Simontornya 9)
6. Simontornya – Mozsi-hegy (Mózsé-hegy) (Simontornya 11)
7. Simontornya – Volt Téglagyári szántó
8. Simontornya – Belterület (Simontornya 13)
9. Simontornya – Halom-hegy (Simontornya 15)
10. Simontornya – Birkás tanya, Irén-major (Simontornya 16)
11. Simontornya – Határ-dűlő, Bozót-mellék (Simontornya 17)
12. Simontornya – Határ-dűlő, Igari faluvég (Simontornya 18)
13. Simontornya – Régi igari út magaslata (Simontornya 19)
14. Simontornya – Igar-vámi határút (Simontornya 20)
15. Simontornya – Igar-vámi határárok (Simontornya 21)
16. Simontornya – Faluvég (Simontornya 22)
17. Simontornya – Sportpálya (Simontornya 23)
18. Simontornya – Tsz mellett (Simontornya 24)
19. Simontornya – Homokdomb (Simontornya 25)

20. Simontornya – Sárrét, Külső rétek (Simontornya 12, Simontornya 26)
21. Simontornya – Bozótos (Simontornya 27)
22. Simontornya – Forgó-domb (Simontornya 28)
23. Simontornya – Lapos-sziget, Sió-part (Simontornya 29)
24. Simontornya – Forgó-domb, déli lejtő (Simontornya 30)
25. Simontornya – Bozótos-dűlő II. (Simontornya 32)
26. Simontornya – Némedi út északi oldala (Simontornya 33)
27. Simontornya – Vasúti hídtól nyugatra, Török-domb (Simontornya 34)
28. Simontornya – Vasúti homokbánya déli oldal (Simontornya 35)
29. Simontornya – Mozsi-hegy alatt, Vörös-villa és a Jób-ház közötti vízmosás (Simontornya 37)
30. Simontornya – Malom utca (Simontornya 38)
31. Simontornya – Ferencesek szőlője (Simontornya 39)
32. Simontornya – Óvoda (Simontornya 40)
33. Simontornya – Ülepítők (Simontornya 41)
34. Simontornya – Ebszájú (Simontornya 42)
35. Simontornya – Halom (Simontornya 43)
36. Simontornya – Halom-dombi-dűlő (Simontornya 44)
37. Simontornya – Itató-dűlő, Fácános rét (Simontornya 45)
38. Simontornya – Lapos sziget, kelet (Simontornya 46)
39. Simontornya – Gabonás-dűlő (Simontornya 47)
40. Simontornya – Várkert utca, Petőfi utca (Simontornya 48)
41. Simontornya – 61-es út (Simontornya 49)
42. Simontornya – Kenderföldek (Simontornya 51)
43. Simontornya – Pósapart (Simontornya 52)
44. Simontornya – Derék-hegy (Simontornya 53)
45. Simontornya – Halom-dombi-dűlő (Simontornya 54)
46. Simontornya – József Attila utca (Simontornya 55)
47. Simontornya – Kossuth tér–Könyök utca–Malom utca keleti vége–Óvoda u.–Szív u. (Simontornya 56)
48. Simontornya – Temető u. 13. (Simontornya 57)
49. Simontornya – Halomvölgyi dűlőtől délre (Simontornya 14, Simontornya 58)
50. Simontornya – Jánosmajor (Simontornya 59)
51. Simontornya – Némedi határszél (Tolnanémedi 27)
52. Simontornya – Szentpéteri Siópart I.
53. Simontornya–Öntözött terület I.
54. Simontornya–Öntözött terület II.
55. Simontornya–Öntözött terület III.
56. Simontornya–Határ-dűlő/Ozorai úti szántóföldek
57. Simontornya–Jánosháza-dűlő I.
58. Simontornya – Jánosháza-dűlő II.
59. Simontornya – Forgó
60. Simontornya – Halom-dombi dűlő

A részletes adatok Simontornya települési örökségvédelmi hatástanulmányában olvashatók.

1.14.6.3. Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

Jellegzetes, értékes településképet a két, történetileg kialakult településrész központjában találunk.

A mai városközpont, a valamikori „Sziget” település központjának műemlék együttesét ex lege kijelölt műemléki környezet védi. A XX. század második felének teletszerű többszintes beépítései (itt a

Mátyás király utca északi oldalán) a történeti térfalakban nagy valószínűséggel gyógyíthatatlan sebet ejtettek. A nagyszámú belvárosi foghíj szakszerű, a történeti telekstruktúrához, és a még fellelhető történeti utcaképekhez (pl. Szent István utca nyugati térfala, Vár tér déli térfalának megmaradt elemei) illeszkedő léptékű és arányú épületekkel történő beépítése adhatna méltó környezetet a nagymúltú település műemlék épületeinek.

A Sió déli oldalán történetileg kialakult városrész (Menyőd) utcahálózata és telekstruktúrája helyi területi védelem alatt áll. A református templom környezetében fellelhetők még a régi kövezett utcák és az ezeket határoló, a történeti háztípust sok esetben már csak tömegükben őrző lakóépületek.

Egyedi arculatot biztosító épületek mindenekelőtt az országos hírű műemlékek (Vár, Ferences templom és kolostor), valamint a város történeti múltjára emlékeztető rangos épületek (Helytörténet háza – volt Styrum-kastély, Általános iskola – volt Nagyvendéglő, Városháza). Jellemző épületek a belvárosban található volt kereskedő és polgárházak zárt sorú, vagy hézagosan zárt sorú beépítéssel, utcafronttal párhuzamos tetőgerinccel. A népi építészet néhány szép példája a két történeti település területén pontszerűen lelhető fel. Ezek jellemzően fésűs beépítésű, az utcafrontra merőleges tetőgerincű, oromfalas záródású épületek, sok esetben csonkakonttval.

Az egyedi megjelenésű, újabb-kori értékes épületek között feltétlen meg kell említeni a Fried család villáit (Malom utca 33. és Arany János utca 14.), valamint a börgyári tisztviselők számára a múlt század negyvenes éveiben épített lakóépületeket (Malom utca 28. és 29.).

1.14.6.4. Világörökségi és világörökségi várományos terület

Világörökségi és világörökségi várományos terület Simontornya területét nem érinti.

1.14.6.5. Műemlék, műemléki környezet

A Simontornya közigazgatási területén található műemlékek és műemléki környezetek a Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkár előzetes tájékoztatója alapján az alábbiak:

1. Ferences rendház és annak ex-lege műemléki környezete
2. Ferences templom és annak ex-lege műemléki környezete
3. Szentháromság szobor és annak ex-lege műemléki környezete
4. Vár és annak műemléki környezete

A részletes adatok Simontornya települési örökségvédelmi hatástanulmányában olvashatók.

1.14.6.6. Műemlékvédelem sajátos tárgyai: történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Történeti kert, temető és temetkezési emlékhely Simontornyán nem található.

1.14.6.7. Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület

Történeti táj Simontornya területét nem érinti, műemléki jelentőségű területet nem jelöltek ki.

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Nemzeti emlékhely Simontornya területén nincs.

1.14.6.9. Helyi védelem

A helyi épített értékek védelméről Simontornya Város Önkormányzata a helyi építési szabályzatról szóló 22/2005.(XII.19.) rendeletében határozott. A helyi védettségű utcaképek és építmények felsorolását a HÉSZ 3. melléklete, a vonatkozó előírásokat a HÉSZ 23.§ (3) bekezdése tartalmazza.

Eszerint:

- Helyi egyedi védelem alatt álló épületekkel és építményekkel kapcsolatos bármilyen építési munka esetén a következő előírásokat kell betartani:
 - o Helyi védettségű épületen végzett bármilyen építési munka esetén a hagyományos homlokzati és tömegarányok, párkány- és gerincmagasságok, nyílásrendek, a nyílások osztása, a homlokzati tagozatok megőrzendők.
 - o Helyi védettségű épület úgy bővíthető, hogy az eredeti épület tömegformája, homlokzati kialakítása, utcafép szerepe ne változzon, illetve gondosan mérlegelt kompromisszum árán a legkisebb kárt szenvedje.
 - o Az épület bővítése az épület mögött, fésűs beépítés esetén az oldalhatár mentén hosszirányban, illetve ha a telekszélesség lehetővé teszi, udvari keresztzárnyal is lehetséges az utcai homlokzattól legalább 5 m-rel hátrahúzza. A keresztzárny szélessége a főépület szélességét nem haladhatja meg, és csak azzal azonos hajlásszögű és anyagú, szimmetrikus nyeregtetővel fedhető.
 - o A belső átalakításokat az eredeti szerkezet és belső értékek tiszteletben tartásával kell megoldani.
 - o Védett részérték az új épületbe visszaépítendő, védett kerítés megtartandó.
 - o Helyi védettségű épület bontására csak a műszaki és erkölcsi avultság beálltával kerülhet sor, a védettség megszüntetését, valamint az épület felmérési és fotódokumentációjának elkészítését követően.
- Helyi védettségű területen álló épületekkel és építményekkel kapcsolatos bármilyen építési munka esetén a következő előírásokat kell betartani:
 - o A területen a történetileg kialakult telekstruktúra, beépítési mód és építési vonalak megőrzendők.
 - o Az épületek tömegaránya, tetőformája, anyaghasználata, az utcai kerítés a környezetükben lévő hagyományos épületekhez és kerítésekhez illeszkedjen, homlokzatszélességük, párkány- és gerincmagasságuk a történetileg kialakult mértéket ne haladja meg.

A helyi védelemmel érintett területek és építmények a következők:

Helyi területi védelem

- a Könyök utca környéke (lehatárolás a hatályos szabályozási terven)

Helyi egyedi védelem - H1 (az építmény, vagy együttes egészére vonatkozó) védettség

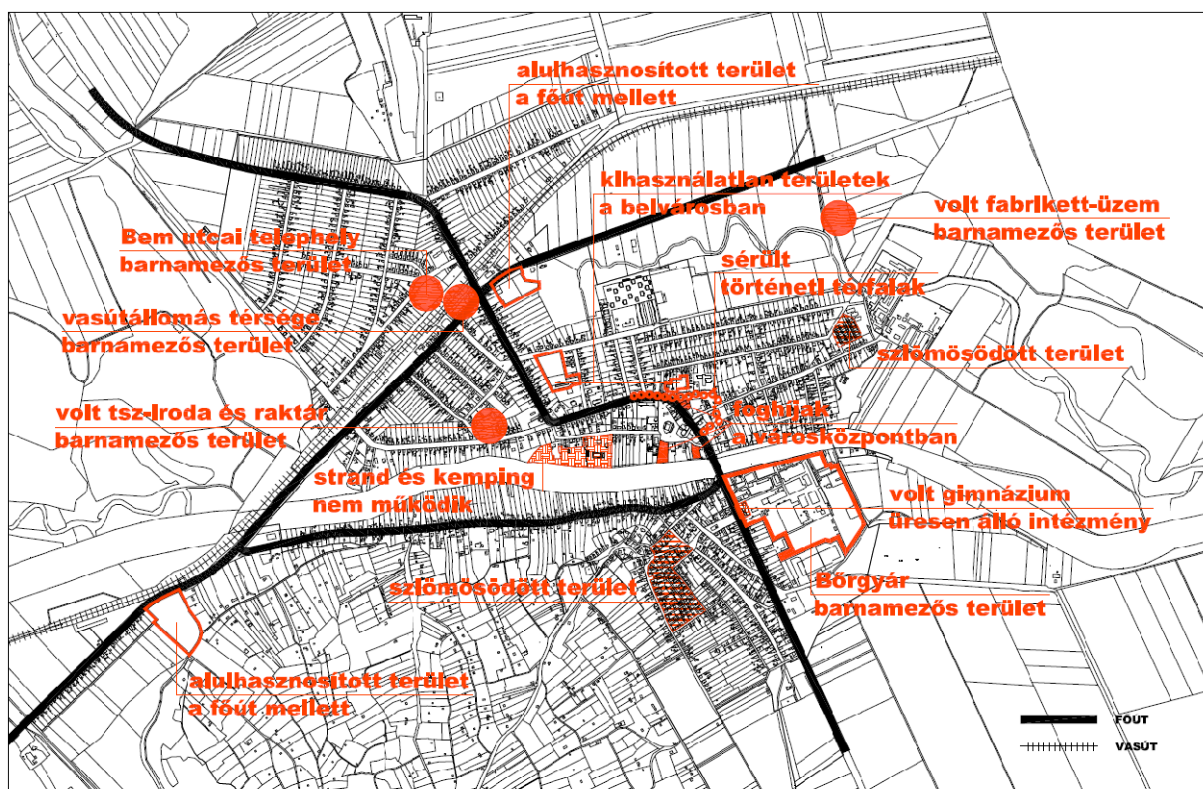
• Szent István u. 1.	hrsz.: 1/1	Városháza
• Vár tér 3-4.	hrsz.: 793	Gondozási központ
(volt szakközépiskola)
• Petőfi Sándor u. 1-2.	hrsz.: 1442	általános iskola
• Sió balpart u. 5.	hrsz.: 5/3	volt malom
• Beszédes Ferenc u. 41.	hrsz.: 44/5	üzlet
• Beszédes Ferenc u. 42.	hrsz.: 12	lakóház

• Beszédes Ferenc u. 5.	hrsz.: 1506	lakóház (volt községháza)
• Kálvin u.	hrsz.: 592	Református templom
• Iskola u. 9.	hrsz.: 591	vendégház (volt ref. Iskola)
• Óvoda u. 4.	hrsz.: 304/2	lakóház
• Tükör u. 6.	hrsz.: 463	lakóház
• Malom u. 33.	hrsz.: 644/2	Piros villa
• Temető u.	hrsz.: 194	Izraelita temető
• Temető u. 32.	hrsz.: 366	kovácsoltvas kerítés
• Derék-hegy	hrsz.: 3211/1	présház
• Derék-hegy	hrsz.: 3209/6	présház
• Derék-hegy	hrsz.: 3298/3	présház
• Mózsé-hegy	hrsz.: 3231	kápolna
• Derék-hegy	hrsz.: 3296	kőkereszt
• Malom u. 26.	hrsz.: 685	kőkereszt
• Felszabadulás u. 1.	hrsz.: 1315	kőkereszt
• Szent István u. 4. előtt	hrsz.: 1461/2	kőkereszt
• Petőfi Sándor u.	hrsz.: 1413/1?	szobor
• Mészáros u. eleje	hrsz.: 27	Szent István szobor
• Szent István u. melletti park	hrsz.: 1449	Petőfi szobor
• Szent István u. melletti park	hrsz.: 1452	II. vh. emlékmű
• Vár tér	hrsz.: 1445/1	Egressy Béni szobor
• Szent István u.	hrsz.: 1/2	I. vh. emlékmű

A helyi építészeti örökség területi és egyedi védelmét, illetve a településképi szempontból meghatározó területeket a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján településképi rendeletben kell megállapítani. A településképi rendeletet a településképi arculati kézikönyvben megfogalmazott ajánlások figyelembe vételével fogadja el a Képviselő-testület. A helyi védelmet meghatározó előírások a települési örökségvédelmi hatástanulmány települési értékleltára és a megalapozó vizsgálat épített környezet értékeire vonatkozó vizsgálata alapján készülnek.

A helyi védettségű építmények és területek listáját fentiek alapján a településfejlesztési koncepcióval és a településrendezési eszközökkel párhuzamos eljárásban készülő kézikönyv és településképi rendelet összeállítása során felül kell vizsgálni.

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Az épített környezet konfliktusai (saját szerkesztés)

1.15. KÖZLEKEDÉS

1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok

A tervezési terület Simontornya település közigazgatási területe. A település térségében gyorsforgalmi út nincs, tőle keletre ~ 30 km-re halad az M-6 autópálya, amely Budapest felé időben rövidebb elérhetőséget biztosít. A településen halad keresztül a 61. sz. Dunaföldvár – Kaposvár – Nagykanizsa II. rendű főút. Ez az út nyugati irányba Somogy és Zala megyék felé, keletre pedig Bács-Kiskun megye felé jelent jó kapcsolatot. A 61. sz. útból ágazik ki Simontornya belterületén a 64. sz. Simontornya – Enying II. rendű főút. Ez az út Tolna megye északi része és a Balaton felé irányuló forgalmat bonyolítja le. Az utak kategóriája külterületen K.IV.C. A 61. és 64. sz. utak csomópontjához csatlakozik a 6317. sz. Szekszárd – Simontornya összekötő út. Az út külterületi szakaszának kategóriája K.V.C. Néhány éve az út Simontornya előtti ~ 7 km hosszú szakaszát is kiépítették, így Simontornyáról a megyeszékhely Szekszárd elérése a korábbinál rövidebb úton is lehetséges. A település külterületét még egy országos közút érinti, a 64. sz. úthoz csatlakozó 6407. sz. Simontornya – Iregszemcse összekötő út. Az út külterületi szakaszainak kategóriája K.V.C.

Simontornya területén halad keresztül az egyéb országos törzshálózati vasúti pálya besorolású Budapest – Pécs vasútvonal. A vasútvonal villamosított, 120 km/h sebességre alkalmas. A Simontornyai vasútállomás a 61. sz. út átkelési szakasza mellett található.

Összességében Simontornya település regionális közlekedési kapcsolatai a gyorsforgalmi és I. rendű főutak hiánya mellett is jónak mondhatók.

1.15.2. Közúti közlekedés

Simontornya és a szomszédos települések közúti kapcsolatai az országos közutakon megoldottak. A 64. sz. úton Igar és Mezőszilas, a 6407. sz. úton Vámpusztá, Vámiszőlőhegy és Ozora, a 61. sz. úton Tolnanémedi, Cece, Sáregres (a 6307. sz. úttal együtt) és Kisszékely (a 63117. sz. úttal együtt) érhető el. Pálfa a 6317 sz. úton közelíthető meg.

Simontornya belső úthálózatának gerincét az országos közutak átkelési szakaszai és bevezető utak adják. A 61. sz. út átkelési szakasza, az Ady Endre utca a vasúttal párhuzamosan halad. Az út kategória belterületi II. rendű főút (B.IV.b.C.). Az Ady Endre utcában a burkolat szélessége 8,0 m, a burkolat mindkét oldalán felfestéssel egyirányú kerékpársávot alakítottak ki. A 64. sz. úti csomópont előtti szakaszon nincs járda (a csomópont után is csak az egyik oldalon), itt a gyalogos forgalom az út melletti szervízút és parkoló területeken lehetséges. Az átkelési szakasz nagy részén a csapadékvíz elvezetés zárt rendszerben történik. A közlekedési terület szélessége 14-20 m. A 64. sz. út bevezető szakasza az Igari út. Az út kategória szintén belterületi II. rendű főút (B.IV.b.C.). Az Igari úton a burkolat szélessége 7,5-8,0 m. A 61. sz. úti csomópont előtti szakaszon mindkét oldalon járda, egyik oldalon vízelvezető árok, míg a kifelé vezető szakaszon az egyik oldalon járda és mindkét oldalon vízelvezető árok található. A közlekedési terület szélessége 18-24 m. A 6317. sz. összekötő út településen belüli szakaszai a Gyár utca, Szent István utca és a Petőfi Sándor utca. A Szent István utca és a Petőfi utca városközponti szakasza nemrég felújításra került. Az útszakaszok kategóriája belterületi mellékút, gyűjtőút (B.V.c.C.). A Gyár utcában a burkolat szélessége 5,5-6,0 m, általában egyik oldalon vízelvezető árok és mindkét oldalon járda van. A közlekedési terület szélessége 16-18 m. A Szent István utcában a burkolat szélessége 5,5-6,0 m, mindkét oldalon keskeny járda húzódik. A vízelvezetés zárt rendszerben történik. A közlekedési terület szélessége 8-10 m. A Petőfi Sándor utcában a burkolat szélessége 6,0 m, általában egyik oldalon vízelvezető árok és mindkét oldalon járda található. A közlekedési terület szélessége 16-24 m. A település gyűjtőút hálózatához tartozik még az önkormányzati kezelésű utak közül a Malom utca, a Beszédes Ferenc utca és a József Attila utca. Ezeknek az utcáknak az útkategóriája szintén belterületi mellékút, gyűjtő út (B.V.c.C.). A Malom utca a Siótól délre lévő településrész gyűjtőútja, a 61. sz. út és a Gyár utca között teremt kapcsolatot. Az utcában a burkolat szélessége 6,0 m széles, mindkét oldalon járda és vízelvezető árok épült ki. A

közlekedési terület szélessége 12-18 m. A Beszédes Ferenc utca a város keleti részének gyűjtőútja, a városközpontból vezet az iparterületre. Az utcában a burkolat szélessége 6,0 m széles. Járda csak az egyik oldalon van. Vízvezető árok az utcában nincs. A közlekedési terület szélessége 8-20 m. A József Attila utca a 61. sz. utat köti össze a Petőfi Sándor utcával. Az utcában a burkolat szélessége 6,0 m széles, mindkét oldalon vízvezető árok és az egyik oldalon járda található. A közlekedési terület szélessége 16-24 m.

A település többi útja lakó, kiszolgáló út (B.VI.d.B-D.). A lakóutcák burkolatának szélessége általában 3-6 m közötti. A vízvezetés többnyire nyílt árkos, de helyenként az árok és a járda is hiányzik. A területszélesség 4–20 m között változik.

1.15.3. Községi közlekedés

1.15.3.1. Közúti

A településen belül a helyközi és távolsági autóbusz járatok az országos közutak átkelési és bevezető szakaszain továbbá a Malom utcán közlekednek. Megállóhely a városközpontban lévő autóbusz állomáson kívül a templomnál, az Igari úton, a Malom utcában, a vasútállomás előtt és a Beszédes Ferenc utca keleti végénél van. Az autóbusz állomás a Mátyás király utca és Beszédes Ferenc utca keresztezésénél található, az autóbuszok számára két indulóállás van. A megállóhelyekről a település nagy része 500 m-es gyaloglási távolságon belül elérhető. Simontornyáról autóbuszsal közvetlenül elérhető települések: Baja, Balatonfüred, Bátaszék, Dombóvár, Dunaföldvár, Hévíz, Kecskemét, Keszthely, Pápa, Siófok, Szeged, Szekszárd, Székesfehérvár, Szolnok, Tamási, Várpalota, Veszprém.

1.15.3.2. Kötőtpályás

Az egyéb országos törzshálózati vasúti pálya mellett lévő települések vasúton jól elérhetőek, így a főváros Budapest, a szomszédos megyeszékhely Pécs, valamint Dombóvár. Átszállás nélkül megközelíthető Kaposvár és Dunaújváros. A megyeszékhely Szekszárd csak átszállással, 2 óra legrövidebb idő alatt érhető el.

1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A település területén jelenleg a 61. sz. út mellett van kerékpárforgalmi létesítmény, ~500 m hosszban kétoldali kerékpársáv található.

1.15.5. Parkolás

A település területén jelentős parkolási gond nincs.

1.15.6. Forgalmi adatok

A térség úthálózatának forgalma a 2015. évi forgalomszámlálási adatok szerint:

Út	ÁNF (E/nap)	Nehéz tgj. forgalom (j/nap)
61. sz. út (29839-32028 sz. között)	6633	1035
61. sz. út (32028-37076 sz. között)	3432	369
64. sz. út (0-2272 sz. között)	5407	924
6317. sz. út (35588-42564 sz. között)	815	27
6407. sz. út (0-1368 sz. között)	910	108

1.16. KÖZMŰVESÍTÉS

1.16.1. Víziközművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás és vízellátás

1.16.1.1.1. Vízigény, víztermelés:

Simontornya Város vízellátását saját vízellátó műről oldották meg. A vízellátó mű üzemeltetője a Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. (Siófok).

A vízjogi üzemelési engedély száma: 35700/1310-12/2016. Az üzemeltetési engedély 2021-ig érvényes.

A vízellátó mű mértékadó kapacitása $Q=880 \text{ m}^3/\text{d}$ a víztermelő kutak és a vízkezelő berendezés adatai alapján, 17 órás üzemidő figyelembe vételével.

Simontornya város lakossága jelenleg 4000 fő körül alakul. A meglévő lakossági vízbekötések száma kb. 1850. A vízellátó mű építése az 1950-es években kezdődött el és a fő műveket tekintve kb. 1973-ig tartott. 2015. évben vízminőség javító program keretében megoldották a magas vas és ammónium tartalom miatt már régóta esedékes vízkezelést, és ahhoz kapcsolódva néhány szakaszon, az azbesztcement anyagú csőhálózat rekonstrukcióját.

A vízbázisok a vízellátó művön fúrt kutak, melyek közül az eltelt időszakban több tönkrement, többet felújítottak illetve új kutakat létesítettek. A jelenleg üzemelő kutak: VI-os és VII-es jelű. A vízellátó rendszer a Sió két partján külön- külön vízbázissal, víztárolóval és vízhálózattal lett kiépítve, de a Sió keresztezésével összekötő vezetékek létesültek két helyen, melynek mérete: NA100 és NA 125 mm. A VI-os jelű kút a Sió jobb partján lévő Laposi vízmű, a VII-es számú a Sió bal partján lévő Várkert utcai vízmű területén üzemel. A vízkezelést a Várkert utcában oldották meg, így a VI-os kút vizét külön Dk 110x10 mm-es technológiai vezetéken juttatják el a víztisztítóra.

A vízellátó művön a napi csúcsfogyasztás a vízjogi üzemelési engedélyből az üzemeltető nyilatkozata alapján $640 \text{ m}^3/\text{d}$ körül alakul.

A vízfogyasztási adatokat a KSH adatbázisából is feldolgoztuk, amit a 2000-es évig visszamenően az alábbi táblázatban bemutatunk. A vízfogyasztási adatok a táblázatban az értékesített vízmennyiségek ($\text{m}^3/\text{év}$).

A lakosság létszámának, a vízfogyasztásnak és a bekötés-számnak az alakulása a KSH adatainak a felhasználásával:

Időszak	Lakónépesség száma az év végén (a népszámlálás végleges adataiból továbbvezetett adat)	Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)

2000. év	4659	126,2	29	168,1	1811
2001. év	4606	123,5	29	164,4	1822
2002. év	4608	145,7	28,2	155,3	1840
2003. év	4547	157,5	28,2	181,4	1844
2004. év	4487	118,4	28,2	146,9	1851
2005. év	4439	127,6	28,2	153,7	1856
2006. év	4401	119,9	28,2	119,9	1858
2007. év	4306	122,2	28,2	146,4	1864
2008. év	4220	124,3	28,2	148,5	1872
2009. év	4154	128,6	28,2	152,5	1872
2010. év	4086	121,5	28,2	148,6	1760
2011. év	4112	114,3	29,8	142	1760
2012. év	4128	108,7	29,8	137,5	1763
2013. év	4100	108,5	28,2	132,9	1760
2014. év	4051	84,8	28,2	103,9	1852
2015. év	3986	107,9	28,2	132,8	1852

A táblázatból a napi vízfogyasztási adatokat a lakossági vízfelhasználást 365-tel, a közületi vízfogyasztást 260-al osztva lehet becsülni. Az adatok alapján az átlagos értékesített vízmennyiség $Q = 400 \text{ m}^3/\text{d}$ körül alakult a 2015-ös évben.

A nyári többletfogyasztást 25-30, a hálózati veszteséget szintén 25-30 % körül becsülve, és $40 \text{ m}^3/\text{d}$ -re felvéve a vízmű saját vízfelhasználását a napi csúcspozitív az üzemeltető által megadott értékkel nagyjából megegyezik:

$$Q_{\text{dmax}} = 640 \text{ m}^3/\text{d}.$$

Az átlagos lakossági vízfogyasztásnál ez jelenleg $74 \text{ l/fő} \times \text{d}$ értéknek fele meg, ami alatta marad a hasonló jellegű településeken regisztrált $90\text{-}110 \text{ l/fő} \times \text{d}$ értéknek.

Amennyiben távlatban a lakossági vízfogyasztás elérné a $110 \text{ l/fő} \times \text{d}$ értéket, változatlan közületi vízfogyasztással, hálózati veszteséggel és nyári többletfogyasztással számolva a napi csúcsvíz igény: $Q = 840 \text{ m}^3/\text{d}$ körül alakulna, tehát alatta maradna a vízmű kapacitásának. A napi üzemidő 16-17 óra.

Üzemelő kutak az előzőek szerint jelenleg a VI és VII-es jelű. A rendelkezésünkre álló adatok alapján az üzemelő kutakból kitermelhető vízmennyiségek:

VI- os számú kút:	450 l/ p
VII- es számú kút:	370 l/ p
Összesen:	820 l/ p

A naponta kitermelhető vízmennyiség 17 órás üzemidővel: 836 m³/d. Látható, hogy a távlati feltételezett csúcsfogyasztás esetén a szükséges vízmennyiség biztosításához megfelelő. Ugyanakkor megállapítható, hogy bármelyik kút kiesése azonnali drasztikus vízhiányt okoz a rendszerben. **A biztonság javára mindenképpen szükséges további vízbázis létesítése, melynek vízhozamát legalább 400-500 l/perc értékre kell előirányozni!** A tartalék kutat célszerű a Várkert utcai vízmű 500 méteres környezetében tervezni, a kút várhatóan hasonló vízminősége miatt.

1.16.1.1.2. Vízminőség:

A területen meglévő vízbázisokra jellemző a határértéket meghaladó vas és ammónia jelenléte a vízben, ezért a vízkezelést meg kellett oldani. Ez 2015. évben a KEHOP vízminőség-javító programja keretében megtörtént. A vízkezelő művet a Várkert utcai vízmű területén oldották meg. Az alkalmazott technológia vastalanítás, törésponti klórozás és aktívszenes szűrés. Az alkalmazott oxidáló szer: NaOCl.

A kutakból kitermelt vizet a Várkert utcai vízmű 2x25 m³-es tárolójába emelik át, ahonnan átemelő szivattyúk juttatják a vízkezelő tartályokra. A szivattyúk nyomóvezetékébe történik a törésponti klór adagolása. A tisztított víz a vízmű területén lévő 50 m³-es tisztavizes medencébe kerül, ahol biztosított az utóklór behatási ideje. A vízellátó hálózatba hálózati szivattyúk juttatják a vizet. A vízhálózatban a termelés- fogyasztás ingadozások kiegyenlítésére 2 db magas tároló üzemel.

1.16.1.1.3. Víz tárolás, víztermelés:

A Sió jobb partján magas tároló a Székely utca végén üzemel 100 m³-es térfogattal. A magas tároló túlfolyó szintje: 133, 62 m. Bf.

A Sió bal partján a VII- es kút védőterületén (Várkert utca) üzemel az előzőekben jelzett 2 db 25 m³-es mélytároló és az 50 m³-es tisztavizes tároló. A bal parti magas tároló a Szilfa utca végén épült 200 m³ hasznos víztérrel és szintén 133, 62 m. Bf- i túlfolyó vízszinttel.

A tárolók a 110 m. Bf- i szint alatti ingatlanok esetén biztosítják a megfelelő hálózati víznyomást.

A rendszerben az összes tároló víztér 400 m³, ami a távlati csúcs vízigény 50 %-a. Ez a tároló térfogat megfelelő víztermelő kapacitás esetén távlatban is elegendő.

1.16.1.1.4. Vízelosztás:

A településen kiépült vízellátó vezetékek nagy része acél vagy azbesztcement anyagú, így a hálózat rekonstrukcióját elő kell irányozni! A hálózat rekonstrukciójával a jelentős hálózati veszteség is csökkenthető, ami kedvezően hathat a vízszolgáltatás önköltségére! (A hálózati veszteség a településen 22-28 % körül alakul!) Amennyiben a hálózati veszteséget sikerül 10 % körüli értékre csökkenteni, a felhasználható többlet vízmennyiség elérheti a 150- 200 m³/ d értéket is!

A vízjogi üzemelési engedély alapján a vízmű csővezetékei átmérőnként és anyag fajtánként a vízminőség-javító program után a következők:

Csővek jelenleg, vízjogi engedély alapján

Cső anyaga	2"	NA 80	NA 100	NA 125	NA 150	NA 200	Összesen
Acél	480	180				1 870	2 530
KM PVC		2 300	743			170	3 213
KPE			3 448				3 448

Azbesztcement		11 610	4 236	4 710			20 556
Összesen	480	14 090	8 427	4 710	0	2 040	29 747

A táblázat alapján látható, hogy a településen még mindig jelentős az azbesztcement csövek aránya. A tartalék kút létesítésén kívül a legfontosabb a vízhálózati rekonstrukció folytatása, az azbesztcement csövek és az acél anyagú bekötő vezetékek szakaszos cseréje KPE anyagú nyomócsőre.

1.16.1.1.5. További fejlesztési elképzelések:

Az előzőek szerint Simontornya vízellátó rendszerének vízbázisa a biztonság érdekében fejlesztésre szorul. További kutat vagy kutakat kell lemélyíteni, hogy a biztonságos fejlesztés feltételeit megteremtsék. A vízbázisok helyének kijelölését hidrogeológiai szaktervező bevonásával kell kezdeményezni. A területre jellemző vízminőségi paraméterek alapján számítani kell arra, hogy a kitermelt víz kezelésre szorul, ezért a kutak lehetőleg a jelenlegi vízmű telepek közelében legyenek. (Kisebb hosszúságú technológiai vezetékek szükségesek, könnyebben kialakítható az irányítástechnika, stb.)

A település vízellátó hálózata a nagy mennyiségű acél és azbesztcement csőhálózat miatt rekonstrukcióra érett.

A csőhálózat rekonstrukcióval jelentősen csökkenteni lehet a hálózati veszteséget, ami tulajdonképpen egy kisebb vízbázis fejlesztéssel egyenértékű.

A településen bármilyen nagyobb vízigény növekedéssel járó fejlesztés előtt a vízbázis fejlesztést el kell végezni.

1.16.1.1.6. Oltóvízellátás:

A település vízhálózatára 85 db tűzcsap lett felszerelve, melyekről az oltóvízellátás 600-900 l/perc közötti oltóvíz igény esetén általában biztosítható. Ez a vízmennyiség megfelel egy normál méretű családi ház oltóvíz igényének. A nagyobb alapterületű létesítményeknél a hálózatról kitermelhető vízmennyiségen felül szükséges oltóvizet egyedileg kell vizsgálni, és szükség esetén egyéb vízforrásból kell biztosítani. Az egyéb vízforrás általában oltóvíz tároló, melynek térfogatát a létesítmény alapterülete, és a tűzterhelés alapján kell méretezni.

Figyelembe vehető egyéb vízforrásként természetes állóvíz, vagy vízfolyás, amennyiben a szükséges vízmennyiség kiemeléséhez a megfelelő csatlakozó csővezetékek ki vannak építve, és megközelítésük minden évszakban biztosítható.

A tűzcsapokat a védendő létesítményektől 100 m, a tárolókat vagy egyéb vízforrásokat 200 m távolságon belül lehet figyelembe venni az oltóvízellátásra.

1.16.1.2. Szennyvíz elvezetés

Simontornya Városban a csatornahálózat kiépült, a szennyvizek tisztítására biológiai szennyvíztelep létesült.

A csatornamű vízjogi üzemeltetési engedély száma: 35700/1947-15/2016. Vízikönyvi száma: 221/5841-11563.

Az elvezetett szennyvízmennyiség átlagosan: 375 m³/d.

A meglévő csatornahálózat:

Csatorna vezetékek

Cső anyaga	NA 300	NA 200	NA 150	Összesen
Azbesztcement	2193	395		2588
KM PVC	628			628
KG PVC	1115	23214	140	24469
Összesen	3936	23609	140	27685

Nyomó csövek

Cső anyaga	NA 150	Dk 110	Dk 90	Dk 63	Összesen
KPE	2205	1122	2308	367	6002
KM PVC	1604				1604
Összesen	3809	1122	2308	367	7606

Átemelők: 8 db

Helye	Terhelés	Átmérő	Szivattyú
(HRSZ)	(m ³ /d)	m	FLYGT
Gyár u. 144 hrsz	372	3,00	NP 3102
Malom u. 686	24	1,60	NP 3085
Hunyadi u. 1382	202	2,00	NP 3102
Várhegy u. 1414	5,3	1,60	NP 3085
László K. u 1690	32	1,60	NP 3085
Mészáros u.	61	2,00	NP 3102
Felszabadulás u.	72	2,00	NP 3085
Arany u. 1391			NP 3085

A szennyvíztisztító telep a Simontornya 044 helyrajzi számú ingatlanon épült meg. Befogadó: Sió jobb parti 71+699 km szelvény.

A telep hidraulikai kapacitása: 375 m³/d.

Szennyvíztelep tisztító kapacitása: 4480 LE.

Szippantott szennyvíz fogadó kapacitás: 10 m³/d.

A telep SBR rendszerű biológiai tisztító telep. Az iszap víztelenítésre szalagszűrő prést alkalmaztak.

A településen keletkező szennyvizek mennyisége a vízjogi üzemelési engedély szerint jelenleg:
 $Q = 265 \text{ m}^3/\text{d}$.

A csatornaműre 1776 db gravitációs és 10 db nyomás alatti házi bekötést építettek ki. A csatornázás a településen szinte teljes mértékben kiépült, a lakossági szennyvizek fogadására hosszabb távon alkalmas.

Amennyiben a településen komolyabb iparfejlesztés történik, az ipari szennyvizek kezelésére a megfelelő tisztító kapacitást külön kell vizsgálni.

1.16.1.3. Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A település csapadékvizeinek befogadója a Sió csatorna. A jobb parton öt bevezetés készült zsillippel lezárható kialakításban. A lakóházak általában a Sió mértékadó nagyvízszintje felett vannak.

A bal parton, a belterületen két vízbevezetési pont van. Ezek közül a Kultúrházi árok vízvezetése szinte a teljes bal parti településrész vízvezetési helyzetét meghatározza. A Sióba vezetéskor a Sió árvízi szintje 98,1 m. Bf. Amennyiben a Sióban tartósan 95,80 m.Bf-i szint felett alakul a vízszint, a településen jelentős vízelöntéssel kell számolni a mélyebben fekvő területeken. Mindenképpen meg kell oldani árvízkor a terület vizeinek átemelését a Sióba. A torkolati átemelésre és a csatorna rendezésére a tervek már elkészültek (Készítette: Kavecki Mérnöki Iroda Kft, Szekszárd). A mértékadó csapadék esetén összegyülekező vizeket a szivattyúk 5-6 nap alatt emelik át a Sió csatornába. A csapadékvizek tárolására ez alatt a vízfolyás medrét és a meder melletti mély fekvésű területeket vette figyelembe a tervező.

A vízvezetés biztonsága érdekében megvizsgálta a tervező a Kultúrházi árkot a belterületi vízvezető elemekig, a fenékvonal bemérésével a visszaduzzasztások megakadályozására!

A vizsgált szakaszon a Sióba vezetéskor lévő Ø 1000 mm-es beton bevezető cső, és a csatorna 2+273-2+423 szelvénye között meglévő 2x800 mm-es talpas betoncsőből épült zárt vízvezető csatornák jelentik a szűk keresztmetszet.

A település alacsonyan fekvő területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a tervben foglalt beavatkozások elvégzése saját erő, illetve pályázati források igénybe vételével.

A településen a csapadékvizek elvezetésére a kertvárosias részeken nyílt árkok, a kisebb szélességű utcákban zárt csapadékvíz elvezetés, vagy vágás vízvezetés épült ki.

A meglévő vízvezető rendszert folyamatosan karban kell tartani, az átereszek tisztítását meg kell szervezni. A dombvidéki részeken különösen fontos a környező földterületekről, kertekről érkező vizek vízládán, iszapfogókon való átvezetése az feliszapolódások kizárására. A vízvezető árkokat a nagy lejtésű dombvidéki és a kis lejtésű síkvidéki szakaszokon burkolattal kell ellátni.

A dombvidéki területeken az utak szabályozási szélességének meghatározásakor fontos szempont a csapadékvíz elvezető létesítmények helyigénye.

Célszerű a település egészére egy komplex vízvezetési, vízrendezési terv elkészítése és az anyagi lehetőségek szerinti folyamatos kivitelezése.

Elkészült a település vízkár-elhárítási terve is, amelyben rögzítésre kerültek a Sió magas vízállása esetén követendő feladatok, valamint a vízvezető rendszer karbantartásával, fejlesztésével kapcsolatos elvárások.

Célszerű a tervben rögzített javaslatok beépítése a kezelő szervezet beruházási ütemtervébe.

1.16.2. Energia

1.16.2.1. Energiagazdálkodás és energiaellátás

1.16.2.1.1. Villamos energiaellátás

Simontornya város villamos energiaellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati ZRT. szolgáltatja az országos 120kV-os - Dunaújváros, Kaposvár és Paks alállomási táppontok között húzódó – főelosztó hálózatokról táplált Tamási és Sárbogárd nevű alállomásokból, mint a városhoz közeli térségben lévő NAF/KÖF azaz 120/20kV-os névleges feszültségű táppontokból.

A város villamos energiaellátásának jelenlegi állapota az elmúlt időszakok fejlesztéseinek eredményeként alakult ki. A bel-és külterületek közvetlen energiaellátását az E.ON ZRT. a Szekszárdi Régióhoz tartozó területén lévő, fent megnevezett alállomásokból kivezetett 22kV-os szabadvezetékes hálózatokról táplált, névlegesen 20/0,4kV-os KÖF/KIF TR állomásokkal szolgáltatja.

Simontornyát ellátó meglévő 22kV-os közepfeszültségű hálózatainak és 20/0,4kV-os transzformátor állomásainak állapota a következőképpen jellemezhető:

- A város bel-és külterületeinek transzformátor állomásait a Sárbogárd nevű alállomás felől 2 db, a Tamási nevű alállomás felől 1 db 22 kV-os Primer Üzemi feszültségű 3x95mm²-es keresztmetszetű szabadvezetékes kivezetésű ún. gerinc hálózat látja el.
- Erről a 3 db 22kV-os gerinchálózatról üzemelnek - döntő mértékben 3x50mm²-es Ald és AASC típusú vezeték leágazásokkal - a közvetlen kiefeszültségű energiaellátást biztosító névlegesen: 20/0,4kV-os transzformátor állomások.
- Az ellátást jelenleg összesen 39 db TR állomás biztosítja, melyek típus szerint a következő darabszámúak:
 - o 29 db. BOTR 20/0,4kV-os Beton áttört egytörzsű állomás
 - o 1 db BOTR 20/0,4kV-os Beton áttört kéttörzsű állomás
 - o 5 db. VOTR 20/0,4kV-os Rácsos acél egytörzsű állomás
 - o 1 db. VOTR 20/0,4kV-os Rácsos acél kéttörzsű állomás
 - o 2 db. ÉHTR 20/0,4kV-os Önálló épületben lévő építettházás állomás
 - o 1 db. AHTR 20/0,4kV-os Kompakt alumíniumházas állomás
- Tulajdonviszonyok szerint a transzformátorok néhány kivétellel az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati ZRT. tulajdonában és kezelésében üzemelő kommunális állomások. Néhány TR állomás (5db) az E.ON szempontjából „idegen” ún. üzemi állomás, ezek: Börgyár I. ÉHTR állomás, a Labdaüzem BOTR állomás, a SIMOVILL Kft. BOTR kéttörzsű állomás, a Sertéstelep BOTR állomás és a FER-TÓ Kft. BOTR típusú állomása.
- Az oszlop transzformátor állomás kialakításokból adódik, hogy a trafókat ellátó 22kV-os leágazások is szabadvezetékesek. A városban mindössze cca. 65m hosszúságú 22kV-os földkábel hálózat található.

A villamos energiaellátás jellemzése a meglévő KÖF/KIF hálózatok kialakítása a transzformátor állomások műszaki állapota, kiterheltsége, elhelyezkedése ill. telepítése szerint:

- A transzformátorokat ellátó 22kV-os légvezetési hálózatok hálózatképi kialakításán látszik, hogy a kezdetekben a fogyasztói igények ellátása volt a létesítési igények elsőrendű szempontja. Az eredendően így létesült gerinc nyomvonalak a település több évtizedes fejlődése során – a fogyasztói igényekhez hozzárendelt transzformátorokkal – alakították ki a jelenlegi hálózatképeket.
- A meglévő 22kV-os légvezetékes hálózatképi kialakítások - az esztétikai megítélésétől eltekintve - megfelelőknek minősíthetők.
- A légvezetékes 22kV-os és 0,4kV-os hálózat kialakításokhoz a döntő mértékben a BOTR 20/250 és BOTR 20/400 típusú betonoszlopos TR állomások jól illeszkednek. Az E.ON ZRT. és ún. jogelődje a DÉDÁSZ RT. már évtizedek óta új állomásként nem telepít FOTR és VOTR

típusú állomásokat. Ezeket a „villamosítás hőskorában” telepített állomásokat a beruházási lehetőségek, illetve a kikényszerített energiaigény növekmény végett igyekeztek a légvezetékes hálózatokon a legkorszerűbb kialakítású BOTR típusú, illetve kábelhálózatok esetében korszerű és esztétikus földre telepített állomásokra lecserélni.

- A kommunális TR. állomások lehetőség szerint fogyasztói súlypontokban kerültek telepítésre és többségében rendelkeznek tartalék kapacitással.

A kisfeszültségű 0,4kV-os hálózatok oszlopokra szerelt szabad, illetve légvezetékes kialakításúak, melyek döntően meghatározzák e vonatkozásban a település arculatát.

Városban a lakó és intézmény épületeinek villamos hálózati csatlakozása a fenti kialakításból adódóan légvezetékes, illetve légkábeles móddal szereltek, de megtalálhatóak a 0,4kV-os kommunális hálózatok tartóoszlopait igénybe véve, a földkábeles hálózati csatlakozások is.

A kisfeszültségű 0,4 kV-os erősáramú kommunális villamos energia hálózat kiépítettsége gyakorlatilag 100 % -os, többségében megfelelő állagú és megfelelő műszaki minőségű.

- A villamos energiaellátás jelenleg mindenütt megoldott és a hálózatok, valamint a trafó kapacitások alkalmasak az egyedileg jelentkező kisebb energiaigények 3x32A-ig a hálózatra történő rácsatlakoztatásra. Így az esetlegesen új igényként jelentkező családi házak, vagy egyéb fogyasztók ellátása folyamatosan biztosított.
- Nagyobb - 3x32A feletti - új igények estén az E.ON ZRT. -hoz benyújtandó előzetes igénybejelentések elbírálásra kerülnek a csatlakozási feltételek meghatározásával.

Technikai adatok, alkalmazott érintésvédelem:

Középfeszültségen	(22 kV):	Védőföldelés
Kisfeszültségen	(0,4 kV):	NULLÁZÁS

Közüvilágítás:

Simontornya közvilágításának kialakítása – a 0,4kV-os kommunális hálózatok kialakításához illeszkedően – a kisfeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt légvezetékes rendszerű. A közvilágítási lámpatestek a hálózati tartóoszlopokra kerültek felszerelésre.

A városban jelentős mértékű, az egész várost átfogó közvilágítási rekonstrukció még nem történt.

Kísérletképen a Dr. Kiss István utcában 7 oszlopra már felszereltek korszerű LED-es fényforrású lámpatesteket, melyek az eddigi tapasztalatok szerint jó megvilágítást biztosítanak.

Az utcák, terek és lakott külterületek megvilágítását típus közvilágítási lámpatestek szolgálják.

A közvilágítás nem mindenhol elégti ki az ajánlott értékeket, de ez a város közvilágítással megvilágítandó területének nagyságából és az ehhez viszonyuló lámpatestek darabszámából, műszaki paramétereiből adódik. Átfogó, az egész települést érintő közvilágítási rekonstrukcióval célszerű megvárni annak a lehetőségét, amikor erre a városnak beruházási lehetősége nyílik és akkor áttérni a jelenleg legkorszerűbb LED fényforrású lámpatestes közvilágításra. A korszerűsítés eredményeképpen az üzemeltetés költsége várhatóan cca. 40%-a lesz a jelenlegi közvilágítás költségeinek.

1.16.2.1.1. Gázellátás

A város gázellátó hálózata kiépült. A lakóépületek a gázellátó hálózatra csatlakoztathatók. A hálózatfejlesztést minden esetben a gázszolgáltatónál kell megrendelni.

1.16.2.2. Megújuló energiaforrások alkalmazása

Megújuló energetikai létesítmények a városban nagyüzemi léptékben, az E.ON Zrt hálózati villamos energiaellátásának csökkentése érdekében intézményi szinten nem létesültek.

Megjegyzendő, hogy a Háztartási Kiserőmű (50kW energiatermelés nagyságrendig) kategóriájába tartozó, háztetőkre telepített fotovoltanikus napelem rendszerek megjelenése itt is általánossá vált.

1.16.2.3. Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények vonatkozásában energia-megtakarítási intézkedési terveket kell készíteni. Az intézkedési terv a Városháza épületére elkészült, a többi intézmény esetében elkészítése későbbi időpontban várható.

1.16.3. Elektronikus hírközlés

1.16.3.1. Vezetékes hírközlés

Telefon

Simontornya vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. jogelődje építette ki és üzemeltette, jelenleg is részben a Magyar Telekom Nyrt. biztosítja. 2009. év májusától a városban a helyi DielNet Kft. is nyújt vezetékes telefonszolgáltatást. Simontornya a 74-es körzetszámon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat föld feletti elhelyezésű, a település nagyobb területi hányadán jellemzően külön oszlopokra szerelten épült. A városközpontban a vezeték földalatti elhelyezése is előfordul (vár-környék rekonstrukciójával összefüggésben).

Kábel-Tv

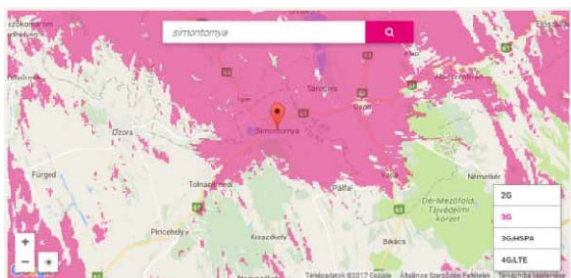
A simontornyai kábeltelevíziót a helyi DielNet Kft. építette ki 1998-ban és a szolgáltatást azóta is a cég nyújtja. A hálózat kiépítéséhez az E.on oszlopait használták fel. 2002-ben először a simontornyai kábeltévén, majd a környező településeken is megkezdtek az internet szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan fejlesztenek. A művelődési ház udvarán lévő kéményen antennájuk üzemel.

1.16.3.2. Vezeték nélküli hírközlés

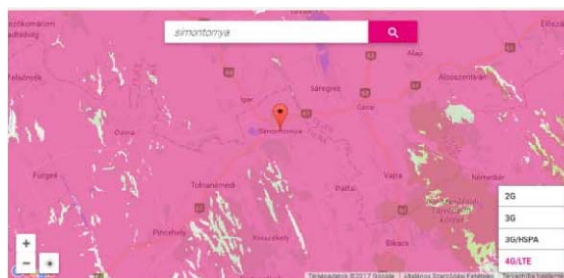
A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák rendelkezésre állnak.

A Mózsé-hegyen, a 3392/1 hrsz.-ú földrészleten a Telenor Magyarország Zrt. adótornya áll. A tornyon a Vodafone Magyarország Zrt. és a Magyar Telekom Nyrt. bázisállomása is megtalálható.

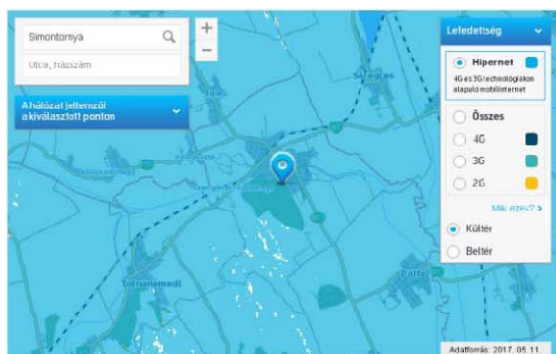
A három nagy mobil-internet szolgáltató lefedettségi térképei Simontornya térségében:

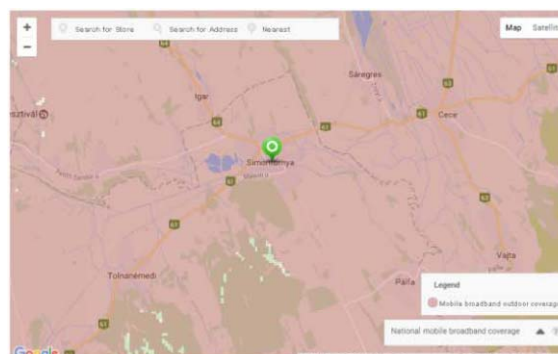
Magyar Telekom 3G

Magyar Telekom 4G

Telenor

Vodafone

1.17. KÖRNYEZETVÉDELEM

1.17.1. Talaj, földtan

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

Simontornya három kistáj találkozásánál fekszik, belterülete nagyrészt a Sió-völgyben, külterületének északi fele a Kalóz-Igari löszhátakon, déli fele pedig a Tolnai Hegyháton fekszik. A Sió-völgye ezen a szakaszon az alföldi Mezőség és a Dunántúli-dombság határa is egyben. Keletről a Sárvíz-völgy határolja.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások, feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete. A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával.

A település területe a talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A vizenyős területeket nádasok borítják.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A földhasználó erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szél-erózió (a továbbiakban: erózió) megakadályozása érdekében köteles

a) szántó művelési ágú földrészleten

aa) a talajfedettséget szolgáló növényeket termesztetni, és

ab) olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy

ac) szintvonalas művelést folytatni;

b) ültetvény területen

ba) szintvonalakkal párhuzamos irányú telepítést végezni, vagy

bb) a sorközök fedettségét gyepesítéssel, talajtakarással biztosítani;

c) rét, legelő (gyep) művelési ágú földrészleten

ca) fokozott gondot fordítani a talajt kímélő legeltetésre, valamint

cb) ahol a gyeptakaró a talajvédelem követelményeinek nem felel meg, azt felújítással helyreállítani.

Amennyiben az előző felsorolásban írt kötelezettségek teljesítése sem alkalmas az erózió megakadályozására, úgy a földhasználó köteles

a) a művelési ágot megváltoztatni, vagy

b) gyeptakarót, cserje- és erdősávot létesíteni, vagy

c) talajvédelmi műszaki beavatkozásokat, valamint létesítményeket alkalmazni.

Az erózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatokat, gyeptakarót, cserje- és erdősávokat meg kell őrizni.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Tolna Megyei Kormányhivatal Növény és Talajvédelmi Szervezetének engedélye szükséges.

A felszín alatti vizeket a jelenleg még művelésben tartott területeken mezőgazdasági eredetű terhelések érik. Mezőgazdasággal összefüggésben meghatározó a kertészeti és szántóföldi növénytermesztés.

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Simontornya nem nitrátérzékeny területű település. A talajerő-utánpótlásnál így is figyelembe kell venni a település adottságait. A település nem nitrát-érzékeny területű, így irányadó jelleggel be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet előírásait és az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

A belterülettől D-DNy-ra, majd É-ra kiemelkedő dombsági terület felszínközeli rétegeit meghatározóan pleisztocén korú, erózióra érzékeny, felszínmozgásos jelenségek kialakulására hajlamos löszös, futóhomokos összlet építi fel, melynek északi folyóvölgyoldali bevágásában idősebb pleisztocén korú homokos, kavicsos és felső pannon korú agyagos-homokos rétegek jelennek meg foltszerű elhelyezkedésben. A Sió mélyfekvésű, mederközeli területeit holocén korú öntésképződmények (agyag, kőzetliszt, iszap, homok, kavics, szerves anyag) töltik ki.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások (építési helyek kialakítása), feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete.

Ezek a felszínmozgásra hajlamos területeken az emberi beavatkozások fokozhatják, esetleg ki is válthatják adott terület felszínmozgásos jelenségeit, ezért az építési tevékenység megkezdése előtt, már a terület-felhasználás tervezésének fázisában javasolt az igénybevett környezet építésföldtani adottságainak figyelembe vétele.

Az olyan területeken, ahol az építési helyek eddigi kialakítása nagyméretű bevágásokkal történt, a kialakult rézsű peremvonalak a területrészen esetleg újonnan történő építést nagymértékben korlátozhatják, az építést itt célirányos vizsgálatokra javasolt alapozni.

A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával.

A mélyfekvésű, magas talajvízállású (elsősorban a Sió és egyéb vízfolyások mederközeli területe) területeken a laza szerkezetű, kis teherbírású összletben tervezett építmények létrehozásának szakszerű feltételeit, az építést megelőző geotechnikai vizsgálatok eredményei alapozhatják meg.

A terület környezetföldtani adottságai miatt nagyobb mérvű területi igénybevétel esetén még a terület beépítése előtti szakaszban tisztázandók a helyi építésföldtani adottságok, a tervek függvényében a beépítés feltételei.

A Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatközlése alapján a település közigazgatási területének egy helyszínén kódszámmal ellátott felszínmozgásos terület található az Országos Felszínmozgásos Kataszter nyilvántartása szerint:

- Simontornya, Mózsé-hegy nyugati pereme és tetőszintje alatti rész ÉNy-i lejtő (csúszás – mozgástípus),

A település területén megkutatott és nyilvántartott szilárd ásványi nyersanyagvagyon nem ismeretes.

1.17.2. Felszíni és felszín alatti vizek

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki. A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

Simontornya település hidrogeológiai védőterületet és nyílt karszt területeket nem érint. A település szennyeződéserzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. A Korm. rendelet 2. sz. mellékletében felsorolt kategóriák szerint a település közigazgatási területének kb. fele a 2a) érzékenységi kategóriába sorolandó (20 mm-nél nagyobb utánpótlódású területek), míg a másik fele 2c) érzékenységi kategóriába sorolandó (fő vízáradó 100 m mélységen belül).

A volt bőrgyári hulladéklerakók a rekultivációjuk és kármentesítésük ellenére továbbra is környezeti kockázatot jelentenek.

A volt hulladéklerakó, illetve komposztáló területek vonatkozásában a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a 12574/2014. számú határozatában a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodási Zrt. által a kezelésében lévő, Simontornya volt bőrgyár területére vonatkozó földtani közeg szennyezés megszüntetéséről benyújtott beavatkozási záró-dokumentációt elfogadta.

A dokumentációban szereplő földtani közeg vizsgálati eredmények az előírt (D) kármentesítési célállapot határérték alatt maradtak, ezért a kármentesítés földtani közegre vonatkozó beavatkozási részét befejezettnak tekintette, azonban a felszín alatti víz tisztítását és az ehhez kapcsolódó monitoringot a Felügyelőség 18856/09. ügy- és 61122/09. iktatószámú határozata alapján továbbra is végezni kell a talajvízre vonatkozó határérték eléréséig.

Simontornya Város vízellátásának fejlesztése Sió-Kapos KEOP-1.3.0/06/11-2011-0035 sz. ivóvízminőség-javító projekt keretében, a város szennyvíz elvezetésének és szennyvíz tisztításának fejlesztése a KEOP-1.2.0/B/10-2010-0047 sz. projekt keretében valósult meg.

Az ivóvízminőség javítás technológiai korszerűsítést jelentett, megvalósult az ammónium szennyezettség kiküszöbölése és az ivóvíz rendszer korszerűsítése.

A város korábban egy-ötöd része rendelkezett szennyvízelvezető csatornával, mely a régi bőrgyár működése kapcsán épült szennyvíztisztító telepre vezette a kommunális szennyvizet. Erre a telepre szállították be a csatornázatlan területekről a települési folyékony hulladékok egy részét, más részük elszivárgott, terhelve ezzel a környezetet. A szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási projekt

keretében megvalósult a város teljes – a vízvezetékkel ellátott utcák – csatornahálózatának kiépítése, új tisztítótelep létesítése és a meglévő szennyvízelvezető hálózat egy részének rekonstrukciója.

Simontornya közigazgatási területén található a belterületet keresztülszelő - állami (VIZIG) kezelésű – vízfolyás, a Sió csatorna, mely a település csapadékvizeinek fő befogadója.

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A rendelet 1. § (2) bekezdés b) pontja alapján a település közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

A település csapadékvíz-elvezető rendszere – a kiépített zárt rendszerű csapadékvezetési szakaszok ellenére - zömében továbbra is a közutakhoz tartozó földmedri árokrendszer. Az árokrendszer karbantartása (kaszálás, iszapoltás) nem folyamatos, helyenként szükséges a jókarba helyezése.

A csapadékvíz-elvezető árok az utak mellett csak részben kiépített. Nagyobb esőzés idején az egyes területekről gondot okoz a csapadékvíz-elvezetés.

Az ingatlanokhoz tartozó kocsibejárók átereszei egyes területeken mind magassági elhelyezésükben, mind méretükben változóak, nem összehangoltak, így az árkok feliszapolódása viszonylag rövidebb idő alatt következhet be.

Külön figyelmet kell fordítani a csapadékok közterületre való kivezetéseire. Javasolt átfogó vízrendezési terv készítése a település egészére.

A település belvízzel fenyegetett területeinek kezelésére a város tervekkel rendelkezik. A kockázattal járó belvizes területek lehatárolása szükséges a meglévő tervek szerint az építési szabályok kidolgozásának biztosítása érdekében.

A felszín alatti vizeket mezőgazdasági eredetű terhelések érik. A tulajdonosok, üzemeltetők környezetvédelmi előírások betartására vonatkozó fegyelme nem minden esetben megfelelő.

Az általában nem burkolt aljzatú karámokból és trágyatárolókból a trágyalé akadálytalanul szivárog a talajba, majd a felszín alatti vizekbe.

A szakszerűtlen tárolás mellett a trágya környezetvédelmi előírásokat figyelmen kívül hagyó módon történő ürítése is jelentős veszélyt jelent a felszín alatti vizekre, elsősorban a talajvízre. A trágyát esetenként talajtani szakvélemény és hatósági engedély nélkül juttatják ki a mezőgazdasági területekre.

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni a levegő minőség megőrzéséről és javításáról. A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.

Simontornya közigazgatási területén a levegőminőség állapotát jellemzően a mezőgazdasági és lakossági tevékenység, valamint a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás környezethasználata határozza meg. A lakossági eredetű tevékenységnél különös tekintettel a fűtés jön számításba. Jelentős környezetterhelő hatású, bejelentés köteles légszennyezőanyag-kibocsátó Simontornya Városban nem üzemel.

A tervezett településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök felülvizsgálatával – figyelembe véve a település lakossági szokásait, tevékenységét is - várhatóan nem romlik a település levegőminőségi állapota.

A város levegőminőségét

- az egyedi fűtések,

- a közlekedés és az
 - egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek
- emissziója határozza meg.

Az **egyedi és lakossági fűtések** energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gáztüzelésből származó átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlításával jellemezhetők.

A területeken való beruházások során energiatakarékos műszaki megoldásokat és környezetkímélő energiahordozókat (földgáz, megújuló) kell alkalmazni az elérhető legjobb technika szintjének megfelelően.

A fajlagos értékek alapján szorgalmazni kell a földgázrendszer fenntartását és a megújuló energiahordozók igénybevételét.

A település levegőminőségi állapotára a **közlekedésből származó légszennyezőanyag-kibocsátás** gyakorolja a legnagyobb hatást.

A közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása az út mellett elhelyezkedő területeken észlelhető légszennyezőanyag-terhelés.

Simontornya település közigazgatási területe a 61-es és a 64-es számú másodrendű főutak találkozásában helyezkedik el. A település közúthálózatának gerincét a 61-es és a 64-es számú főutak jelentik, melyek belterületi szakaszai az Ady E. utca és az Igari út. A település főbb lakóutcái a következők: Malom, Pásztor, Óvoda, Gyár, Petőfi S., Dózsa Gy., József A., Széchenyi, Sándor J., Cecei, László király, Táncsics M., Bem, Hársfa és Szilva utcák. A 61-es számú főút felújítását követően a nagy teherforgalom, illetve a nyári időszakban a Balaton felé irányuló nagy forgalom miatt, jelentős mértékű légszennyezőanyag-terhelés éri a nyomvonalak melletti lakókörnyezetet, így a forgalom növekedése indokolja a település közlekedési útjainak folyamatos fejlesztését, korszerűsítését.

A település úthálózatának minősége kívánnivalót hagy maga után. A közúthálózat hossza 27 km, mely csaknem teljes egészében burkolt, azonban található még utcák, ahol nem rendelkeznek kiépített szilárd burkolattal.

A légszennyezőanyag-terhelés csökkentése érdekében meg kell oldani az eddig még szilárd burkolattal el nem látott lakóutcák por-mentesítését, csapadékos időjárásban a sárfelhordások megszüntetését, az útpadkák rendezését.

Az **egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek** során a diffúz jellegű kibocsátások okozhatnak zavaró hatást (por, bűz). A településen jelenleg nem folytatnak jelentős légszennyező hatású tevékenységeket, mely jelentős határérték túllépést eredményezne.

A kialakult helyzetet a gazdaság jelenlegi struktúrája is eredményezi. A város közel 400 vállalkozásából 75% egyéni vállalkozás. A vállalkozások 60 %-a szolgáltatással foglalkozik. Jelentősnek mondható a vállalkozók közül a mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozók aránya, a többi vállalkozás fele ipari, építőipari vállalkozás. A társas vállalkozók gazdasági formája is figyelmet érdemel, hiszen a betéti társaságok közel a felét adják a szerény, kb. 100 társas vállalkozásnak.

Az ipari eredetű légszennyezőanyag-terhelés zömében hőenergia termelésből (fűtés és melegvíz) származik, valamint technológiai eredetű.

Megállapítható, hogy az elérhető legjobb technika szintjén nem okoznak a létesítmények irritáló, zavaró hatást.

Simontornya levegőminőségére több mint két évszázadon keresztül a Simontornyai Bőrgyár volt nagy hatással. Jelenleg a tevékenységgel felhagytak, így a településrész környezetterhelése jelenleg mérsékelte.

Az állattartásból származó bűzterhelés jelenthet időszakosan problémát.

A vonatkozó új jogszabályok betartásával, [elsősorban a "jó mezőgazdasági gyakorlat" szabályairól szóló előírások követésével hosszú távon elkerülhetők a bűzpanaszok. A nagyüzemi állattartó telepek viszonylag kedvező elhelyezkedésűek.

A meglévő állattartó telepeken a vizsgálat időpontjáig tudomásunk szerint levegővédelmi övezet kijelölésére nem került sor, így erre a telephelyek esetleges fejlesztésekor, vagy az állatlétszámtól és a tartástechnológiától függően egy esetleges felülvizsgálat során lesz lehetősége a környezetvédelmi hatóságnak.

1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés

A zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek teljesüléséhez a vizsgálati adatok ismeretében, illetve azok értékelését követően kerülhetnek meghatározásra azok az intézkedések és feladatok, melyekkel a meglévő káros mértékű terhelések csökkenthetők, illetve egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata szükséges:

- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sport-létesítmények zajforrásai).

A **közlekedési eredetű** zajforrások közül a **közúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet.

Simontornya település közigazgatási területe a 61-es és a 64-es számú másodrendű főutak találkozásában helyezkedik el. A település közúthálózatának gerincét a 61-es és a 64-es számú főutak jelentik, melyek belterületi szakaszai az Ady E. utca és az Igari út. A település főbb kiszolgáló útjai a következők: Malom, Pásztor, Óvoda, Gyár, Petőfi S., Dózsa Gy., József A., Széchenyi, Sándor J., Cecei, László király, Táncsics M., Bem, Hársfa és Szilva utcák.

A 61-es számú főút felújítását követően a nagy teherforgalom, illetve a nyári időszakban a Balaton felé irányuló nagy forgalom miatt, jelentős mértékű zajterhelés éri a nyomvonalak melletti lakókörnyezetet.

Mind a főutak, mind az összekötő utak, valamint pedig a kiszolgáló utak melletti területek funkciója részben tömör városias, részben laza, családi házas beépítésű lakóterület.

A **közúti közlekedés** által okozott zajterhelés alapvetően a járműforgalom nagyságától, összetételétől, azok haladási sebességétől és a környezet beépítettségétől függ. A kialakuló zajterhelés nagyságát befolyásolja továbbá az útpálya kialakítása, az útburkolat minősége, az út emelkedése, és a zaj terjedésére hatással lévő egyéb körülmények. A települést érő, a közúti közlekedésből eredő terhelések nagysága, a zajkibocsátás mértéke számítással jól meghatározható.

A forgalmi adatok ismeretében a közúti közlekedési zaj mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklet szerint kerülhet meghatározásra.

A forgalom nagyságának figyelembevétele a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Rt. által kiadott „Országos Közutak 2015. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” adatainak, és az ÚT 2-1.302.2003 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrebetíró módszerrel” című Utügyi Műszaki Előírás által megadott forgalomfejlődési szorzók alkalmazásával kapott értékeivel történik.

A 61. számú főút zajkibocsátása 7,5 m referenciatávolságban

61. sz. főút	Átlagos napi forgalom járműkategóriánként (j/nap)								Zajkibocsátás (dB)	
	Szgk	Kis teher	Busz	Csukl. busz	Könnyű teher-gkcs.	Nehéz teher- gkcs.	Szerel- vény	Motor k. seb.		
								nappal	éjjel	
2003.	3.130	694	82	0	205	139	288	15	66,4	60,0

2005.	3.787	840	75	0	244	164	341	15	67,2	60,8
2010.	4.163	923	80	0	271	181	375	15	67,6	61,2
2015.	4.539	1.006	82	0	295	198	410	16	68,0	61,5

A 64. számú főút zajkibocsátása 7,5 m referenciatávolságban

64. sz. főút	Átlagos napi forgalom járműkategóriánként (j/nap)								Zajkibocsátás (dB)	
	Szgk	Kis teher	Busz	Csukl. busz	Könnyű teher-gkcs.	Nehéz teher-gkcs.	Szerelvénny	Motor k. seb.	Nap-pal	éjjel
2003.	1.591	280	70	0	136	105	167	44	64,1	57,7
2005.	1.925	339	65	0	162	124	197	42	64,8	58,4
2010.	2.116	373	68	0	180	137	217	44	65,2	58,8
2015.	2.307	406	70	0	196	149	238	45	65,6	59,2

1. járműkategória: személy - és kisteher-gépkocsi
2. járműkategória: könnyű tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, szerelvénny, csuklós autóbusz

A táblázatokban szereplő zajkibocsátási értékek 7,5 m-es referencia távolságra vonatkoznak, mely referencia távolság az út tengelyétől számított távolság. A főutak mentén található lakóterületeken a lakóépületek jellemző távolsága a közút tengelyétől számítottan 8-15 m. Ezeknek a távolságoknak a csillapítása 0,4 dB-3,8 dB között van. Jelen vizsgálat esetében a 27/2008. (XII. 3.) KvVM – EüM együttes rendelet 3.sz. mellékletében előírt határértékek csak összehasonlító adatként szolgálnak, mivel már kialakult beépítési és közlekedési móddal állunk szemben. A forgalmi adatokból és beépítési körülményekből számított zajkibocsátási értékek a vizsgált terület zajhelyzetének minősítésére szolgálnak.

A vizsgálati értékek alapján – figyelemmel a fentiekben leírtakra – megállapítható, hogy a főutak melletti területeket a megadott irányértéknél nappali időszakban 1-3 dB-el, éjszakai időszakban 5-7 dB-el, illetve 3-4 dB-el nagyobb terhelés éri.

A település lakóterületén áthalad a Pécs-Budapest villamosított, egypályás vasúti fővonal. A vasúti pálya vasbeton aljas, hégzag nélküli, hegesztett sínkötésű. A zajtól védendő lakóterület mintegy 600 m hosszon található a vasúti pálya mentén. A Cecei utca lakóházainak mindegyike a vasút tengelyétől számított 50 m-en belül található.

A **vasúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás mértéke az MSz-07-2904-1990. számú Közlekedési Ágazati Szabvány alapján jól meghatározható. A forgalmi adatokat a MÁV Rt. Pécsi Állomásfőnöksége korábban szolgáltatta, azonban nincs eltérés a korábbi forgalomhoz képest.

Mértékadó vonatforgalom **nappal**, 06⁰⁰-22⁰⁰-óra között

Vonat típus	Vonatfajta	Darabszám db	Sebesség Km/ó	Hossz m	L _{Aeqi 25} dB
Személy	Nemzetközi gyors	2	120	98	44,7
	Belföldi expressz	16	120	98	53,7
	Belföldi gyors	10	100	98	50,1
	Távolsági személy	9	100	98	49,6
	Helyi személy	-	-	-	-

	Szerelvényvonat	-	-	-	-
	Postavonat	-	-	-	-
A személyforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					56,6
Teher	Gyorsteher	4	90	375	54,5
	Irányvonat	-	-	-	-
	Közvetlen teher	12	75	375	51,4
	Tolatós teher	2	60	375	44,8
	Forda teher	8	75	375	52,8
A teherforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					58,1
Eredő egyenértékű A-hangnyomásszint, nappal					60,4

Mértékadó vonatforgalom éjjel, 22⁰⁰-06⁰⁰ óra között

Vonat típus	Vonatfajta	Darabszám db	Sebesség Km/ó	Hossz m	L _{Aeqi25} dB
Személy	Nemzetközi gyors	-	-	-	-
	Belföldi expressz	-	-	-	-
	Belföldi gyors	-	-	-	-
	Távolsági személy	4	80	98	47,2
	Helyi személy	-	-	-	-
	Szerelvényvonat	-	-	-	-
	Postavonat	-	-	-	-
A személyforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					47,2
Teher	Gyorsteher	-	-	-	-
	Irányvonat	-	-	-	-
	Közvetlen teher	5	75	375	50,7
	Tolatós teher	-	-	-	-
	Forda teher	-	-	-	-
A teherforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					50,7
Eredő egyenértékű A-hangnyomásszint, éjjel					52,3

Pályaszerkezet: hegesztett sínkötésű pálya

Vizsgálati értékek:

$$L_{Aeq}(25\text{ m}) \text{ nappal} = 61 \text{ dB}, \quad L_{Aeq}(25\text{ m}) \text{ éjjel} = 52 \text{ dB}$$

A vasúti zaj esetében ugyanazok a megállapítások érvényesek, mint a közúti zaj esetén leírtak. A KÖM-EüM együttes rendelet 3. sz. mellékletében, vasúti fővonal melletti lakóterületeken megengedett zajterhelési határértékek nappal 65 dB, éjjel 55 dB, melyek jelen vizsgálat esetében irányértékként kezelendők. Amennyiben a modellel kapott értéket az irányértékekkel összehasonlítjuk, megállapítható, hogy a jelenlegi forgalmi adatok alapján a zajterhelés mértéke az irányértékek alatti, vagy ahhoz közeli érték. Tudni kell azonban, hogy ez a megállapítás a nappali 16 órás, illetve az éjszakai 8 órás időtartamra vonatkozik.

A vasúti forgalom zavaró hatása abból ered, hogy egy-egy szerelvény elhaladásakor, bár rövid ideig, de 80-90 dB-es zajszintek is jelentkezhetnek, melyek a vasutak melletti lakóterületen élő emberek nyugalma nagymértékben zavarják, és szinte lehetetlenné teszik az éjszakai pihenést. Ennek fokozatos csökkentésére mielőbbi intézkedés szükséges, melynek egyik eszköze a területrendezés, területfejlesztés.

A vasút melletti teherpályaudvari rakodóterületen végzett kocsirendezés és egyéb pályaudvari műveletek, mozgások okozta zajterhelés, mely a zajvédelmi szabályzat szerint üzemi zajként kezelendő, esetenként jelent nagyobb mértékű zajterhelést. A nappali 16 órában jelentkező zajterhelés – mivel éjszakai időszakban csak kivételesen van rakodás – nem választható el mérés technikailag a közúti forgalom okozta zajterheléstől.

A vasúti zaj terhelő hatásának csökkentésére szükséges intézkedések végrehajtásáról részben a területrendezés, területfejlesztés során kell gondoskodni, illetve a végrehajtást szabályozni.

A fejlesztés, területrendezés során feladat továbbá olyan közúthálózat és területhasználatok kialakítása, mely megfelelő kapcsolatot biztosít a település számára a térség megközelítésére és a település forgalmának biztonságos, folyamatos lebonyolítását teszi lehetővé, valamint javítja a település zajhelyzetét.

Az **ipari jellegű** zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezik.

Simontornya város területén ipari terület található a településközpont közelében Gyár utca keleti oldalán. A területen több kisebb-nagyobb, ipari-kereskedelmi tevékenységet folytató cég üzemel. A vállalkozások egy része raktározási tevékenységet végez, mely által a Gyár utcában az átlagosnál nagyobb mértékű a teherforgalom. Maguk a tevékenységek azonban jellegüknél és intenzitásuknál fogva nem jelentenek zavaró terhelést a közeli lakóterületre.

Kisebbségi kiterjedésű iparterület található a 64-es számú úttól északra.

Az ipari terület területe elegendő távolságra van a lakóterülettől ahhoz, hogy az üzemi létesítmények zajkibocsátása ne haladja meg a zajterhelési követelményeket.

A település keleti részén a Beszédes Ferenc utca keleti oldalán nagyobb kiterjedésű ipari terület található. A telephelyeken végzett tevékenységből eredő zajkibocsátás a lakóterülettől való távolság következtében már nem jelent terhelést a védett területen.

Kisebbségi üzemi létesítmények lakóterületen, lakóépületek közé ékelődve működnek, illetve olyan kis üzemek, amelyeket a lakóépületek fokozatosan körbevettek, pl. szikvízüzem, édesipari termékgyártó üzem, pékség, varroda, tűzép.

Az üzemi létesítmények egy része a telepengedélyezési eljárás során igazolta a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését, másik része a lakóterülettől való nagyobb távolság, illetve az üzemelési körülményből adódóan nem jelent káros mértékű zajterhelést a közvetlen környezetre.

A település teljes területén megengedett az 1-2 fős vállalkozások végzése, melyek esetenként jelentenek időszakosan zavaró mértékű zajterhelést a környezetükre. Ilyen tevékenységek: autószerelő, asztalos, árufuvarozó, kőműves, géplakatos, műkökésztő, kőfaragó, gumijavító, bútorasztalos, esztérgályos, szűcs, pék stb.

Az **egyéb jellegű zajforrások** közé tartoznak a szórakoztatóipari, illetve vendéglátó létesítmények (italboltok, presszók, büfék) működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelhetik. A lakosság zavarását általában a hangosító berendezések okozzák, panaszra adhatnak okot.

Hangosító berendezésekre képviselőtestületi rendeletben elfogadott határérték betartását kell megkövetelni. Hangosító berendezésnek minősül a zenegép (diszkóban, étteremben, rendezvények során, stb.), hangszórón közvetített ének és még tovább lehetne sorolni.

A jogszabály értelmében a szórakoztatóipari létesítmények, illetve hangosító berendezések is üzemi létesítménynek minősülnek, ezért a környezetükben is gondoskodni kell a zajterhelési határértékek betartásáról.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Simontornya településen elsősorban a közlekedési zaj terheli a lakóterületet, de az üzemi létesítmények is jelenthetnek esetenként rövid idejű, a megengedettnél nagyobb mértékű zajterhelést.

Fontos feladat tehát a csendes és nyugodt környezet biztosítása érdekében a területrendezés, területfejlesztés eszközeinek megfelelő alkalmazása, a helyi szabályok megalkotása és érvényesítése, melyekkel csökkenthetők a káros mértékű terhelések, és egyidejűleg az új terhelések kialakulása megakadályozható.

1.17.5. Sugárzás védelem

A településen nem folytatnak sugárzással járó ipari tevékenységet.

Az Országos Atomenergia Hivatal előzetes tájékoztatási szakaszban küldött levele alapján Simontornya város egyes területfelhasználásai várhatóan a meglévő és az új atomerőművi blokkok Korm. rendelet szerinti 30 kilométeres védendő zónájába fognak esni. A nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék-tároló 30 km-es körzetében minden veszélyes létesítmény és tevékenység engedélyezése külön szabályhoz kötött. E szabály alapján, ha jogszabály a veszélyes létesítményhez, illetve tevékenységhez védőtávolság kijelölését írja elő, a veszélyes létesítmény illetve tevékenység engedélyezését végző hatóság az eljárása megindításáról tájékoztatja a biztonsági övezetet kijelölő szervet (OAH), valamint a nukleáris létesítmény és / vagy a radioaktív hulladék-tároló engedélyesét.

1.17.6. Hulladékkezelés

A hulladék az ember mindennapi élete, munkája, gazdasági tevékenysége során keletkező, a keletkezés helyén feleslegessé vált, ott közvetlenül fel nem használható anyag, amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.

A hulladékok keletkezésük és fajtájuk szerint az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- kommunális szilárd és folyékony hulladék
- termelési hulladék
- veszélyes hulladék

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. Törvény:

- a 32/A. § (1) bekezdés d.) pontja szerint az állam az, aki elkészíti az Országos Hulladékgazdálkodási Közzolgáltatási tervet, amely többek között meghatározza a közzolgáltatás ellátásának optimális területi lehatárolását és az adott területen minimálisan ellátandó közzolgáltatási feladatokat,
- a 32/A. § (3) bekezdés c.) pontja szerint a Koordináló szerv az, aki az érintett közigazgatási szervezeteknek javaslatot tesz a hulladékgazdálkodási közzolgáltatás szabályozására.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.

A településen keletkezett lakossági hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag-tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növényvédőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem, stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

Jelenleg a településen megoldott a kommunális jellegű szilárd hulladékoknak engedéllyel rendelkező lerakóba való szervezett szállítása.

A 2012. évi CLXXXV. törvény szerint a fentiek figyelembe vételével el kellett készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét. Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet elvárásai teljesülésével a települési környezet környezetterhelése minimalizálható.

A település a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás keretei között, a Hulladékgazdálkodási Közzolgáltatási Szerződés alapján a Vertikál Közzolgáltató Nonprofit Zrt.-vel áll szerződéses jogviszonyban. A közzolgáltatás ellátásában a DÉLSZOLG Kft. alvállalkozóként működik közre.

Regionális hulladéklerakót nem kívánnak a településen megvalósítani, így ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani. Hulladékgyűjtő udvar és pontok segítik a szelektív gyűjtést.

A módosítás, illetve a fejlesztések során kialakult új övezetek közzolgáltatásba való bevonásával valósíthatóak meg a beruházások.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

A településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök megalapozására részletes táji-és természeti adottságokat vizsgáló dokumentáció készült.

A szakvélemény környezeti helyzetelemző értékelés szempontjából kiemelt figyelmet érdemlő része a tájhasználatról és tájszerkezetről szóló fejezet (ld. 1.12.2.).

Vizuális környezetterhelést jelenthet:

- Illegális hulladék elhelyezése a településhatárokon, árokparton, erdőszélen, bekerítetlen magánterületeken
Ezek sokszor nemcsak vizuális környezetszennyezést, hanem környezet-egészségügyi, talaj-, és vízvédelmi problémákat okoznak, rontják a tájképet és az életminőséget is. Az illegális hulladéklerakók feltérképezése és felszámolása a környezetvédelmi hatóságok részéről folyamatosan történik.
- Az utak mentén, esetleg az épületeken elhelyezett nagyméretű reklámfelületek, hirdetőtáblák
A probléma a településfejlesztési koncepcióval és a településrendezési eszközökkel párhuzamos eljárásban készülő településképi arculati kézikönyvben és az ezt alapul vevő településképi rendeletben kezelhető.
- Romos, elhanyagolt állapotú, illetve utcaképbe, tájba nem illeszkedő építmények, területek
Elsősorban a városközpont tözsomszédságában, a potenciális turisztikai értéket képviselő Siócsatorna partján üresen álló börgyári épületek sorolhatók ide, de megemlíthetők a Mátyás király utca északi oldalán a történeti térfalban marandó károsodást okozó többszintes, többalakos lakóépületek is. A városkép javításához elsősorban a börgyári épületek újrashasznosítása, de legalábbis külső megjelenésük feljavítása elengedhetetlen. Jó példa erre a Sió-híd melletti volt gyárépület.

- Villamos és távközlési légvezetékek

Nem csak simontornyai jelenség a város kiszolgáló útjai melletti és fölötti kusza légvezeték-háló látványa. A vár-környék rekonstrukciója során sikerült a történeti településrag egy kisebb részén megoldani a légvezetékek földkábelre váltását. Az utcaképek javítása érdekében nagyon fontos lenne ezt a város további területeire is kiterjeszteni.

1.17.8. Árvízvédelem

Simontornya város közigazgatási területének jelentős része a 04.04. Szekszárd-Simontornya belvízvédelmi szakasz 04.04.06. Simontornyai őrzárás területén helyezkedik el.

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettség alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A rendelet 1. § (2) bekezdés b) pontja alapján egy település közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

Simontornya közigazgatási területén található a belterületet keresztül-szelő - állami (VIZIG) kezelésű – vízfolyás, a Sió csatorna, amely a település csapadékvizeinek fő befogadója. A jobb parton öt bevezetés készült zsillippel lezárható kialakításban. Árvízkor meg kell oldani a terület vizeinek átemelését a Sióba. A torkolati átemelésre és a csatorna rendezésére a tervek elkészültek. A település alacsonyan fekvő területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a tervben foglalt beavatkozások elvégzése saját erő, illetve pályázati források igénybe vételével. Célszerű a település egészére egy komplex vízelvezetési, vízrendezési terv elkészítése és az anyagi lehetőségek szerinti folyamatos kivitelezése.

A település csapadékvíz-elvezető rendszere – a kiépített zárt rendszerű csapadékvezetési szakaszok ellenére - zömében továbbra is a közutakhoz tartozó földmedri árokrendszer. Az árokrendszer karbantartása (kaszálas, iszapoltás) nem folyamatos, helyenként szükséges a jókarba helyezése.

A csapadékvíz-elvezető árok az utak mellett csak részben kiépített. Nagyobb esőzés idején az egyes területekről gondot okoz a csapadékvíz-elvezetés.

Az ingatlanokhoz tartozó kocsibejárók átereszei egyes területeken mind magassági elhelyezésükben, mind méretükben változóak, nem összehangoltak, így az árkok feliszapolódása viszonylag rövidebb idő alatt következhet be.

Külön figyelmet kell fordítani a csapadékok közterületre való kivezetéseire.

A Sió-csatorna térségében - a csatorna bal partján, a 74+965 fkm feletti szakaszon, az ún. depónia mentett oldalán, valamint a 844/3 hrsz.-ú, gyepterületén - magas vízállás esetén fakadó és szivárgó vizek jelennek meg.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Simontornya fennálló környezetvédelmi konfliktusai a fenntartható fejlesztések elősegítésével, a településüzemeltetési feladatok ütemezett végrehajtásával orvosolhatók.

A csapadékvizek elvezetése érdekében folyamatosan biztosítani szükséges a vízelvezető rendszerek karbantartását, rendezését.

A vízelvezető árkok a nagy lejtésű vízgyűjtő területekről lehordott iszaptól folyamatosan feltelhetnek, rendszeres tisztításukról, karbantartásukról gondoskodni kell.

A település alacsonyan fekvő, elöntéses területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a Kultúrházi Körárok rendezésére és a víz torkolati átemelésére készített tervben foglalt beavatkozások elvégzése saját erő, illetve pályázati források igénybe vételével.

A tervezés és a végrehajtás során környezeti kockázatnak kell tekinteni az Országos Felszínmozgásos Kataszterben kódszámmal nyilvántartásba vett területeket:

- Simontornya, Mózsé-hegy nyugati pereme és tetőszintje alatti rész ÉNy-i lejtő (csúszás – mozgástípus), kódszám 1705-200-1,

A volt bőrgyári hulladéklerakók a rekultivációjuk és kármentesítésük ellenére továbbra is környezeti kockázatot jelentenek.

A volt hulladéklerakó, illetve komposztáló területek vonatkozásában a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a 12574/2014. számú határozatában a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által a kezelésében lévő, Simontornya volt bőrgyár területére vonatkozó földtani közeg szennyezés megszüntetéséről benyújtott beavatkozási záró-dokumentációt elfogadta.

A dokumentációban szereplő földtani közeg vizsgálati eredmények az előírt (D) kármentesítési célállapot határérték alatt maradtak, ezért a kármentesítés földtani közegre vonatkozó beavatkozási részét befejezettnek tekintette, azonban a felszín alatti víz tisztítását és az ehhez kapcsolódó monitoringot a Felügyelőség 18856/09. ügy- és 61122/09. iktatószámú határozata alapján továbbra is végezni kell a talajvízre vonatkozó határérték eléréséig.

A települések ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A település egyes területein magas talajvíz állás esetén fakadó és szivárgó vizek jelenhetnek meg.

A levegőminőségre gyakorolt jelentősnek tekinthető környezetterhelő hatások alapján a közlekedés szerkezet és a műszaki lehetőségek, beavatkozások felülvizsgálandók.

A levegőminőség megőrzése érdekében – különös tekintettel a bűzterhelésre – figyelemmel kell kísérni az állattartási gyakorlatot, a trágya elhelyezéseket és a talajerő-utánpótlásra való kiszállításokat. Kapcsolódó intézkedésekkel biztosítani szükséges a bűzterhelés megakadályozását, a „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályainak betartását.

A fejlesztés, területrendezés során olyan közúthálózat és területhasználatok kialakítása a cél, mely megfelelő kapcsolatot biztosít a település számára a térség megközelítésére és a település forgalmának biztonságos, folyamatos lebonyolítását teszi lehetővé, valamint javítja a település zajhelyzetét. A vasúti zaj terhelő hatásának csökkentésére szükséges intézkedések végrehajtásáról részben a területrendezés, területfejlesztés során kell gondoskodni, illetve a végrehajtást kell szabályozni.

Simontornya Város jelenlegi iparosodási szintje nem eredményez jelentős zajterhelést. Az üzemi zajterhelés vonatkozásában egy-egy kirívó esettől eltérően kedvező a település helyzete.

Külön figyelmet kell fordítani a fejlesztések területi kialakítására, a megelőző tervezésre. Lehetőleg el kell kerülni az utólagos műszaki védelmi beavatkozásokat.

A hulladékok közszolgáltatás keretében történő kezelésével meg kell akadályozni az illegális hulladéklerakásokat. Biztosítani kell az építési hulladékok hasznosítását, ártalmatlanítását is.

Az újonnan kialakuló gazdasági terület(-ek) alkalmasak lehetnek a környezetvédelmi ipar és ezen belül a hulladékgazdálkodási fejlesztések megvalósítására.

Vizuális környezetterhelést jelenthet:

- Illegális hulladék elhelyezése a településhatárokon, árokparton, erdőszélen, bekerítetlen magánterületeken
- Az utak mentén, esetleg az épületeken elhelyezett nagyméretű reklámfelületek, hirdetőtáblák
- Romos, elhanyagolt állapotú, illetve utcaképbe, tájba nem illeszkedő építmények, területek
- Villamos és távközlési légvezetékek

1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. Általános földtani viszonyok

A település alatti földtani felépítést a laza üledékek nagy és összefüggő elterjedése jellemzi. A felszínhez közeli kőzettér, valamint a mélység irányába tartóan több száz méteres vastagsággal ismert képződmények a neogén és a pleisztocén időszakokban keletkeztek. A neogén időszak felső-pannóniai korú képződménycsoport a meghatározóbb vastagságú, ám az épített környezet szempontjából valójában a pleisztocén takarórétegek kifejlődése és aktuális helyzetei valamint mérnökgeológiai adottságai a meghatározók a földtani veszélyforrásokkal érintett területrészek értékelésekor.

A település magasabb részletein, vagyis a kiemelt helyzetű dombháton és oldalakon, szinte mindenütt megtalálhatók az eolikus keletkezésű üledéket jelentő lösz nyílt feltárásai. A lösz általános fekvését jelenti a felső-pannóniai u.n. Tihanyi Formáció rétegsorozat, amely csak lokálisan vagy foltszerűen jelenik meg a felszínen szűk területi előfordulásokkal az eróziós vízmosások tengelyvonalaiban, vagy a vízfolyások környéki lejtők lábvonalaiban. A neogén végén keletkezett rétegsorozat a Pannóniai medenceterület feltöltődéseként halmozódott fekvőképződményeivel együtt. Jellemző rétegei a márgás aleurit, a finom homokos aleurit, finom és apró szemű homok, valamint a jóval kötöttebb sávot jelentő finomszemű homokkő és helyenként kötött agyagos közbetelepülések. Építésföldtani jelentősége a rétegsorozatnak csak annyi, hogy az épített környezetnek teherviselő kőzetteret jelentő pleisztocén képződmények a megviselt, vagy igen erősen erodált felszínére eltérő vastagsággal települhettek. A pannóniai felületre közvetlenül települt annak egyenetlenségeit lefedve – a jelenlegitől határozottan eltérő morfológiai viszonyok jelenlétekor – a pleisztocén korú löszsorozat, tehát vastagsága rövid távolságokon belül ingadozó (10-40 m). A pleisztocén végén a Kapos vonal árkos bemélyülést követően kezdődött meg azon lepusztulási folyamat, mely valójában napjainkban is tartó eseménysorozat. Ennek eredményeként helyenként a Kapos mentén 10 m-es vastagságot is meghaladóan egymással váltakozóan vagy megismétlődően mocsári agyagok, tőzegek, szerves iszapok keletkeztek, de azok helyenként összefogazódtak azon futóhomokos részletekkel, amelyek a kiszélesedett völgytalpakon 1-5 m magas buckákkal is előfordulnak. Előbbi folyamat és rétegtrend a Kapos mellett a Sió és a Sárvíz völgyére is érvényes, hiszen egykoron a csatorna kisebb jelentőségű volt és így a valamikori Kapos valamint a Sárvíz egyesülése korábban a településtől keletre valósult meg.

A település területén és közvetlen környezetében érvényes földtani jellemzők és a morfológiai viszonyok alapján megállapítható, hogy az igazgatási terület valójában olyan sávban helyezkedik el, amely egyértelműen a Dunántúli dombsági területre jellemző hegységszerkezetre utal. A településen és a tágabb környéken ismeretes rétegtani jellemzők arra is utalnak, hogy a dombsági terület horizontális és vertikális irányú rendeződése a negyedidőszaki kéregmozgások idejére tehető. Az általános előfordulásban megtalálható pannóniai rétegsorozat így a Kapos folyótól keletre és nyugatra olyan lépcsőzöttséget mutat, melynek mértéke közel azonos a vízfolyás és dombhátak közötti szintkülönbség mértékével. Ezen helyzet annak következménye, hogy a pleisztocén utolsó szakszára tehetően a Balaton medencéjének kialakulását is eredményezve olyan táblásodás történt, mely D-re és DK-re megbillenve kialakította azon morfológiai helyzetet, hogy a Kapos folyó az egyik törésvonal mentén a későbbiekben árkosan bemélyülhetett.

1.18.1.2. Mérnökgeológiai jellemzők

A település jelenlegi épített környezete alatti teherviselő kőzettér alapvetően laza üledékekből álló rétegsorozat. A lejtős területeken erózióra érzékeny és kimosódásra nagyon hajlamos – valós földtani előterhelést nélkülöző – löszsáv előfordulása a jellemző. Ennek eredménye, hogy állandóan érvényesülnek azon klimatikus hatások, amelyek miatt már évezredekkel korábban megkezdődtek a mállási és fellazulási folyamatok. A málladékok és hordalékok szállítási iránya évezredek óta változatlan, hiszen a lerakódási és felhalmozódási terület a Kapos és a Sió felé lejtő dombsági lábvonala, ahol a belterület jelentős részlete is található. Az alacsonyabb területrészekben – a Kapos és a Sió közvetlen környezetében – a fiatal negyedidőszaki áradmányos kőzettér mutatkozik. A földtani előterhelés hiányában, valamint a helyenként fellépő – felszíni vízelevezetés problémái miatt – időszakos átázásai miatt gyenge vagy helyenként már rossz teherviselő képességű.

A felszínhez közeli kőzetteret jelentő rétegek teherviselő képességét alapvetően befolyásolja a keletkezés kora, az ásványos összetétel, a kötőanyag és a kifejlődéskori (üledékképződési) sajátosságok, valamint a jelenlegi morfológiai helyzet. Utóbbi sajátosság jelentős mértékben meghatározza, hogy a klimatikus és egyéb hatások milyen eredményességgel gyengíthetik az egyes kőzetek szerkezetét és így módon változhat-e időben negatív irányba a kőzetek, valamint a lejtős területrészek állékonysága. Utóbbi folyamathoz kötődően a területrendezési és településrendezési tervek egyik követelménye, hogy felismerésre kerüljenek azon földtani veszélyforrások, amelyek befolyásolhatják a területhasználatokat és a meglévő vagy tervezett épített környezet használatát, biztonságát. A településrendezési tervek egyik külön feladatává vált így, hogy az igazgatási terület egészét vizsgálva kerüljenek számbavételre, értékelésre és lehatárolásra földtani felépítés helyi sajátosságainak következményeként fennálló, vagy az emberi jelenlét következményeként a teherviselő kőzettérből kiinduló veszélyeztetések.

1.18.1.3. Földtani veszélyforrások (alábányászott területek, barlangok és pincék, csúszás- és süllyedésveszélyes területek)

A XX. század második felében megvalósult a magyarországi felszínmozgásos események és helyszínek áttekintését biztosító történet az Országos Felszínmozgásos Kataszter összeállítása. Elsősorban az épített környezetben kialakult veszélyeztetést, esetleg jelentős károkozást eredményező gravitációs tömegmozgások kerültek számbavételre a kataszter összeállításakor. Az eseményekről nyilvántartólap készült a mozgástípus és az esemény sajátosságait is ismertette. Az összeállítás viszont az utóbbi évtizedekben már nem került bővítésre. Így a kataszter tartalma egyes települések rendezései terveinek összeállításakor már felülvizsgálatra szorul, hiszen az elmúlt időszakban is történtek mozgások, sőt olyan települések is szembesültek a földtani veszélyforrások problémájával, amelyek a kataszterbe az akkori adathiányok következményeként nem kerültek felvételre.

Az Országos Felszínmozgásos Kataszterben Simontornya területére vonatkozóan 1 db kódszámmal rendelkező mozgásos helyszín rögzítésére került sor. A település nyugati részletében a Kapos felé lejtő területrészekben azonosították azon mozgásokat, melyek közül a területre vonatkozó általános jelzésként a kataszterben 1705-200-1. sorszámmal vették fel. A Mózsé-hegy nyugati irányú lejtőjén kialakult mozgásos helyszínekre vonatkozóan 1979-ben is utómozgások előfordulását rögzítik. A mozgások kialakulásának okaként az ember jelenlétéhez kötődően megvalósított bevágásokat határozták meg. A kataszteri lapon rögzítettek szerint hiányos volt a felszíni vizek elvezetése, így az átáztatott löszös sáv állagát elvesztve időszakonként lejtőirányban elmozdult. A kataszterbe felvett területek és tágabb környezetük a jelenlegi állapotok alapján nem mutatnak aktivitást, azonban területi kiterjedésük a szerkezeti tervben feltüntetendő, hiszen a gravitációs tömegmozgások emberi jelenlét vagy klimatikus hatások következményeként felújulnak. Ennek ismeretében valamint a morfológiai jellemzők és a kőzettér alkalmassága okán piros színnel kerültek lehatárolásra a kúszásra és csúszásra és a bányafalaknál az omlásveszélyes helyszínek.

A belterületen belül – elsősorban a déli településrészen – több helyen felismerhetők azon kőzetfalak, melyek a történelmi időszakokban megvalósult építések következményei. A helyenként 6 m-es magasságot is elérő falak közül a Székely utcai épületek mögött találhatók a jelentősebbek. A telkenkénti eltérő állagú kőzetfalak mellett tudatosan kivájt pincék jelenléte is jellemző a déli településrészeire. Az itteni lakóépületek közvetlenül nem érintkeznek a mesterségesen formált falakkal, így azokra az időszakos omlások közvetlen veszélyt nem jelentenek. Azonban az utóbbi években is elválásokat mutató és változatlanul omlásveszélyes kőzetfalak (Székely u. nyugati részlete) a repedezettség és a függő tömegek ismeretében a földtani veszélyforrások csoportjába tartoznak.

A 0121/2 hrsz.-ú földrészleten a vadászház mögötti pincék felszakadásai történnek az utóbbi években. A beépített területektől távoli külterületi helyszínen esetlegesen még bekövetkező pinceomlások építményt vagy életet nem veszélyeztetnek.

A település igen nagy hányadán olyan morfológiai viszonyok a jellemzőek, melyek a hatásviselő kőzettér erózió érzékenysége és gyors állagromlásra való alkalmassága okán elősegítik a lejtőirányú anyagáthelyeződéseket, majd azok kezelés nélkülisége esetén a jóval nagyobb kártételt is okozó tömegmozgások jövőbeni kialakulását. E megállapításnak teljesen megfelelő helyi adottság, hogy a belterület peremén található tudatos tereplépcsők mellett a magasabb dombblejtőnkön napjainkra teraszokká alakultak át az egykori telek és művelési határok. Az innen származó hordalékanyagok elszállítási útvonalát jelzik azon vízmosságok, melyekkel irányított csapadékvizek a belterületen keresztül haladva befogadóba tartanak. A település jelentős mértékű eróziós kitérttségének következményeként indokolt kiemelni, hogy a szabályozási elemek megalkotásakor biztosítani szükséges a felszíni vizek akadályoztatás nélküli lefolyását.

A település területén számos bányászati helyszín található és többségük jelenleg tájrendezés nélküli. Egy részük a belterületen belül, vagy annak határán lévő. Közülük a keleti településrészben több szintben végzett bányászati helyek a legjelentősebbek. A bányászat során elsősorban töltés anyagot (lösz) valamint a homokot szerezték meg. További bányászati helyek is megtalálhatók a Siótól északra lévő homokbuckás területen, de azoknak jelentősége alatta maradt az előbbieken felsoroltaknak. A volt anyagnyerések területei szinte kivétel nélkül úgy kerültek felhagyásra, hogy nem történt meg a művelési helyek tájba illesztése. Jelenleg a többnyire omlásveszélyes kőzetfalak és a bizonytalan állagú rézsűk övezik az egykori bányászati helyszíneket, valamint az anyagnyerési tevékenység helyszíneire bizonytalan összetételű töltéseket helyeztek el, így azok földtani veszélyforrások közé sorolandók és a jelentősebbek a mellékelt térképen sárga színnel kerültek elkülönítésre.

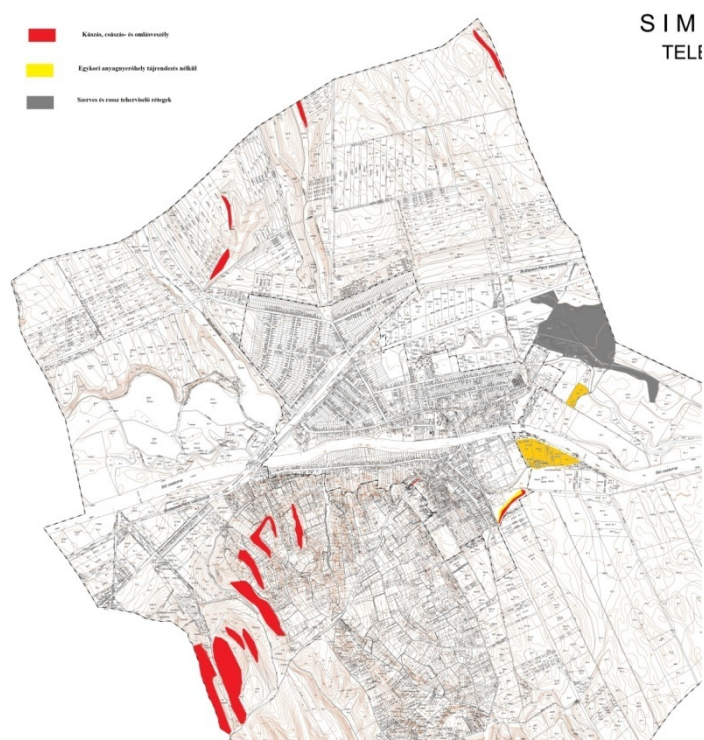
1.18.1.4. Építésföldtani viszonyok és értékelés

A település épített környezete létesítésének és fennmaradásának szempontjai alapján a mélyvonalakat jelentő folyók közvetlen környezete azon egység, ahol a kis, vagy kedvezőtlen teherviselő képességű fiatal geológiai korú képződmények jelentős vastagsággal találhatók. Jellemző e területsávra, hogy a talajvíz időszakosan felszínhez közeli, vagy esetleg belvízként a terepszinten megmutatkozik, továbbá az egykori – napjainkra már lefűződött, leválasztott – vízfolyásos medreknek nyomvonalában kivastagodnak a teherbírásra alkalmatlan szerves rétegek. Említetteknek teljesen megfelelő helyi – tapasztalati úton megismert – sajátosság, hogy csak kevés számú építmény elhelyezése történt az alacsony, vagyis a folyókhoz közeli mélyebb fekvésű helyszíneken. Megemlítendő viszont, hogy a jelenlegi belterület egy része tudatos feltöltésekkel alakult ki, vagyis a történelem során a vár körül szakaszosan épült ki a lakóterület. A jelenleg legkedvezőtlenebb adottságú összefüggő területrészt a belterülettől ÉÉK-re lehet azonosítani, melynek építési célú területhasználata elkerülendő az ottani rossz teherbírású rétegek összefüggő elterjedése okán. A megbízhatatlan teherviselő képességű rétegek jelentős területi kiterjedését jelzi a mellékelt térképen szereplő sötétszürke szín.

Építésföldtani szempontok alapján korlátokat vagy előírásokat a településre vonatkozóan elsősorban a dombosági területre indokolt meghatározni. Igazolást jelent, hogy ott a kőzettér gyors változásra való hajlamú, korábban történtek már káresemények, valamint a morfológiai helyzet kisebb részletekben – volt bányaterületekre és vízmosások környezetében – valójában alkalmatlanságot jelez a beépítéshez. Kiemelendő viszont, hogy a földtani veszélyforrások csoportjába tartozó különböző típusú gravitációs tömegmozgások közül elsősorban csak a területhasználattal már kivédhető kúszás a jellemző, a jelentősebb tömegeket mozgató csúszások lehetősége jóval alacsonyabb mértékű, továbbá a nagy veszélyeztetést jelentő szeletes földcsúszásra a geológiai viszonyok viszont csak kivételesen biztosíthatnak lehetőséget. A kúszások kialakulásának lehetősége viszont szorosan kötődik az eróziós hatásokhoz és a területhasználatokhoz, továbbá azok kezelésének elmaradása eredményezhet csak a későbbiekben csúszásokat.

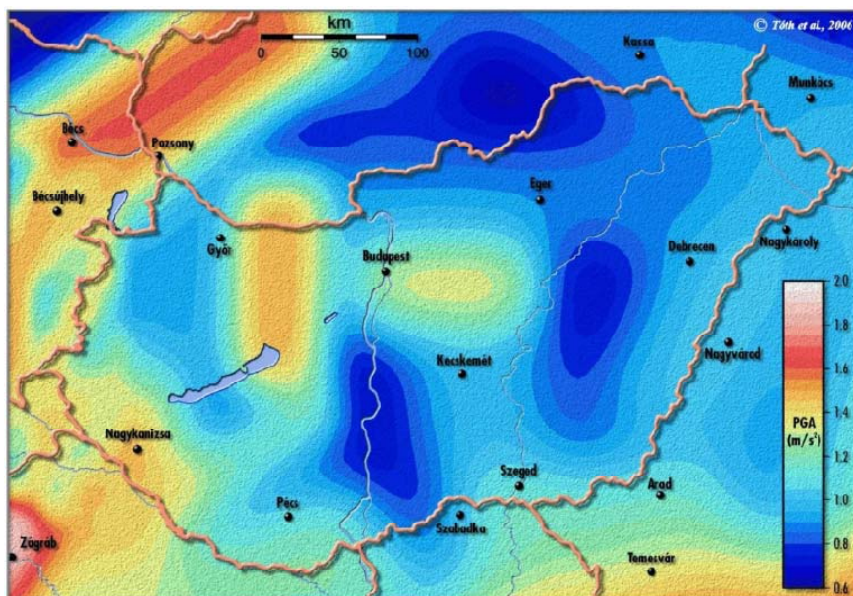
A napjainkra érvényes aktuális állapotok és a nem megváltoztatható földtani adottságok ismeretében a földtani veszélyforrások kialakulási és érvényesülési területét a dombosági területről érkező vízmosások nyomvonalában és közvetlen környezetében, valamint az egykori anyagnyerő-helyek területén lehet azonosítani. Közös jellemzőjük, hogy lejtőoldali helyzetűek és a megbontott kőzettér mindenhol klimatikus hatásokra igen érzékeny lösztakaró.

Építésföldtani szempontok alapján külön feltételeket csak a már megbontott és rendezetlenül visszahagyott helyszínekre és továbbra is bemélyülő tendenciájú jelentősebb vízmosások nyomvonalára és azok közvetlen környezetére indokolt megadni. Az igazgatási területen a földtani veszélyforrások tömegmozgásos csoportjába sorolható különböző típusú gravitációs anyagáthelyeződések közül elsősorban kúszás és a sárfolyásos mozgástípusok előfordulása a jellemző. A nagy tömegű csúszások kialakulása csak akkor következhet be, ha a felszíni vizek elfolyása akadályoztatott, vagy az emberi tevékenység során megvalósuló terepalakítás valamint az új építmény elhelyezése nélkülözi a szakszerűséget. Kiemelendő viszont, hogy a terepszint alatti sekély mélységig hatoló kúszások és sárfolyások kialakulása valójában szorosan kötődik az eróziós hatásokhoz és az ember általi területhasználatokhoz, tehát így a jelentősebb jövőbeni építési és terepalakítási tevékenységekhez szükséges csak külön feltételeket megadni.

Földtani veszélyforrással érintett területek Simontornyán

1.18.1.5. Földrengés veszélyeztetett területei

Magyarország földrengés-veszélyeztetettsége

Simontornya területén a földrengés általi veszélyeztetettség a közepesnél kissé alacsonyabb, melyet az évekre visszamenő adatok, feljegyzések is alátámasztanak. A Magyarországon amúgy is csekély erejű földrengések nincsenek jelentős hatással az itt élőkre.

1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A rendelet 1. § (2) bekezdés b) pontja alapján a település közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védmű véd.

A Simontornya közigazgatási területét keresztező Sió-csatorna nagyvízi medre az Országos Területrendezési Terv szerinti „Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete” része.

Simontornya az OTrT „Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete”-ben

1.18.2.2. Belvízveszélyes területek

Simontornya város közigazgatási területének jelentős része a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása alapján a 04.04. Szekszárd - Simontornya belvízvédelmi szakasz 04.04.06. Simontornyai Őrjárás területén helyezkedik el. A város belvízzel való érintettségére Tolna megye területrendezési Terve is felhívja a figyelmet, a település a „Rendszeresen belvív-járta terület övezet” része.

Simontornya a TmTrT „Rendszeresen belvív-járta terület övezet”-ében

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

A Sió-csatorna bal partja az idők során mesterségesen feltöltött és beépített területek kivételével mély fekvésűnek tekinthető, amit a területet borító növényállományt követő művelési ágak is bizonyítanak. A területen nagy kiterjedésű nádasok és gyepek maradtak fenn.

A Sió csatorna és a 61. út közti terület Petőfi utcától keletre fekvő részén a csapadékvizek befogadója az itt húzódó Kultúrházi árok. Az árok vízelvezetése szinte a teljes bal parti településrész vízelvezetési helyzetét meghatározza. A Sióba vezetésnél a Sió árvízi szintje 98, 1 m.Bf. Amennyiben a Sióban tartósan 95,80 m.Bf-i szint felett alakul a vízszint, a településen jelentős vízelöntéssel kell számolni a mélyebben fekvő területeken. Mindenképpen meg kell oldani árvízkor a terület vizeinek átemelését a Sióba. A torkolati átemelésre és a csatorna rendezésére a tervek elkészültek. A település alacsonyan fekvő területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a tervben foglalt beavatkozások elvégzése saját erő, illetve pályázati források igénybe vételével.

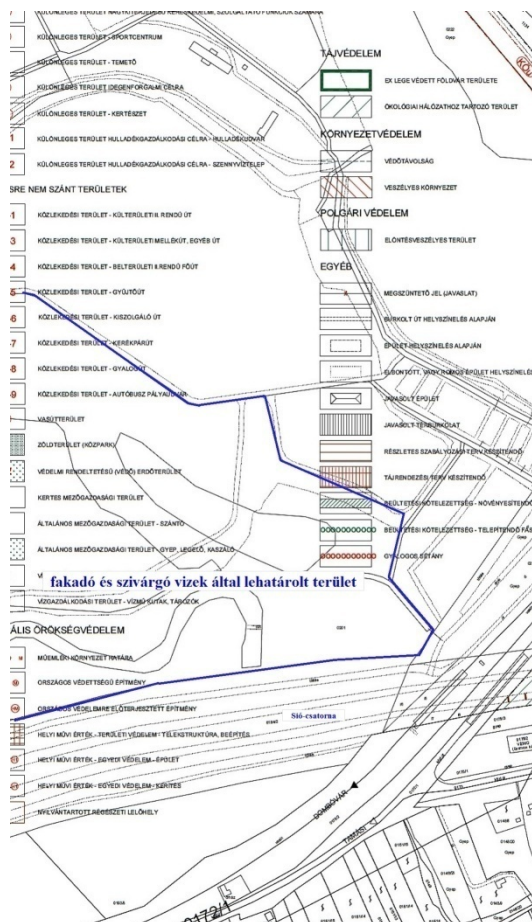
1.18.2.4. Fakadó és szivárgó vizekkel veszélyeztetett területek

A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság előzetes tájékoztatója alapján a település egyes részeit magas vízállás esetén fakadó és szivárgó vizek veszélyeztetik.

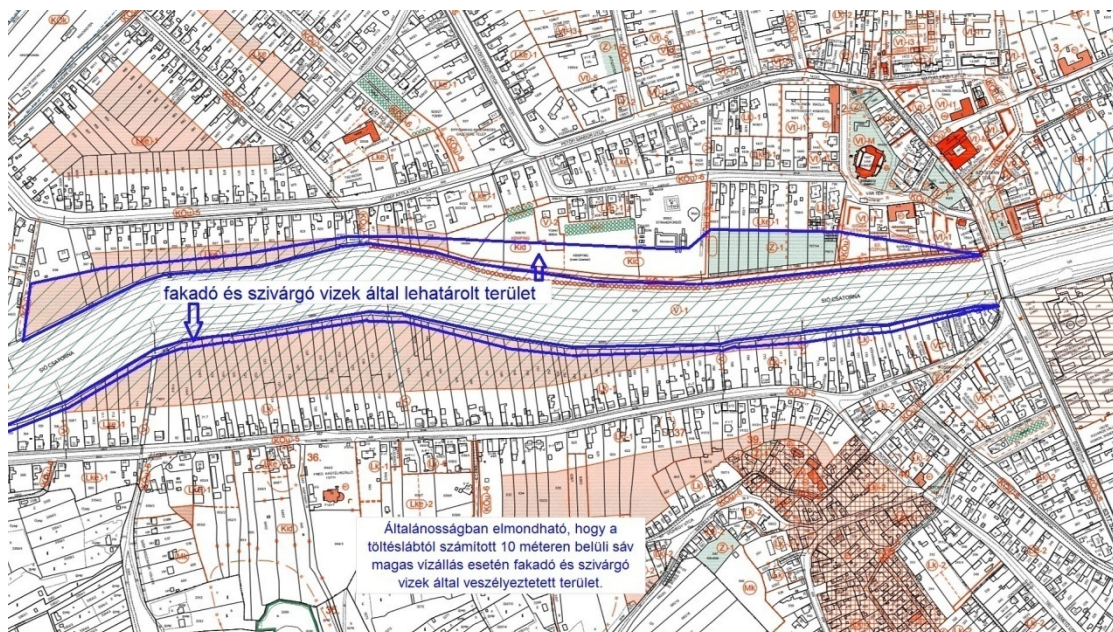
A veszélyeztetett területen mezőgazdasági hasznosítás csak a tulajdonos vagy a használó saját felelősségére történhet. A terület adottságaiból eredő esetleges károkért kártalanítás nem jár.

A veszélyeztetett területeket a településszerkezeti tervben és a helyi építési szabályzatban a vízügyi hatóság, illetve a vízügyi igazgatási szerv javaslata alapján kell feltüntetni.

A veszélyeztetett területekre vonatkozó korlátozásokat, tilalmakat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani az arra illetékes vízügyi, valamint környezetvédelmi és természetvédelmi szervek és az árvízvédelmi töltés fenntartójának véleménye alapján.

Fakadó és szivárgó vizekkel érintett területek
Simontornyán
(Forrás: Kd-Vízig)

1.18.2.5. Árvíz és belvízvédelem

A város rendelkezik vízkár-elhárítási tervvel, amely a Sió magas vízállása esetén követendő feladatokat, valamint a vízelvezető rendszer karbantartásával, fejlesztésével kapcsolatos elvárásokat rögzíti.

1.18.3. Egyéb korlátozó tényezők

1.18.3.1. Nukleáris létesítménytől való távolság

A Tolna Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság előzetes tájékoztatója alapján a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. számú melléklete értelmében Simontornya város II. katasztrófavédelmi osztályba sorolt a nukleáris létesítménytől való távolsága alapján.

A katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében Simontornya városban lebiztosítás szükséges. A polgári védelmi adatszolgáltatás a lebiztosított objektumokról és szolgáltatásokról a települési veszély-elhárítási terv mellékletét képező települési adattár alapján valósul meg. Az adattár elektronikus formában Simontornya város közbiztonsági referensénél rendelkezésre áll.

A városban telepített 5 db lakossági riasztó eszköz (Bercsényi u. 45., Dózsa u. 1., Laposi tér, Szarvas u. 16., Szt. László u. 45.) működőképes állapotban van.

Az Országos Atomenergia Hivatal előzetes tájékoztatási szakaszban küldött levele alapján Simontornya város egyes területfelhasználásai várhatóan a meglévő és az új atomerőművi blokkok Korm. rendelet szerinti 30 kilométeres védendő zónájába fognak esni. A nukleáris létesítmény és a radioaktív hulladék-tároló 30 km-es körzetében minden veszélyes létesítmény és tevékenység engedélyezése külön szabályhoz kötött. E szabály alapján, ha jogszabály a veszélyes létesítményhez, illetve tevékenységhez védőtávolság kijelölését írja elő, a veszélyes létesítmény illetve tevékenység engedélyezését végző hatóság az eljárása megindításáról tájékoztatja a biztonsági övezetet kijelölő szervet (OAH), valamint a nukleáris létesítmény és / vagy a radioaktív hulladék-tároló engedélyesét.

1.18.3.2. Veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem

A városban veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem nem működik, így a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló 219/2011.(X.20.) Korm. rendelet 29.§-ban foglaltakat figyelembe véve további követelmények megfogalmazása nem indokolt.

1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

A település igazgatási területén található laza üledékekhez kötődően számos bányahely létesült a történelmi időkben. A lakossági igényeket kiszolgáló anyag-nyerőhelyek nagy többsége spontánul létesült és jellemzően a felhasználási helyekhez közel. A valamikori töltésfalak létesítéséhez és a vályogvetés igényéhez igazodva a több évszázadon keresztül a löszös rétegek célzatos felhasználása történt. A későbbiekben valósult meg a homokos rétegek bányászata, mely elsősorban falazó és vakoló habarcsok alapanyagaként került felhasználásra. A bányahelyek közül csak a legnagyobb kiterjedésű került be az országos nyilvántartásba, de a közelmúltban annál is befejeződött a termelés. Jelenleg nincs az igazgatási területen érvényes bányatelek, vagy az országos nyilvántartásban szereplő ásványi nyersanyag előfordulás az igazgatási területen. A visszahagyott bányaterületek viszont tájrendezésük részlegessége vagy annak hiányában földtani veszélyforrásként vannak jelen. A volt falak még napjainkban is omlékonyak, a peremvonalak mentén időszakosan kisebb leszakadások is kialakulnak az eróziós bevágódások mellett a természetes módon megvalósuló rézsűsődéshez elvezető folyamatok eseményeként.

A Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztályától kapott előzetes tájékoztató alapján Simontornya területén sem szilárdásvány-bányászati, sem szénhidrogén-bányászati létesítmény, illetve szénhidrogén szállítóvezeték nem található.

1.20. VÁROSI KLÍMA

A városban a külterületektől eltérő, sajátos klimatikus viszonyokkal találkozhatunk. Az eltérés egyrészt az épületek, burkolatok meglétéből, a külterülethez képest lényegesen alacsonyabb növényborítottságból, valamint az emberi tevékenység folytán keletkező kibocsátásokból adódik. Fenti tényezők a következő problémákat okozhatják:

- magasabb hőmérséklet a beépítetlen területekhez képest
- levegőminőségi problémák
- megváltozott átszellőzési viszonyok.

A klímaváltozás következtében településtervezési szempontból lényeges, hogy a településrendezési eszközökben, a zöldfelületi rendszer tervezésében és a közút- és közműtervezés során az eddigieknél nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.

Energiatakarékos épületek tervezése, a meglévő épületek energiatudatos felújítása is fontos a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében.

Simontornya domborzati viszonyai biztosítják a beépített területek átszellőzését. Nagyobb közparkok létesítésével és az ezek közötti kapcsolatot biztosító zöldfelületi rendszer (fasorok, kisebb teresedések) kialakításával a város kedvező klimatikus alapállapota tovább javítható.

2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A VIZSGÁLT TÉNYEZŐK ELEMZÉSE, EGYMÁSRA HATÁSUK ÖSSZEVETÉSE

2.1.1. Településhálózat

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) szerint Simontornya az ország jó mezőgazdasági adottságú területén helyezkedik el. Ugyan nem része a gazdasági-technológiai magterületnek, de annak közvetlen közelében fekszik. Az OFTK kijelölte a növekedés elsődleges színtereit és hálózatait. E szerint Simontornya a Budapest körüli ipari-logisztikai nagyvárosi gyűrű, és a 120-180 km-es külső nagyvárosi gyűrű között helyezkedik el, agglomerálódó térségnek nem része.

Simontornya Tolna megyében, a Tamási járásban található. A város a járás északkeleti határán, egyben Tolna és Fejér megye határán fekszik. Budapesttől dél-délnyugatra 100 km-re, a legközelebbi Duna-hídtól mintegy 40 km-re nyugatra, a Balatontól szintén körülbelül 40 km-re keletre helyezkedik el. A legközelebbi városok Tamási, Dunaföldvár, Paks és Gyöngyös. A megyeszékhely Szekszárd a 2013-ban átadott új útszakaszoknak köszönhetően már közvetlenül is elérhető. A szomszédos települések Igar, Sáregres, Pálfa, Kisszékely és Tolnanémedi.

Simontornya a Tamási kistérséghez tartozik, de földrajzi elhelyezkedése (a megye legészakibb, a megyehatáron fekvő városa) következtében vonzáskörzetében több Fejér megyei település is található.

A város regionális közlekedési kapcsolatai a gyorsforgalmi és I. rendű főutak hiánya mellett is jónak mondhatók, a vonzáskörzetből a település mind közúton, mind pedig tömegközlekedéssel elérhető.

2.1.2. Társadalom

Simontornya népessége jelentősen csökkent a rendszerváltást követően, a csökkenés sajnos azóta sem állt meg a negatív vándorlási egyenleg következtében, illetve amiatt, hogy a születések száma tartósan a halálozások száma alatt marad. A város népességének korstruktúráját a születések alacsony számából következően lassú öregedési folyamat jellemzi. Bevándorlók ugyanakkor érzékelhető számban nem fiatalítják a várost, így az aktív keresők aránya is a magyar városok átlaga alatti.

A legfrissebb adatok szerint a 20 év alatti lakosság létszáma alig több mint fele már a 60 év feletti korosztályának, az öregedési index (60 év feletti lakosok száma a 15 év alattiak arányában) 250,3%, azaz két és félszer annyi az idős lakos Simontornyán, mint a gyermek, ami további népességfogyást valószínűsít.

A város etnikai összetétele viszonylag homogénnek mondható, a magukat kisebbséghez tartozónak vallók száma összesen mintegy 110 főt tesz ki, a teljes lakosságszám mintegy 3%-át. A lakosság felekezeti összetétele sem mutat nagy változatosságot: 77,2% a római katolikusok, 0,2% görög katolikusok, 19,91% a reformátusok és 1,89% az evangélikusok aránya, míg 0,8% tartozik más vallási közösséghez, felekezethez.

Kisebbségi önkormányzat egy működik Simontornyán, a 2014. október 20-án megalakult Roma Nemzetiségi Önkormányzat.

A lakosság iskolázottságának foka kedvezőtlennek mondható. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya alacsonyabb a megyei vagy járási átlagnál (a megyei átlagnak alig több, mint fele), de az érettségizettek aránya is csak a kis falvakkal „lerontott” járási átlagot múlja felül, a megyeitől elmarad.

Pozitívum, hogy a város élete komolyabb súrlódásoktól, érdekellentétektől, konfliktusoktól mentes. A város lakossága mozgósítható közös ügyekben.

Szegregátum mindössze két helyen található a településen, igaz, ezek komoly problémát jelentenek a környéken élőknek: ilyen a Könyök utcai, illetve a Beszédes Ferenc utca 24. szám alatti telep. Elsősorban, de nem kizárólag roma lakosság jellemző ezekben a szegregált településrészekben.

A lakossági vélemények eljutnak az önkormányzathoz, a testületi ülések nyilvánosak, közvetíti őket a kábeltévé. Simontornya Város Önkormányzata rendelkezik Helyi Esélyegyenlőségi Programmal, amely a 2013 és 2018 közötti időszakra szól. A városban működnek civil szervezetek, 5 alapítványt és 3 egyéb szervezetet sorol fel a város honlapja.

2.1.3. Gazdaság

Simontornya gazdaságában kezdetben, mezővárosként döntően a mezőgazdaság volt domináns. Az 1960-as évektől itt is megindult a városiasodás, az ipar térnyerése. Simontornyán az európai viszonylatban is jelentős vállalkozásnak számító Simontornyai Bőrgyár volt a legnagyobb foglalkoztató. A vállalkozás és így a település is az 1930-as évek környékén élte virágkorát.

Jelenlegi Simontornya szerepel a kedvezményezett települések és járások között a 105/2015. (IV. 23.) Korm. Rendeletre tartozó települési jegyzék szerint. A Tamási járás a 37. helyen van a (budapesti kerületekkel együtt számított) 198 járás közt, mindhárom hátrányossági kategóriába beleesik: Kedvezményezett járás, Fejlesztendő járás, sőt Komplex programmal fejlesztendő járás.

A modern gazdaságra jellemző trend, a mezőgazdasági foglalkoztatottak számának és arányának csökkenése, a felszabaduló munkaerő először iparba, majd egyre inkább a szolgáltatások szektorába történő áramlása Simontornyán is megfigyelhető.

Az 1990-es évektől kezdődően ugrásszerűen megnőtt a vállalkozások száma a járásban, de 2012-re 344 vállalkozásával így is csak Tolna megye városainak sorában az utolsók közötti helyet foglalja el Simontornya, a megyében tevékenykedő vállalkozások mindössze 2 %-ával.

A legtöbb foglalkoztató ma Simontornyán a szolgáltatások területén tevékenykedik. A vállalkozások döntő többsége 10 főnél alacsonyabb alkalmazotti létszámmal működő mikrovállalkozás és legtöbbjük árbevétele nem éri el az évi 20 millió forintot. A szakkatalogus.hu internetes szakmai keresőben 2017. június elején összesen 92 gazdasági szereplő szerepelt, közülük 2 Zrt., 44 Kft., 20 Bt. és számos egyéni vállalkozó.

A modern gazdaságban a versenyképességet befolyásoló egyik legfontosabb tényező a munkaerő képzettsége. E tekintetben Simontornya nincs kedvező helyzetben, magas a csak érettségivel rendelkező és alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya. Bár nem túl magas a munkanélküliek aránya (6-7% a munkaképes korú lakosságon belül), nehéz az átképzésük és a munkaerőpiaci reintegrációjuk. Legtöbbször legfeljebb a mai munkaerőpiacon elhelyezkedést nem mindig biztosító szakmunkás végzettségig jutnak el. Sajnos a közmunkások (számuk 2017 júniusában meghaladja a 100-at) sem igazán vezethetők vissza a munkaerőpiacra.

2.1.4. Táji és természeti adottságok, valamint a zöldfelületek

Simontornyát és környékét összességében jó természeti környezeti állapot jellemzi. A település elsősorban agrár gazdaság-szerkezettel rendelkezik. A község kiemelt értékének a kiváló termőtalajai, szőlőterületei, kulturális öröksége és tájképi adottságai tekinthetők.

A természeti adottságokat tekintve a település sok olyan táji és kultúrtörténeti értékkel rendelkezik, amelyre a fejlesztések során támaszkodni lehet, sőt kell is. Ezek az értékek jelentős mértékben járulnak hozzá a lakosság életminőségéhez és alapját képezhetik a település fejlődésének. Ezért fontos, hogy a település olyan jövőképet fogalmazzon meg maga számára, ami biztosítja a meglévő értékek megőrzését, az idegenforgalom és a hagyományos gazdálkodás összhangját.

2.1.5. Épített környezet

Simontornya történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. A központi belterület a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában, a dombvidék lábánál alakult ki. Ezen adottságok hozták magukkal a városszerkezet sajátos hármass osztását.

A történeti település a Sió két partján jött létre. A déli parti városrész történeti része (Menyőd) a dombra felkúszó aprótelkes telekstruktúrával kisvárosias hangulatú. Központja a református templom és környéke, az alközpont jellegű intézmények a Sió-híd közelébe települtek. A városrész markáns, valaha szebb napokat látott, mára részben torzóként fennmaradt eleme a Bőrgyár területe. A Bőrgyár területéhez délről további gazdasági terület csatlakozik elsősorban raktározási funkcióval. Az északi parti városrész történeti része (Sziget) a tulajdonképpeni városközpont és az azt övező lakóterületek. Itt található a város országos hírű műemlék együttese (a Vár, a Ferences templom és rendház) és a térségi és városi szintű intézmények zöme jelentős lakófunkcióval kiegészülve. A városközpont épített környezete rendkívüli adottságai ellenére rendezetlen benyomást kelt. Sok a beépítetlen foghíj, az üresen álló, ennek következtében romló állapotú épület, az ide nem illő léptékű és formavilágú új beépítés (tömbházak, sorházak). Az összképet javítja a vár-környéki közterületek közelmúltban elkészült rekonstrukciója. A lakóterületek kisvárosias hangulatúak, változatos telekalakulatokkal.

A városközponttól nyugatra, illetve a vasúttól északra a II. világháborút követően geometrikus szerkezetű, nagyobb telkes, kertvárosias városrészeket alakítottak ki, ahol a lakófunkció dominál.

A 61. sz. út keleti kivezető szakasza mentén nagyobb telekigényű kereskedelmi funkciók letelepedése indult meg. A belterület keleti szélén üzemi terület található.

Az egyetlen működő közcélú rekreációs terület a város középső részén, a Vak Bottyán lakótelep mellett található sportpálya. A Várkert utcai strand és kemping nem üzemel.

A város zöldterületei kis területi aránnyal, pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak zöldfelületi rendszert. Nagyobb közparkot és játszótérrel a várkörnyék rekonstrukciója során a városközpontban alakítottak ki.

Különálló belterületként jelenik meg a 61. sz. út déli oldalán Némedi major házsora.

A műemlékek és műemléki környezetük védelme ex lege biztosított. A helyi épített értékek védelméről Simontornya Város Önkormányzata a helyi építési szabályzatról szóló 22/2005.(XII.19.) rendeletében határozott. A helyi védettségű utcaképek és építmények felsorolását a HÉSZ 3. melléklete, a vonatkozó előírásokat a HÉSZ 23.§ (3) bekezdése tartalmazza.

Az épített környezetet több konfliktusos terület terheli:

Üresen álló intézmények, épületek

Intézmények:

- gimnázium a bőrgyár területén (jelenleg tárgyalások folynak arról, hogy átvesszi a kormányhivatal)
- strand és kemping

Kereskedelem, szolgáltatás:

- áruház a 61. út északi oldalán (1318/11 hrsz.)
- egykori TSZ iroda és raktár (930/7 és 930/8 hrsz.)
- Petőfi u. 14. – volt vendéglő
- Mátyás király u. 1. – árusító bódé

Ipar:

- a bőrgyár egyes épületei

Sérült történeti térfalak

- Mátyás király utca északi térfala
- Mészáros utca északi térfala

Alulhasznosított területek

- Foghíjak a városközpontban
 - o Mátyás király utca – Szent István utca sarok (1462-1465 hrsz.)
 - o Vár tér déli oldala (790/1 és 795 hrsz.)
- Alulhasznosított terület a városközpontban, a Mátyás király utcai tömbházak mögött (1472/1 hrsz. északi része, 1474, 1475 hrsz.)
- Alulhasznosított terület a Petőfi utca – 61. út csomópontjától keletre (1321, 1322/1-2, 1323/2-3, 1326/1, 1326/4 hrsz.)
- Üzemi terület a várostól keletre, a 61. út déli oldalán (0152/17 hrsz.)

Barnamezős területek

- A vasútállomás térsége
- A bőrgyár területe
- A volt fabrikett-gyár területe (0333/10 hrsz.)

Szlömösödött területek

- az északi városrészben a Beszédes Ferenc utca és a Széchenyi utca keleti végei által közrezárt, aprótelkes, ikerházas beépítésű terület
- a déli városrészben a Könyök utca – Iskola utca – Zátony tér – Tükör utca – Szarvas utca által határolt terület

2.1.6. Közlekedés

A helyzetfeltáró részben ismertetettek szerint Simontornya regionális kapcsolatai jónak mondhatók. Ez az állapot a közeljövőben sem változik. Az Országos Területrendezési Terv szerint a térséget érinteni fogja az M-8 autópálya, amely új kapcsolatokat nem teremt, de az Alföld és Észak-Dunántúl felé lényeges minőségi javulást jelent. A térségben I. rendű főúthálózat fejlesztés nem lesz. Jelenleg a II. rendű főutak, a 61. sz. és 64. sz. főutak nyomvonalai Simontornya lakott területeit keresztezik. Az országos és megyei területrendezési tervekben szereplő elkerülő nyomvonalak mielőbbi megvalósítása jelentősen élhetőbbé tenné a várost. A mellékút hálózathoz a 6317. j. összekötő út fejlesztése elkészült, amely egyszerűbbé tette Simontornya és a megyeszékhely Szekszárd közötti kapcsolatát.

Az autóbusz közlekedés az elmúlt időszakban csak kis mértékben változott, a Beszédes F. utca végén található üzemek megközelítésére új buszmegálló létesült, és a 6317. j. út városközponti szakaszának felújításakor új autóbusz megálló épült a templom közelébe. Az autóbusz állomás felújítása indokolt. A munkába járást nem akadályozza a közlekedési kapcsolatok elégtelen volta, bár a járáások központ, Tamási felé nem elég sűrűek a buszjáratok. A Dunaújváros-Rácalmás határában működő Hankook felé, illetve a székesfehérvári telephelyű Denso felé külön buszjárat működik.

A kötöttpályás közlekedésben a vasút csak az országos törzshálózati vasúti pálya melletti települések esetén tud versenyképes lenni.

Az országosan folyó kerékpárút fejlesztések eddig a települést elkerülték.

A településen belül a parkolási helyzetben lényeges gondok nincsenek, a városközpont területén is ingyen lehet parkolni.

A turisztikai kereslet élénkülését vonhatja maga után a Sió-csatorna evezős turizmusának fejlesztése és az ahhoz tartozó infrastruktúra-fejlesztés (kikötők, szálláshelyek), illetve a kerékpárút-hálózat bővítése.

2.1.7. Közművek, hírközlés

Simontornya vízellátását saját vízellátó műről oldották meg. A vízellátó rendszer vízbázisa a biztonság érdekében fejlesztésre szorul. További kutat vagy kutakat kell lemélyíteni, hogy a biztonságos fejlesztés feltételeit megteremtsék. A település vízellátó hálózata a nagy mennyiségű acél és azbesztcement csőhálózat miatt rekonstrukcióra érett. A csőhálózat rekonstrukcióval jelentősen csökkenteni lehet a hálózati veszteséget, ami tulajdonképpen egy kisebb vízbázis fejlesztéssel egyenértékű. Az oltóvíz ellátás a vízhálózatra telepített tűzcsapokkal megoldott. A nagyobb alapterületű létesítményeknél a hálózatról kitermelhető vízmennyiségen felül szükséges oltóvizet egyedileg kell vizsgálni, és szükség esetén egyéb vízforrásból kell biztosítani.

A városban a szennyvíz csatornahálózat szinte teljes mértékben kiépült, a lakossági szennyvizek fogadására hosszabb távon alkalmas. A szennyvizek tisztítására biológiai szennyvíztelep létesült. Amennyiben a településen komolyabb iparfejlesztés történik, az ipari szennyvizek kezelésére a megfelelő tisztító kapacitást külön kell vizsgálni.

A településen a csapadékvizek elvezetésére a kertvárosias részeken nyílt árkok, a kisebb szélességű utcákban zárt csapadékvíz elvezetés, vagy vágás vízelvezetés épült ki. A csapadékvizek befogadója a Sió csatorna. A jobb parton öt bevezetés készült zsilippel lezárható kialakításban. Árvízkor meg kell oldani a terület vizeinek átemelését a Sióba. A torkolati átemelésre és a csatorna rendezésére a tervek elkészültek. A település alacsonyan fekvő területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a tervben foglalt beavatkozások elvégzése saját erő, illetve pályázati források igénybe vételével. Célszerű a település egészére egy komplex vízelvezetési, vízrendezési terv elkészítése és az anyagi lehetőségek szerinti folyamatos kivitelezése.

A város gázellátó hálózata kiépült. A lakóépületek a gázellátó hálózatra csatlakoztathatók.

Simontornya villamos energiaellátását az E.ON Dél-dunántúli Áramhálózati ZRT. szolgáltatja az országos 120kV-os – Dunaújváros, Kaposvár és Paks alállomási táppontok között húzódó – főelosztó hálózatokról táplált Tamási és Sárbogárd nevű alállomásokból. A villamos energiaellátás jelenleg mindenütt megoldott és a hálózatok, valamint a trafó kapacitások alkalmasak az egyedileg jelentkező kisebb energiaigények 3x32A-ig a hálózatra történő rácsatlakoztatásra. Így az esetlegesen új igényként jelentkező családi házak, vagy egyéb fogyasztók ellátása folyamatosan biztosított. Nagyobb – 3x32A feletti – új igények esetén az E.ON ZRT. –hoz benyújtandó előzetes igénybejelentések elbírálásra kerülnek a csatlakozási feltételek meghatározásával.

Zöld, illetve megújuló energetikai létesítmények a városban nagyüzemi léptékben, az E.ON Zrt hálózati villamos energiaellátásának csökkentése érdekében intézményi szinten nem létesültek. A városban jelentős mértékű, az egész várost átfogó közvilágítási rekonstrukció még nem történt.

Simontornya vezetékes távközlési ellátása megoldott. A távközlési hálózat föld feletti elhelyezésű, a település nagyobb területi hányadán jellemzően külön oszlopokra szerelten épült. A városközpontban a vezetékek földalatti elhelyezése is előfordul (vár-környék rekonstrukciójával összefüggésben). A városban helyi kábeltelevízió is üzemel. A vezetékes szolgáltatást a vezetékek

nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák rendelkezésre állnak.

2.1.8. Környezetvédelem

Simontornya közigazgatási területének környezeti állapota a jelenlegi környezethasználatok mellett kedvezőnek tekinthető.

A környezethasználatok tekintetében a közlekedési nyomvonalak (közlekedési főutak, vasút) környezetében jelentkezik az átlagosnál nagyobb környezetterhelés (levegő, zaj).

A jelentősebb környezetterhelő hatású környezethasználatok a település védett létesítményeitől megfelelő távolságban helyezkednek el, így az üzemzavarok (havária) esetén sem okoznak jelentős zavaró hatást.

A viszonylag kedvező környezetállapot ellenére kockázatos területhasználatokkal is kell számolni a város közigazgatási területén, amelyek a következők:

- belvízrendezést igénylő, elöntéses terület a lakóterület közelében,
- fakadó és szivárgó vizekkel veszélyeztetett terület a Sió közelében,
- felszínmozgásos terület,
- lakófunkció – vasút potenciális konfliktuszóna.

A környezeti adottságok tekintetében a kialakult mezőgazdasági kultúra továbbfejlesztésével sikeresek lehetnek a vállalkozók.

A régi börtényi területek újrahaznosítása lehetőséget nyújt az elérhető legjobb technikai szintű beruházások megvalósítására, különös tekintettel a környezetvédelmi ipari fejlesztésekre.

2.1.9. Katasztrófavédelem

Építésföldtani korlátok

A mélyvonalakat jelentő folyók közvetlen környezetére jellemző, hogy a talajvíz időszakosan felszínhez közeli, vagy esetleg belvízként a terepszinten megmutatkozik, továbbá az egykori – napjainkra már lefűződött, leválasztott – vízfolyásos medreknek nyomvonalában kivastagodnak a teherbírásra alkalmatlan szerves rétegek. Az ebből a szempontból jelenleg legkedvezőtlenebb adottságú összefüggő területrészt a belterülettől ÉÉK-re lehet azonosítani, melynek építési célú területhasználata elkerülendő az ottani rossz teherbírású rétegek összefüggő elterjedése okán.

A napjainkra érvényes aktuális állapotok és a nem megváltoztatható földtani adottságok ismeretében a földtani veszélyforrások kialakulási és érvényesülési területét a dombsági területről érkező vízmosások nyomvonalában és azok közvetlen környezetében, valamint az egykori anyaggyűjtőhelyek területén lehet azonosítani.

Az igazgatási területen a földtani veszélyforrások tömegmozgásos csoportjába sorolható különböző típusú gravitációs anyagáthelyeződések közül elsősorban kúszás és a sárfolyásos mozgástípusok előfordulása a jellemző. A nagy tömegű csúszások kialakulása csak akkor következhet be, ha a felszíni vizek elfolyása akadályoztatott, vagy az emberi tevékenység során megvalósuló terepalakítás valamint az új építmény elhelyezése nélkülözi a szakszerűséget. Kiemelendő viszont, hogy a terepszint alatti sekély mélységig hatoló kúszások és sárfolyások kialakulása valójában szorosan kötődik az eróziós hatásokhoz és az ember általi területhasználatokhoz, tehát így a jelentősebb jövőbeni építési és terepalakítási tevékenységekhez szükséges csak külön feltételeket megadni.

Vízrajzi veszélyeztetettség

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik.

A Simontornya közigazgatási területét keresztező Sió-csatorna nagyvízi medre az Országos Területrendezési Terv szerinti „Nagyvízi meder és a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározók területének övezete” része.

Simontornya város közigazgatási területének jelentős része a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása alapján a 04.04. Szekszárd - Simontornya belvízvédelmi szakasz 04.04.06. Simontornyai őrzárás területén helyezkedik el. A város belvízzel való érintettségére Tolna megye területrendezési Terve is felhívja a figyelmet, a település a „Rendszeresen belvív-járta terület övezet” része.

A Sió-csatorna bal partja az idők során mesterségesen feltöltött és beépített területek kivételével mély fekvésűnek tekinthető. A település alacsonyan fekvő területeinek védelme érdekében mindenképpen szükséges a Kultúrházi Körárokhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés tervében foglalt beavatkozások elvégzése.

A település egyes, a Sió-csatorna menti részeit magas vízállás esetén fakadó és szivárgó vizek veszélyeztetik. Az érintett területek elsősorban:

- a Sió-csatorna bal partján, a 74+965 fkm feletti szakaszon lévő ún. depónia mentett oldala
- a 844/3 hrsz.-ú, gyepterület ingatlana

Egyéb korlátozó tényezők

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011.(XII.29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012.(XII.11.) BM rendelet 1. számú melléklete értelmében Simontornya város II. katasztrófavédelmi osztályba sorolt a nukleáris létesítménytől való távolsága alapján.

Simontornya város egyes területfelhasználásai várhatóan a meglévő és az új atomerőművi blokkok Korm. rendelet szerinti 30 kilométeres védendő zónájába fognak esni.

3. HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 A HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE, SZINTÉZIS

3.1.1. A folyamatok értékelése

A város Tolna megye egyik legnagyobb múlttal rendelkező települése. Története során a középkori három településből kialakult Simontornya rövid időre még a vármegye-központ szerepkörét is betöltötte. Ebben az időszakban mezőváros, később városi rangját elveszítve község, majd nagyközség, 1995. óta ismét város.

A szinte a bezárásáig bővülő és virágzó bőrgyár adta munkalehetőségek miatt Simontornya mind népességszámban, mind pedig területében folyamatosan növekedett. A bőrgyár bezárásával mind a demográfiai, mind pedig a foglalkoztatottsági mutatók negatív irányba fordultak, ami napjainkig tart. A folyóparton üresen álló, felhagyott gyárépületek riasztó látványt nyújtanak.

A szocialista városépítés tömbházai a történeti központ hagyományos, kisvárosias épített környezetén komoly sebeket ejtettek. A beépítetlen foghíjak rontják a városképet, de egyben a fejlődés lehetőségeként is értékelhetők.

Az Önkormányzat pályázati források kihasználásával folyamatosan fejleszti az intézményhálózatot. A Vár és környezetének rekonstrukciója, a Helytörténet házának megnyitása, a városközpont parkosítása, játszótér építése, több új köztéri szobor elhelyezése nem csak a helyiek, hanem az idelátogatók számára is vonzó változás.

A Sió-csatorna a város eddig kiaknázatlan természeti adottsága. Partjainak jobb kihasználása, a folyó, mint vízi útvonal bekapcsolása a helyi és a regionális turizmusba Simontornya további fejlődését segítheti elő.

A település közlekedési infrastruktúrája a gyorsforgalmi és I. rendű főutak hiányának ellenére is jónak mondható, ez erősíti mikrotérségi központi szerepét. A közműellátás a szennyvíz csatorna hálózat kiépítésével teljeskörűvé vált, ami nagymértékben javítja a lakosság életminőségét.

Simontornya fejlődésének kulcsa az, hogy az önkormányzat és a helyi magánszféra mennyire tudja a város erősségein alapuló fejlesztéseket végigvinni, illetve mennyire lesz képes a konfliktusos területek megoldatlanságából eredő veszélyeket elhárítani.

3.1.2. A település és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

Simontornya helyzetfeltárásának és –elemzésének eredményeit tematikus SWOT-analízisben foglaljuk össze. Az ebben felsorolt erősségek, gyengeségek, lehetőségek és veszélyek egyértelműen meghatározzák a város fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezőket.

3.1.2.1. A településhálózat SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- Az OFTK szerinti gazdasági-technológiai magterület közvetlen közelében fekvő település - Közlekedési csomópontban fekvő település	- Rossz minőségű, helyenként hiányos alacsonyabb rendű közúti kapcsolatok - Városhiányos térség - Aprófalvak magas száma Simontornya térségében
Lehetőségek	Veszélyek
- Közút és kerékpárút fejlesztés a vonzáskörzetben fekvő települések irányába - Térségi kapcsolatok erősítése	- Útfejlesztések elmaradása - Kis települések elnéptelenedése

3.1.2.2. A társadalom SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Homogén lakosság, csekély és kezelhető szegregátummal • Nem jellemző a széthúzás, érdeellentét a helyi lakosságon belül • Élénk civil közösségi élet	• Erősen fogyatkozó népességszám • Öregedő lakosság • Lakosság képzettségi szintje alacsony • Felsőfokú tanulmányaik után a fiatalok nem jönnek vissza
Lehetőségek	Veszélyek
• A fiatalok helyben tartásával a lakosság korszerkezetének fiatalítása vagy legalább előregedésének megállítása	• További rétegek leszakadása, szegregáció fokozódása • Ellátásra szorulóknak számának növekedése

3.1.2.3. A gazdaság SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Ipari hagyományok, munkakultúra • Jó közlekedési helyzet, munkába járási, ingázási lehetőségek megléte • Van nagy foglalkoztató a településen	• Halmozottan hátrányos helyzetű kistérség mikroközpontja Simontornya • Kevés alkalmazottal dolgozó és tőkeszegény vállalkozások túlsúlya • Nagy távolság a megye- és régióközponttól • Rossz közlekedési kapcsolatok a járásszékhely Tamási felé
Lehetőségek	Veszélyek
• Új munkahelyek teremtése (például a Paks2 projekthez kapcsolódva) • Önkormányzat aktív gazdaságfejlesztő tevékenysége segít a helyi vállalkozásoknak	• Az Európai Unió forrásainak elapadásával gazdasági recesszió • A lakosság előregedésével és a szociális juttatásokra szoruló réteg szélesedésével a helyi fizetőképes kereslet csökken

3.1.2.4. A táji- és természeti adottságok, valamint a zöldfelületek SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
• Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek • Borvidék, szőlőterületek • Kedvező tájképi adottságok • A Sió-menti természetszerű állapotban lévő területek, védett növény- és állatfajok, regionális jelentőségű ökológiai folyosó • Számos értékes építészeti és táji elem • Összességében jó természeti környezeti állapot	• A bezárt homokbánya rekultivációjának elmaradása • Kihasztnátlan barnamezős területek
Lehetőségek	Veszélyek
• Öko- bor-, és történeti turizmus fejlesztése a Sió-csatorna bekapcsolásával • Bekapcsolódás a Sió mentén tervezett ökoturizmusba és a borturizmusba • Városfásítási programok megvalósítása	• Szél- és vízerózió • Ár- és belvízveszély • Függőségi viszony az agráriumtól • A klímaváltozás miatt bekövetkező szélsőséges időjárási körülményekhez való

A lakosság környezettudatosságának fokozása	alkalmazkodás nehézségei
---	--------------------------

3.1.2.5. Az épített környezet SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- Jelentős történelmi múlt építészeti emlékei - Városközpont értékes műemlékei és azok műemléki környezete - Városközpont közterületeinek megújítása - Bővülő és megújuló intézményhálózat	- Foghíjak és alulhasznosított területek a városközpontban - Sérült történelmi térfalak a városközpontban - A városképet rontó barnamezős területek (bőrgyár, vasútállomás térsége) - Üresen álló intézmények (strand, kemping, gimnázium) - Szlömösödött területek - Sió-part kihasználatlansága
Lehetőségek	Veszélyek
- Pályázati források az intézményhálózat fejlesztésére - Pályázati forrás a Sió-csatorna és partja turisztikai hasznosítására - Foghíjak jól átgondolt beépítésével a lehetőségekhez képest helyreállnak a történelmi térfalak - A gazdasági fejlődés következtében folytatódik az üresen álló gyárépületek újrahasznosítása	- Nem sikerül üzemeltetőt találni a strand és a kemping újraindításához - Nem jelentkezik befektető az üresen álló ipari épületek újrahasznosítására - Nem nyernek a beadott pályázatok, így megáll az intézményhálózat megújítása - Negatív társadalmi-gazdasági folyamatok eredményeként tovább romlik a szlömösödött területek állapota

3.1.2.6. A közlekedés SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- jó főúthálózati kapcsolatok - a főváros és a megyeszékhely közúton jól elérhető - autóbuszos közlekedés infrastruktúrája jó - kötőpályás közlekedés megfelelő - ingyenes parkolás	- alacsonyabb rendű utak rossz minősége - elkerülő utak hiánya - vasúton kevés település elérhető - bár a Szent István utcát felújították, azon továbbra is keresztülhalad a teherforgalom, ami nem kívánatos - kerékpárhálózat hiánya - hiányzó gyalogos kapcsolatok
Lehetőségek	Veszélyek
- elkerülő utak építése - mellékút hálózat felújítása - autóbusz állomás átépítése - térségi kerékpárút hálózat fejlesztése - gyalogos rendszer fejlesztése - Sió adta lehetőségek kihasználása	- mellékúthálózat további leromlása - autóbusz közlekedés színvonalának csökkenése - ingyenes parkolás megszüntetése

3.1.6.7. A közművek és a hírközlés SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- Teljeskörűen kiépített vezetékes infrastruktúra hálózat (ivóvíz, szennyvíz csatorna, villamos energia, vezetékes gáz) - Vízminőség-javító program keretében megoldott vízkezelés - Elérhető korszerű vezetékes és vezeték nélküli távközlési hálózatok - Kábel-tv megléte	- Bármelyik ivóvíz kút kiesése azonnali drasztikus vízhiányt okoz a vízellátó rendszerben - Nagy arányban acél és azbesztcement anyagú csőhálózat - A Sió magas vízállása esetén elöntés-veszély a bal parti, mélyebben fekvő területeken - Megújuló energiaforrások alkalmazásának hiánya
Lehetőségek	Veszélyek
- Vízjogi létesítési engedéllyel rendelkező terv a Kultúrházi körárokhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés rendezésére - Pályázati lehetőségek, kedvező banki feltételek a megújuló energiaforrások hasznosítására	- Nem nyer a csapadékvíz-rendezést célzó pályázat - Pályázati forrás híján elmarad a vízbázis fejlesztése és a csőhálózat rekonstrukciója - Megújuló energiaforrások alkalmazásának hiányában gazdaságtalanná válik az intézmény-fenntartás és a közvilágítás

3.1.6.8. A környezetvédelem SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- Kedvező domborzati és klimatikus viszonyok - Jelenleg nincs jelentős környezetterhelő hatású környezethasználó a településen - A településen nyílt karszt és sérülékeny vízbázis nem található - A település táji- és természeti adottságai, valamint a kedvező környezetminőség alapján kedvező a környezeti állapot	- Lakófunkció – vasút potenciális konfliktuszóna - A régi bányász területén zajló monitorozási tevékenység lezárásának elhúzódása
Lehetőségek	Veszélyek
- Simontornya Város fenntartható fejlődés helyi programjának végrehajtása - A régi bányász területen barnamezős beruházás keretében a környezetvédelmi iparfejlesztés - A megkezdett közműhálózati rekonstrukciók, fejlesztések megvalósítása - A közigazgatási és a lakosság számára megújuló energiaforrások alkalmazása	- Ár- és belvíz veszély - A város fenntartható fejlődés helyi programja végrehajtásának elmaradása - A közúti közlekedés fejlesztéseinek elmaradása

3.1.6.9. A katasztrófavédelem SWOT-analízise

Erősségek	Gyengeségek
- A Kultúrházi Körárokhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés terve vízjogi létesítési engedéllyel rendelkezik - A város rendelkezik vízkár-elhárítási tervvel - A polgári védelmi adattár elektronikus	- Felszínmozgásos területek a Mózsé-hegyen - A visszahagyott bányaterületek tájrendezésének részlegessége, vagy hiánya - Csapadékvíz-rendezést igénylő, elöntéses terület a lakóterület közelében

formában rendelkezésre áll	- Fakadó és szivárgó vizekkel veszélyeztetett terület a Sió közelében - A lakóterületet nagyvízi meder keresztezi
Lehetőségek	Veszélyek
- A felszínmozgásos területek kiterjedése a HÉSZ-ben megfogalmazandó előírások betartása esetén megelőzhető - A Kultúrházi Körárokhoz kapcsolódó csapadékvíz elvezetés tervének megvalósítása esetén megszűnik az elöntésveszély a lakott területen - A jogszabályokban rögzített előírások betartása esetén a vízrajzi veszélyeztetettség elkerülhető	- Ár- és belvíz veszély - A felszínmozgásos területek területi kiterjedése - A belvízrendezést igénylő területek rendezésének elmaradása és annak területi kiterjedése

3.1.3. A településfejlesztés és -rendezés kapcsolata

A településfejlesztési és a településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet rendelkezik.

A rendelet 3.§-a szerint:

- A koncepció, a stratégia és a településrendezési eszköz készítésének módját a korábbi tervekre is figyelemmel kell meghatározni.
- A koncepció, a településszerkezeti terv, a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet egymással tartalmi összhangban készül.
- A helyi építési szabályzat - a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével - a településszerkezeti tervvel és a településképi rendelettel összhangban készül.

Simontornya város - a korábbi terv felülvizsgálataként összeállított - településszerkezeti tervét a Képviselő-testület 204/2005.(XII.19.) Kt. sz. határozatával fogadta el. A terv az azóta eltelt időszakban többször módosult - az elfogadó határozatok száma: 145/2009.(X.26.) és 73/2016.(VI.27.).

Simontornya helyi építési szabályzatát és az ennek mellékletét képező szabályozási tervét a Képviselő-testület 22/2005.(XII.19.) sz. rendeletével fogadta el. A HÉSZ a szerkezeti tervhez hasonlóan többször módosult – az elfogadó rendeletek száma: 23/2009.(X.30.) és 11/2016.(IV.29.). A HÉSZ a településszerkezeti tervvel összhangban készült.

A módosításokat követően a településrendezési eszközök egységes szerkezetbe foglalása megtörtént.

A város településfejlesztési koncepcióval és a 2007-2013-ig terjedő időszakról szóló integrált városfejlesztési stratégiával (IVS) rendelkezik. Integrált településfejlesztési stratégia (ITS) a település területére nem készült.

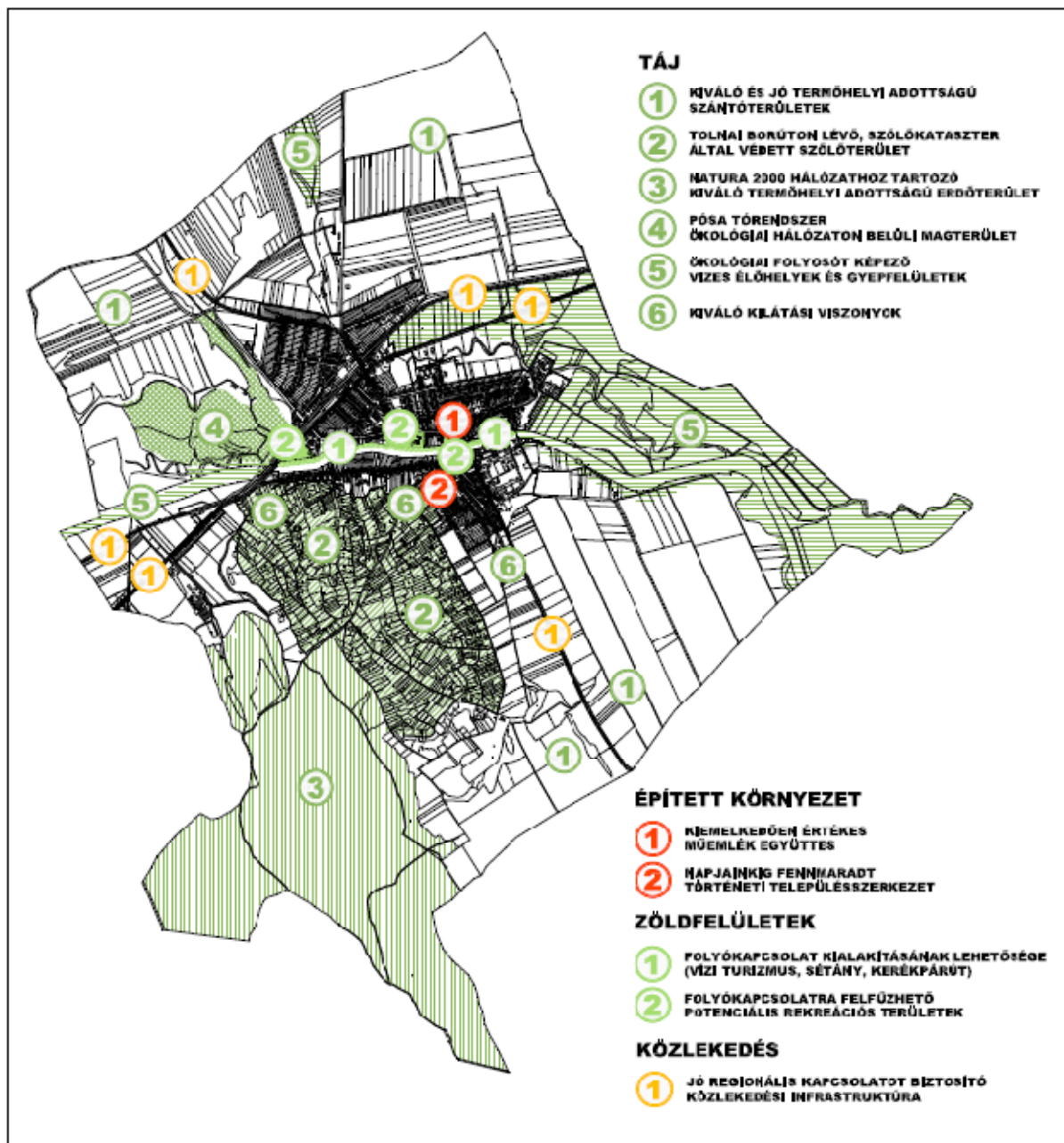
Jelen megalapozó vizsgálat célja az elavult településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök felülvizsgálatának alátámasztása.

A településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet a felülvizsgálat keretében, a településfejlesztési koncepcióval és a településrendezési eszközökkel párhuzamos eljárásban készül.

3.2. PROBLÉMATÉRKÉP / ÉRTÉKTÉRKÉP

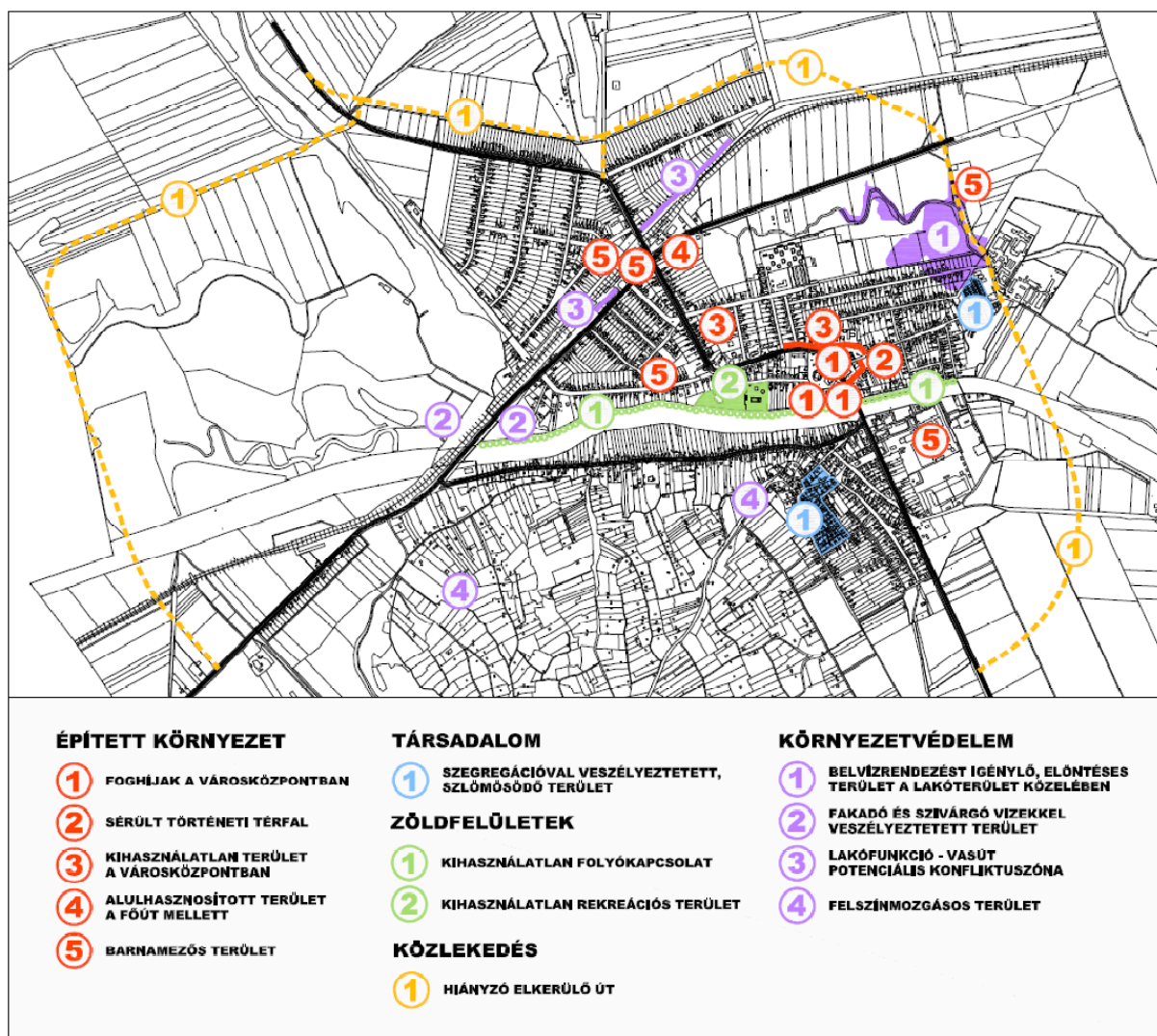
Simontornya azonosított értékeinek és problémáinak térképi formában való összefoglalását az ún. értéktérkép és problématérkép mutatja be.

Az értéktérkép célja a város kedvező adottságainak térképi megjelenítése. Az értéktérkép a SWOT elemzés alapján vizuális formában foglalja össze a város erősségeinek és lehetőségeinek ábrázolható elemeit.

Simontornya értéktérképe (saját szerkesztés)

A problématérkép célja a város konfliktusos területeinek térképi megjelenítése. A problématérkép a SWOT elemzés alapján vizuális formában foglalja össze a város gyengeségeinek és a fejlesztések megvalósítása veszélyeinek ábrázolható elemeit.

Simontornya problématerképe (saját szerkesztés)

3.3. ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ TELEPÜLÉSRÉSZEK

3.3.1. Településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

Simontornya Város Önkormányzata a településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök felülvizsgálata során külön vizsgálandó településrészeket nem kívánt kijelölni.

3.3.2. Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése

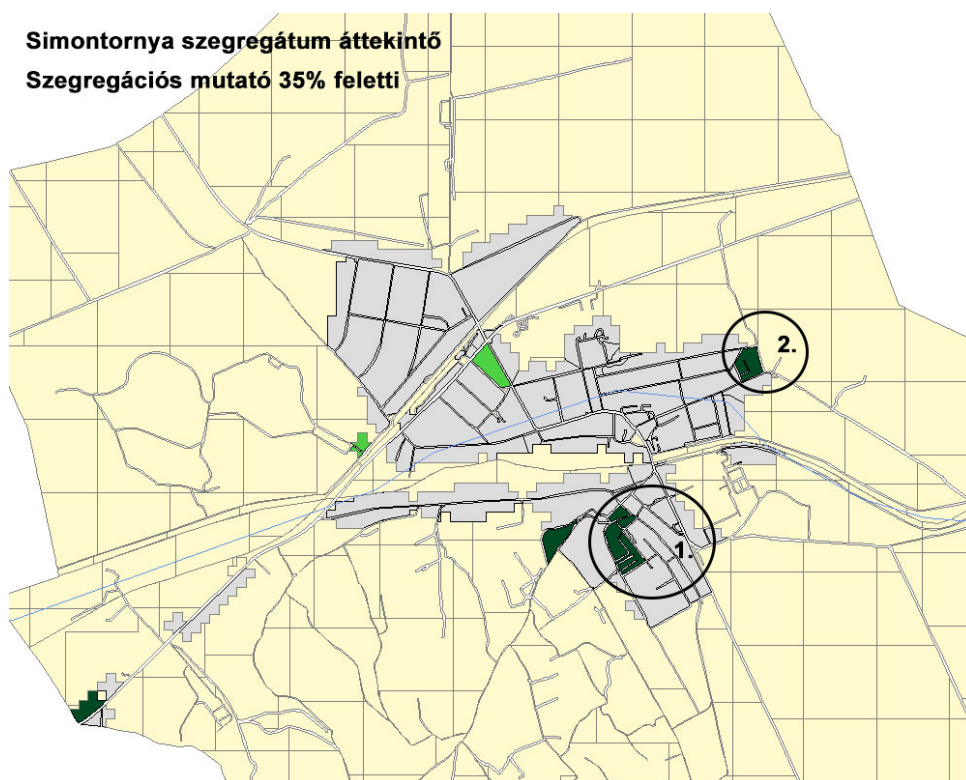
A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendeletnek megfelelően a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az önkormányzattal megkötött adatszolgáltatásra vonatkozó szerződés alapján Simontornya város esetében is lehatárolta a szegregátumokat, illetve a szegregációval veszélyeztetett területeket. A szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges. Szegregációval

veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is.

A lehatárolás a 314/2012-es Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató alapján történik. A lehatárolás során a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása történik meg, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek.

Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Járasszékhely és 2000 főnél népesebb település esetén a szegregált terület esetén a szegregációs mutató nagyobb egyenlő, mint 35%, a veszélyeztetett terület esetén nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%. A KSH elvégezte a település szegregáció-szűrését, ennek keretében a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását, összesített adataik adatvédelmi ellenőrzését, s átadta a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek jellemzésére szolgáló 2011. népszámlálási adatokat, kartogramokat.

A következő térkép világoszöld színnel jelöli azt a területet, ahol a szegregációs mutató 30-34%, sötétzölddel pedig, ahol 35% feletti. Az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területeknek számítanak.

Simontornya szegregátum 1.
Szegregációs mutató 35% feletti

Simontornya szegregátum 2.
Szegregációs mutató 35% feletti

A két területre vonatkozó KSH adatok a következők:

Mutató megnevezése	Simontornya összesen	1. szegregátum (Telek utca – Tükör utca – Szív utca – Óvoda utca – Könyök utca)	2. szegregátum (Beszédes utca – névtelen utca – Széchenyi utca – névtelen utca)
Lakónépesség száma	4057	171	72
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	10,7	16,4	15,3
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	62,3	68,4	70,8
Lakónépességen belül 60-x évesek arány	27,0	15,2	13,9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	21,0	44,4	52,9
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	7,9	0,0	0,0
Lakásállomány (db)	1851	77	38
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	13,9	39,0	73,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	44,4	70,1	72,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	14,3	39,3	49,0
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	50,8	27,5	24,6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	47,2	67,5	65,5
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	4210		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	50,2	55,6	64,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	61,4	65,3
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	17,5	45,5	44,0
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	10,1	28,8	24,0
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	12,7	38,2	65,5
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7,9	15,8	65,6

Simontornya Város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programmal rendelkezik, amely a 2013 és 2018 közötti időszakra szól. Simontornya Város Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

A veszélyeztetett területeken javasolt a folyamatok nyomon követése, az oktatás, szociális ellátás és a foglalkoztatás területén szüksége esetén olyan intézkedések megfogalmazása, melyek megvalósítása csökkentheti a szegregációs területek kialakulásának veszélyét, a szegénység elmélyülését, s egyben a lakosság társadalmi helyzetének javítását.